imburgs agblad

oensdag 21 augustus 1991

73e jaargang nr. 196.

itgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,50

SERVICE VAN A TOT Z

Overzicht van belangrijke adressen voor de lezers van het Limburgs Dagblad. Zie pagina 24.

omité coupleiders uitgedund — Groeiend verzet bevolking

Oprukkende tanks en doden in Moskou

● *Tanks in Moskou.*

Boris Jeltsin: de eeuwige dwarsligger **PAGINA 4**

'Weg met de rode fascisten' **PAGINA 5**

Volk kan regime flink dwarszitten **PAGINA 5**

Van onze redactie buitenland

OSKOU – Speciale eenheden van het Sovjet-leger en de aatsveiligheidsdienst KGB hebben afgelopen nacht een eerte poging gedaan het verzet in het centrum van Moskou te reken en op te rukken naar het parlementsgebouw van de ussische Federatie, hoofdkwartier van het verzet onder leiing van president Boris Jeltsin. Volgens Radio Rusland zijn aarbij vijf aanhangers van Jeltsin omgekomen. Een werd oodgeschoten en vier anderen werden overreden door panterv oertuigen. Bij het ter perse gaan van deze editie waren nkele pantservoertuigen door de buitenste barricaden rond et gebouw gebroken. Nadere bijzonderheden ontbraken op at moment.

enduizenden Moskovieten troterden afgelopen nacht een avondok van 11 tot 5 uur, die eerder op e dag was ingesteld door de miliire commandant van Moskou. Ze even bij het zwaar gebarricadeere parlementsgebouw, om het te eschermen tegen de dreigende anval van het Sovjet-leger. Anden liepen de oprukkende colonnes egemoet en probeerden ze tegen te ouden met stenen en molotovocktails. Enkele voertuigen vlogen brand en andere liepen vast bij egversperringen. Militairen schon in de lucht om de demonstrann op een afstand te houden. Rond ee uur afgelopen nacht was er rake van een gespannen rust in t centrum.

e regering van de Russische Fedetie, die zegt te worden gesteund oor enkele honderden goed geainde militairen, heeft de verdediers van het parlementsgebouw pdracht gegeven zonder waarschuing het vuur te openen op aanvalers. Volgens een regeringsfunctioaris heeft president Boris Jeltsin ertinent geweigerd het gebouw te erlaten.

erder op de avond werd duidelijk at zeker een, maar mogelijk twee f zelfs drie prominente leden van het 'comité voor de noodtoestand', dat zondagnacht de macht in de Sovjetunie heeft overgenomen, niet langer deel uitmaken van dat comité.

Premier Valentin Pavlov heeft volgens het tv-journaal 'Vremja' een hartaanval gehad en is vervangen door vice-premier Vitali Dogoejiev. Ook minister van Defensie Dmitri Jazov zou ziek zijn en vervangen door stafchef Michail Moisejev. Jazovs vertrek werd later door een lid van het Politburo ontkend. Volgens het persbureau Interfax is KGB-chef Krjoetsjkov eveneens opgestapt.

De nieuwe machthebbers, onder leiding van vice-president Gennadi Janajev, vertoonden zich gisteren niet in het openbaar. Volgens onbevestigde berichten zou Janajev de arrestatie van de Russische president Jeltsin hebben bevolen.

Gorbatsjov

De afgezette president Gorbatsjov is volgens Russische functionarissen gearresteerd. Dat zou zijn gemeld door twee naaste medewerkers van Gorbatsjov, die in het parlementsgebouw op bezoek waren. Zoals bekend hebben de nieuwe machthebbers verklaard dat Gorbatsjov ziek is en rust houdt. Een zegsman van het Sovjet-ministerie van buitenlandse zaken verklaarde dinsdag dat ook minister van Buitenlandse Zaken Alexandr Bessmjertnych ziek is en twee dagen afwezig zal zijn.

Eerder op de dag had Jeltsin de ongeveer 50.000 betogers voor het parlementsgebouw in Moskou beloofd door te zullen gaan met het verzet, tot de nieuwe machthebbers zijn verdreven en voor de rechter zijn gebracht. 'De junta moet weg' riepen de demonstranten hem in spreekkoren na. Jeltsin eiste verder onder meer dat buitenlandse artsen president Gorbatsjov lichamelijk onderzoeken, om de bewering dat de president ziek is te ontzenuwen.

Barricaden

De demonstranten voor het 'Witte Huis', zoals het parlementsgebouw in Moskou wordt genoemd, waren de hele dag bezig met het oprichten en versterken van nieuwe barricaden van vrachtwagens, autobussen en stenen. Verscheidene legeronderdelen in de Russische hoofdstad - para's, infanteristen en een pantsereenheid - schaarden zich maandag en dinsdag aan de zijde van Jeltsin.

Tijdens een tv-toespraak, die gisteravond door de Amerikaanse omroep CNN werd uitgezonden - de omroep van de Russische Federatie is niet in de lucht - deed Jeltsin een emotioneel beroep op militairen en officieren geen orders van de nieuwe machthebbers uit te voeren. „De staatgreep is gedoemd te mislukken," aldus Jeltsin.

Zie verder pagina 5
● **Burgemeester Leningrad noemt coup misdaad**

● *Onder een enorme vlag van de Russische Federatie uiten meer dan 50.000 Moskovieten in het centrum van de stad hardnekkig en onbevreesd hun afkeer van de zondagnacht door orthodoxe communisten gepleegde staatsgreep.*

PvdA fel tegen voorstel bewindsman

Minister De Vries wil ontkoppelen

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De koppeling tussen lonen en uitkeringen moet volgend jaar komen te vervallen. Het wettelijk minimumloon en de uitkeringen mogen ten hoogste meegaan met de prijsstijging (inflatie). Negatieve koopkrachteffecten voor de minima moeten opgevangen worden door een drietal belastingmaatregelen: geen inflatiecorrectie in de belastingen voor inkomens boven de 50.000 gulden bruto, een hogere basisaftrek in de belastingen en een hogere belastingaftrek wegens arbeidskosten voor werkenden.

Minister De Vries (Sociale Zaken) heeft dit het kabinet voorgesteld. Zijn plan is formeel gisteren niet in de ministerraad besproken. Volgens de bewindsman moet verbetering van inkomen in 1992 niet voorop staan, maar het scheppen van meer werk. Door het ontkoppelen ontstaat er meer afstand tussen minimumloon en uitkeringen aan de ene kant en lonen in de bedrijven aan de andere kant. Aan de onderkant van de arbeidsmarkt ontstaat daardoor meer werkgelegenheid. Een oplopende werkloosheid in 1992 kan daarmee bestreden worden, aldus De Vries.

De PvdA binnen en buiten het kabinet wijst het voorstel-De Vries keihard af. Voor de PvdA is de koppeling nog steeds de goedkoopste manier van koopkrachthandhaving voor de minima, een uitgangspunt dat De Vries bestrijdt.
Bovendien meent de PvdA dat het kabinet niet tot ingrijpende besluiten in de wao en ziektewet kan overgaan - bedoeld om het aantal uitkeringsgerechtigden terug te dringen - en tegelijk de koppeling los te laten. Immers, door de ingrepen in de wao en ziektewet verbetert de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden. Die verhouding is nu juist de basis voor de koppeling. Als het kabinet dus vertrouwen heeft in het pakket maatregelen voor ziekewet en wao, hoeft er niet te worden ontkoppeld, zo meent de PvdA.

Zie verder pagina 3
● **PvdA blijft bij koppeling**

max. 25°

min. 14°

WARMER
Een hogedrukgebied boven Duitsland veroorzaakt over onze regio een matige zuidoostelijke stroming. De zon zal ruim aan bod komen. Doordat de aangevoerde lucht steeds warmer wordt, zal niet alleen overdag de temperatuur zomerse waarden van 25 graden bereiken, maar blijft het ook 's avonds aangenaam terrasweer. In de nacht daalt het kwik tot 14 graden.
Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

VANDAAG:		
zon op:	**06.32**	**onder: 20.52**
maan op:	**19.06**	**onder: 02.04**
MORGEN:		
zon op:	**06.34**	**onder: 20.50**
maan op:	**19.31**	**onder: 03.11**

Koningin tijdens opening AZM in golfkarretje

Economische hulp aan Sovjetunie grotendeels opgeschort

EG: Gorbatsjov moet terug

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De Europese Gemeenschap eist dat de afgezette president Gorbatsjov terugkeert als staatshoofd van de Sovjetunie en het wettig gezag wordt hersteld. De twaalf ministers van Buitenlandse Zaken van de Gemeenschap besloten gisteren, tijdens een spoedzitting in Den Haag, de economische hulp aan de Sovjetunie grotendeels op te schorten.

De economische sancties van de EG betreffen een bedrag van 930 miljoen gulden en kredietgaranties voor de koop van levensmiddelen ter waarde van ruim 1,1 miljard gulden. Humanitaire hulp (580 miljoen gulden) wordt voortgezet, zolang zeker is dat de goederen bij de bevolking terecht komen.

Hard oordeel

In de slotverklaring vellen de ministers een hard oordeel over de gebeurtenissen in de Sovjetunie. De staatsgreep wordt door de EG 'krachtig veroordeeld' als 'een duidelijk onwettige daad en een flagrante schending van de verplichtingen die de Sovjetunie is aangegaan in het Helsinki-akkoord en het Parijse manifest'. In beide internationale overeenkomsten verplichtte de Sovjetunie zich om de democratische waarden en mensenrechten te respecteren.

Voor het nieuwe regime hebben de ministers geen goed woord over. De eerste decreten van de machthebbers 'laten geen twijfel bestaan over de aard van het regime'. „Wij hebben geen reden om dit regime het voordeel van de twijfel te geven," aldus de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Van den Broek. Bij de Twaalf bestaat de vrees dat 'het staatscomité voor de noodtoestand' met harde hand zal regeren. In de slotverklaring wordt er bij de plegers van de coup op aangedrongen niet over te gaan tot geweld of intimidatie.

Blijft het huidige regime aan de macht, dan maken de ministers zich geen illusies: dan komt een einde aan de democratische hervormingen in de Sovjetunie en de toenadering tussen Oost en West. Het was president Gorbatsjov die een verbetering van het internationale klimaat mogelijk maakte, meent de EG.

De Sovjetunie wordt nog eens opgeroepen zich te houden aan de afspraken over ontwapening en de veiligheid en integriteit van alle staten in Europa te eerbiedigen.

Van den Broek, op het moment voorzitter van de EG-ministerraad, heeft van zijn collega's het mandaat gekregen om te proberen Gorbatsjov te bereiken en te achterhalen hoe het met zijn gezondheid en die van andere hervormers is gesteld. Maar van bezoeken aan de Sovjetunie kan geen sprake zijn, omdat de Sovjet-machthebbers dat zouden kunnen vertalen als steun aan de staatsgreep.

De Britse minister van buitenlandse zaken Hurd meent dat de EG zich daarmee achter de inspanningen van de president van de Russische republiek, Jeltsin, heeft opgesteld. Zijn Duitse collega Genscher hoopt dat de EG-verklaring een steun in de rug zal zijn voor de democratische krachten in het land. Genscher denkt dat 'niemand de krachten van democratie, van vrijheid' in de Sovjetunie kan weerstaan.
Leidt de machtsovername tot conflicten binnen de internationale gemeenschap, dan worden de nieuwe machthebbers in de Sovjetunie daarvoor verantwoordelijk gehouden.

Zie verder pagina 5
● **Twijfels over doorgaan vredesoverleg M.-Oosten**

Duitsers proberen dode man uit Kerkrade grens over te zetten

SIEGBURG/KERKRADE – Een groepje van vier Duitsers heeft geprobeerd het stoffelijk overschot van een 27-jarige Kerkradenaar de grens over te smokkelen. Ze wilden zo verdoezelen dat de man in hun bijzijn was overleden aan een overdosis drugs.

De Kerkradenaar was zondag met een 34-jarige Griekse vriend naar Hennef bij Siegburg gereisd voor een bezoekje bij vrienden aldaar. Hij nam tijdens dat bezoek een shot van heroïne en cocaïne. Klaarblijkelijk een overdosis want de Kerkradenaar viel subiet in een diepe slaap waaruit hij niet meer ontwaakte.

Zijn vrienden raakten lichtelijk in paniek. Ze waren bang dat het overlijden van hun vriend aan het licht zou komen. Daarom vatten ze het plan op om hem in zijn eigen wagen terug te brengen naar Nederland. Ze belden echter wel nog met zijn vriendin. Tegen haar zeiden ze dat de Kerkradenaar vlak voor de grens bij Nederland plotseling was overleden. Toen de vriendin dat vernam schakelde zij direct de Duitse politie in. Deze kon verhinderen dat het viertal daadwerkelijk op pad ging met het stoffelijk overschot van de Kerkradenaar.

De Kerkraadse politie bevestigde gisteren dat een Kerkradenaar in een plaasje bij Siegburg was overleden. Van de preciese toedracht van de gebeurtenissen werd de Kerkraadse politie echter niet op de hoogte gesteld.

Joegoslavische leiders eens over inzet besprekingen

BELGRADO – De twistende Joegoslavische leiders zijn het gisteren in principe eens geworden over voortzetting van hun besprekingen op basis van het recht op zelfbeschikking en afscheiding van iedere natie en het uitgangspunt dat interne grenzen niet door middel van geweld mogen worden gewijzigd. Dit is bekend gemaakt door het persbureau Tanjug.
Het federale presidium en de presidenten van Joegoslavie's zes republieken waren in Belgrado bijeengekomen om de onderhandelingen te hervatten over een nieuwe blauwdruk voor 's lands toekomst.

Zie ook pagina 3
● **Geduld Joegoslavische communisten raakt op**

ld cd

Tom Petty & the Heartbreakers, 'Into the great wide open' (MCA Records)

Tom Petty & the Heartbreakers waren in 1987 voor het laatst in Nederland. Ze fungeerden toen als opwarmertje voor het zoveelste Ahoy'-concert van Bob Dylan. Inmiddels zit Dylan zich in huize Avondrood vertwijfeld af te vragen wat er in de laatste tien jaar toch allemaal is misgegaan.

En de carrière van Tom Petty? Die loopt als de spreekwoordelijke trein. Acht elpees maakte hij met zijn onafscheidelijke Heartbreakers totdat hij in 1989 voor de dag kwam met het in alle opzichten verrassende Full Moon Fever, een soloplaat die alleen al in Amerika goed was voor drie miljoen verkochte exemplaren.

En voor het eerst in de geschiedenis van Billboard's Rock Track Chart leverde Petty met zijn soloplaat drie nummer-1 hits voor deze lijst, namelijk met Free Fallin', I Won't Back Down en Runnin' Down A Dream.

Bovendien ontplooide hij diverse nevenactiviteiten door zijn lidmaatschap van de Traveling Wilburys en bijdragen te leveren voor de comeback-platen van Roger McGuinn en Del Shannon. En alsof dat allemaal nog niet genoeg is heeft Petty zijn artistieke opleving nu opnieuw luister bijgezet en wel met het adembenemende Into The Great Wide Open.

Want één ding is zeker: in een tijdperk waarin de rockmuziek haar hele ziel en zaligheid heeft verkwanseld aan Pepsi- en Levi-commercials staat daar nog steeds de rebel Tom Petty, een van de laatste grote westcoastrockers. Luister naar The Dark Of The Sun en begrijp waarom dit niet 'zomaar' muziek is, want dit nummer heeft dezelfde impact als No Surrender van Bruce Springsteen, ook een 'survivalsong' van het zuiverste water.

Ook Kings Highway en Learning To Fly zijn songs in de allerbeste Tom Petty-traditie en alleen zij al maken dit Into The Great Wide Open tot een staalkaart van ingetogen, melodieuze rockmuziek. In 1986 vertelde Petty in een voor zijn doen openhartige bui: 'I'd like to see us maybe break some ground and leave some sort of mark on the music. That would be the nicest thing - to give something back, as noble as it sounds'.

De man heeft voor zijn masterpiece slechts vijf jaar nodig gehad want voor dit Into The Great Wide Open staan de inspiratiebronnen Beatles en Byrds bescheiden aan de zijlijn en applaudisseren respectvol voor een artiest die op 38-jarige leeftijd opnieuw de overtreffende trap bestijgt. Mooie muziek over verloren illusies en zo.

Excuseer het blikje superlatieven dat ik opentrek maar met nog dik vier maanden te gaan is dit alvast mijn plaat van het jaar.

peter hamans

Popfestival D'r Student

LANDGRAAF – De Landgraafse jongerenvereniging D'r Student houdt morgen een popfestival in het parochiehuis in Waubach. Er treden drie Limburgse groepen op, Basic Blue, Screaming Tribes en Wild Flower. Screaming Tribes spelen 'freestyle rock, Wild Flower gitaarrock en Basic Blue is er voor het meer swingende werk.
Bijwonen van de concerten kost 3,50 gulden. Het parochiehuis ligt aan de Kloosterstraat 30.

Campagne op radio en popfestival in Rotterdam

'Weense avond' om pop te promoten

● Kelly (l), Jocelyn en Katharina (r) van de meidenzanggroep Miranda Sex Garden.

Van onze verslaggever

HAARLEM – Progressieve popmuziek onder de aandacht brengen van een groter publiek. Dat is het doel van een vijf weken durende campagne die vandaag begint. Het initiatief kreeg de wat misleidende naam 'Ein Abend in Wien' en wordt ondersteund door radio-commercials en een tweedaags muziekfestival in 'De Doelen' in Rotterdam. Daar zullen op zaterdag 31 augustus en zondag 1 september tussen 19 en 4 uur (zondag tot 2 uur) enkele tientallen groepen optreden.

Bij de campagne horen ook een CD en cassette (met dezelfde naam) die voor een tientje in de platenzaken te koop zijn. De vier zalen van De Doelen zijn voor de gelegenheid omgedoopt in Weense sfeer. De grote zaal heet 'Heldenplatz', de feestzaal is het 'Ballhaus'. De kleine zaal is voor twee dagen de 'Trabanthalle' en de gehoorzaal moet doorgaan als 'Manege'.

Het voorlopige programma bevat de volgende groepen. Zaterdag: An Emotional Fish, The Wedding Present, The Wonder Stuff, Dinosaur Jr, Paris, Hi-Ho Silver, Magnapop, Miranda Sex Garden, Michel Waisvisz, James,Charles et les Lulus, Into Paradise, Last Crack, Blur, Milltown Brothers. Galliano, Formosa en Quazar. Zondag: World of Twist, Son of Bazerk, Smashing Pumpkins, Black Francis, Sonic Youth, Loose, Chapterhouse, Paradogs, Nirvana, Casper Brotzmann, Charmin' Children, Carter U.S.M., Nine Inch Nails en Eton Crop, Beats International, Hubert Selby, Don Bajema, en Drift.

Enkele artiesten zullen zaterdag solo optreden, te weten: Bob Mould, Freedy Johnston en Mark Eitzel. Lee Ranaldo en Jeffrey Lee Pierce treden zaterdag op als spreker. De NOS zendt op 7 september een anderhalf uur durend tv-programma uit over het festival. Vara en VPRO zullen er op de radio aandacht aan besteden. Eén van de in Rotterdam optredende groepen is al eerder in Limburg te zien: Freedy Johnston. Hij treedt op dinsdag 27 augustus op in Fenix, Sittard.

De campagne en het festival zijn georganiseerd door de Stichting Collectieve Promotie Geluidsdragers. De bedoeling is een groter publiek te bereiken voor de nieuwe popgenres. Ook wil de stichting de jeugd meer *geluidsdrager-minded* maken, om van hen 'de belangrijkste kopersgroep van morgen' te maken. Het festival moet volgens de organisatie een jaarlijks terugkerend evenement worden, en moet gezien worden als 'lange termijn-investering'.

Zoals uit het aanbod blijkt, zijn de acts niet onder één noemer te plaatsen. De enige overeenkomst is dat ze 'nieuwe' of 'progressieve' popmuziek maken. Er is heavy metal, hip-hop, ragga, punk, reggae, house, soul, funk, underground, gitaarrock en veel *cross-overs*. De progressieve pop onderscheidt zich volgens de organisatie vooral door het ontbreken van muzikale grenzen: alle genres kunnen in principe aanelkaar gekoppeld worden. Het zijn niet langer afgebakende gebieden, maar ingrediënten in een muzikale stamppot.

Miranda Sex Garden wil muzikaal rolpatroon doorbreken

Renaissance-zang voor rockpubliek

AMSTERDAM – Katharine ziet er uit als het eigenwijze elfje. Kelly is de verstandige aanvoerster van het hockeyteam. En dan is er nog de prinses die op de achtergrond stilletjes mooi zit te wezen en Jocelyn heet. Alledrie zijn ze twintig en op en top Brits. Samen vormen ze een zangtrio.

Tot zover is er nog weinig bijzonders aan de hand. Dat ze zich Miranda Sex Garden noemen doet misschien wat meer wenkbrauwen fronsen dan een naam als Luv' of Bananarama, maar in de pop kan het tegenwoordig niet gek of pikant genoeg. Nee, wat het trio werkelijk opmerkelijk maakt, is dat ze madrigalen zingen. Zeventiende eeuwse wereldlijke a capella gezangen voor drie, vier of vijf stemmen. Beschouw Miranda Sex Garden maar als een groep die vocale kamermuziek brengt en voor het repertoire uit de Renaissance put.

Hun debuutalbum 'Madra', waarop vijfentwintig Engelse madrigalen staan, verscheen onlangs bij de zelfde maatschappij die ook de platen van pop- en rocksterren als Depeche Mode, Inspiral Carpets en Nick Cave uitbrengt. Katharine Blake, Jocelyn West en Kelly McCusker zitten wat verlegen in de lobby van het Amsterdamse hotel. Interviews. Promotie. Het is ze allemaal nog een beetje vreemd. Het is allemaal wat snel gegaan. Zoveel hebben ze ook eigenlijk niet te vertellen. Het verhaal van de plaat dan maar.

Jocelyn: „We zijn samen opgegroeid. We hebben samen op dezelfde muziekschool gezeten. Kelly en ik vanaf ons elfde. Katharine vanaf haar dertiende. Op ons zestiende zijn we daar weer afgegaan en zijn ieder voor zich, andere muzieklessen gaan volgen."

Katharine: „Maar we bleven elkaar zien en omdat we geld nodig hadden gingen we op straat zingen. In de Underground, in winkelcentra, op Portobello Road. We zongen madrigalen die we al op de muziekschool hadden geleerd. Op een dag kwam de muzikant Barry Adamson langs die ons hoorde en meteen uitnodigde voor een filmmuziekproject waar hij aan werkte."
Van het een kwam het ander en dus ook de debuutplaat.

> Het Britse trio Miranda Sex Garden debuteert op 31 augustus op het Nederlandse concertpodium tijdens het avantgarde-popspektakel 'Ein Abend in Wien' in de Rotterdamse Doelen. Opmerkelijk, omdat de drie zangeressen hun repertoire uit de zeventiende eeuw putten.

Katharine is verlegen. Soms barst ze even los, praat dan minuten achter elkaar, maar vooral tegen zichzelf, lijkt het. Zonder iemand aan te kijken. „Soms zingen we zo slecht. Verschrikkelijk! Ik kan mijn eigen plaat niet eens meer horen. Je moet ons ook niet met andere klassieke vocalisten vergelijken. Wij zijn minder technisch getraind. Wij zingen misschien ook wel spontaner. Emotioneler. De meeste klassieke vocalisten beginnen ook veel jonger."

Het madrigaal is oorspronkelijk een veertiende-eeuwse Italiaanse laatgotische liedvorm. Meerstemmig, idyllisch en poëtisch. Eind zestiende eeuw bracht een Britse uitgever een bundel met Engelse vertalingen van oude Italiaanse madrigalen op de markt. Enthousiast geworden, stortten ook Britse componisten zich op deze liederen en zo kwam tussen 1600 en 1630 de Engelse madrigaalzang tot bloei. Gezangen over vogels en vlinders, de liefde en de lente.

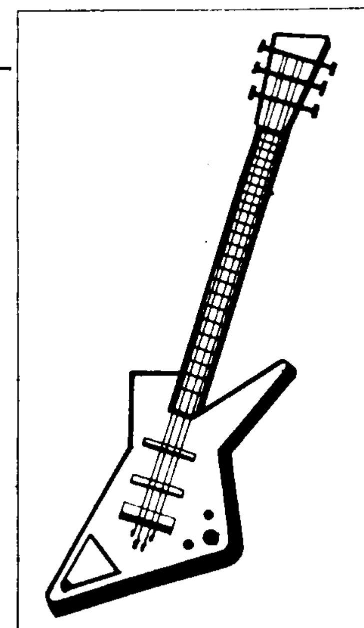
Jocelyn: „We hadden maar één boek met madrigalen en daar putten we ons repertoire uit. Alleen de stukken die met drie stemmen gezongen konden worden kwamen in aanmerking."

Katharine: „Verschillende stukken die op de plaat zijn gekomen irriteren me ook behoorlijk, omdat ze van die stomme slappe teksten hebben. Maar we hadden geen alternatieven. Toen we de studio ingingen hadden we nog maar vijftien minuten repertoire - op straat hadden we ook nooit meer dan dat gezongen - we moesten voor het album dus nog heel snel wat instuderen."

Maar hoe moet Miranda Sex Garden nu gezien worden? Als een klassieke 'gimmick' binnen het popcircuit?

Katharine: „Nee, beslist niet. Wij willen de madrigalen introduceren in een heel ander milieu. We willen een muzikaal rolpatroon doorbreken. En het is geen gimmick of grap, want we zingen wel degelijk echt."

peter bruyn

● Freedy Johnston.

Fenix begint concertseizoen

SITTARD – Het nieuwe seizoen is nog maar net begonnen, of de Sittardse 'poptempel' Fenix tracteert het publiek al op twee concerten. Op dinsdag 27 augustus opent Freedy Johnston de rij, zeker niet de minste. Zijn eerste plaat The Trouble Tree is door critici prima ontvangen. Johnston leverde ook een nummer op de cd die hoort bij het festival voor progressieve pop 'Ein abend in Wien'. Drie dagen heeft popminnend Sittard de tijd om bij te komen, dan komt Into Paradise naar Fenix. Het kwartet uit Churchtown (bij Dublin) maakt muziek die invloeden van The Cult en The Sound verraadt.
Kaarten voor beide concerten kosten f 7,50 in de voorverkoop of een tientje aan de kassa.

popagend

AUGUSTUS

- 22 Parochiehuis Ubach over Wo Studentpop met Basic Blue, Wild wer en Screaming Tribes
- 23 Blue Bird Beek, Nosmo King
- 23 feesttent Heerlerheide, Fietsefr
- 23 'Grote avond' in Kajuit, Landgra
- 24 white horse Eijsden, Mannheim
- 24 Feesttent Oost-Maarland (Eijsd Janse Bagge Bend
- 24 Maimarktgelande Mannheim Guns 'n Roses
- 24 cafe Allerhand Beesel, Fietsefre
- 25 feesttent Egchel, Fietsefreem
- 25 white horse, Eijsden, The Spike
- 25 Hasselt-Kiewit (B.), Pukkelpop Nirvana, Ride, An Emotional Fish nosaur Jr., The House Of Love, nic Youth, The Pogues en Ramones
- 25 T.U. Twente Enschede, openlu festival met Golden Earring, Mo Finest, The Scene, Freedy John en Status Quo
- 27 Fenix Sittard, Freedy Johnston
- 27 Café Den Hiemel Maastricht, B Blue
- 30 Hasselt-Kiewit (B.), openlucht-fe met AC-DC, Queensryche en Mö Crue en Metallica
- 30 Fenix Sittard, Into Paradise
- 30 feesttent Borgharen, Fietsefreem
- 30 De Goffert Nijmegen, Milltown B hers, An Emotional Fish, Si Minds
- 30 cafe des Artistes Maastricht, ZZO
- 31 feesttent Huisbergstraat Hee ZZOOO
- 31 De Doelen Rotterdam, Ein Abend Wien (Part 1) met Charles & Les L lus, Dinosaur Jr., Mark Eitzel, For sa, Galliano, Hi Ho Silver, Into Pa dise, James, Freedy Johnston, L Crack, Miranda Sex Garden, B Mould, Paris, Quazar, Michel W visz en The Wonder Stuff
- 31 Sporthal Nieuwstadt, Janse Ba Bend
- 31 De Aw Pastorie Born, CC Rider
- 31 Don Bosco Heel, Fietsefreem

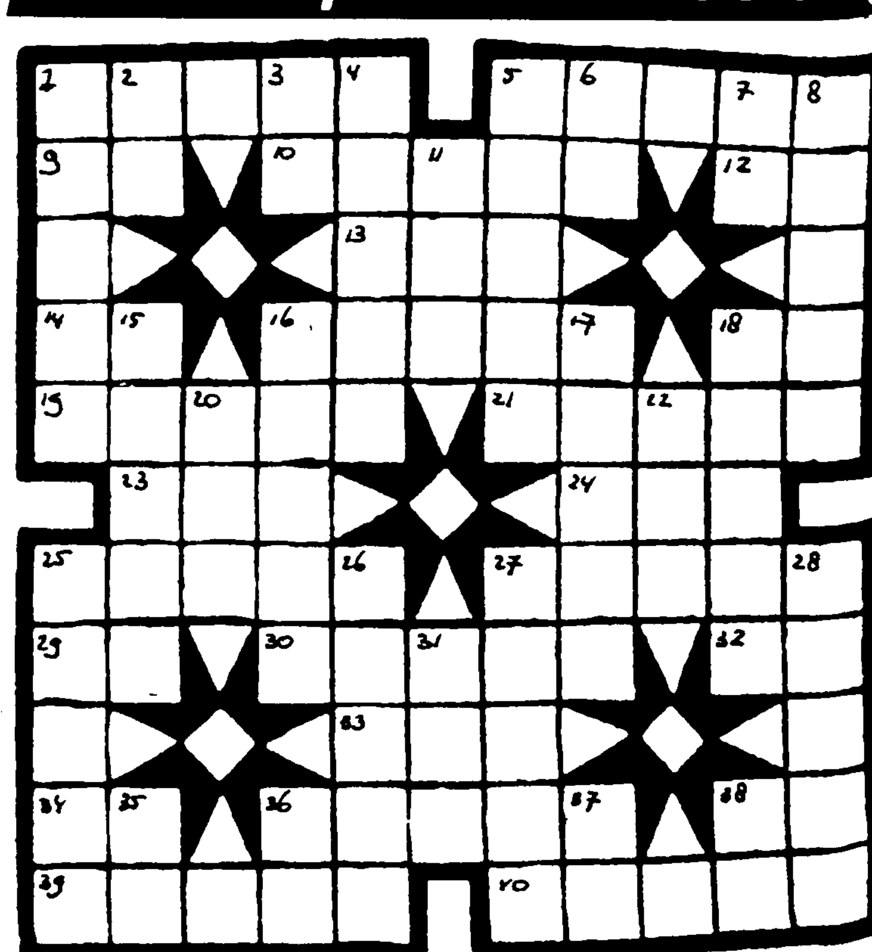
SEPTEMBER

- 1 De Doelen Rotterdam, Ein Abend Wien (Part 2) met Caspar Bö mann, Carter T.U.S.M., Charm Children, Chapterhouse, Eton C Loose, Nine Inch Nails, Nirvana, P radogs, Jeffrey Lee Pierce, Sm hing Pumpkins, Sonic Youth, Son Bazerk en World Of Twist

Oplossing van gistere

LOVER SESA
A·ADE ALT·
KEREN POOL
ERE A LE
NAN UITGAV
T·E
PISTOOL KE
EET K OK
TREMA ERKE
E·RUL NOE·
RIESA SERR

puzzel van de dag

Horizontaal: 1. bijwoord; 5. erwt; 9. kindergeluid; 10. pl. in Canada; 12. bevel; 13. rekenopgave; 14. oude lengtemaat; 16. vrij; 18. pers. vnw.; 19. heester; 21. kaartje; 23. jongensnaam; 24. insekt; 25. naamgenoot; 27. oorzaak; 29. daar; 30. grijnzen; 32. zijde v.e. schip; 33. dwaas; 34. en dergelijke; 36. hersteld; 38. onmeetbaar getal; 39. strijdmacht; 40. ongevuld.

Verticaal: 1. slang; 2. noot; 3. lekker; 4. afgepaste hoeveelheid; 5. kameel; oude lengtemaat; 7. landbouwwerktuig; houten klepper; 11. zeehond; 15. inhoud maat; 16. pl. in Polen; 17. gissen; vogel; 20. bekeuring; 22. verfrissing; strafwerktuig; 26. Afrikaan; 27. mannetjes hond; 28. boos; 31. een weinig; 35. woord; 36. dieregeluid; 37. noot; onmeetbaar getal.

lambik baba

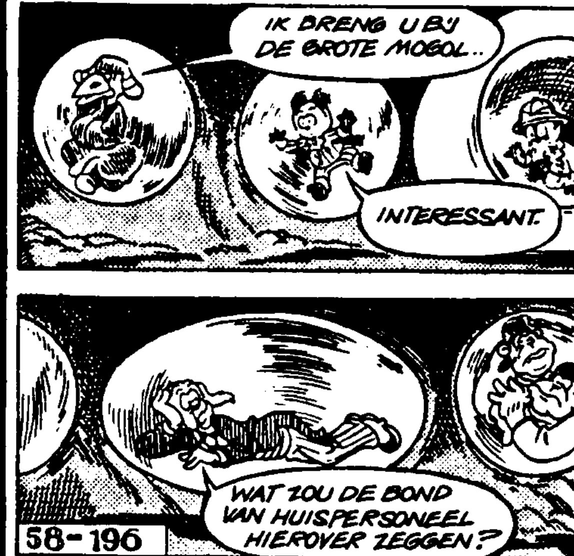

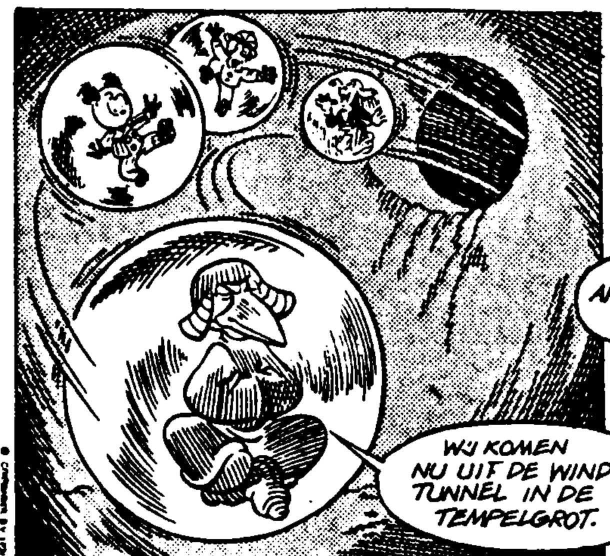

panda en de luchtpost

recept

Pittige Engelse gehaktballetjes

Bij dit recept wordt bij het aanmaken van het gehakt geen gebruik gemaakt van ei en beschuit of geweekt brood, maar van bloem, soja en sherry. In plaats van gekonfijte gember kunt u ook verse gember gebruiken. Fruit dan twee theelepels fijngehakte gemberwortel in een lepeltje boter, voeg er mespuntje boter aan toe en meng door gehakt.

Benodigdheden voor 4 personen: 400-500 g gehakt half-om-half, peper en zout, 1 gemberbolletje of verse gemberwortel, 1 el bloem, scheutje sherry, scheutje sojasaus.

Kruid gehakt met zout en niet te weinig peper. Hak gemberbolletje of verse gemberwortel fijn. Voeg dit bij het gehakt. Strooi hierover de bloem en kneed alles dooreen. Voeg dan naar smaak sherry en sojasaus toe maar vooral niet te veel zodat de gehaktmassa te slap wordt. Vorm hiervan kleine ronde balletjes. Rol deze door de op het werkblad uitgestrooide bloem. Bak de gehaktballetjes mooi bruin in de boter.
TIP: Serveer hierbij sperziebonen of op z'n Engels met tomaten uit de oven.

huub meijer

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen

Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Piccolo-advertenties 045-719966

Fax:
Redactie 045-739264
Advertenties 045-739204
Algemeen 045-739364

Telex:
Redactie 56123

Banken:
ABN Bank Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 046-746868
Heerlen-Centrum 045-717719
Kerkrade 045-452932/455506
Maastricht 043-254477
Roermond 04750-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

Abonnementsprijzen:
Bij vooruitbetaling te voldoen
per kwartaal f 79,20
per maand f 26,40
losse nummers f 1,50
Bfr. 29

Onderzoek onder 15 miljoen Europeanen in 26 landen

Meer dan de helft bevolking te dik

AMSTERDAM – Meer dan de helft van de Europese bevolking is duidelijk te dik. Daarmee riskeert zij hart- en vaatziekten. Een campagne ter voorkoming en vermindering van lichaamsgewicht is daarom een dringende noodzaak.

Dit blijkt uit een onderzoek onder vijftien miljoen Europeanen, waarvan de resultaten morgen voor het eerst bekend zullen worden gemaakt op het internationale congres van cardiologen, dat deze week in Amsterdam wordt gehouden. Meer dan tien procent van de bevolking lijdt aan zwaarlijvigheid en veertig procent een overgewicht.

Hoe zwaarder het lichaam is, hoe hoger de bloeddruk oploopt. Hetzelfde geldt voor het cholesterolgehalte van het bloed. Beide verschijnselen vormen een risico voor het krijgen van hart- en vaatziekten. Het is dus van belang zowel de bloeddruk als het cholesterolgehalte omlaag te brengen. Dit kan door vermindering van het lichaamsgewicht, aldus dr Susana Sans van het ziekenhuis De Sant Pau in Barcelona.

De studie, waaraan 35 centra in 26 landen deelnamen, toont aan dat hoge bloeddruk een veel voorkomend probleem is in Europa. Geografisch zijn er echter grote verschillen. Hoge bloeddruk komt bij tien procent van de bevolking in Catalonië in Spanje voor. In de Finse provincie Kuopio en in Moskou bedraagt dit percentage 45.

Opvallend vinden de onderzoekers dat grote groepen mensen met een hoge bloeddruk niet profiteren van de vele therapeutische mogelijkheden die tegenwoordig overal voorhanden zijn. Dit geldt vooral bij de mannen. Meer dan driekwart van de mannen met een hoge bloeddruk staat niet onder behandeling. Bij vrouwen is dat wat beter, maar lang niet optimaal.

Nog ernstiger is volgens mevrouw Sans het feit dat het merendeel van de mensen die onder behandeling zijn, hun bloeddruk niet onder controle hebben. Bij meer dan de helft van de mannen is dat het geval. Bij vrouwen is de situatie veel gunstiger, maar leidt nog niet tot tevredenheid.

Het cholesterolgehalte in het bloed van de Europese bevolking is niet overal hetzelfde. Ook hier zijn grote geografische verschillen geconstateerd. Het aantal mannen tussen de 35 en 64 jaar met een te hoog cholesterolgehalte is in Finland veel hoger (45 procent) dan in Polen, waar het percentage veertien bedraagt. De percentages onder vrouwen lopen uiteen van 47 in Glasgow en slechts 17 in Italië.

Topambtenaren in advies aan kabinet voorkeur voor ontkoppeling

PvdA blijft bij koppeling

Vervolg van pagina 1

DEN HAAG – De sociaaldemocraten denken steun te vinden bij een advies van een aantal topambtenaren (CEC) aan het kabinet. Volgens de CEC zal de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden met de juli-besluiten van het kabinet voor de wao en Ziektewet 100 : 85,5 zijn in 1994. Dat is onder de norm voor handhaving van de koppeling. Die staat op 100 : 86. In 1992 zal ondanks de maatregelen voor wao en Ziekte de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden uitkomen op 100 : 86,7.

Volgens de CEC heeft het kabinet met deze cijfers de keuze de koppeling in 1992 al dan niet te laten doorgaan. Eind 1991 zal een besluit genomen moeten worden. De topambtenaren wijzen echter ook op risico's. Zo moet eerst nog afgewacht worden welke effecten het eerder afgesproken wao-ziektewetpakket feitelijk heeft en wanneer die optreden. Voorts wijst men erop dat de tegenvallende groei van de werkgelegenheid een ander probleem vormt, waardoor de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden wordt beïnvloed.

Voorzichtig

Indien de koppeling wordt gehandhaafd gaat de CEC ervan uit dat het wettelijk minimumloon en de uitkeringen in 1992 met 3,5 procent omhoog gaan. Zonder koppeling zou die stijging beperkt blijven tot 2,85 procent. Een zeker koopkrachtverlies noemt de CEC in 1992 onvermijdelijk. De topambtenaren hebben een voorkeur voor ontkoppeling in 1992. Dit zou in de tweede helft van deze kabinetsperiode moeten worden hersteld.

Minister De Vries hangt de voorzichtige koers van de CEC aan. Volgens hem mag niet alleen gekeken worden naar de eventuele effecten van het wao-ziektewetpakket, maar moet er ook met andere factoren rekening gehouden worden. Mocht de ingreep in de wao en Ziektewet inderdaad leiden tot minder uitkeringsgerechtigden, dan kan op termijn de koppeling worden hersteld. De Vries krijgt daarbij steun van het CDA.

Besparing

Het kabinet beschikt ook overigens over berekeningen waaruit blijkt dat een deel van de verwachte bezuinigingen, als gevolg van de wao- en Ziektewet-maatregelen, verdwijnen. Een deel van de wao'ers die gedwongen uit de wao gaat zal immers geen werk kunnen vinden en een beroep doen op de ww. Het gaat om circa 20 procent van de huidige wao'ers. De eerder gedachte besparingen (4,4 tot 4,6 miljard gulden) zouden daarmee onder de 4 miljard gulden uitkomen.

In het kabinet wordt formeel geen koppeling gelegd tussen de kwestie wao-Ziektewet en de koppeling zelf. Kringen rond het kabinet wezen er gisteravond op dat een besluit nu over de koppeling politiek en juridisch moeilijk ligt. De Eerste Kamer moet nog beslissen over een nieuwe wet inzake de koppeling. Het kabinet wil daarom uiterst behoedzaam opereren. Dat kan betekenen dat een besluit over de koppeling pas kan gelden vanaf medio 1992 en uitkeringen en minimumloon op 1 januari nog volautomatisch de loonstijging volgen.

Conflict

Op het terrein van de wao en Ziektewet zijn CDA en PvdA elkaar nog niet genaderd. Er is wel enige beweging in de standpunten. De PvdA blijft vasthouden aan een aanpassing van het eerdere besluit om de wao-uitkeringsduur te beperken voor bestaande en nieuwe uitzichtloze gevallen. Het helemaal schrappen van de uitkeringsduurmaatregel zou de PvdA hebben laten vallen.

In PvdA-kring wordt erkend dat een hogere boete voor werkgevers die te veel werknemers in de wao terecht laten komen, niet als alternatief voor de kabinetsbesluiten gezien kan worden.

Orkaan eist levens in VS

● *Een politieman bekijkt de schade die de orkaan Bob heeft aangericht in het oosten van de Verenigde Staten. De eerste Atlantische orkaan van dit seizoen die land bereikte heeft aan tien mensen het leven gekost. Het staartje van de storm, die maandagavond al geen orkaankracht meer had, bereikte gisteren Canada. De orkaan heeft er voor gezorgd dat zeker 2,1 miljoen huishoudens en bedrijven langs de Amerikaanse en Canadese oostkust zonder stroom kwamen te zitten.*

Doden bij gevechten in Osijek in Kroatië

Geduld Joegoslavische communisten raakt op

BELGRADO – Het Joegoslavische federale presidentschap en de leiders van de zes deelrepublieken hebben gisteren hun overleg over de toekomst van het land hervat. Servië heeft daarbij de wijziging van de interne grenzen van Joegoslavie geëist, terwijl Kroatië te verstaan is gegeven de coup in de Sovjetunie als een waarschuwing op te vatten, omdat ook het geduld van de Joegoslavische conservatieve communisten grenzen heeft.

Bij een mortieraanval op de stad Osijek, de hoofdstad van de door etnische strijd verscheurde Kroatische regio Slavonië, kwamen in de nacht van maandag op dinsdag vier mensen om, deelde een functionaris van het Kroatische ministerie van Binnenlandse Zaken mee. Elders in Kroatië vielen nog eens zes doden.

Volgens de functionaris kwam het centrum van Osijek onder mortier- en geweervuur te liggen. De kathedraal, het postkantoor, flats, winkels en bedrijven werden getroffen toen de beschieting om middernacht begon. De schoten werden volgens de functionaris kennelijk gelost vanaf een nabijgelegen trainingsbasis van het federale leger, wat echter niet door andere bronnen kon worden bevestigd.

Protest

Milan Ramljak, een Kroatische vice-premier, zei op een persconferentie dat Kroatië in een brief aan het staatspresidium heeft geprotesteerd tegen de aanvallen op Osijek en heeft geëist dat de verantwoordelijken worden gestraft. Hij noemde de aanvallen 'de wreedste en meest gecoördineerde actie' van het federale leger en Servische strijdgroepen en repte over 'een bewuste misdaad tegen burgers'.

Een andere Kroatische vice-premier, Zdravko Tomac, zei dat de nieuwe, vorige maand gevormde coalitieregering van zijn republiek haar geduld met Servië begint te verliezen. Tomac stelde dat Servië 'een imperialistische politiek' in Kroatië bedrijft. „Als Servië deze imperialistische politiek tegen Kroatie niet beeindigt, zal Kroatie al zijn strijdkrachten moeten mobiliseren. Alles is klaar zodat we voorbereid zijn om te vechten en de situatie in ons voordeel kunnen omkeren", aldus Tomac.

Overleg

De besprekingen van het presidium en de presidenten van de republieken in Belgrado zijn de eerste sinds de Kroatische president Franjo Tudjman in juli boos wegliep tijdens een bijeenkomst van hetzelfde gezelschap. De besprekingen worden overschaduwd door de recente schendingen van het bestand in Joegoslavië.

Servië eiste gisteren dat de binnenlandse grenzen van Joegoslavië worden herzien en dat het federale parlement bijeenkomt om daarover te praten. Als Kroatië zich van de federatie afscheidt, wil Servië niet dat de Kroatische gebieden waar in totaal 600.000 etnische Serviërs wonen onder bestuur van Zagreb komen.

Duitse politie doet inval bij communisten

BERLIJN – De Duitse politie is gisteren in Berlijn 32 kantoren van de PDS, de opvolger van de Oostduitse communistische partij, binnengevallen als onderdeel van een onderzoek naar het vermeend witwassen van tientallen miljoenen mark uit bevroren partijfondsen. Een woordvoerder van het Berlijnse departement van Justitie zei dat tegen vijftien functionarissen van de PDS een gerechtelijk onderzoek loopt op verdenking van het witwassen.

In juni nam de Treuhand, de regeringsinstelling die belast is met de privatisering van de economie van de ex-DDR, bijna het volledige bezit aan gebouwen, grond en bankrekeningen van de communisten in beslag. Dit om de financiële onregelmatigheden te stoppen en onderzoek te vergemakkelijken.

De juridische autoriteiten denken dat een aanzienlijk aantal bezittingen die de PDS van haar voorgangster, de Socialistische Eenheidspartij (SED), erfde, verkregen is via illegale onteigeningen en intimidatie in de 50 jaar dat de SED aan de macht was in de DDR.

Laatste schip terug uit Golf

DEN HELDER – In de marinehaven van Den Helder is gisterochtend om 11 uur de mijnenjager Hare Majesteit Zierikzee na een verblijf van vijf maanden teruggekeerd uit de Perzische Golf. De Zierikzee is het laatst teruggekeerde Nederlandse marineschip van het bevoorradingsvaartuig, de vier fregatten en de drie mijnenjagers die tijdens en na de Golfoorlog in de wateren rond Koeweit en Saoedi Arabië operationeel zijn geweest.

In een toespraak tot de bemanning zei minister Ter Beek van Defensie dat in totaal meer dan 3200 Nederlandse militairen betrokken zijn geweest 'bij een van de meest opzienbarende en ingrijpende militaire conflicten van de moderne tijd'. De Zierikzee heeft onder coördinatie van de Westeuropese Unie samen met Franse en Belgische mijnenjagers explosieven geruimd, die door Irak in een halve cirkel voor de kust van Koeweit waren gelegd om een geallieerde invasie uit zee te bemoeilijken. Ook zijn de jagers actief geweest in de met mijnen bezaaide diepwater-routes naar de olieterminals van het emiraat. De bemanning van de Zierikzee heeft zonder incidenten 37 mijnen onschadelijk gemaakt.

'Britten wilden nog geen eind aan Golfoorlog'

LONDEN – De privé-secretaris tijdens de Golfoorlog van de voormalige Britse premier Margaret Thatcher, Charles Powell, heeft maandag in een BBC-documentaire gezegd dat Groot-Brittannie wilde doorvechten tegen Irak maar hiervan door de Verenigde Staten werd afgehouden.

Powell, tijdens de Golfoorlog lid van het Britse oorlogskabinet, zei dat de Britten niet geloofden dat de geallieerde cirkel rondom de Iraakse troepen in Koeweit gesloten was. „Maar het Amerikaanse standpunt kreeg de voorkeur," aldus Powell voor de BBC.

Volgens Britse persberichten is het de eerste keer dat een lid van het oorlogskabinet suggereert dat de Britten en Amerikanen het niet eens waren over de te volgen tactiek tijdens de veldtocht tegen Irak.

Op 28 februari had de Britse minister van Buitenlandse Zaken, Hurd, 's avonds een bespreking op het Witte Huis met de Amerikaanse leiders over een staakt-het-vuren. Hurd heeft altijd volgehouden dat er geen verschil van mening bestond tussen Groot-Brittannië en de Verenigde Staten.

● XTC

Officier van justitie mr J. Valente heeft gisteren bij de rechtbank in Amsterdam drie en twee jaar gevangenisstraf geëist tegen twee Italianen die hebben geprobeerd via Schiphol bijna 3000 XTC-tabletten uit te voeren die zij eerder in Amsterdam hadden gekocht. P. verklaarde de pillen voor de terugreis naar Italië te hebben willen verstoppen in een speciaal daarvoor uitgeholde radiocassetterecorder en een föhn. De voor tien gulden per stuk gekochte XTC-tabletten zouden in Rome verkocht worden voor het dubbele.

● Treinbotsing

Bij een frontale botsing tussen een passagiers- en een goederentrein in Midden-Italië zijn gisteren 22 mensen gewond geraakt, een van hen ernstig. Spoorwegfunctionarissen verklaarden dat blijkbaar een van de treinen door een rood sein was gereden. De gewonden zijn overgebracht naar ziekenhuizen in Reggio Emilia en Modena. De machinist van de personentrein was er ernstig aan toe.

● Ontploffing

Volgens het radio-station DXKR op de Filipijnen zijn gisteren vijf boeren gestorven na het spelen met een granaat die een van hen tijdens het oogsten op het land had gevonden. Vier mensen raakten zwaar gewond bij het ongeluk, dat zich op zo'n 990 kilometer ten westen van de hoofdstad Manila voordeed. Zondag kwamen drie mensen om het leven toen een granaat ontplofte tijdens een verjaardagsfeest in de plaats Gerona waar de meeste aanwezigen dronken waren.

● Barbie-pop

De uitvinder van de wereldberoemde Barbie-pop, Jack Ryan, is op 65-jarige leeftijd in zijn huis in Bel Air in Los Angeles gestorven. Ryan leidde jarenlang de onderzoeks- en designafdeling van het speelgoedconcern Mattel en werkte later als zelfstandig adviseur en ontwerper. Hij had meer dan duizend patenten achter zijn naam. Voor de Amerikaanse regering ontwierp hij de raketten Hawk en Sparrow.

● Scholier

De Zuidafrikaanse politie heeft gisteren het vuur geopend op een groep zwarte scholieren die een middelbare school voor zwarten in Pretoria wilde bezetten. Hierbij kwam een scholier om het leven en raakten vijf anderen gewond. De poging de school de bezetten was uit protest tegen de barre omstandigheden op zwarte scholen in Zuid-Afrika. Zwarte leiders hadden opgeroepen deze week met bezettingen van blanke scholen hiertegen in het verweer te komen.

● Opname

De Arnhemse rechtbank heeft gisteren de 31-jarige M.O. uit Wijchen veroordeeld tot één jaar gedwongen opname in een psychiatrisch ziekenhuis gevolgd door tbs. De vrouw werd hiertoe veroordeeld wegens poging tot het doden van een 4-jarig meisje. De vrouw, die aan ernstige psychotische stoornissen lijdt en schizofreen is, raakte over haar toeren na het horen van een langspeelplaat. Gewapend met een mes rukte ze het meisje van een klimrek van een kinderspeelplaats en stak het in de nek. Daarbij werden enkele spieren doorgesneden.

● Verdachte

Een 39-jarige man, die verdacht wordt van de moord op de 41-jarige kinderarts Joyce Caroline Labruyère uit Hummelo, is maandag voor zes dagen in bewaring gesteld. De man werd donderdagavond aangehouden in Den Bosch. Het recherche bijstandsteam van de rijkspolitie district Nijmegen was al geruime tijd naar hem op zoek. Eerder werden al vier Arnhemmers aangehouden, die er ook van verdacht worden iets met de zaak te maken te hebben. Zij zijn inmiddels weer op vrije voeten, in afwachting van de rechtszaak.

● Stem

De 67-jarige Pieter-Tjeerd Piersma uit Rotterdam heeft na 33 jaar zijn stem terug. Keel-, neus- en oorartsen van het Sint Franciscus Gasthuis hebben met een 'stemband-recht-zettang' de stembanden weer op de juiste plaats gezet. Piersma verloor zijn stem destijds bij een beroerte. „Geen enkele arts kon er iets aan doen", zo legt een verheugde zoon Henk Piersma uit. „U kunt nooit meer praten', zeiden ze steeds tegen hem. Het was een compleet wonder toen ik hem weer hoorde."

President Rusland wil meer macht voor de deelrepublieken

Boris Jeltsin: de eeuwige dwarsligger

● *BORIS JELTSIN ...roept vanaf een tank de bevolking op zich te verzetten tegen de nieuwe machtshebbers...*

MOSKOU – Boris Jeltsin klom maandag op een tank, schudde de bestuurder en de commandant de hand, richtte zich op en riep de toegestroomde betogers toe zich te verzetten tegen de nieuwe machthebbers, die hij criminelen noemde. Een paar uur later vaardigde Jeltsin een decreet uit, waarin hij de acht leden van het staatscomité voor de noodtoestand tot delinquenten en plegers van strafbare feiten verklaarde. „Door verraad aan het volk, het vaderland en de grondwet, hebben zij zich buiten de wet geplaatst", staat in Jeltsins oekaze. En met dat decreet stelde Jeltsin zich aan het hoofd van het verzet tegen de nieuwe orde.

Boris Nikolajevitsj Jeltsin is een dwarsligger. Volgens zijn autobiografie is hij dat altijd geweest. Al jong placht de in een boerendorp in de Oeral geboren Boris bluffend zijn leraren op het verkeerde been te zetten. Hij vocht zich omhoog in de partij-hiërarchie tot hij partijleider werd van het district Sverdlovsk in zijn geboortestreek.

Door zijn onorthodoxe manier van optreden – hij wordt een politieke straatvechter genoemd – trok hij de aandacht van de nieuwe partijchef Michail Gorbatsjov. Deze haalde hem in 1985 naar Moskou. Jeltsin werd partijleider van de hoofdstad en kandidaatlid van het hoogste bestuursorgaan, het Politburo. Eenmaal op zijn post kwam Jeltsin, die toen al vond dat de hervormingen van Gorbatsjov in een veel te langzaam tempo gestalte kregen, te veel corruptie tegen.

Aanvaring

Hij begon geheel volgens zijn eigen stijl op een behoorlijke hoeveelheid lange tenen te staan. Toen hij tijdens een bijeenkomst van het Centrale Comité een keiharde aanvaring had met de tweede man van de partij, de oer-conservatief Jegar Ligatsjov, kon Gorbatsjov niet anders dan zijn protégé laten vallen.

Het was ook niet niks waar Jeltsin de partijbonzen mee om de oren had geslagen. In de diplomatieke taal van de communiqués werd het omschreven als 'kritiek op de werkstijl van de leidende partijorganen en op het tempo van de hervormingen'. In gewone bewoordingen vertaald, moet Jeltsin de vloer hebben aangeveegd met alles en iedereen in het Centrale Comité en dat ging blijkbaar veel te ver.

Normaal gesproken zou dat het einde zijn geweest van Jeltsins politieke leven. Maar de hervormingen van Gorbatsjov gaven hem een tweede kans. Er werden verkiezingen georganiseerd voor de nieuwe parlementaire structuur die Gorbatsjov had voorgesteld: het Congres van Volksafgevaardigden, dat op zijn beurt de nieuwe Opperste Sovjet, het werkparlement van de Sovjetunie zou kiezen. De inmiddels in Moskou razend populair geworden Jeltsin had er geen moeite mee om zich te laten kiezen tot afgevaardigde.

Podium

Iets moeilijker werd het om in de Opperste Sovjet te komen. De tegenstand van de conservatieven was groot en even leek het erop dat Jeltsin in het zand zou bijten. Maar doordat één van de gekozenen bereid werd gevonden van zijn zetel af te zien, kon Jeltsin zijn plaats innemen. Jeltsin had weer een podium en hij probeerde de meest radicale hervormingsgezinden in een soort fractie bijeen te brengen. Hij slaagde er weer eens in de zittende bestuurders het vuur na aan de schenen te leggen.

Maar daar was het niet mee afgelopen. In navolging van de Unie kregen ook de deelrepublieken hun eigen parlementen. Met bijna 85 procent van de stemmen werd Boris Jeltsin gekozen tot lid van de Opperste Sovjet van de Russische Federatie, de grootste deelrepubliek van de Unie, die zich uitstrekt van Vladivostok in het oosten tot aan de grenzen van Litouwen, Wit-Rusland en de Oekraïne in het westen. De Federatie, kortweg Rusland genoemd, is niet alleen de grootste, maar ook de rijkste, de meest geïndustrialiseerde en de dichtstbevolkte deelstaat. Kortom het is de grootste macht binnen de Sovjetunie.

Die macht wilde Boris Jeltsin verwerven en dat bleek hij te kunnen. Hij werd gekozen tot voorzitter van het parlement van de deelstaat en volgens de traditie was hij derhalve president van de Russische Federatie. En toen ging hij pas echt aan het werk. Op voorstel van Jeltsin verklaarde het parlement de Russische Federatie soeverein. Het hart van de Sovjetunie verzette zich daarmee tegen de opperste leiding van Gorbatsjov. Daarmee was er een soort oorlog verklaard tussen de Unie en de deelstaten, tussen Gorbatsjov, de president van de Sovjetunie, en Boris Jeltsin, de president van de Russische Federatie.

Wig

De persoonlijke oorlog ging verder. Gorbatsjov kwam met een economisch hervormingsprogramma, maar dat ging Jeltsin niet ver genoeg. Gorbatsjov schoof beslissingen voor zich uit omdat hij niet genoeg steun bleek te hebben, Jeltsin veegde de vloer met hem aan. Gorbatsjov deed krampachtige pogingen de Unie bij elkaar te houden, Jeltsin probeerde er bliksemsnel een wig tussen te drijven.

Toen de Baltische staten in hun pogingen om onafhankelijk te worden moeilijkheden met Moskou kregen, was Jeltsin daar om hen steun te verlenen. Hij ging zelfs naar Litouwen om president Landsbergis een hart onder de riem te steken toen Gorbatsjov de Litouwers via een economische boycot tot gehoorzaamheid aan Moskou wilde dwingen.

Wat Boris Jeltsin wilde, was zijn machtsbasis uitbreiden en dat lukte hem op een bijzondere manier. Hij vond ineens de oude regel, dat de president de man is die door het parlement tot voorzitter wordt gekozen, niet goed. Hij wilde president zijn die gekozen was door het volk. Daarmee zette hij Gorbatsjov weer de voet dwars, want ook Gorbatsjov was in zijn functie gekozen door het parlement.

Jeltsin was de eerste die presidentsverkiezingen liet uitschrijven in de hele Russische Federatie. Gorbatsjov probeerde nog tegenstand te bieden door zijn voormalige premier Rizjkov als tegenkandidaat te laten optreden, maar het liep precies zoals Jeltsin gedacht had. De Russen kozen voor hem en daarmee was hij de eerste democratisch gekozen functionaris, met een mandaat van het volk.

Unieverdrag

Niemand kon, en kan, op deze manier nog om Boris Jeltsin heen. En dus jaagde hij zijn doelstelling, namelijk meer macht voor de deelstaten en minder macht voor het centrale bestuur van de Sovjetunie, verder na.

Dat gebeurde met de nodige verve. Gorbatsjov moest het eerste ontwerp-Unieverdrag, dat de verhouding tussen de deelstaten en het opperbestuur regelt, scherp bijstellen omdat Jeltsin nogal wat bezwaren had, onder meer over geld. De centrale leiding wilde zelf belastingen innen. Boris Jeltsin was daar vierkant tegen. In zijn visie zouden de deelstaten belastingen vergaren en jaarlijks een bepaald bedrag aan het centrale bestuur afstaan. Dat daarmee de leiders in Moskou aan een gouden teugel gehouden zouden worden, besefte ook Gorbatsjov. Maar hij kon uiteindelijk weinig anders dan een compromis uitwerken en dat Unieverdrag had gisteren ondertekend moeten worden door negen van de vijftien deelstaten.

Men neemt aan dat het juist dit Unieverdrag is geweest dat de staatsgreep van de KGB en het leger heeft veroorzaakt. En dus is het geen wonder dat Boris Jeltsin, geheel in zijn stijl, op die tank klom, zijn mensen in Moskou opriep tot een algehele staking en per decreet de coupplegers voor criminelen uitmaakte. Want zij stellen de macht van het centrum weer boven die van de deelstaten en dat gaat vierkant tegen Jeltsins bedoelingen in. Jeltsin werpt zich andermaal op als verzetsleider. Af te wachten is of de coupplegers het aandurven de eerste gekozen Russische president 'onschadelijk' te maken.

steef brüggemann

● *Ex-president Gorbatsjov gefotografeerd tijdens een vergadering van de Communistische Partij op 4 september vorig jaar. De foto is door het 'Comité voor de Noodtoestand' aangevoerd als bewijs voor hun stelling dat Gorbatsjov oververmoeid is en de problemen waarmee hij vooral ook op economisch gebied geconfronteerd wordt niet meer aan kan.*

'Recessie te zware last voor bevolking'

Gorbatsjov voorspelde zélf politieke crisis

Van de redactie buitenland

MOSKOU – De economische crisis in de Sovjetunie zou een te zware last voor de bevolking kunnen zijn en zou het proces van democratische transformatie kunnen bedreigen. Dat schreef de uit zijn ambt gezette Michail Gorbatsjov half juli dit jaar in zijn brief aan de leiders van de zeven rijkste industrielanden (G-7). De staatsgreep van maandag heeft duidelijk een eind gemaakt aan de democratische transformatie die Gorbatsjov hoopte door te voeren.

Ook Sovjet-deskundigen hebben er al eerder op gewezen dat de economische recessie een militaire coup tot gevolg kon hebben. „Als het fout gaat, kan het vreselijk fout gaan, met desastreuze politieke consequenties", schreef de Amsterdamse hoogleraar prof. dr M. Ellman in april in Nato Review, het blad van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Ellman trok parallellen met de geschiedenis van Duitsland en de Sovjetunie, waar economische rampspoed de weg plaveide voor ongezonde regimes. De economische depressie van 1929-1932 in Duitsland leidde tot de opkomst van Hitler, terwijl Stalin zijn macht in de Sovjetunie verstevigde na de economische crisis van 1931-1933.

Bedelaar

Economen zijn het zelden eens, maar de mening dat de Sovjeteconomie op een historisch dieptepunt is beland, wordt algemeen gedeeld. Gorbatsjov gaf dat ook toe. In zijn brief aan de G-7 schetste hij het beeld van een ernstige economische recessie met een afnemende produktie, een groeiend begrotingstekort, tekorten aan tal van produkten en een vermindering van de handel.

Alleen met een radicale ommezwaai richting markteconomie kan de crisis worden overwonnen, aldus Gorbatsjov in zijn brief. Gorbatsjov zocht daarvoor de hulp van het Westen. Hoewel hij nadrukkelijk verklaarde niet als bedelaar te praten met de zeven rijkste industrielanden op hun topontmoeting in juli in Londen, deed hij een dringend beroep op steun voor zijn hervormingen. De Sovjet-president vroeg vooral om consumptiegoederen teneinde sociale onrust tijdens de overgang naar de markteconomie te voorkomen. Ook vroeg hij om geld voor de omschakeling van militaire op civiele produktie en voor de vorming van een fonds om het proces voor het internationaal inwisselbaar maken van de roebel te ondersteunen.

Geld kreeg Gorbatsjov niet van de G-7, wel mooie woorden. De Sovjetunie mocht gaan werken aan haar integratie in de wereldeconomie door voorzichtig banden aan te knopen met het Internationale Monetaire Fonds (IMF) en de Wereldbank, en kon rekenen op begeleiding bij de transformatie van de economie. De wereldleiders verklaarden dat zij wilden helpen bij zelfhulp. De Sovjetunie moest primair zelf haar zaakjes opknappen.

Gorbatsjov gaf in zijn brief aan dat hij vast van plan was door te gaan met de hervormingen. Privatisering en liberalisering van de prijzen namen daar een belangrijke plaats in. Ook wilde hij doorgaan met de verschuiving van economische middelen naar het civiele deel van de economie ten koste van het militair-industrieel complex.

Zijn hervormingsgezindheid is hem de afgelopen jaren niet door iedereen in dank afgenomen. Het hoofd van Gorbatsjovs lijfwacht verklaarde vorig jaar in Pravda dat de president al verscheidene aanslagen op zijn leven had overleefd.

Evenmin was iedereen in de Sovjetunie blij met de internationale toenadering. Naar buiten werd steeds het beeld van een betere verstandhouding opgehouden, maar enkele regeringsleiders spraken in hun toespraken voor binnenlandse toehoorders geheel andere taal. KGB-hoofd Krjoetsjkov, een van degenen die Gorbatsjov uit de macht heeft ontzet, weet in december 1990 veel van de economische problemen van de Sovjetunie aan buitenlandse sabotage. Krjoetsjkov beschuldigde het Westen er zelfs van de Sovjet-burgers te ondermijnen door schadelijke ingrediënten te verwerken in het graan dat was bestemd voor de export naar de Sovjetunie. Premier Pavlov, eveneens lid van het comité dat Gorbatsjov heeft verdreven, beschuldigde de westerse banken ervan de Sovjetunie te overstromen met roebels met het doel hyperinflatie op gang te brengen.

Mars

Op het internationale handelsfront neemt de Sovjetunie een bescheiden positie in. De Europese Gemeenschap bij voorbeeld verhandelt minder met de Sovjetunie dan met Zwitserland. Duitsland, de grootste handelspartner van de Sovjets, verhandelde in 1989 met Zwitserland drie keer zoveel als met de Sovjetunie. „Dat is geen toeval, maar het weerspiegelt het feit dat Zwitserland veel efficiënte bedrijven herbergt die kunnen concurreren op de wereldmarkt en de Sovjetunie niet", aldus prof. Ellman. Een econoom op het effectenkantoor Merrill Lynch schetst de Sovjet-positie sterker: „Ze konden wel op Mars wonen."

De effectenbeurzen kelderden maandag dan ook niet omdat de instorting van de handel met de Sovjetunie grote gevolgen kan hebben voor de wereldeconomie. Het was veel meer een psychologisch effect. De staatsgreep in de Sovjetunie zou het vertrouwen van consumenten en beleggers in het internationale economische herstel kunnen verminderen. Als dat inderdaad gebeurt, werkt het als een zichzelf vervullende voorspelling. Consumenten besteden minder, bedrijven investeren minder, en de internationale economie werkt zich niet uit het dal.

De effectenbeurzen begonnen zich gisteren alweer te herstellen, omdat de handelaren beseften dat het zo'n vaart waarschijnlijk niet zal lopen.

'Staatsgreep laatste stuiptrekking van het stervende beest'

Coup brengt ruziënde hervormers bij elkaar

Van de redactie buitenland

MOSKOU – De hervormers in de Sovjetunie, die hun eigen zaak geen goed deden met hun eindeloze gekibbel over de manier waarop de zaken in het land hervormd moesten worden, zeggen nu dat de coup tegen Sovjet-president Michail Gorbatsjov hen uiteindelijk in elkaars armen zal drijven.

Maandag schaarden uiteenlopende hervormingsgezinden als de voormalige minister van Buitenlandse Zaken Edoeard Sjevardnadze en Jelena Bonner, de weduwe van de vooraanstaande dissident Andrej Sacharov, zich achter Boris Jeltsin, de president van de Russische Federatie. De hervormers erkennen nu dat het onderlinge geruzie hun positie danig heeft verzwakt.

Respons

Oleg Kaloegin, een voormalige hoge functionaris van de KGB die zich vorig jaar bij het linkse kamp aansloot, zegt dat niet alleen de conservatieven schuldig zijn aan de coup: „De democraten rekenden met elkaar af, in plaats van zat ze de oude structuren opzij zetten."

Sjevardnadze, die Gorbatsjov nog lang trouw bleef nadat Jeltsin hem de rug had toegekeerd, zegt dat hij en andere hervormingsgezinde leiders zullen samenwerken met Jeltsin. „We moeten een respons opwekken", aldus Sjevardnadze. „We moeten een direct beroep doen op het volk. We moeten een oproep doen tot alle democraten in het land."

Twisten

Toen Gorbatsjov de macht van het staatsapparaat verminderde ontstonden er tientallen partijen en bewegingen in de Sovjetunie. Deze organisaties waren wegens persoonlijke twisten over tactieken en standpunten niet in staat een eenheid van betekenis te vormen.

Vooral de grote persoonlijke en politieke verschillen tussen Jeltsin en Gorbatsjov dreven de hervormers uiteen. Na hun aanvankelijk enthousiasme over Gorbatsjov schaarden de meesten zich uiteindelijk achter Jeltsin omdat de Sovjet-leider talmde met het doorvoeren van fundamentele veranderingen.

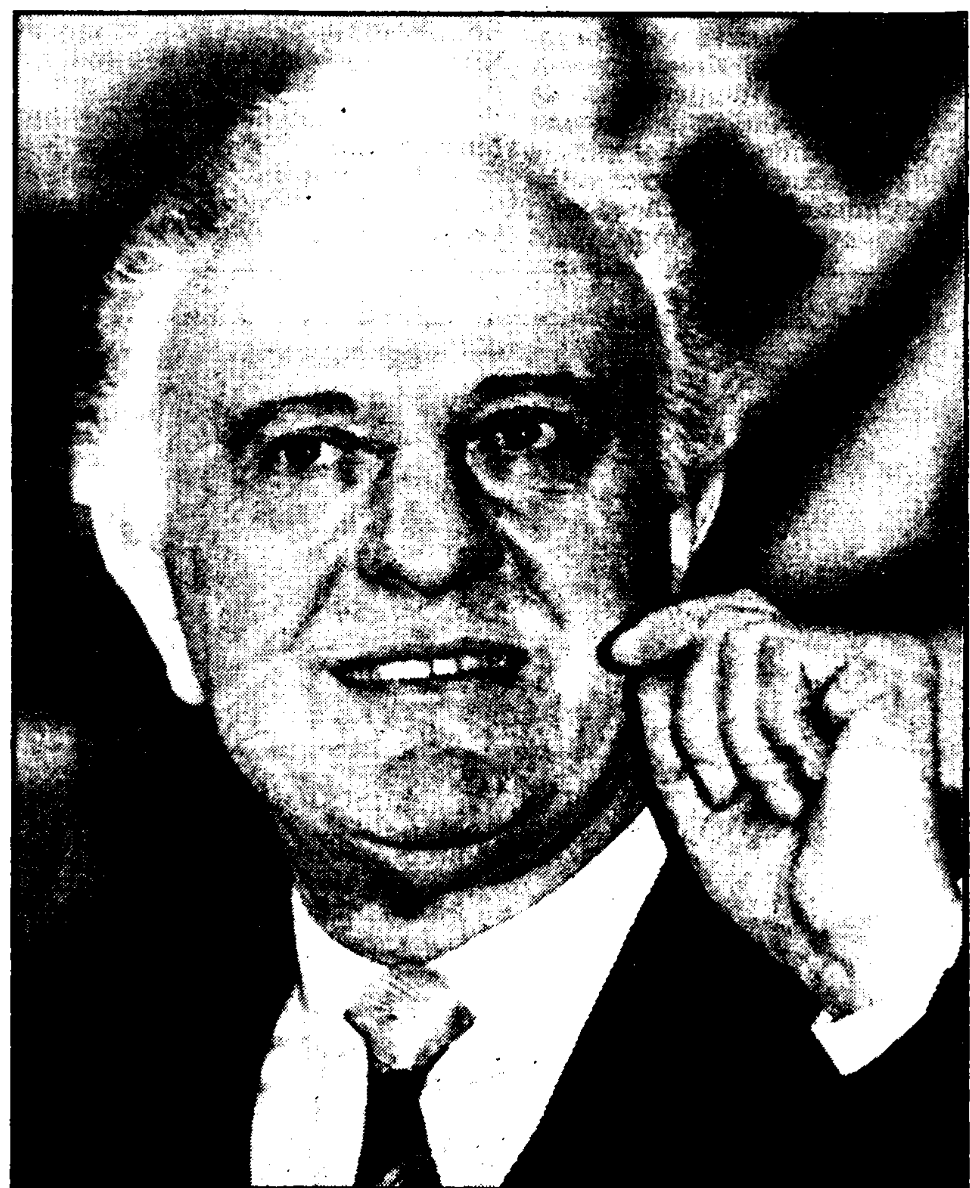
Eerder dit jaar zetten de twee hun geschillen opzij en toonden ze daarna de bereidheid een overeenkomst tussen de centrale regering en de republieken te tekenen waardoor de republieken meer autonomie zouden krijgen. Maar op dat moment stond Gorbatsjov zo goed als alleen; het centrum van de communistische partij, waar de Sovjet-president vat op probeerde te krijgen, was uitgehold.

Verzet

De hervormingsgezinden zeggen dat ze het zich niet kunnen veroorloven fouten te blijven maken en dat een verenigde oppositie zou proberen de bevolking tot verzet aan te zetten.

„Dit is een coup d'état, maar die zal bijdragen aan de vereniging van alle democratische krachten in het land", aldus Vladimir Loekasjin, een lid van de coördinerende raad van Democratisch Rusland. „De bevolking zal zien wie er bang zijn afstand te doen van hun voorrechten."

Bonner, één van weinige overgebleven veteranen van de dissidentenbeweging van vóór het tijdperk Gorbatsjov, heeft de afgezette president heftig bekritiseerd. Maar in een oproep die stond afgedrukt in het weekblad Moscow News, dat ondanks een verbod van overheid kon worden gedrukt en verspreid, doet Bonner een oproep aan Sovjetburgers om het Russische parlement, Jeltsin en Gorbatsjov te beschermen tegen de coup. Ze riep ook op tot massale protesten in de hoofdstad.

● *EDOEARD SJEVARDNADZE ...een direct beroep doen op het volk...*

Aleksandr Samochvalov, een ander lid van Democratisch Rusland, zei dat de conservatieven geen stand zullen houden en dat Jeltsin de uiteindelijk overwinnaar zal zijn. Samochvalov noemde de staatsgreep „de laatste stuiptrekkingen van het stervende beest. Ik denk dat wat er is gebeurd snel afgelopen zal zijn. Morgen zal gebeuren wat Jeltsin zegt."

Van den Broek vreest dat Sovjet-'hardliners' gaan dwarsliggen

Twijfels over doorgaan vredesoverleg M.-Oosten

Vervolg van pagina 1

DEN HAAG – Van den Broek noemde gisteren tijdens een afsluitende persconferentie de internationale conferentie over het Midden-Oosten, die in oktober zou moeten worden gehouden met de Sovjetunie en de Verenigde Staten als gastheren. De bewindsman gaf toe 'zorgen' te hebben over het doorgaan van die conferentie. Hij vreest dat diplomatieke vertegenwoordigers van de Sovjetunie zullen worden vervangen door 'hardliners', die de conferentie zullen dwarsbomen. „Dan zou een unieke kans op vrede in het Midden-Oosten wegglippen door toedoen van de Sovjetunie," aldus Van den Broek.

Speciale zorgen hebben de ministers over de positie van de voormalige Oostbloklanden. De onderhandelingen met Polen, Tsjechoslowakije en Hongarije over associatie-akkoorden met de EG zullen worden versneld. Bovendien wordt bekeken hoe de hervormingen in Bulgarije en Roemenie krachtig kunnen worden ondersteund. Ook Albanië mag zich verheugen in extra aandacht van de Gemeenschap.

De EG-ministers bogen zich gisteren ook over de positie van de Baltische staten. Naar aanleiding van berichten over militaire acties in Estland, Letland en Litouwen wordt geëist dat de democratisch gekozen regeringen in die staten niet met geweld worden bedreigd.

De regeringsleiders van de twaalf EG-lidstaten en hun ministers van Buitenlandse Zaken zullen vrijdagmiddag in Den Haag een speciale EG-top aan de situatie in de Sovjetunie wijden. Het beraad start om 16.00 uur in de middag en zal in het begin van de avond worden afgerond. Dit is gisteravond door de Rijks Voorlichtingsdienst (RVD) bekend gemaakt. Tot nu toe bestond er nog twijfel over de speciale EG-top.

De situatie in de Sovjetunie is gistermiddag kort in het kabinet besproken. Dat gebeurde in afwezigheid van minister Van den Broek. Die vergaderde op dat moment met zijn ambtgenoten uit de EG-landen over hetzelfde onderwerp elders in Den Haag. Conclusies trok de ministerraad niet.

Premier Lubbers heeft nog op geen enkele wijze het verzoek gekregen om als fungerend voorzitter van de EG af te reizen naar Moskou. Er waren gisteren berichten dat de Franse regering bij monde van minister van Buitenlandse Zaken Dumas daarop had aangedrongen. Formeel noch informeel is Lubbers van die plannen op de hoogte gesteld. „Hij weet nergens van," aldus een zegsman van de minister-president.

Leider

Boris Jeltsin, de democratisch gekozen president van de Russische Federatie, de grootste staat binnen de Sovjetunie, heeft zich nadrukkelijk opgeworpen als de leider van de democratische krachten. Hij voert hen aan in de strijd tegen het communistische 'comité van acht' dat streeft naar de restauratie van de oude waarden in het geteisterde land.

Dat de stem van Jeltsin nog steeds luid en duidelijk te horen is, lijkt het bewijs voor de stelling dat de greep van de nieuwe machthebbers op het land nog bij lange na niet totaal is. Ook elders in de uitgestrekte staat klinken geluiden op die zulks bevestigen. Uit alle delen van het land komen berichten van stadsbestuurders die zich tegen het 'Comité voor de noodtoestand' keren. Dat inmiddels alle hervormingsgezinden elkaar vinden in de strijd tegen de gehate communisten is een goed ding. Alleen, waarom is dat niet een week eerder gebeurd, ben je geneigd je af te vragen.

Het feit dat een aantal 'Zwarte Baretten', de elitetroepen van het ministerie van binnenlandse zaken, zich aan de zijde van de liberale krachten heeft geschaard, lijkt te duiden op een breuk in het leger. Daarmee wordt de kans op een burgeroorlog, waarbij ook legeronderdelen elkaar bestrijden, uiteraard alleen maar groter.

Dat vooral de Duitsers zich ernstige zorgen maken over de situatie in de Sovjetunie is begrijpelijk. Niet alleen bevinden zich nog 350.000 Russische soldaten in de voormalige DDR, veel belangrijker is voor de Duitsers de vraag of de nieuwe machthebbers zich inderdaad aan de door Gorbatsjov met hen gesloten verdragen zullen houden. Dat hebben ze inmiddels toegezegd, maar de waarde, die je aan hun toezegging kunt hechten, lijkt gering. Vandaar dat Kohl meteen het wapen van de economische samenwerking in de strijd gooide. Op grond van de afspraken met Gorbatsjov hebben de Duitsers immers miljarden steun aan de Sovjetunie in het vooruitzicht gesteld en die hulp kunnen ook de nieuwe machthebbers van de oude stempel niet ontberen.

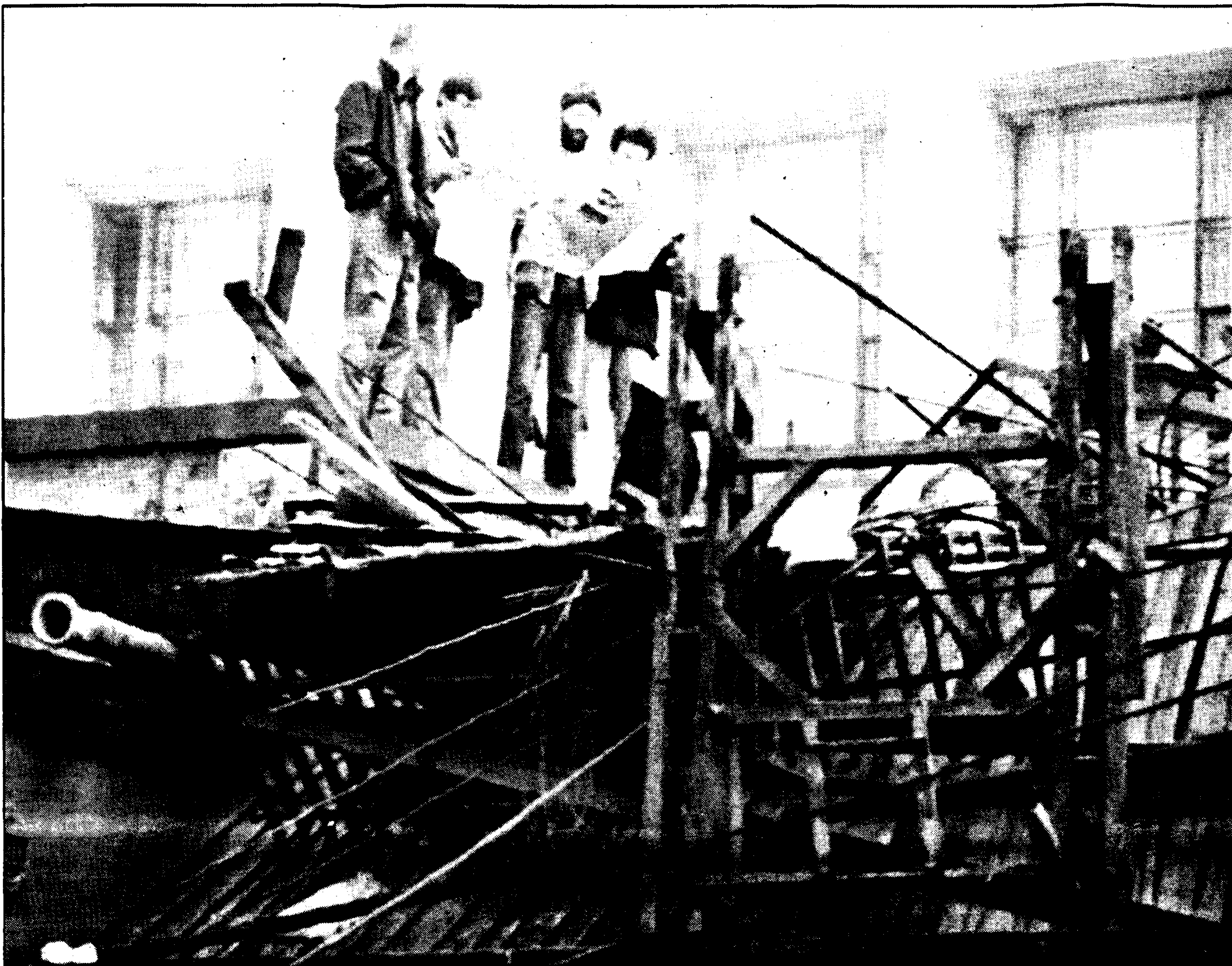
Duidelijk is nu ook waarom de Kohl zo'n gigantische haast heeft gehad met het forceren van de Duitse eenheid binnen één jaar. Een vroegere coup, een jaar geleden bij voorbeeld, zou de Duitse eenheid meteen al op losse schroeven hebben gezet. En de positie van Gorbatsjov was toen wankel genoeg voor een dergelijke actie, die op dat moment echter uitbleef.

Mocht de coup inderdaad volledig slagen en er een relatief behoudend communistisch regime in de Sovjetunie aan de macht komen, dan dient ook voor de democratische hervormingen in een aantal Oostblokstaten te worden gevreesd. Ook daar zijn economische en sociale problemen. En als de communisten in die landen zich gesteund weten door een machtige Sovjetunie, dan zullen ze ongetwijfeld weer uit hun spelonken tevoorschijn kruipen om te trachten de prille democratieën om zeep te helpen.

P.S.

'Weg met de rode fascisten'

MOSKOU – Het Witte Huis aan de Moskva is in de avondschemering perfect gecamoufleerd. Het bastion van de Russische president Boris Jeltsin gaat schuil achter de grijze rookwolken van tientallen houtvuurtjes. In het schijnsel daarvan vastberaden gezichten. Mannengezichten. Vrouwen krijgen de raad zo snel mogelijk een goed heenkomen te zoeken: „De tanks komen, djevoesjka (meisje), zorg voor je veiligheid."

● *Sovjetburgers versterken de barricades in Moskou om zo te voorkómen dat eenheden van het Rode Leger zich meester maken van vitale punten in de stad.*

Tienduizenden Moscovieten trekken dinsdagavond naar het gebouw van de Russische Federatie. Ze maken van hun hart geen moordkuil. 'Weg met de rode fascisten', beveelt een spandoek. 'Pavlov, Janajev, Poego, het volk zal jullie berechten', waarschuwt een ander, bevestigd op een van de trolleybussen die de nabijgelegen brug over de Moskva blokkeren.

Van die tienduizenden zijn er zo te zien velen bereid de nacht bij het parlement door te brengen, ondanks de regen. De radio- oproep van Sergei Stankevitsj, vice-burgemeester van Moskou, sorteert effect. „Verdedig het parlement, mannen kom naar het Witte Huis," riep hij voor de microfoon van Radio Echo Moskou. Op de toegangswegen naar de stad waren immers tankcolonnes gesignaleerd.

Tegen half tien 's avonds is er een duidelijke organisatie. De blokkades bij de brug worden aanzienlijk versterkt, betonnen platen, prikkeldraad, houten kabelrollen, alles wat bruikbaar is wordt aangesleept. Dat er geen militaire tactici aan het werk zijn, valt af te lezen aan de gezichten van 'Jeltsins tankbrigade'. De tien tanks aan weerszijden van de brug staan achter de blokkades, waarvan het hart wordt gevormd door hijskranen en trolleybussen. Een vluchtroute is er niet meer. Rond het Federatiegebouw zelf wordt alles wat van steen is en enigszins los zit, gebruikt voor het opbouwen van de ultieme verdedigingslinie. Onderdeel daarvan zijn ook de tien Wolga-dienstauto's met doorgesneden banden, die de hoofdingang blokkeren.

Radio

Her en der groepen honderden mensen bij transistorradio's. Gespannen wordt geluisterd naar het nieuws van Radio Echo Moskou, een van de 'vrije zenders', die later op de avond door 'Verordening 4' van het Comité voor de Noodtoestand illegaal wordt verklaard.

Onheilstijdingen zijn er genoeg. Op tal van toegangswegen naar het stadscentrum wordt druk militair verkeer gemeld. Bovendien kondigt de militaire commandant van Moskou, Kalinin, een avondklok af. Van elf tot vijf dienen de straten leeg te zijn. Dat plaatst in elk geval veel van de tienduizenden Jeltsingetrouwen voor het Witte Huis voor problemen. Daar zijn ze veilig voor militaire- en politiepatrouilles, op weg naar huis niet meer.

Maar er zijn ook blijde boodschappen. Opgewonden kreten als de radio meldt 'uit goede bron' te hebben vernomen dat defensieminister Jazov uit het 'putschcomité' is gestapt en premier Pavlov een hartaanval heeft gehad. Waar of niet waar, het lucht duidelijk op. „Ze denken dat ze alle steun hebben, die lui daar in het Kremlin, maar ze zijn onderling verdeeld en ze verkijken zich op de verdeeldheid in het leger, de KGB en in de rangen van het politie-apparaat," zegt Sergej Binislavski.

Hij staat er met zijn iele gestalte wat verloren bij, tussen de veel jongere en grotere kerels die met ijzeren staven en gasmaskers in de hand zich op het ergste voorbereiden. Maar Binislavski, wetenschapper van het instituut voor radiotechniek, denkt dat het zover niet komt. „Een burgeroorlog zeker niet, de mensen weten heus wel dat je met tanks geen eten in de winkels krijgt," zegt hij.

Verdedigen

Een paar vrouwen luisteren nieuwsgierig mee. „We hebben honderd kilometer gereisd om hier te komen en we gaan niet meer weg," lacht Irina, en ze toont haar gouden tanden. „Jeltsin verdedigt de democratie, wij verdedigen Jeltsin." Twee kilometer verder, bij het Kremlin, is de sfeer anders. Daar zitten de soldaten die de heersende orde moeten verdedigen op hun pantservoertuigen en moeten een stortvloed van verwijten incasseren. „Jongens, kom toch van die dingen af. Straks doen jullie iets waar je je hele leven spijt van zult hebben," roept een man. Kreten van bijval. De soldaten, niet ouder dan negentien, proberen verveeld te kijken en zo min mogelijk te reageren.

Het Manegeplein voor het Kremlin en het Rode Plein er tegenover zijn vast in handen van de militairen. Een officier loopt nonchalant langs de pantservoertuigen, scheldt af en toe wat tegen omstanders die wat al te nadrukkelijk op zijn manschappen inpraten.

Ik zie vanuit een tuin die in de 'bezette zône' ligt nog net hoe hij bij een van de soldaten die een kameraad moet aflossen de patronen uit het wapen haalt en in zijn jaszak stopt. Het verhaal dat de soldaten zonder ammunitie op hun voertuigen zitten blijkt dus maar van beperkte waarde.

De nacht valt in. Boris Jeltsin waarschuwt vanuit zijn gebarricadeerde veste voor 'nachtelijke arrestaties en concentratiekampen'. Zijn oproep aan het Russische volk, waarin hij waarschuwt voor provocaties en meedeelt dat alleen zijn gezag telt en niet dat van het 'illegale coupcomité', is overal in het centrum aangeplakt.

Ook op de muren in het metrostation Lenin-bibliotheek. Ivan, een legerkorporaal die daar met twee kameraden moet voorkomen dat burgers de ondergrondse weg naar het Kremlin inslaan, krabt zich achter zijn oren. „Wie ik verdedig? Tja, laten we het zo stellen: wij zijn hier om de orde te handhaven. Voor beide kanten misschien wel." Hij gelooft heel duidelijk zijn eigen woorden niet.

hans geleijnse

Bevolking kan regime flink dwarszitten

DEN HAAG – Nu de eerste opwinding over de coup in de Sovjetunie langzaam wegebt, wacht de wereld gespannen af hoe de bevolking reageert op het nieuwe regime. Hangt de ellendige situatie de mensen zodanig de keel uit dat ze de nieuwe machthebbers steunen, of komt het volk massaal in opstand? In het laatste geval kan het 'Comité voor de noodtoestand' het nog knap lastig krijgen. Want de mogelijkheden om een ongewenst regime het leven zuur te maken zijn legio.

De wapens opnemen tegen een onwettige regering kan altijd, maar er zijn subtieler mogelijkheden om het ongenoegen met de nieuwe machthebbers te laten blijken, zo weet Herman de Lange. De Lange is hoogleraar vredesvraagstukken aan de universiteiten van Groningen en Amsterdam en deskundig op het gebied van geweldloos verzet. „Alhoewel, wat is geweldloos?" vraagt De Lange zich af. „Een tank blokkeren met stalen staven, is dat geweldloze sabotage?"

Deze filosofische kwestie buiten beschouwing latend, verdeelt De Lange het mogelijke verzet in twee categorieën: concrete, daadwerkelijke acties en symbolisch verzet. Tot de eerste categorie behoren alle vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid, waartoe in de Sovjetunie al is opgeroepen. „Dan moet u denken aan het negeren door de bevolking van alle wetten, voorschriften en bevelen," zegt De Lange. „Een boycot dus, de bevolking weigert gewoon mee te werken met het nieuwe regime. Daarin past ook militaire en ambtelijke dienstweigering. Een stapje verder gaat de massale werkstaking, wat nu in de mijngebieden schijnt te gebeuren. En dan heb je de geweldloze sabotage. Inderdaad, suiker in de tank gooien. Of het dronken voeren van militairen, dat wil ook wel eens gebeuren."

Problemen

Genegeerd worden vindt niemand leuk, en zeker de plegers van een coup niet. „Als de bevolking als één man 'barst maar' zegt, dan komt het regime onherroepelijk in de problemen. Zonder enige steun van de bevolking kan een regime niet functioneren," aldus De Lange. Om zo'n massale boycot vorm te geven, moeten grote, invloedrijke organisaties ingeschakeld worden, betoogt de hoogleraar.

„In Polen zag je dat goed met Solidariteit, die het verzet tegen de communisten bundelde en een machtsfactor werd. In de Sovjetunie zou het de Russisch-Orthodoxe kerk kunnen zijn. Zo'n organisatie moet bepaalde waarden vertegenwoordigen en bovendien als doorgeefluik van informatie voor de bevolking dienen. Want informatie is bij verzet essentieel. Is er geen informatie, dan is het risico groot dat het allemaal langzaam doodbloedt, zeker in een zo groot land als de Sovjetunie. Het regime heeft daarom natuurlijk ook meteen de persvrijheid aangepakt. Dat doet iedere dictatuur."

Symbolisch

Naast 'harde' acties als stakingen en dienstweigering, kan het volk symbolisch blijk geven van zijn afkeer van het regime. „Het bekendste middel is natuurlijk de politieke demonstratie, die we in de Sovjetunie direct gezien hebben", stelt De Lange. „Verder kun je symbolische gebouwen beschermen, zoals met het Russische parlement in Moskou is gebeurd. Een menselijke keten wordt dan een openlijke afwijzing. In je zag het volk inpraten op de militairen, ook een belangrijk middel. Blijven benadrukken tegen die jongens dat het regime onwettig is en dat ze niet mee moeten werken."

Boris Jeltsin, politiek straatvechter en Russisch president, is na zijn dappere toespraak vanaf een tank voorlopig hèt symbool van verzet tegen de coup. Zo'n symbool is noodzakelijk, maar tegelijkertijd een risico, legt De Lange uit. „Want het regime kan Jeltsin de mond snoeren, bijvoorbeeld door hem op te pakken. Dus moet het verzet zorgen dat er nog honderd, of duizend Jeltsins klaar staan. Het is allemaal behoorlijk retorisch, maar zeker in de eerste fase van zo'n coup zeer belangrijk. Als Jeltsin gearresteerd wordt, dan moet er meteen een nieuwe Jeltsin staan. Niet alleen in Moskou, maar ook in Kiev, Leningrad en waar dan ook."

Komt er in de Sovjetunie toch massaal verzet tegen de coup, dan moet een aantal regels in acht worden genomen om het comité voor de noodtoestand daadwerkelijk weg te krijgen. Hoogleraar De Lange: „Het verzet moet zorgen dat het op de lange termijn goed georganiseerd blijft. Dus moet het de bevolking blijvend duidelijk gemaakt worden dat er verzet is. Dat verzet moet bovendien naar buiten eensgezind optreden en onderling voor goede communicatie zorgen. En men moet de wereldopinie gemobiliseerd houden. Wellicht via de figuur Gorbatsjov. Die kan in gevangenschap uitgroeien tot een echte martelaar."

wilco dekker

Republieken bereiden regeringen-in-ballingschap voor

Burgemeester Leningrad noemt coup misdaad

Vervolg van pagina 1

MOSKOU/LENINGRAD – In Leningrad, het tweede grote centrum van verzet tegen de staatsgreep, verzamelden zich gisteren zeker honderdduizend mensen op het plein voor het Winterpaleis. Ze werden toegesproken door de liberale burgemeester Anatoli Sobtsjak, die de staatsgreep 'een misdaad' noemde. Sobtsjak ondersteunde de eisen van Jeltsin. Volgens de militaire commandant van het district Leningrad is Sobtjsak van zijn functie ontheven, maar de burgemeester wordt gesteund door overgelopen eenheden van de beruchte 'Zwarte Baretten', elitetroepen van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Ook uit Leningrad kwamen gisteren onbevestigde berichten over pantsereenheden die zouden oprukken naar de stad.

De regeringen van de republieken Oekraïne, Kazachstan en Georgië hebben de staatsgreep inmiddels ook verworpen. Uit alle delen van de Sovjetunie kwamen dinsdag meldingen dat stadbesturen zich tegen het 'comité voor de noodtoestand' keren.

Gespannen rust

In de Baltische republieken heerste gisteravond een gespannen rust. In de Litouwse hoofdstad Vilnius hielden nog steeds duizenden de wacht rond het parlementsgebouw. Sovjet-troepen die eerder strategische posities en openbare gebouwen hadden ingenomen, waren naar hun kazernes teruggekeerd. In Tallinn, de hoofdstad van Estland, waar dinsdag een massabetoging tegen de nieuwe machthebbers werd gehouden, houden Sovjet-troepen het vliegveld, de haven en andere belangrijke punten bezet. Ook in Riga, de hoofdstad van Letland, worden zendstations en openbare gebouwen bezet gehouden door Sovjet-troepen.

Inmiddels zijn hoogegeplaatste functionarissen van de regeringen van Estland, Letland, Litouwen en de Russische Federatie naar het buitenland gereisd om daar, indien nodig, regeringen-in-ballingschap op te richten.

De algemene staking waartoe de Russische president Jeltsin maandag had opgeroepen, vond dinsdag weinig gehoor. Alleen de mijnwerkers in de Oekraïne en Wit-Rusland zouden op grote schaal het werk hebben neergelegd.

Bush

De buitenlandse druk op de nieuwe machthebbers in het Kremlin is gisteren aanzienlijk opgevoerd. President Bush sprak tijdens een persconferentie in Washington van 'een illegale coup door orthodoxe communisten'. Volgens Bush zal de Sovjetunie geen normale betrekkingen met de VS kunnen onderhouden en geen westerse hulp meer krijgen tot de staatsgreep wordt teruggedraaid en president Gorbatsjov in functie wordt hersteld.

Navo-ministers vandaag bijeen in spoedzitting

DEN HAAG – De ministers van Buitenlandse Zaken van de Navo komen vandaag in Brussel bijeen voor een spoedzitting over de situatie in de Sovjetunie. Een woordvoerder op het Navo-hoofdkwartier heeft dat gisterochtend bevestigd. Deze week vergaderden de Navo-ambassadeurs al over de staatsgreep.

’n Bourgondische picknick vind je 3 minuten hier vandaan.

Nieuw van Conimex: Ketjap Marinade fles à 250 ml. ~~2.95~~ nu	2.35
Nieuw: Perfekt halfvolle koffiemelk pak à 464 ml. ~~1.49~~ nu	1.25
Perfekt Pizza Salami pak 300 gram ~~2.69~~ nu	1.99
Lätta halvarine kuip à 500 gram ~~2.05~~ nu	1.90
Melkunie halfvolle vanille yoghurt literpak ~~1.83~~ nu	1.49
Perfekt slasaus fles à ¾ liter ~~1.49~~ nu	1.19
D.E. roodmerk koffie snelfilter/grove maling. 500 gram ~~4.95~~ nu	4.68
Johma gegarneerde huzarensalade bak à 600 gram ~~3.39~~ nu	2.50
Bordeaux Superieur blanc fles à 0,75 liter ~~5.45~~ nu	4.95
Lupack knakworsten (groot) pot à **10** stuks = 400 gram ~~2.65~~ nu	1.99
Mona Yokidrink keuze uit 5 smaken. Pak à 1 liter nu	1.49
Amstel 1870 tray à **6** × 0,3 literfl. nu **4.65** Bij 2 tray’s à 6 flessen ’n **Amstel 1870 glas GRATIS!** t.w.v. 4.95	
Remia vleessauzen keuze uit 5 soorten. Fles à 250 ml. ~~1.29~~ nu	99
Page Plus tissue-toiletpapier pak à **8** + **2** rollen **gratis!** ~~4.95~~ nu	4.45
V/d Pijl Augurken zoetzuur. Pot à 720 ml. ~~2.59~~ nu	1.99
Princes Tonijn in groenten blik à 185 gram ~~1.35~~ nu	98
Spa lemon of orange literfles 1.59 **Nu 2 flessen voor**	2.50
Aviko goudgele patat frites zak à 1000 gr ~~2.29~~ nu	1.89
Verse rozijnenbollen verpakt per 4 stuks ~~1.59~~ nu	1.25
Zwitserse roomvlaai ø 27 cm. ± 1100 gr voor 12 puntstukken ~~12.40~~	8.50
Puur magere varkensfilet 500 gram nu	8.45
Verse Hongaarse goulash 500 gram nu (Geldig van donderdag t/m zaterdag)	8.35
Uitzoeken: **andijvie, spitskool of Chinese kool** alles per kilo nu	98

Wandelaars, dagjesmensen en picknickers... Met onze extra laaggeprijsde zomeraanbiedingen hebben we deze week speciaal aan u gedacht.

En daarom ligt nu in onze winkel bijzonder voordelige, eigengemaakte slagers-achterham voor u klaar.

Pure kwaliteit, prima houdbaar, maar bovenal: heerlijk voor bijvoorbeeld (stok)brood, tosti’s en croissants.

Dus bent u een Bourgondische picknick aan ’t voorbereiden? Wat u daarvoor nodig heeft, vindt u drie minuten hier vandaan.

Fijne slagers-achterham

100 gram ~~2.49~~ nu **1.98**

Boerenslagersham 100 gram ~~2.95~~ nu	1.98
Magere hampunt ongerookt, 100 gram ~~2.75~~ nu	1.98
Schwarzwalder schincken 100 gram ~~2.95~~ nu	1.98
Echte Coburgerham 100 gram ~~2.95~~ nu	1.98

TIP: echte Coburgerham met Galia meloen

Galia meloen per stuk nu **2.95**

Akties zijn geldig van woensdag 21 t/m zaterdag 24 augustus 1991

jan linders

’t Allerbeste voor ’n vriendelijke prijs

Arcen: Maasstraat 51 **Beek:** Markt 1 **Beek en Donk:** Heuvelplein 11 **Bergen:** Raadhuisstraat 17 **Blerick:** Albericksstraat 15 **Boxmeer:** Kloostertuin 44 **Brunssum:** Wilhelminastraat 1 **Cuijk:** Molenstraat 43 **Deurne:** Helmondseweg 65a **Geleen-Lindenheuvel:** Ringovenstraat 3 **Gennep:** Winkelcentrum ’De Duivenakker’ **Grave:** Dr. Wierstraat 15 **Groesbeek:** Burg. Ottenhofstraat 1 **Grubbenvorst:** Kloosterstraat 14 **Heerlerheide:** Ganzeweide 70/Wannerstraat **Helden-Panningen:** Steenstraat 30 **Herkenbosch:** Stationsweg 7 **Horst:** Kloosterhof 3d **Ittervoort:** Begoniastraat 12 **Kerkrade:** Marktstraat 51 **Liessel:** Hoofdstraat 75 **Linne:** Maasbrachterweg 23 **Mill:** Oranjeboomstraat 1 **Nederweert:** Lambertushof **Pey-Echt:** Chatelainplein 13 **Roermond:** O.L. Vrouweplein 1-7 **Roggel:** Dorpsstraat 11 **Sevenum:** Pastoor Vullinghsstraat 7 **Sittard:** Industriestraat 19 **Someren:** De Meer 21 **Stein:** Heerstraat Noord 144 **Susteren:** Willibrordusstraat 1 **Tegelen:** Kerkstraat 2 **Tienray:** Spoorstraat 18 **Velden:** Jan Verschurensingel 1 **Venlo:** Zuidsingel 18 **Venray:** Stationsweg 39 **Wanroy:** Dorpsstraat 25 **Weert:** Maaspoort 52-54 **Wijchen:** Touwslagersbaan 39.

Wegens Sovjet-crisis

Benzine en diesel duurder

ROTTERDAM – De prijzen voor benzine en diesel gaan vandaag omhoog. Dat is een indirect gevolg van de crisis in de Sovjetunie. Benzine wordt drie cent per liter duurder, de dieselprijs gaat met zes cent per liter omhoog.

Oliehandelaren zeggen de ontwikkelingen maandag nog even te hebben afgewacht. Maar de stijging van zowel de produktnoteringen als de dollarkoers bleek dinsdag structureel van aard, zodat prijsstijgingen onontkoombaar werden, aldus de oliehandel. Vooral de produktnoteringen stegen fors door de Sovjet-crisis. Voor het weekeinde noteerde de gasolie nog 185 dollar per ton tegen 211 dinsdag. Benzine steeg tussen vrijdag en dinsdag van 240 naar 251 dollar per ton. De dollar zakte dinsdag weliswaar enkele centen terug in vergelijking met maandag, maar bleef toch ook enkele centen duurder. Aan de meeste zelftankpompen gaan na vandaag advies-literprijzen gelden van 196 cent voor super plus loodvrij, 192 cent voor Euro loodvrij en 208 cent voor gelode superbenzine. Een liter diesel gaat 123 cent kosten.

Oliehandelaren wagen zich niet aan voorspellingen voor de komende tijd. „De fysieke levering van olie wordt door de situatie in de Sovjetunie niet belangrijk beïnvloed, maar de handel neemt toch een voorschot op produktietekorten", aldus een woordvoerder.

Koersen van Tokio en Amsterdam trekken weer aan

AMSTERDAM/TOKIO – Op de effectenbeurzen van Tokio en Amsterdam zijn de koersen gistermorgen, na de klap van maandag, weer iets gestegen. Aandelen en obligaties profiteerden in dezelfde mate van het herstel. De omzet was gistermorgen aanmerkelijk kleiner dan gisteren. „Het is een technisch herstel", aldus een handelaar. „Het aanbod is weg en de vraag is klein. Dan gaan de koersen als vanzelf omhoog."

Fondsen die maandag grote klappen kregen, zaten gistermorgen weer in de lift: Philips, waarvan de koers maandag ruim 7 procent was gedaald, tekende gistermorgen bij de eerste notering vier dubbeltjes bij (op een slotkoers van f 33,10); Koninklijke Olie (Shell) steeg met een met een rijksdaalder tot f 158,50; AKZO met f 1,40 tot f 117,70 en DSM met 60 cent tot f 103,50.

Het herstel van de beurzen hangt voor een belangrijk deel samen met de relatief geringe koersdaling in New York. Op Wall Street sloot de Dow Jones-index maandagavond nog geen 70 punten lager op 2898. Deze daling (min 2,3 procent) was aanmerkelijk kleiner dan de koersval in Frankfurt (min 9,4 procent), Tokio (min 6 procent), Amsterdam (min 3,7 procent) en Londen (min 3,2 procent).

De aandelenhandel op de effectenbeurs van Tokio is gisteren veel rustiger verlopen dan op maandag, toen de handelaren erg geschrokken waren van de machtswisseling in de Sovjetunie. De Nikkei-index van de 225 fondsen, de graadmeter van de Japanse beurs, steeg zelfs. Na de daling van bijna 6 procent op maandag, ging de beursindex vandaag omhoog met 230,30 punten tot 21.687,06 punten. De stijging bedroeg daarmee iets meer dan 1 procent. De handel mag dan een stuk kalmer zijn verlopen, de handelaren zijn nog wel nerveus.

Bank tevreden met ontwikkeling resultaat

Interpolis krikt winst Rabo op

Van onze redactie economie

TRECHT – Verzekeraar Interpolis heeft in het eerste halfar van 1991 het resultaat van de Rabobank flink opgekrikt. e nettowinst van het bankconcern steeg met bijna 9 procent, aar exclusief de bijdrage van dochter Interpolis steeg de netowinst slechts met 2 procent. Vorig jaar had de Rabobank nder Interpolis over het eerste halfjaar nog een nettowinstoei van 9 procent.

e ontwikkeling van het resultaat emt de Rabobank evenwel tot teedenheid. Over heel 1991 veracht de raad van bestuur een behoorlijk groei van het resultaat.

De brutowinst van de Rabobank nam toe tot f 1123 miljoen (eerste halfjaar in 1990: f 1007 miljoen). De nettowinst steeg tot f 530 miljoen (f 488 miljoen). De aanwas van de toevertrouwde middelen was met f 5,9 miljard minder uitbundig dan in de eerste helft van vorig jaar. Het totaal kwam uit op f 124 miljard. De spaarmiddelen namen toe met f 3,2 miljard tot f 80 miljard. De particuliere termijndeposito's waren opnieuw erg in trek, als gevolg van de relatief hoge rentevergoeding. Het balanstotaal van de bank steeg van f 201,9 miljard naar f 208,5 miljard.

De kredietverlening aan de private sector groeide minder hard. In het eerste halfjaar steeg deze f 4,6 miljard, tegen f 5,7 miljard in de eerste helft van 1990. De totale kredietverlening kwam uit op f 133 miljard. Ondanks een afzwakkende conjunctuur bleef de financieringsvraag vanuit het bedrijfsleven - met name handel, industrie en dienstverlening - opmerkelijk hoog. De agrarische sector bleef achter bij vorig jaar.

Hypotheken

De markt voor woninghypotheken liet in de eerste maanden van 1991 een forse terugval zien. De Rabobank meent evenwel dat in mei een keer ten goede is ingezet. De kredietverlening aan particulieren bleef in de verslagperiode achter bij vorig jaar.

De Rabobank heeft te kampen met een forse lastenstijging. Dat komt door een grotere belastingafdracht, maar vooral door fors gestegen personeelskosten. De Rabo wijt dat zowel aan een versnelde loonstijging, als aan de grote groei van het aantal medewerkers. De Rabo verwacht dat ook in het tweede halfjaar de personeelskosten flink op het resultaat zullen drukken, met name door de gestegen cao-lonen. De bankinstelling heeft nu 38.327 medewerkers, vorig jaar waren dat 37.850.

Japan heeft bijna 40 procent van wereld-scheepsbouw

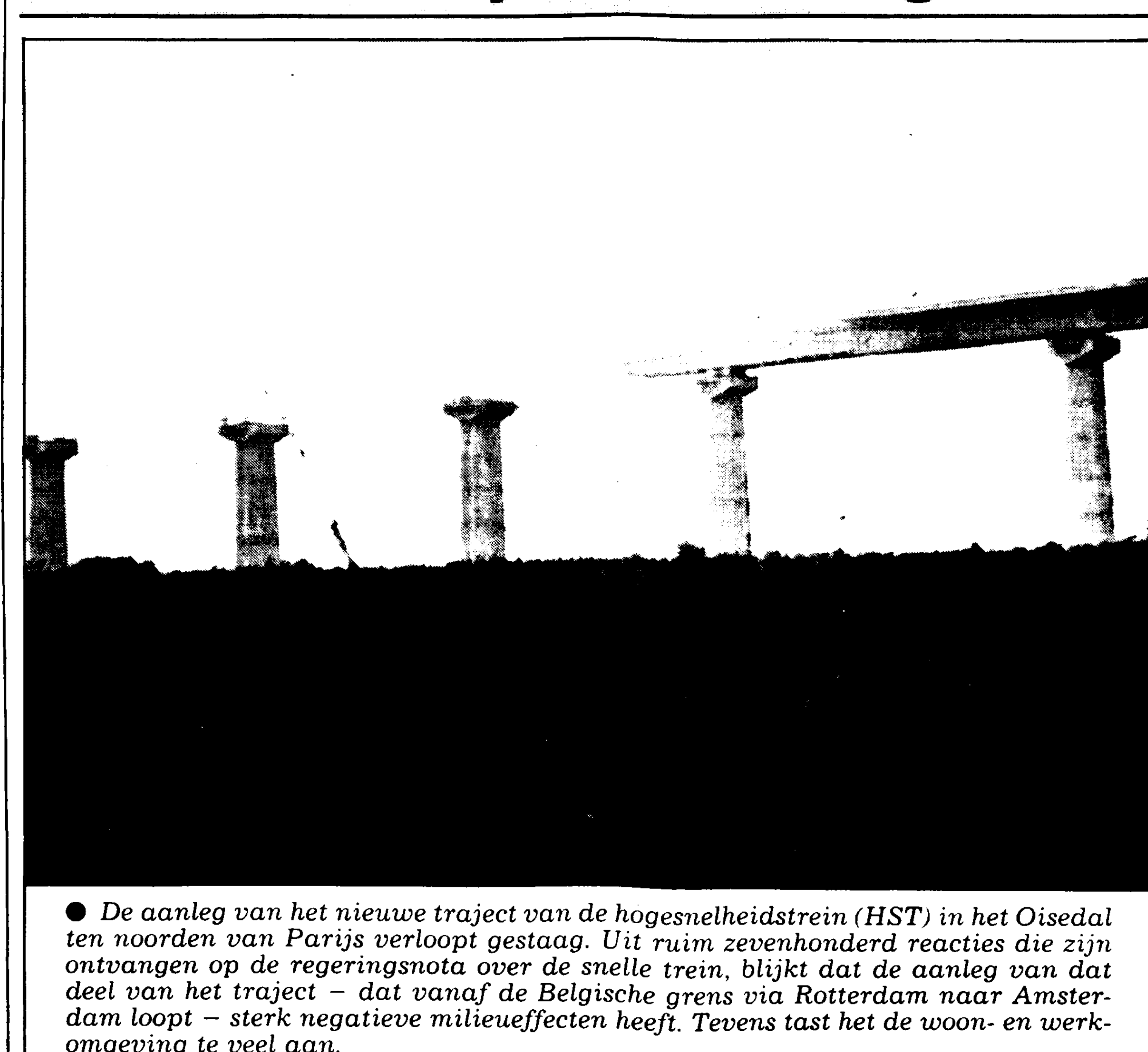
Van onze redactie economie

OTTERDAM – De Japanse cheepswerven hebben bijna 40 rocent van de wereld-scheepsouworders in handen: 15,1 miljoen ruto ton van de in totaal 39,6 milen ton.

it cijfers van het classificatiebuau Lloyd's Register of Shipping lijkt dat dit wereldtotaal aan het nd van het tweede kwartaal van it jaar 1,8 miljoen ton hoger was an drie maanden eerder. Er was op 0 juni op alle werven 14,2 miljoen on (1222 schepen) in aanbouw en ,4 miljoen ton in bestelling. r kwam in het tweede kwartaal oor 5,3 miljoen ton aan nieuwe orers binnen: 2,1 miljoen ton meer an in het eerste kwartaal.

a Japan kwam Zuid-Korea met en orderportefeuille van in totaal an bijna zeven miljoen ton op de weede plaats. Daarna volgen, op orse afstand, Taiwan, Denemarken, uitsland, Italië, Joegoslavië, Braziië en Roemenië. Nederland staat iet vermeld bij de door Lloyd's egister of Shipping vermelde zeentien belangrijkste scheepsbouwanden.

HST-traject in aanleg

● *De aanleg van het nieuwe traject van de hogesnelheidstrein (HST) in het Oisedal ten noorden van Parijs verloopt gestaag. Uit ruim zevenhonderd reacties die zijn ontvangen op de regeringsnota over de snelle trein, blijkt dat de aanleg van dat deel van het traject – dat vanaf de Belgische grens via Rotterdam naar Amsterdam loopt – sterk negatieve milieueffecten heeft. Tevens tast het de woon- en werkomgeving te veel aan.*

Opbrengst van staatslening f 2,5 miljard

AMSTERDAM – De staat heeft gisteren f 1,4 miljard binnengehaald met de 8,75 procent tienjarige staatslening, die in de vorm van een 'toonbankuitgifte' aan de man wordt gebracht.

Gedurende de eerste twee inschrijvingsdagen is de opbrengst zodoende op f 2,5 miljard gekomen, zo heeft het ministerie van financiën bekendgemaakt.

De koers van uitgifte was net als maandag 99 procent, waardoor een effectief rendement van 8,9 procent uit de bus rolt.

De woordvoerder noemde een en ander een 'uitstekend resultaat'. Ook vandaag kan weer op de lening worden ingeschreven.

De lening vormt de zevende openbare staatslening van dit jaar. Met de eerste zes kwam f 27,7 miljard in de schatkist. Het geld is bestemd voor de financieringsbehoefte van het rijk, die voor dit jaar wordt geschat op f 44,9 miljard.

Forse stijging winst Alanheri

VENLO – Alanheri (internationale produktenhandel) heeft in het eerste halfjaar van 1991 een nettoresultaat geboekt van f 1,2 miljoen tegen f 0,1 miljoen in de eerste helft van 1990.

De omzet steeg, mede ten gevolge van enkele intussen geconsolideerde acquisities, van f 109 miljoen naar f 143 miljoen. De autonome omzetgroei bedroeg 15 procent, zo blijkt uit het halfjaarbericht.

In de verslagperiode zijn 43.400 nieuwe aandelen van nominaal f 10 uitgegeven tegen de koers van f 30. Na afboeking van goodwill en uitgifte van nieuwe aandelen bedraagt het eigen vermogen nu f 15,9 miljoen.

Voor de uitkomst van het resultaat in de tweede helft van het jaar zijn de verwachtingen positief. In hoeverre het resultaat uit het tweede halfjaar van 1990 (f 1,3 miljoen) kan worden geëvenaard, zal afhankelijk zijn van de ontwikkelingen op zowel de goederen- als de valutamarkten, mede onder invloed van recente politieke ontwikkelingen, aldus de directie.

Salaris directeuren in Nederland blijft laag

Van onze redactie economie

DEN HAAG – Directeuren in Nederland zijn dit jaar netto 5,2 procent meer gaan verdienen. Internationaal gezien komen zij er echter steeds bekaaider af. In een vergelijking met directeuren in acht andere westerse landen, blijken Nederlanders netto het minste te verdienen. Een en ander blijkt uit een onderzoek dat het Nederlands Centrum van Directeuren en Commissarissen heeft uitgevoerd in samenwerking met Hay Management Consultants.

In zijn maandblad constateert het NCD dat de stijging van de directeurssalarissen nauwelijks afwijkt van de salarisverhoging die aan werknemers is betaald.

„Van een denivellering (verder uit elkaar groeien van de salarissen) is nauwelijks sprake." Het Centrum geeft wel toe dat de directeuren er in 'variabel inkomen' beter op zijn geworden. De 'gunstige conjunctuur' heeft zich vooral vertaald in een stijging van dat deel van de beloning, maar, voegt het NCD eraan toe, „dat moet bij tegenvallende resultaten weer worden ingeleverd."

Zo'n 70 procent van de directeuren die aan het onderzoek meewerkte, ontvangt een dergelijk inkomen. Het is dit jaar met 1 procent gestegen tot 21 procent van het vaste salaris. In 1983 was het overigens nog maar 9 procent van de vaste beloning.

Internationaal blijven de Nederlandse directeuren met hun inkomen (vast en variabel bij elkaar genomen) nogal achter.

Duitse en Zwitserse directeuren hebben gemiddeld 80 tot 110 procent meer te besteden. Bruto is de gemiddelde bedrijfsdirecteur in Engeland en in de Verenigde Staten nog wat slechter uit dan zijn collega in ons land, maar netto schieten ze de Nederlander ver voorbij. Bovendien blijkt dat de inkomensverschillen tussen lichte en zware functies in Nederland veel kleiner zijn dan in andere landen.

De beloningen van commissarissen lopen sterk uiteen. Sommigen krijgen niets, anderen strijken jaarlijks een ton op. Gemiddeld ontvangen commissarissen voor hun werk een bedrag van 20.500 gulden. De commissarissen die aan het onderzoek deelnamen, besteden gemiddeld 13 dagen per jaar aan hun commissariaat; de president-commissarissen onder hen steken er gemiddeld 18 dagen in.

beurs

Herstel

MSTERDAM – „Een klassiek paoon", zo omschreef een handelaar p de Amsterdamse effectenbeurs insdag het lichte herstel dat volge op de koersval van maandag. De aniekreactie die de koersen maanag met gemiddeld 5 procent deed alen, werd door handelaren als nigszins overdreven afgedaan. De emmingsindex pakte uiteindelijk ,4 punten terug op 89,2 punten, na en hoogste stand van 89,5. Maanag sloot de index op 87, liefst 4,5 unt beneden het slot van vrijdag. oor de koersindex was er een herel van 2,9 punten op 195,4.

De forse omzet van maandag (in toal f 3 miljard) werd dinsdag niet erhaald. Een aandelen- en obligaieomzet van respectievelijk f 889 en 1.503 miljoen brachten de totale liuiditeit op het toch nog altijd resectabel niveau van f 2,4 miljard.

Op de obligatiemarkt herstelden de oersen zich nauwelijks. De uitgifeprijs van de nieuwe staatslening leef onveranderd 99 punten. Meer eweging zat er in de aandelenkoeren. Van de in totaal 261 fondsen oekten er 166 koerswinst, tegenver slechts 31 dalers. Ook de andee Europese beurzen kropen langaam omhoog.

Philips, maandag flink uit de gratie, erstelde zich negen dubbeltjes op f 4 bij een omzet van f 75,7 miljoen. Voor Akzo betaalden beleggers f ,60 meer op f 117,80. Verder bereike Koninklijke Olie, mede onder nvloed van de hogere olieprijs, f ,20 hoger op f 158,20 weer het booteil van vrijdag. Olie was met een mzet van f 153,7 miljoen tevens het meest verhandelde fonds. Herstel was er ook voor Unilever, die f 2,90 oevoegde op f 155,10 en KLM, derig cent in de plus op f 28,90.

Toch hervonden niet alle hoofdondsen de weg omhoog. Fokker bijvoorbeeld kalfde opnieuw dertig cent af op f 30,40 en ook voor DAF, wee dubbeltjes onderuit op f 21,60, liepen beleggers niet warm.

Hoofdfondsen

Hoofdfondsen	v.k.	s.k.
ABN Amro	38,10	38,70
AEGON	112,90	114,10
Ahold	78,90	80,10
Akzo	116,30	117,80
Alrenta	184,60	184,40
Amev	47,60	48,30
Amro A. in F.	78,20	78,50
Bols	193,50	197,00
Borsumij W.	62,00	64,80
Bührm.Tet.	43,90	44,10
DAF	21,80	21,60
Dordt.Petr.	144,50	146,70
DSM	102,90	103,30
Elsevier	80,50	82,30
Fokker cert.	30,70	30,40
Gist-Broc. c.	34,20	34,20
HCS Techn.	2,80	3,00
Heineken	148,00	148,70
Hoogovens	55,80	57,20
Hunter Dougl.	76,00	76,50
Int.Müller	66,00	69,00
Int.Ned.Gr.	46,50	47,10
KLM	28,60	28,90
Kon.Ned.Pap.	50,30	50,90
Kon. Olie	156,00	158,20
Nedlloyd	55,50	58,00
Océ	51,80	54,40
Pakhoed Hold.	186,00	186,80
Philips	33,10	34,00
Polygram	37,60	37,90
Robeco	98,50	100,20
Rodamco	53,30	53,70
Rolinco	96,50	97,30
Rorento	67,20	67,30
Stork VMF	41,80	42,40
Unilever	152,20	155,10
Ver.Bezit VNU	69,00	71,00
Volmac Softw.	17,00	17,50
VOC	42,90	43,30e
Wessanen	82,80	82,70
Wolters-Kluwer	51,40	51,20

Avondkoersen Amsterdam

Hoogovens 57,00 (57,20)
Kon.Olie 157,80-158,80 (158,20)
Philips 33,70-34,10 (34,00)
Unilever 154,60-155,50 (155,10)

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	47,50	47,50
Aegon div'91	120,00	-
ABN AmroHld.prf.	5,34	5,37
ACF-Holding	35,00	35,20
Ahrend Gr. c	145,00	144,00
Air Holland	7,00	7,00
Asd Opt. Tr.	11,20	11,20
Asd Rubber	3,50	3,50
Ant. Verff.	425,00	-
Atag Hold c	114,00a	114,20
Athlon Groep	43,50	44,50
Athlon Groep nr.c	44,00	44,00
Aut.Ind.R'dam	92,20	92,00a
BAM Groep	91,00	94,50
Batenburg	122,00	122,00
Beers	112,00	113,00
Begemann	145,00	159,00
Belindo	335,20	336,00
Berkel's P.	1,34	1,50
Blydenst.-Will.	38,20	41,00
Boer De, Kon.	231,00	-
Boer de Winkelbedr.	81,00	82,10
Boskalis W.	20,90	21,90
Boskalis pr	22,40	24,00
Braat Beheer	33,00	33,30
Breevast	9,60	9,80
Burgman-H.	3040,00	3040,00
Calvé-Delft pr	800,00	800,00
Calvé-Delft c	990,00	1000,00
Cindu Intern.	121,00	120,50
Claimindo	328,00	328,00
Content Beheer	22,00b	24,50
Cred.LBN	29,10	29,30
Crown v.G.c	131,30	135,70
CSM	78,00	79,00
CSM nrc	79,00	79,80
Delft Instrum.	22,40	23,30
Desseaux	41,20	41,70
Dorp-Groep	42,00	42,00
Econosto	25,70	27,80
EMBA	203,00	-
Eriks hold.	83,00	83,00
Flexovit Int.	71,10	70,00
Frans Maas c.	70,00	70,00
Gamma Holding	90,60	92,00
Gamma pref	5,80	5,70
Getronics	29,30	29,60
Geveke	40,00	42,00
Giessen-de N.	110,00e	118,00
Goudsmit	42,50	45,20
Grasso's Kon.	87,00	86,00
Grolsch	170,00	173,00
GTI-Holding	201,00a	195,00
Hagemeyer	117,00	118,50
HAL Trust B	14,65	14,75
HAL Trust Unit	14,65	14,75
H.B.G.	208,00	212,50
Heineken Hld.	130,50	131,50
Hoek's Mach.	225,00	225,00
Holl.Sea S.	0,66	0,71
Holl. Kloos	445,00	445,00
Hoop Eff.bk.	7,40	7,20
Hunter D.pr.	2,75	-
IHC Caland	55,00	58,50
Infotheek	6,60e	7,40
Kas-Ass.	36,80	36,80
Kempen & Co	9,00	9,20
kondor wessels	34,00a	34,00
KBB	77,50	79,50
Kon. Sphinx	48,50	49,50
Koppelpoort H.	405,00	405,00
Krasnapolsky	210,00a	209,00
Landré & Gl.	48,00	49,10
Macintosh	42,00	43,80
Maxwell Petr.H.	122,50	123,00
Medicopharma	27,00	27,70
Moeara Enim	1250,00	1270,00
M.Enim OB-cert	16300,00	16500,00
Moolen Hold.	37,50a	37,20
Mulder Bosk.	53,00	-
Multihouse	5,40	5,50
Mynbouwk. W.	379,00	379,00
Naeff	475,00	-
NAGRON	53,00	54,50
NIB	555,00a	551,00
NBM-Amstelland	11,20	11,80
NEDAP	391,50	389,00
NKF Hold.cert.	241,00	238,00a
Ned.Part.Mij	48,00	49,30
Ned.Springst.	10200,00	-
Norit	26,80	28,50
Nutricia gb	129,50	135,00b
Nutricia vb	136,50	141,00b
Nijv.t.Cate	83,00	83,40
Omnium Europe	6,00e	9,00
Orco Bank c.	74,00	74,80
OTRA	279,00	289,00
Palthe	66,50	66,50
Pirelli Tyre	21,80	22,20
Polynorm	120,00	124,00
Porcel. Fles	155,00	155,00
Randstad	44,30	44,00
Ravast	36,70	38,20
Reesink	72,50	73,50
Samas Groep	51,50	52,00
Sarakreek	16,40	-
Schuitema	1560,00	1560,00
Schuttersveld	52,80	54,00
Smit Intern.	57,00	57,00
St.Bankiers c.	16,00e	17,00
Stad Rotterdam c	36,30	37,20
Telegraaf De	79,50	83,50
Textielgr Twente	89,00	89,00
Tulip Comp.	22,60	23,00
Tw.Kabel Hold	112,00	113,00
Ubbink	80,00	80,00
Union Fiets.	69,00	69,00
Un.Dutch Group	3,40	3,40
Ver.Glas	410,00	420,00
Verto	47,00	47,00
Volker Stev.	66,00	66,00
Vredestein	12,50	13,20
VRG-Groep	52,20	53,30
Wegener Tyl	247,00	248,00b
West Invest	22,50	22,50
West Inv. wb.	90,70	90,00a
Wolters Kluwer	204,00	205,00
Wyers	38,20	38,00

Beleggingsinstellingen

Aegon Aand.f.	31,00	33,00
Aegon sav.plus	5,00	5,00
ABN Aand.f.	74,70	74,70
ABN Beleg.f.	56,90	58,10
ABN Amro L.F.	157,20	157,20
ABN Amro Obl.	166,70	166,90
ALBEFO	48,70	49,80
Aldollar BF $	24,10	24,20
Alg.Fondsenb.	220,00	221,00
Alliance Fd	10,60	10,60
Amba	47,30	47,30
America Fund	330,00	345,00
Amro Eur.F.	70,00	70,00
Amro Far E.F.	56,50	57,30
Amro Neth.F.	75,50	75,00
Amro N.Am.F.	71,90	72,90
Amvabel	80,00	79,50
AsianTigersFd	57,40	59,80
AsianSelFund	50,30	53,20
Austro Hung.F.	5,65	-
Bemco Austr.	54,10	55,00
Bever Belegg.	3,50	3,40
CLN Obl.Div.Fonds	105,00	105,00
CLN Obl.Waardef.	105,30	105,30
Delta Lloyd	42,00	42,00
DP Am. Gr.F.	31,00	33,50
Dp Energy.Res.	40,00	-
Eng-Holl.B.T.1	10,00	10,00
EMF rentefonds	63,40	63,40
Envir.Gr.Fnd	51,80	52,20
Esmeralda part	35,70	35,80
Eur.Ass. Tr.	6,70	6,70
EMS.Gr.Fund	100,10	100,00
EGF Investm.	153,70	154,00
EMS.Inc.Fund	99,90	100,00
EOE DuStInF.	277,00	287,00
EurGrFund	56,00	59,00
Euro Spain Fd	6,50	-
FarEastSelFund	58,50	59,00
Gim Global	52,60	52,60
Groeigarant	1,52	1,53
Holland Fund	69,00	70,00
Holl.Eur.Fund	47,50	48,00
Holl.Obl.Fonds	122,50	123,00
Holl.Pac.F.	103,00	105,50
Innovest	89,00	90,00
Interbonds	520,00	520,00
Intereffekt500	34,50	34,50
Intereffekt wt	136,00	138,00
Investa part	68,00	70,00
IS Himal. F.$	6,50	-
Jade Fonds	161,20	164,40
Japan Fund	18,30	18,60
Jap.Ind.Alpha Fd	8200,00	-
Japan Rot. Fund yen	7000,00	-
Korea Pac.$	7,50	-
Mal.Cap.F. $	6,00	-
Mees Obl.Div.Fonds	111,90	112,00
Mexico Inc.F.	21,25	-
MK Int.Vent.	12,60	11,00
Mondibel	74,40	75,20
Nat.Res.Fund	1330,00	1350,00
Nedufo A	113,50	113,50a
Nedufo B	105,50	105,50
NMB Dutch Fund	39,50	40,50
NMB Global F.	45,40	46,30
NMB Oblig.F.	34,00	34,00
NMB Rente F.	112,60	112,60
NMB Vast Goed	37,00	37,00
New Asia Fund	5,50	-
Nomura Warr.Fund	1,90	1,70
Obam. Belegg.	234,40	238,50
OAMF Rentef.	12,40	12,40
Pac.Dimens.	89,00	91,30
Pac.Prop.Sec.f.	31,30	32,00
Pierson Rente	108,00	108,20
Postb.Belegg.f.	55,80	55,80
Postb.Vermogensgroei	51,80	51,80
Prosp.Int.High.Income	3,90	-
RG Divirent	50,20	50,30
Rentalent Bel.	140,80	140,80
Rentotaal NV	33,90	34,10
RG Florente	109,60	109,70
RG SP Groen	51,90	51,80
RG SP Blauw	48,50	48,60
RG SP Geel	46,20	46,30
Rodin Prop.$	90,00	90,00
Rolinco cum.p	72,00	-
Sci/Tech	15,50	15,50
Technology F.	19,90	19,90
Tokyo Pac. H.	200,00	204,00
Trans Eur.F.	75,50	78,20
Transpac.F.Yen	346,00	342,00
Uni-Invest	23,00	23,00
Unico Inv.F.	79,80	80,20
Unifonds	28,50	30,40
VWN	64,20	64,20
Vast Ned	104,90	105,30
Venture F.N.	6,80	6,50
VIB NV	63,30	63,50
VSB Mix Fund	51,60	50,90
VSB Rente F.	105,20	105,20
WBO Int.	69,50	69,50
Wereldhave NV	136,00	138,00
Yen Value Fund	86,00	86,30
ZOM Florida $	47,50	46,90

Parallelmarkt

Alanheri	29,70	30,50
ABF	102,50	102,50
Berghuizer	48,00	49,00
Besouw Van c.	63,50	64,20
Biogrond Bel.	10,40	10,40
Comm.Obl.F.1	97,40	97,20
Comm.Obl.F.2	99,80	99,60
Comm.Obl.F.3	95,70	95,60
De Drie Electr.	17,00	17,20
DeltaLlVast	54,00	54,00
DeltaLl.dlr	67,80	67,40
DeltaLlEcu	57,60	57,40
DeltaLlMix	58,80	58,50
DeltaLlRente	54,70	54,40
	-	-
Dico Intern.	91,00	91,20
DOCdata	5,50	5,80
D.T.O.T	48,00	48,30
Ehco-KLM Kl.	43,30	43,70
E&L Belegg.1	64,10	63,80
E&L Belegg.2	69,70	69,80
E&L Belegg.3	103,50	103,55
E&L Belegg.4	73,80	73,90
Free Rec.Sh.	31,00	32,00
Gaia Hedge I	110,17	-
Geld.Pap.c.	73,00e	74,20
German City E.	51,80	51,70
Gouda Vuurv c	80,00	80,20
Groenendijk	45,00	45,20
Grontmij c.	222,00	230,00
HCA Holding	53,30	53,70
Helvoet Holding	43,50	43,70
Hes Beheer	42,00	42,50
Highl.Devel.	44,00a	38,00a
Homburg cert	2,45	2,45
Interview Eur.	4,50	5,20
Kühne+Heitz	46,50	49,00
LCI Comp.Gr.	7,20	7,80
Melle	417,00e	440,00
Nedcon Groep	37,40	37,50
Nedschroef	92,00a	91,50
Neways Elec.	7,70	8,00
New Eur.Htls DM	19,80	19,80
Newtron Hold	4,30	4,20
Pan Pacific	6,00	6,00
Pie Med.	7,00	6,90
Simac Tech.	13,00	13,00
Sligro Beh.	47,50	49,50
VHS Onr. Goed	4,30	4,90
Vilenzo	37,50	37,50
Welna	220,00	221,00
Weweler	34,50	35,10

Wall Street

	19/08	20/08
allied signal	36 7/8	37 3/8
amer.brands	41 7/8	42 5/8
amer.tel.tel	38 1/8	38 1/4
amoco corp	51 5/8	51 1/4
asarco inc.	23 7/8	23 7/8
bethl. steel	16 7/8	16 1/2
boeing co	45 3/8	45 7/8
can.pacific	17 3/8	-
chevron	69 1/2	70
chiquita	43 7/8	44 5/8
chrysler	11 3/8	11 1/4
citicorp	14 3/8	14 3/4
cons.edison	24 1/2	25
digit.equipm.	59 7/8	59 3/4
dupont nemours	45 7/8	46 7/8
eastman kodak	41 3/8	42
exxon corp	57 5/8	57 1/2
ford motor	29 7/8	29 1/2
gen. electric	70 3/8	70 1/2
gen. motors	35 5/8	35 1/4
goodyear	34 1/8	34 5/8
hewlett-pack.	49 7/8	49 7/8
int. bus.mach.	95	95 3/4
int. tel.tel.	57 1/4	57 5/8
klm airlines	14 1/2	14 1/4
mcdonnell	51 1/4	55 1/2
merck co.	122 3/4	122 3/4
mobil oil	65 3/8	67
penn central	25 3/8	25 3/4
philips	16 1/2	16 3/4
primerica	31 1/4	32 1/4
royal dutch	77 5/8	78 1/2
sears roebuck	40	40 3/4
sfe-south.pac.	9 1/8	9
texaco inc.	62	62 1/2
united techn.	43 7/8	44 5/8
westinghouse	22 1/2	22 5/8
whitman corp	13	13
woolworth	28 3/8	28 3/8

Advieskoersen

amerik.dollar	1.970	2,090
austr.dollar	1,52	1,64
belg.frank (100)	5,32	5,62
canad.dollar	1,720	1,840
deense kroon (100)	27,60	30,10
duitse mark (100)	110,00	114,00
engelse pond	3,19	3,44
finse mark (100)	44,75	47,25
franse frank (100)	31,55	34,30
griekse dr. (100)	0,91	1,11
ierse pond	2,85	3,10
ital.lire (10.000)	13,90	15,60
jap.yen (10.000)	144,00	150,00
joeg.din.t.m 100	--	06,50
noorse kroon (100)	27,30	29,80
oost.schill. (100)	15,70	16,20
port.escudo (100)	1,20	1,38
spaanse pes. (100)	1,72	1,88
turkse pond (100)	0,0400	0,0550
zweedse kr. (100)	29,50	32,00
zwits.fr. (100)	128,75	133,25

Wisselmarkt

amerik.dollar	2,02775-2,03025
antill.gulden	1,1185-1,1485
austr.dollar	1,5827-1,5927
belg.frank (100)	5,4770-5,4820
canad.dollar	1,77425-1,77675
deense kroon (100)	29,150-29,200
duitse mark (100)	112,6050-112,6550
engelse pond	3,3270-3,3320
franse frank (100)	33,185-33,235
griekse dr. (100)	0,9740-1,0740
hongk.dollar (100)	25,8750-26,1250
ierse pond	3,0100-3,0200
ital.lire (10.000)	15,095-15,145
jap.yen (10.000)	147,675-147,775
nwzeel.dollar	1,1607-1,1707
noorse kroon (100)	28,845-28,895
oostenr.sch. (100)	16,0030-16,0130
saudi ar.ryal (100)	53,9750-54,2250
spaanse pes. (100)	1,8060-1,8160
surin.gulden	1,1165-1,1565
zweedse kr. (100)	31,020-31,070
zwits.frank (100)	131,130-131,180
e.c.u.	2,3125-2,3175

Index Amsterdam

CBS-koersindex(1983=100)

algemeen	192,50	195,40
id excl.kon.olie	175,60	178,40
internationals	203,80	207,10
lokale ondernem.	181,70	184,20
id financieel	127,50	129,20
id niet-financ.	234,00	237,30

CBS-herbeleggingsindex (1983=100

algemeen	270,30	274,40
id excl.kon.olie	233,90	237,60
internationals	297,30	302,10
lokale ondernem.	241,30	244,70
id financieel	182,90	185,40
id niet-financ.	296,30	300,50

CBS-stemmingsindex (1987=100)

algemeen	87,80	89,20
internation	84lokaal	88,00
89,40		
fin.instell	85,30	86,50
niet-financ	88,70	90,10
industrie	98,40	99,50
transp/opsl	93,60	95,30

Goud en zilver

Goud 22,970-23,570, vorige 23,500-24,300 bewerkt 25,170 laten, vorige 25,900 laten.

Zilver 220-290, vorige 230-300 bewerkt 330 laten, vorige 340 laten.

Dow Jones

Industrie 2.913,69 +15,66

OPTIEBEURS

	serie		omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c okt	37,50	893	1,20	1,60
daf	p okt	20,00	288	0,80	0,60
eoe	c sep	265,00	323	6,50	7,80
eoe	c sep	270,00	752	4,20	4,50
eoe	c sep	275,00	535	2,60a	2,60
eoe	c sep	280,00	428	1,60	1,50
eoe	c sep	285,00	333	0,70	0,70
eoe	c okt	270,00	709	6,50	7,20
eoe	c okt	275,00	320	4,30	5,00
eoe	c okt	280,00	403	2,90	3,10
eoe	p sep	255,00	563	-	1,10
eoe	p sep	260,00	487	3,30a	1,60
eoe	p sep	265,00	594	5,30	3,00
eoe	p sep	270,00	868	8,30	5,30
eoe	p sep	275,00	393	11,50a	8,00
eoe	p sep	280,00	354	15,50	12,00b
eoe	p okt	240,00	461	1,60	0,90
eoe	p okt	250,00	559	3,00a	1,80
eoe	p okt	265,00	436	6,80	4,50
eoe	p okt	270,00	813	9,50a	6,60
eoe	p okt	285,00	275	21,00a	16,50b
eoe	p jan	270,00	599	12,00	9,30
eoe	p apr	270,00	287	13,00b	10,50
hoog	p okt	55,00	393	2,00	1,30
hoog	p okt	60,00	559	4,70	3,60
ing	c okt	47,80	387	1,00	1,20
ing	p okt	47,80	1277	2,90	2,30
klm	c okt	30,00	256	0,90	1,00
phil	c okt	30,00	534	3,80	4,60
phil	c okt	32,50	1169	2,00	2,50
phil	c okt	35,00	2208	0,80	1,10
phil	c jan	32,50	371	2,90	3,50
phil	c jan	35,00	1128	1,80	2,20
phil	c jan	37,50	657	0,90	1,00
phil	c apr	32,50	285	3,80	4,40
phil	c apr	35,00	456	2,40	3,00
phil	c o93	30,00	992	7,70	8,30
phil	p apr	35,00	670	3,00	2,50
olie	c okt	160,00	1214	1,60b	2,30
olie	c okt	170,00	474	0,30	0,40
olie	p okt	150,00	313	2,30	1,30a
olie	p o92	135,00	405	3,30	2,50
top5	c sep	520,00	294	7,00	10,50
top5	c sep	530,00	317	3,50	5,90a
top5	p sep	510,00	260	9,00	4,30
top5	p sep	520,00	380	13,50a	7,00
unil	c jan	160,00	493	4,30	5,00
unil	p okt	150,00	319	2,40	1,30
unil	p okt	160,00	300	8,00	5,20
unil	p jan	160,00	482	9,40	6,90b

a = laten	g = bieden + ex-div.
b = bieden	h = laten + ex-div.
c = ex-claim	k = gedaan + h
d = ex-dividend	l = gedaan + g
e = gedaan + bieden	vk = slotkoers vorige dag
f = gedaan + laten	sk = slotkoers gisteren

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro: 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met een woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,25.
Afwijkende tarieven voor rubrieken: Proficiat en Vermist.Gevonden ƒ 1,10 per mm. Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,70 per mm.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal een woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,70.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen exclusief 6% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.
Enkele rubrieken UITSLUITEND a contant en met legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.
Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.
Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt donderdag 17.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door meer dan 250.000 personen van 15 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner)

Te huur gevraagd WONING met tuin. Tel. 04406-41789.

Te huur gevraagd GARAGE in de buurt v.d. Treebeekstr. Tel. 045-226825.

Beleidsmedewerkster Provincie zkt. m.i.v. 1 september appartem. in MAASTRICHT of omgev. Tel. 08366-1312.

Je weet niet wat je ziet. Een SPOTJE op LD-TV. Info: 045-719966.

OG te huur

Te huur HEERLEN Sittarderweg/Grasbroekerweg appartement: woonkamer, keuken, balkon, douche, 1 slaapkamer en berging. Tel. 046-743275.

Ruime kamer te h. te SCHIN OP GEUL, m. ingeb. keuken. Tel. 04459-2120.

Mooi appartement te huur in VALKENBURG, 1 min. van station. Tel. 04406-16327.

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

Snel en goed Uw huis verkopen?
Jos Storms O.G. Past.Vonckenstr.44 Geleen 046-742550
Geen Verkoop! Geen kosten

Gevraagd OUDER woonhuis in Zuid-Limburg. Opknappen geen bezwaar. 045-727173.

Met SPOED gevr. woonhuizen in Kerkrade/Landgraaf voor Duitse en Ned. kopers. Bopa O/G, 045-324133.

HOENSBROEK, Prins Willemstr. 58a, eengezinswoning, achterom bereikbaar, vaste trap naar zolder, ƒ 98.000,- k.k. Wijman & Partners, 045-728671.

HOENSBROEK, Wilhelminastr. 148, vrijst. huis met prachtige tuin, huis is geheel gerenoveerd, ƒ 155.000,- k.k. Wijman & Partners, 045-728671.

KERKRADE, Akerstraat 150 C. appartement in prima staat, ƒ 69.000,- k.k. Wijman & Partners 045-728671.

Te huur gevraagd

Gevraagd 3-4-kamer APPARTEMENT/huis omg. Heerlen/Kerkrade/Brunssum.

Vaals, 75-80 m2, met garage, huurpr. max. ƒ 800,-, m.i.v. 1 oktober. Firma Micro-Medics 09-49.2406.4033.

Bedrijfsruimte

Te h. HULSBERG/Centrum goed gelegen winkelruimte plm. 60 m2 event. tot 120 m2 b.v. rijwielzaak, doe het zelf, praktijkruimte, traiteur. Inl 04405-1496 van 9tot18u.

Kamers

Te h. aangeb. ZIT/SLAAPKAMER. Anjelierstr. 48, Heerlen Nrd. 045-213308.

Pension De Hees heeft nog 'n KAMER vrij voor werkend persoon. Tel. 045-416005.

Bouwen/Verbouwen

DAMOISEAUX Heerlen verkoopt en verhuurt meer dan u denkt! Tel. 045-411930.

Bouwmaterialen

KUNSTSTOF-ramen-deuren-serres, van fabrikant naar klant, nergens goedkoper. Tel. 045-327962; fax. nr. 045-327963.

KANTELDEUREN, roldeuren, sectiedeuren met of zonder afstandsbediening in 23 maten direkt leverbaar. Afstandsbediening computer gestuurd, geschikt voor alle soorten garagedeuren compl. met zender voor uw auto. Fa. Straten, Eijkskensweg 18, Geulle. 043-641044.

Merantie SCHUIFPUI met dubbele beglazing 2.55x 2.50 mtr. Diverse radiatoren, plm. 20 m2 terrastegels. Tel. 045-463135, na 18.00 uur.

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Gorgens. Industrieterr. Abdissenbosch-Landgraaf. Tel. 045-314122.

TV/VIDEO reparaties. Binnen 24 uur klaar, met prijsopgave en gar. E en E Electronica, tel. 045-231340.

Koelkast- en Diepvriesreparatie met garantie, geen voorrijkosten. Jacques TEBBEN koeltechniek Tel. 045-460471 na 19.00 uur 045-464782.

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 046-745230 service binnen 24 u.

REPARATIE van wasmachine en alle huish. apparaten. Toebreker Wasautomaten, 045-325819. Tev. Miele specialist!

Transacties

Te koop café in centrum van HEERLEN. Zonder geld onnodig te reflecteren. Br.o.nr. B-8927, LD, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Hobby/D.h.z.

SCHUURTJES, tuinhuisjes, garage's, hondenhokken, vele afm. reeds v.a. ƒ 195,-. Houtbouw Ubachs, Eygelshovergracht 39, 6464 GA Kerkrade. Tel. 045-460252.

Gratis kan natuurlijk niet, maar voor ƒ 25,– staat uw huis, auto, enz. met FOTO op LD-TV 719966.

Landbouw

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Jonge HENNEN te koop, tev. mestkuikens regelm. leverbaar. Vaesrade 43, Nuth. Tel. 045-241284.

Te koop BERMHOOI in rollen. Kicken Heerlen b.v. 045-227181.

Ford Scorpio 2.0 m'90 1e eig ƒ 22.750,-; Scorpio 2.4i '89 1e eig ƒ 24.250,-; Scorpio 2.0 GL/2.9 GLi 87-89 va ƒ 16.750,-; Sierra GLD sedan 85-89 va ƒ 8.750,-; Sierra 16/20/2.3 D 83-90 va ƒ 6.000,-; Sierra Combi 2.0 83-88 va ƒ 6.500,-; Sierra Van 2.3 D 12-87 1e eig ƒ 13.750,-; Escort 1.6 aut. uitv. 89 airco etc ƒ 9.750,-; Escort 1.4 88 va ƒ 13.500,-; Escort 82-88 va ƒ 4.250,-; Audi 100 CS avant quattro 86 1e eig ƒ 24.250; 80S 88-89 1e eig va ƒ 23.500,-; 80D 88 ƒ 23.750,-. Mits. Galant hb 88-89 1e eig va ƒ 16.500,-; Colt GLX 86 ƒ 8.750,-; Galant td aut. 86 ƒ 9750,-. BMW 525i airco 89 1e eig va ƒ 45.500,-; 525e/528i 84-86 va ƒ 10.000,-; 520i aut. 86 1e eig ƒ 13.500,-; 316/320i 81-86 va ƒ 2.500,-; 324D 87 ƒ 16.500,-. Mercedes 230 te combi 85 1e eig ƒ 24.500,-; 200D 87 1e eig ƒ 34.500,-; 190D 2,5 86 veel acc ƒ 33.500,-; 190/190E/190D 84-88 va ƒ 19.000,-; 280E 83 ƒ 12.500,-. Peugeot 405 GR 1,9 combi 89 1e eig ƒ 26.500,-; 405 GL 88 1e eig ƒ 17.500,-; 505 STI 85 1e eig ƒ 7.500,-. Alfa 75 1,6/1,8/2,0 86-88 va ƒ 15.000,-. Volvo 440 GLE 89 1e eig ƒ 22.500,-; 740 GL 84-88 va ƒ 11.750,-; 245 GLD combi 85 ƒ 15.750,-; 340 GL/sedan 83-88 va ƒ 3.000,-; Mazda 626 GLX 2.0D 88 1e eig ƒ 18.750,-; 626 GLX 88-89 1e eig va ƒ 17.000,-; 626 aut 85 ƒ 8.250,-; 323 GLX 85-87 va ƒ 7.750,-; RX7 80 ƒ 9.750,-. Renault 25 GTX/ts 89 1e eig va ƒ 20.750,-; 25 ts/GTX 85-86 va ƒ 8.500,-; 21 ts/GTL 87-88 1e eig va. ƒ 13.750,-. Opel Omega combi 18/20i 87-88 va ƒ 18.750,-; Omega 1,8/2.0i 87-90 va ƒ 15.000,-; Kadett GSI 2.0 87 ƒ 18.500,-; Vectra 16i 89 1e eig ƒ 23.500,-; Kadett 84-88 va ƒ 5.500,-; Ascona traveller 87 1e eig ƒ 12.500,-; Kadett aut 83 ƒ 4.250,-; Corsa 1,2 S 83-87 va ƒ 5.750,-; Rekord combi D 84 ƒ 7.500,-. VW Golf D 85-88 1e eig va ƒ 10.750,-; Golf aut. 84-85 va ƒ 9.000,-; Passat 1,8i 88 1e eig ƒ 20.500,-. Citroën CX 22 trs airco 87-88 va ƒ 13.750,-; CX 25 GTI 84-87 va ƒ 7.750,-; BX 16 RS/GTI 89 ƒ 17.500,-; BX 14e/16trs 84-88 va ƒ 4.000,-; Axel 86 ƒ 4.750,-. Toyota Celica Liftback 85-87 ƒ 7.750,-. Honda Accord aut 88 1e eig ƒ 18.000,-. Nissan Sunny D/combi D 85 va ƒ 7.750,-; Micra 84 ƒ 5.000,-. Fiat Croma cht 87 1e eig ƒ 12.500,-; Uno 45 Jolly 88 1e eig ƒ 10.750,-; Panda 750 88 1e eig ƒ 8.900,-; Ritmo Silver 84-88 va. ƒ 3.750,-. Saab 9000i 16v 87 1e eig ƒ 23.500,-. Opel Manta 2.2i zeer exc. ƒ 9.750,-. Jaguar XJ6 81 ƒ 9.500,-. Lancia Thema 2.0 i.e. 87 ƒ 16.500,-. Tal van goedk. inr.auto's. Dir 100% fin. SINTMAARTENSDIJK Trichterweg 109, Brunssum. 045-229080.

Te k. Opel ASCONA 16 D, bwj. 1986. Tel. 045-419274.

Toyota COROLLA HB, bwj. '82, APK 5-'92, i.z.g.st., inr. mog., ƒ 2.800,-. Tel. 045-427289.

Toyota CELICA 1600 ST Sport Coupe, bwj. '81, sportvelgen met nwe. banden, APK 5-'92, ƒ 2.750,-. Tel. 045-323178.

Te koop Toyota STARLET, bwj. '78, i.z.g.st., APK 8-'92, vr.pr. ƒ 1.000,-. Tel. 045-216731.

Te k. Toyota TERCEL, bwj. '80, APK 8-'92, pr. ƒ 1.650,-. Tel. 045-224760.

VW GOLF D, bwj.'80, revisie motor '82, tel. 045-726163.

Witte GOLF Cabriolet, '83, i. z.g. originele st., div. extra's, pr.n.o.t.k. 04750-30834.

LOVEN Heerlen BV biedt aan zeer interessante occasions: Mazda 626 Sedan GLX 1.8 '88; Mazda 626 Coupé 1.6 GLX '85; Mazda 626 HB 2.0 GLX '88; Mazda 626 HB 2.0 GLX '88; Mazda 626 HB 2.0 GLX met stuurbekr. '88; Mazda 626 Wagon 1.8 GLX '89 27.000 km; Mazda 323 Sedan 1.3 LX 2x '86; Mazda 323 1.3 Sedan GLX '86; Mazda 323 Sedan 1.5 GLX '86; Mazda Sedan 1.3i LX '89; Mazda 323 HB 1.3 LX 2x '86; Mazda 323 Envoy '88; Mazda 323 HB 1.5 GLX aut. '86; Mazda 323 HB 1.3 LX '88 aut. 24.000 km; Opel Corsa 1.3 Swing 3-drs. '88; Opel Kadett 1.2 S '85; Opel Kadett 1.2 S 2x '86; Opel Kadett 1.3 S '86; Opel Kadett Sedan 1.3 N '88; Opel Kadett Sedan 1.2 S '86; Opel Kadett caravan 1e eig. 1.6 S '84; Ford Fiësta 1.4i '89; Ford Escort 1.3 L '86; Ford Siërra 2.0 Laser '85; Ford Siërra 2.0 GL met LPG '86; Ford Siërra 1.6 Laser LPG '85; Citroen BX 1.4 E 1-11-'85, 32.000 km; Honda Civic 1.3 L '86; Honda Civic Sport 53.000 km '83; Honda Civic aut. '82; Lancia Y10 Touring '87; Mitsubishi Colt 1.5 GLX '87; Mitsubishi Colt 1.2 GL '86; Peugeot 405 SRi 1.9 9-10-'87; Peugeot 205 GR 1.6 autom. met stuurbekr. schuifdak 6-11-'87; Renault 11 TL '88; Volvo 340 GL '88. Diverse goedkope inruilauto's: Datsun Cherry 1.3 '82 ƒ 3.500,-; Datsun Bluebird 1.6 '82 ƒ 5.500,-; Datsun Sunny 1.4 Coupé '80 ƒ 2.150,-; Ford Capri 1.6 '79 ƒ 3.500,-; Mitsubishi Colt '81 ƒ 2.950,-; Volvo 343 DL '80 ƒ 2.950,-; VW Golf '81 ƒ 4.250,-. Eigen financiering APK keuringsstation Palemigerboord 401 Heerlen. Tel. 045-722451.

Te k. VW GOLF CL 1.3, bwj. '87, km.st. 37.000, pr.n.o.t.k. Tel. 045-353195.

Te koop VW POLO bwj. '78. Tel. 04956-1324.

KOOPJE! Volvo 440 GL, bwj. '90 met katalysator. Tel. 045-511567.

INTERIEURREINIGEN, Habets Car Cleaning, Voskuilenweg 103, Heerlen, 045-716056.

Te koop gevraagd AUTO'S vanaf 1982. Ook Lada's. Garage Schaepkens. Tel. 04405-2896.

CITROËN BX 14 RE '83 ƒ 3.900,-; Mazda 626 Coupé gas '81 ƒ 1.950,-; Honda Quintet '81 ƒ 950,-; Volvo 343 GL '79 ƒ 950,-; Nissan Sunny 1300 GL '83 ƒ 3.450,-. P. Nuytsstr. 157, Heerlerheide. Tel. 045-727347 of 06-52870500.

KOOPJES! Toyota Tercel, bwj. '80 ƒ 1.250,-. Ford Escort, bwj. '80. Caumerweg 38 Heerlen.

NISSAN Sunny 2.0 Diesel '81; Mitsubishi Tredia '84; Alfa Giulietta '80; Escort 1300 '83; Renault 5 Turbo Alpine '82; Fiat Urgenta '85; Fiësta '79; Kadett '78-'82; Golf Diesel '78-'82. APK, financ. mog. 04499-5204.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

KAMPEERDERS opgelet!!!! Nu vouwwagen show, modellen 1992. Jamet vouwwagens v.a. ƒ 4.995,-. De vouwwagen topper van het jaar 1991 nu tot ƒ 1.028,-voordeelaktie!! Nieuw: nu ook Raclet vouwwagens v.a. ƒ 5.600,-, nu ter introduktie met zeer interessante aanbiedingen voor beide merken, dealer voor geheel Limburg. Natuurlijk weer camping en rekreatie Hans Stassar, Heisterberg 78, Hoensbroek. 045-224200.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

(Huis)dieren

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl.America. Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

VOGELS, eenden, fazanten, raskippen, duiven en papegaaien. Alle hoenders, hofdieren. Klein America Achel(B) 09-32-11644489.

Te k. 2 duivenhokken, 3 manden, 2 klokken en jonge DUIVEN. Tel. 045-213075.

Jonge KATJES gratis af te halen. Tel. 045-417590 na 18 uur.

Opleidingen

Chauffeursdiploma
Nieuwe cursus start 7 september a.s.
Cursus gevaarlijke stoffen start 27 september a.s.
Verkeersschool Leo Crémers, Reeweg 139, Landgraaf
Tel. 045-312558.

SPAANSE Les in groepjes of individueel. Inl. tel. 045-459938.

Rijles

In 8 dagen Uw RIJBEWIJS mogelijk op Saba (Ned. Ant.), alle categ. mog., examen garantie! Intest mog. Inl. 04750-32428.

Autorijschool Koen Meuffels ter kennismaking eerste examenaanvraag GRATIS! lessen à ƒ 40,- per uur. Tel. 04750-32428.

! Nu bellen 10 dagen later uw rijbewijs!! Rijbew. A, B, C of D binnen 8 dgn. mog. en een heerlijke vakantie op de Ned. Antillen! Bel v. info of kom langs ma t/m za. 09.00-20.30 (elke wo. & vr. 19.00-22.00 uur, video-presentatie en Ant. theorieavond. Reserv. gewenst). SABA Driving Organisation, Beukelsdijk 59, R'dam. Tel. 010-4761506/4761359, Fax 010-4761909 (Nr KvK te R'dam 187826) !! Niet geslaagd, geld terug!! Vr. naar onze voorwaarden.

Computers

PD-SOFTWARE voor Amiga, Atari-ST en MS/DOS. Vanaf ƒ 5,50 per disk! Verzending door geheel Nederland! Bel voor gratis katalogus: VS-Center, 01880-19481.

Huw./Kennism.

Poolse DAME, wenst kennismaking met heer. p/a Disterstreenweg 8, 3510 Hasselt (B).

Huish. artikelen

IJSKAST ƒ 95,-; wasautom. ƒ 195,-; gasforn. ƒ 95,-; diepvr. ƒ 195,-. 045-725595.

Miele compl. WAS/DROOG-ZUIL Electronic de luxe W 453 en de Luxe T 355, ƒ 750,-. Meezenbroekerweg 124, Heerlen-Meezenbroek.

Kachels/Verwarming

KACHELS, keuze uit 200 st. Jac. Köhlen, Rijksweg N. 104, Sittard. 046-513228.

KACHELS open haarden, moderne schouwen. Reker Kachelspeciaalzaak, Kluis 28, Geleen. 046-740785.

KACHELS opruiming zomer prijzen. Gratis geplaats. De Kachelsmid, Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Proficiat!

Sjeng Schiffer
92
Proficiat!

Ian
Proficiat

Mums the word!!

Wonen Totaal

Te koop gevraagd BAROK bankstellen, kasten en eethoeken. De Meubelloods, Almelo. Tel. 05490-71475 b.g.g. 11608 en 21826.

In- en verkoop 2e HANDS meubelen, inboedels en antiek. Naast videotheek La Diligence, Rotterdamstr. 80a, Heerlen/Schaesbergerveld. Tel. 045-724943.

Te koop 2 ROOKSTOELEN, zeer mooi. Tel. 045-318597.

Eiken BANKSTELLEN v.a. ƒ 95,-; div. moderne en antieke slaapkamers, wandmeubels va. ƒ 125,-; rundl. bankstellen va. ƒ 495,-; div. 2-zitters va. ƒ 175,-; grote partij pracht nieuwe meubels (uit faill) ruil hierop uw oude meubels in rest. betaling in 6 mnd. zonder rente of kosten. Bezoek vrijbl. onze duizenden m2 grote snuffelhal. Oude Maastrichterweg 27, Geleen. Deze weg loopt parallel met Rijksweg Nrd. Let op videotheek de Kijkdoos is groot wit pand daarachter ligt de hal.

Te k. INBOEDEL: o.a. derne slaapk., eett., stel etc. Tel. 045-2115...

Pracht massief eik. W... KAST, als nw., 6-dlg. ƒ 1.475,-. 045-32383...

Weg. omst. hed. WONING-INTERIEUR koop. Tel. 04492-1409...

Zoekt u 2-hands MEU... ook antiek (veel keus)... venderstr. 208, Hoens...

Te koop gevr.

Gebr. SWINKELS zi... huisd naar De Bel... Heerlen. Wij betalen...

Hoogste prijs voor ... ijzer/metalen. 045-422...

Hoogste prijs voor ... ZEGELS, goud en m... Stamps and Coins, Ka... laan 102, Heerlen (M... broek). Tel. 045-72678...

Inkoop GOUD enz... contant geld (defekt... Verseveld, Saroleastr... Heerlen. Tel. 045-7148...

Te koop gevraagd in ... staat verkerende KI... BOXEN, kinderstoele... tostoelen, buggy's, kamers, baby-uitzet... 045-228162 of 045-21...

Bel de Vakman

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

GLAZENWASSERIJ "De Jupiter" Heerlen voor schone ramen. Tel. 045-715341.

STOELMATTERIJ vern. rieten en biezen stoelen met gar. Bel. 045-418820.

Voor al uw SIERBESTRATING en opritten, tuinpaden enz. en voor uw kl. verbouwingen. Tel. 045-211651.

Voor al uw VOEGWERKEN. Tel. 04492-4667.

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen, 046-745230 service binnen 24 u.

Voor al uw tuin- en SIERBESTRATINGS-werkzaamheden, tevens ontwerp aanleg en onderhoud. Bel vrijblijvend 045-726366.

All-round STUCADOOR kan nog werk aannemen ook sierpleister 04454-5553.

Ervaren vakman biedt zich aan voor straatwerk o.a. opritten, sierbestrating. Ook voor Uw gehele tuinaanleg, zeer SCHERPE prijzen. Gratis offerte. 045-323178.

OPRITTEN en terrassen in klinkers of sierbestrating, ook tuinaanleg. Vrijbl. prijsopg. Tel. 045-324249.

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen.... Probeer maar! Tel. 045-719966.

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 75,-. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Goede KLEURENTV'S, grote sortering, mw gar. Philips grootbeeld v.a. ƒ 125,-. Reeds 25 jr. tv-occ.centr. Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen. 045-724760.

Diversen

Voor Limburgs LEKKERSTE gehakt. Slagerij Houtvast Schinnen.

Gebit gebroken! TANDTECHNISCHE praktijk voor nieuwe gebitsprothese en reparaties. Akerstr. Noord 328, Hoensbroek. 045-228211.

HELDERZIENDE voor toekomst en problemen. Tel. 043-436065.

Muziek

Ina Jager
Pianopedagoge en Dirigente
te Heerlerbaan
geeft pianolessen, theorielessen en lessen in ensemble spel (kamermuziek)
Tel. 045-413520.

STALMEIER MUSIC
de muziekspecialist
HOOFDSTRAAT 32 TEL 045/214253 HOENSBROEK
Bij de markt. Donderdag koopavond.
Verbouwingskoopjes !!!
Yamaha Keyboards, honderden guldens voordeel
Diverse artikelen met ECHTE verbouwingsvoordelen
waaronder gitaren, slagwerken, orgels enz.
Koop bij de man
die het ook bedienen kan!

Te k. PIANO-ACCORDEON 120 bassen, 11 registers, kl. zwart/wit. Aartshertogenstr. 27, Landgraaf (Kakert).

Hohner ACCORDEON-SHOW bij Muziekhuis Busch, Haverterpoort 7-9, Nieuwstadt. Alle courante modellen aanwezig, met medewerking van Hohner-demonstrateur Herman Smaus. U bent van harte welkom zaterdag 24 augustus va. 13.00-17.00 uur. Tot ziens!

"Word ik nu echt lid?"
RED 'N KIND VOOR MAAR VIJF TIENTJES
GIRO 50500
LEPRA IS ONZE ZORG

Voor Piccolo's
zie verder pagina 19

Personeel gevraagd

Touringcar-bedrijf vraagt part-time chauffeurs
voor groepsvervoer. Enige ervaring met vrachtwagen en/of autobus gewenst. Arbeidstijden en aantal uren in overleg. Soll. alleen na tel. afspr. met Dhr. van Goethem.
Jacobs Touringcars, Torenstr. 20, 6333 BC Schimmert.
☎ 04404-2444

Arnold's Bloemenshop
met vestiging in Duitsland zoekt voor zijn nieuw te openen vestiging in Geleen een jonge enthousiaste
Bloemenbindster
In het bezit van vereist diploma.
De mogelijkheid bestaat uit te groeien tot filiaalleidster.
Br.o.nr. B-8930 L.D. Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Limburgs Dagblad
vraagt
Bezorg(st)ers
Voor: Kunrade-Meezenbroek-Wijnandsrade
Voor meer info over de aard van het werk, de duur van de bezorgroute en de hoogte van de verdiensten en extra's, kunt u tijdens kantoortijden even langskomen of bellen:
Geerstraat 5, Heerlen. Tel. 045 - 71 77 19

Ingenieursburo K.H. Gehlen vraagt met spoed voor langdurige grote werken in Duitsland vakbekwame METSELAARS, ijzervlechters en betontimmerlieden (ook colonnes), hoog loon, wekelijkse betaling, Duits verzekerd. Soll. tijdens kantooruren 045-229529 Trichterweg 125, 6446 AR Brunssum (Treebeek).

Gezellige MEISJES gevr. Bar Madame Butterfly. 04492-1934. Z. goede verd.

Fa. WGW Bouw. Voor direct gevr. voor Duitsland METSELAARS, betontimmerlieden. Ook colonnes. 045-231336/ 230477. Hommerterweg 77, Hoensbroek.

CHAUFFEURS en centralist M/V gevr. voor taxi-bedrijf. Soll. na 18 uur. Keekstr. 46, Heerlen.

Nette MEDEWERKER/STER gevr. voor supermarkt niet ouder dan 22 jr., voor part-time of full-time. Pers. soll. na tel. afspr. Hermens Voordeelmarkt, Julianastr. 114, Hoensbroek. Tel. 045-212338.

Bouw- en ingenieursburo Catena BV vraagt voor haar eigen werken in Duitsland, BETONTIMMERLUI en metselaars (liefst coll.). Hoog loon, wekelijkse betaling, Duits verzek. Soll. na telef. afspraak 045-232100.

Nette TAXICHAUFFEURS gevr. voor dag- en nachtdienst. CAO-bet. Heerenweg 267, Heerlen.

Full-time TAXICHAUFFEURS en chauffeurs voor groepsvervoer. Pers. aanm. Hompertsweg 12, Landgraaf.

Nederlandse firma vraagt voor de verkoop in de particuliere sector VERKOPERS (M/V) plm. 5 uur per dag, basis vergoeding en provisie. Voor meer informatie tel. 043-250760.

Bouwbedrijf Baburek vraagt met spoed enkele ervaren METSELAARS. Melden na 19.00 uur, tel. 045-216969.

BARDAMES gevraagd. Vervoer gratis, garantieloon. Tel. 04492-4915.

Gevraagd: Nat. en internat. VRACHTWAGEN-CHAUFFEURS voor 1- en meerdaagse ritten. Ervaring noodzakelijk. Frans Beiten Transport BV Galjoenweg 68, Maastricht, 043-631888.

Nette VERKOOPSTER gevr. voor onze slagerij, voor 1 à 2 dagen. Fa. Slagerij Kapell, Tudderenderweg 104, Sittard. 046-512197.

Gevraagd MEISJES voor escort. Bel de escortlijn 045-323616

Goedlopende club vraagt VERSTERKING van haar team. Tel. 045-427120 en 045-463323 soll. na 20.00 u.

Firma in Vlaams België zkt VERKOPERS(STERS) voor de verkoop van onderhoudsprodukten. Lft. tussen 18 en 60 jr. Wij bieden een interessante verdienste in een prettige werksfeer. Voor inl. tijdens kantooruren tel. 09-3211223612.

BIJVERDIENEN, promote onze exclusieve relatiegeschenken, ook geschikt als familiegeschenk. Info 045-428871.

VERKOPER m/v plm. 30 uur per week, voor groentefruitzaak in Heerlen-centr. Tel. na 20 uur 04492-4253.

Gevr. KELNER of serveerster voor restaurant in Sittard, leeftijd 17-21 jr. met ervaring. Tel. 046-516815.

STUDENTEN / scholieren opgelet! Wil je nog snel veel geld verdienen. Verdiensten gemiddeld tussen ƒ 80,- en ƒ 130,- per dag! Wij zoeken mensen vanuit Maastricht, min. lft. 18 jr. Bel ons snel voor info tussen 19.00 en 21.00 uur. Tel. 03469-2374.

Pretpark de Valkenier vraagt voor direct MEISJES/jongens 16-20 jr. die beschikbaar zijn t/m 8 sept. De weekenden in sept. en okt. en de herfstvakantie. Soll. na tel. afspr. 04406-12289.

Aannemersbedrijf Belo vraagt ervaren BETONTIMMERLIEDEN, metselaars voor Duitsland. Hoog loon. Tel. 045-250930/250238.

MEDEWERKSTER gevr. (zaterdag). Brood-en banketbakkerij Cardinaals, Geleen. Tel. 046-745939.

Gevr. vlotte jonge FRITUHULP voor vroege avonduren, ervaring niet nodig. Tel. 045-253997.

Gevraagd METSELAAR en handlanger, goed loon. Bouwbedrijf Zuid, Klimmen. 04405-1988, na 18.00 uur.

Club in K'rade zkt wegens drukte met spoed nieuwe MEISJES. Zeer hoog garantieloon. Kom eens kijken, het zal je bij ons goed bevallen. 045-462084 na 20.30 u.

Damesmodezaak te Kerkrade, zoekt VERKOOPSTER 18-22 jr. Soll. m. foto. Br.o. nr. B-8937 L.D. Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

POMPBEDIENDE gevr. liefst met ervaring. Automobielbedrijf Heyenrath, Pr. Hendrikln 2, Brunssum. Tel. 045-255346.

Je weet niet wat je ziet. Een SPOTJE op LD-TV. Info: 045-719966.

Auto's

Karcherservice bij Kerp
DEMONSTRATIE VAN HET COMPLETE HOGEDRUKREINIGERSPROGRAMMA !!
* Eigen servicedienst
* Reparatie ALLE Karchers!
* Totaalprogramma van onderdelen en accessoires
KERP B.V.
In de Cramer 31, Heerlen.
Tel.: 045 - 716951.

Autohandel Johan SCHMIDT heeft diverse auto's in voorraad van ƒ 750,- tot ƒ 6.000,-. Alles met APK. Tel. 04492-2888. Hommert 24, Vaesrade.

OPGELET, gevr. voor export, pers. en bedrijfsauto's in alle prijsklasses v.a. ƒ 500,-. Schade of defect geen bezw. Contact geld ook 's avonds. 045-727742.

Gevr. loop- en schade-auto's. Betalen ƒ 400,- tot ƒ 20.000,- voor uw auto! 045-423063 of 423199.

Alle merken AUTO'S en bestelwagens te koop gevr. va. bwj. '79. Tel. 046-332010.

Auto KALDENBORN wij betalen ƒ 400,- tot ƒ 30.000,- voor uw auto. 045-411572.

Wij geven het MEESTE voor uw auto! U belt, wij komen! 045-422610, ook 's avonds.

Te k. BMW 323i, bwj. '81, APK tot 11-'92, i.z.g.st., vr.pr. ƒ 7.500,-. Tel. 045-254087.

Te k. Ford SIËRRA, bwj. '83, APK 8-'92, pr. ƒ 4.999,-. Tel. 045-416420.

Opel KADETT HB 13 S, bwj. okt. '84, 3 mnd. voll. gar., vr. pr. ƒ 10.000,-. 045-463274.

LAKWERKPOLIJSTEN, Habets Car Cleaning, Voskuilenweg 103, Heerlen, 045-716056.

BEKLEDINGREINIGEN, Habets Car Cleaning, Voskuilenweg 103, Heerlen, 045-716056.

Te koop MAZDA 323 aut. bwj. '83, i.z.g.st., pr. ƒ 4.350,-. 045-527521.

Blauwe Mazda 323 '84 zuinige motor, gaaf interieur, met kofferruimte, trekhaak nwe. accu en koppeling. Auto Services Gooiker, Apollolaan 154, Heerlen, 045-724041 b.g.g. 045-751632.

Te koop MERCEDES 190 E, bwj. '83, verlaagd, compl. uitgeb., lichte schade, apart mooi. Tel. 04405-3942.

Te k. Opel REKORD 2.2 i, automaat, bwj. '85, inr. mog. Caumerweg 70, Heerlen.

INRUILERS 1jaar APK Ford Granda '78; Honda Accord '79; Opel Kadett B, C, D, v.a. 1970 t/m 1981; Suzuki bus gesloten '83 van Bovagbedrijf in Nuth 045-244947.

CHEROKEE Jeep 8 cyl. '83, grijs kent. i.z.g.st. ƒ 14.900,- van Bovagbedr 045-244947.

Te k. ROVER 2600S, bwj. '79, vr.pr. ƒ 2.250,-. Hazelaar 34, Brunssum.

Wij geven de HOOGSTE prijs voor Uw auto. Tel. 045-426817.

Citroën VISA, bwj. '83, APK, zeer mooi, pr. ƒ 2.450,-. 045-225685.

Te k. Talbot TAGGORA 2.2 L, i.z.g.st. '81, vr.pr. ƒ 1.200,-. 045-226825.

Te k. NISSAN Sport 280 ZX Turbo met T. Bar, bwj. '85. Tel. 04492-1304.

BMW 735i, vele opties, NL-kent., i.z.g.st., pr. ƒ 10.500,-. Tel. 0932-11772221.

BMW 315, LPG, APK 11-11-'91, type '83, ƒ 3.750,-, als nieuw. Tel. 045-323178.

MOTORREINIGEN, Habets Car Cleaning, Voskuilenweg 103, Heerlen, 045-716056.

Te koop CITROËN CX Limousine diesel. Tel. 045-417263.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnwe 3, Maastricht. 043-634978.

Mooie Ford ESCORT XR3i, bwj. '83, APK dec. '91. Tel. 046-334364.

TAUNUS 1.6 automaat, in goede staat. 045-740041 b.g.g. Tel. 045-751632.

Ford ESCORT 1300 L automaat, bwj. '79, APK, zeer goede en mooie staat, ƒ 1.450,-. 045-323178.

Koopje Ford ESCORT 1.3 L, bwj. '78, ƒ 350,-. Haesenstr. 34, Landgraaf/Schaesberg.

Toyota TERCEL, bwj. '80, APK '92, i.nw.st., ƒ 2.295,-. Tel. 045-323178.

VOLVO 440 GLE, '89, met of zonder LPG, i.st.v.nw., ƒ 20.900,-. Tel. 046-512138

Sloopauto's

Te k. gevr. loop-, sloop- en
Schadeauto's
Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel. 045-254049.

Loop- sloop- en SCHADEAUTO'S en oud ijzer, te koop gevr. Tel. 04455-2743.

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. Tel. 045-229045.

Te k. gevr. LOOP-, sloop- en schadeauto's. Tegen redelijke prijs. Gratis afhalen Tel. 04405-1602

Te koop gevraagd loop-, sloop- en SCHADEAUTO'S. Hoogste prijs in Limburg. Tel. 045-254081.

Auto onderdelen en accessoires

Carrosseriedelen
origineel - imitatie - overzet.
Alle Europese- en Japanse automobielen
Geevers Nuth
Tel. 045-244242.

Gebruikte en nieuwe ONDERDELEN van jonge schade-auto's, tevens gevraagd auto's met schade. Deumens, Haefland 20 Brunssum, 045-254482.

Vakantie

FORELDORADO Gulpen met recreatiepark, forellenkwekerij en visvijvers hét gezinspark bij uitstek! Nu iedere dag geopend. Entreeprijs incl. gebruik van alle attracties. Tel. 04450-3215.

Reserveer nu een vakantie op de NOORD-ZEE m. MS Haringvliet vanuit Stellendam 01883-17504

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

(Brom)fietsen

SNORBROMMER gevraagd. Tel. 04406-12875.

Heb je de mooie Vespa BROMSCOOTER type Sfera automaat al gezien? Bij Rens Janssen op voorraad. Financ. mogelijk v.a. ƒ 40,- per maand. Ganzeweide 54-56, Heerlerheide. Tel. 045-211486.

Vespa PAGGIO 11 mnd. oud ƒ 500,- onder nieuwpr. Tel. 045-258464.

Te k. ZÜNDAPP GTS 50, i. g.st., bwj. '87 incl. verz., vr. pr. ƒ 1.500,-, inruil kleine brommer mogelijk. Te bevr. Grt. Haasdal 13, Schimmert.

Te koop HONDA MT8 bwj. '89, i.z.g.st. 045-324798.

Caravans/Kamperen

Roller - Roller - Caravans
Nu de 1992 modellen te bezichtigen.
Roller import Nederland
Zwolsew. 377 Apeldoorn tel 05762-1566, fax 05762-1358
Ook eventueel voor DEALERSCHAP.

Te koor. GEVRAAGD alle merken tour- en vouwcaravans v.a. '79. Contant geld. Tel. 045-323178.

5-Pers lichtgew. TOURCARAVAN Adria 410, 2 tafels, ijsk. voort., bwj.'83 ƒ 4.250,- i.z.g.st. 045-323178.

4 en 5 pers. VOUWWAGEN, Trigano, bwj. '84, ƒ 1.500,- als nieuw. 045-323178.

JAARSTALLING voor caravans, boten e.d. te Sittard, ƒ 180,-. Tel. 04492-2601.

Te k. IT CARAVAN 4 à 5 pers., ƒ 4.300,-. Mergelsweg 34, Heerlen

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Hij heeft wel iets leuks...

JAS, IN ROOD EN NAVY. Maten 98-140. 98,-
DENIM JACK. Maten 98-140. 89,90
GESTREEPT T-SHIRT. Maten 98-140. 19,90
DENIM TUINBROEK. Maten 98-140. 54,90
MATROZENJURK. Maten 98-140. 44,90

Ik hoop maar dat hij mij ook aardig vindt. Hij heeft altijd van die leuke kleren aan. Mijn nieuwe jas komt van dezelfde winkel, toevallig hè?

H&M
HENNES & MAURITZ

HENNES & MAURITZ. MODE WAARIN JE JEZELF HERKENT.
Hennes & Mauritz vind je in Heerlen, Saroleastraat 14. Tel. 045-716908.

Goed fietsslot kost rond de honderd gulden

Tot nu toe geen enkel slot helemaal veilig

Geen enkel fietsslot biedt honderd procent garantie tegen diefstal. Dat concludeert de Consumentenbond in een test van gangbare fietssloten. Wel zijn er grote verschillen in kwaliteit. Vast staat dat er voor een goed slot een bedrag van rond de honderd gulden over de toonbank moet.

Beugelsloten bieden over het algemeen de beste beveiliging. Kettingsloten zijn zo sterk als de zwakste schakel. Die is vaak met een betonschaar door te knippen, omdat het materiaal uit niet gehard staal bestaat.

Bekend is onderhand, dat een goedgekeurd ringslot technisch dik in orde is, maar geen enkele zin heeft als de dief de fiets kan oppakken en ermee in een bestelwagen kan wegrijden. Dat kan overigens ook met een beugelslot, dat alleen aan de fiets zelf bevestigd is.

Bij de test kwam de Abus Extra 53HB/s110-300 voor een aanbeveling in aanmerking. De Consumentenbond noemt de prijs van 94 gulden redelijk. Het gaat hier om een smal beugelslot. Bredere sloten zijn gemakkelijker aan paaltjes of hekken te bevestigen, maar zijn duurder. Als goed kettingslot kwam de Scarab Diskus 20/70 uit de test, prijs 100 gulden.

Citylock

Overigens is nu een nieuw veiligheidsslot voor fietsen op de markt verschenen: Citylock heet het en is gemaakt door AXA. Het is een uiterst solide uitgevoerd slot, met een 14 mm dikke beugel van gehard staal (tegen roest behandeld) en voorzien van een vergrendeling met klik-in-systeem. 'Citylock' verankert de gestalde fiets veilig aan een vast object. Er is voorzien in sleutelregistratie en -service.

Gebruik van een dergelijk 'zwaar' slot kan premievermindering op de fietsverzekering opleveren. Het slot wordt geleverd in een tasje met ritssluiting. Verkrijgbaar in fietsenzaken, prijs 119 gulden.

● *Het is het veiligst om de fiets met een beugelslot aan een paaltje vast te maken.*

Archieffoto: DIJKSTRA

Edammer overal gemaakt

Als begin september op de Alkmaarse kaasmarkt het Eregilde voor Noordhollandse kaas optreedt, worden we weer herinnerd aan het roemruchte kaasverleden van deze provincie. De Edammer speelt daarin een hoofdrol. Edammer kaas uit Noord-Holland was een van Nederlands eerste en meest succesvolle exportprodukten. Tegenwoordig wordt ze in heel Nederland gemaakt en zijn ook gelijksoortige kazen bekend uit het buitenland.

De naam komt voor het eerst voor in de 18e eeuw. Aangenomen wordt dat ze werd gegeven aan kazen die in de omgeving van Edam werden gemaakt en in deze stad op de markt gebracht. In de loop der tijd kregen alle kazen uit Noord-Holland deze aanduiding.

Paraffinebad

Om de houdbaarheid te vergroten werd een deel van de Edammer-produktie ingesmeerd met een aftreksel van fernambucohout. Dat gaf de kaas een rode kleur. Nu nog krijgen alle export-Edammers een rode beschermlaag, door ze in een paraffinebad te dopen.

Hoorn was in de 15e eeuw het belangrijkste centrum voor kaas uit Noord-Holland maar werd later voorbijgestreefd door Alkmaar. Andere belangrijke marktsteden met een Kaaswaag waren behalve Edam ook Enkhuizen en Purmerend.

Edammer is altijd een voorname exportkaas geweest. Tegenwoordig zijn Duitsland en Groot-Brittannië de belangrijkste afnemers van deze kaas, terwijl ze ook heel bekend is in Spanje ('queso de bola', bolvormige kaas).

Kogelrond

Het vervoer over lange afstand is waarschijnlijk van invloed geweest op het uiterlijk van de kaas. In de praktijk bleek de kleine kogelronde bol zich het beste te houden. Daarom ontwikkelde de vorm van de Edammer zich naar de bol van circa 1,7 kg. Daarnaast werden bollen van 3,5 kg gemaakt, de zogenaamde Commissiekaas, en van 5 kg, die Middelbare kaas wordt genoemd.

Andere varianten zijn de Baby-Edammer, de Edammer in broodvorm (Broodkaas) en de Edammer met komijn.

Fabriek

De Edammer wordt nu in de fabriek gemaakt. In de provincie Noord-Holland staan nog zeven kaasfabrieken; zij produceren naast Edammer andere soorten, vooral Goudse kaas. De bereiding in de fabriek is aan het eind van de vorige eeuw opgekomen en in 1925 werden er al negen op de tien Noordhollandse kazen gemaakt.

Dit had tot gevolg dat de kaasmarkten hun oorspronkelijke functie verloren. Daarom werden al in jaren '30 plannen gesmeed om de kaasmarkt van Alkmaar te behouden, zij het in een andere vorm.

Kenmerkend voor de hedendaagse Edammer is de enigszins droge en hartige smaak. Het is een veelzijdige kaas, die zowel op de boterham, uit het vuistje als in gerechten gegeten kan worden.

Onderzoek: meerderheid is tevreden over bediening

Restaurantbezoeker vindt haasten gruwel

Wachten tussen de diverse gangen is nauwelijk een probleem, maar het gevoel krijgen te worden opgejaagd door het bedienend personeel vinden de Nederlandse restaurantbezoekers een gruwel.

Dat blijkt uit een onderzoek dat het bureau CPNR uitvoerde onder driehonderd Nederlanders. De helft daarvan bestond uit willekeurig gekozen mensen, de andere helft waren mensen die recent een bezoek hadden gebracht aan restaurant 't Amsterdammertje in Loenen aan de Vecht, dat opdracht had gegeven voor het onderzoek.

Van de ondervraagden zei 97 procent het belangrijk te vinden dat je na de maaltijd rustig kunt blijven zitten, terwijl 95 procent het vervelend vindt als het bedienend personeel de indruk wekt dat de gasten moeten opschieten.

Wachten tussen de gangen vindt slechts 39 procent vervelend. Eén op de 3 ondervraagden vindt dat het bedienend personeel teveel clichévragen stelt, terwijl 1 op de 7 mensen vindt dat obers en serveersters zich te joviaal gedragen.

Meer dan de helft, 56 procent, vindt het vervelend als het personeel de gasten niet aankijkt, maar een meerderheid zegt tevreden te zijn over de kwaliteit van de bediening.

Het opdringen van nog een drankje of kopje koffie wordt door 72 procent van de geïnterviewden als hinderlijk ervaren.

Ongezellig

Achtergrondmuziek ergert 32 procent van de ondervraagden, terwijl 43 procent het eens is met de stelling dat een restaurant zonder muziek ongezellig is. De kwaliteit van de maaltijd wordt in 75 procent van de gevallen bepaald door de groenten en bijgerechten, waarvan de hoeveelheid volgens 30 procent te klein is. De helft van de ondervraagden (53 procent) gaat in de eerste plaats uit eten om iets nieuws uit te proberen; 31 procent vindt het buiten de deur nu eenmaal lekkerder smaken dan thuis.

Slechts in 5 procent van de gevallen ging het om een zakelijk etentje, 37 procent at met kennissen en de meerderheid, 47 procent, met één of meer gezinsleden.

De gemiddelde besteding per persoon was in 59 procent van de gevallen tussen de 25 en 50 gulden; 27 procent gaf meer uit, 14 procent minder.

● *De meerderheid van de Nederlandse restaurantbezoekers is tevreden over de bediening.*

Archieffoto: CHRISTA HALBESMA

Opsporingsactie DES-slachtoffers

Het DES actie- en informatiecentrum start dit najaar een nieuwe campagne om slachtoffers die zijn blootgesteld aan het DES-hormoon op te sporen. Dat gebeurt in samenwerking met het ministerie van WVC en een aantal vrouwenorganisaties. De nieuwe actie richt zich op moeders. Het in Utrecht gevestigde centrum hoopt dit keer vijfduizend betrokkenen te kunnen traceren.

Het DES-hormoon (diethylstylbestrol) is tussen 1947 en 1975 voorgeschreven aan zwangere vrouwen, meestal om een miskraam te voorkomen. In 1971 bleek dat er verband was tussen het hormoon en het ontstaan van vaginakanker bij jonge meisjes. DES-moeders lopen een grotere kans op borstkanker. Kinderen die uit DES-zwangerschappen zijn geboren kunnen afwijkingen aan de geslachtsorganen en storingen in de vruchtbaarheid krijgen.

Probleem is dat veel artsen de vrouwen destijds niet goed hebben ingelicht over het DES-gebruik. Medische dossiers uit die tijd zijn vaak vernietigd, zodat de vrouwen zijn aangewezen op hun eigen geheugen.

Het DES-informatiecentrum, dat deze maand tien jaar bestaat, heeft tot nu toe ruim 35.000 DES-moeders en -kinderen opgespoord. Vermoedelijk ligt het aantal mensen dat met het hormoon te maken heeft gehad tussen de vier- en achthonderdduizend.

Tien jaar menulijn: wat eten we vandaag?

Het is deze maand tien jaar geleden dat koningin Beatrix de Menulijn voor het Voorlichtingsbureau voor de Voeding opende. Sinds die dag geeft de Menulijn voor velen antwoord op de dagelijks terugkerende vraag 'Wat eten we vandaag?'

Voor vijftig cent per minuut geeft het telefoonnummer 06-32032700 een menu van de dag. Het Voorlichtingsbureau voor de Voeding staat garant voor de kwaliteit van de recepten. Hoewel elke maaltijd belangrijk is, geeft de Menulijn alleen ideeën voor de warme maaltijd, omdat daarbij afwisseling essentieel is, maar ook omdat het verzinnen van een warme maaltijd het moeilijkst is.

De menu's van de dag bestaan altijd uit twee gangen: hoofdgerecht met een voor- of een nagerecht. De recepten zijn berekend voor vier personen, de ingrediënten zijn altijd gemakkelijk verkrijgbaar en niet prijzig. Dit laatste wordt vooral bereikt door geen primeurs of bijzondere dingen te gebruiken, maar seizoenprodukten die volop te koop zijn.

Bij de samenstelling van het menu zijn Richtlijnen Goede Voeding uitgangspunt: gevarieerde voedselkeuze en matigheid van vet, cholesterolgehalte, zout en suiker. Het energiegehalte en het aantal grammen vet worden ook vermeld.

Het recept van de volgende dag met bijbehorende ingrediënten wordt aangekondigd, zodat u alvast een boodschappenlijstje kunt maken.

Uitgebreid

Onlangs is de Menulijn uitgebreid. Behalve het menu van de dag geeft het Voorlichtingsbureau nu ook verschillende recepten. Men kan kiezen uit zes vleesrecepten, zes visrecepten, zes vegetarische recepten en zes voorgerechten en zes nagerechten.

Een stem voert de beller langs alle keuzemogelijkheden, die door middel van de druktoetsen op het toestel bepaald kunnen worden. Voorwaarde voor deze nieuwe service is wel dat het gebruikte telefoontoestel wordt geschakeld via een moderne telefooncentrale.

Sticker weert niet alle reclamefolders

Het legen van een brievenbus heeft veel weg van het openen van een doos van Pandora. Soms komt je een ware lawine van ongevraagde folders en krantjes tegemoet. Jaarlijks worden er in Nederland miljarden reclamefolders huis-aan-huis bezorgd, waarvan een aanzienlijk deel ongelezen blijft. Dit nog afgezien van alle direct-mail, persoonlijk gerichte post waarbij aantrekkelijke abonnementen en droomreizen in het vooruitzicht worden gesteld.

Veel mensen ergeren zich aan ongevraagd reclamedrukwerk. Ze vinden het een verspilling van grondstoffen. Ook is het lastig. Vanwege de lage oud-papierprijzen halen nog maar weinig clubs en verenigingen papier aan huis op. Er zit daarom meestal weinig anders op dan de boel zelf naar een papierbak te sjouwen of in de afvalemmer te proppen.

Milieudefensie verkoopt al jarenlang een anti-reclamesticker.

Maar een echte oplossing blijkt het niet. Volgens een woordvoerder van Milieudefensie hangt het voornamelijk af van de bezorgers of er minder papier in de brievenbus ploft. Er zijn volgens hem geen juridische mogelijkheden om het negeren van de tekst aan te pakken.

Sinds begin vorig jaar is het ook mogelijk een sticker aan te vragen bij het Amsterdamse Direct Marketing Instituut Nederland (DMIN), een belangenorganisatie van reclameverspreidende bedrijven. Het is onmogelijk dit uitsluitend in een opwelling te doen. De aanvrager krijgt eerst een briefje terug dat twijfels moet zaaien. Overleg vooral met uw huisgenoten en vergeet niet dat u dan voortaan ook geen huis-aan-huisbladen meer krijgt, zo waarschuwt de brief.

Mocht de aanvrager zijn plan toch willen doorzetten, dan moet hij een bijgevoegd antwoordkaartje insturen. Pas daarna bezorgt het DMIN één enkele plakker. De aangesloten leden (zo'n driekwart van de branche) slaan de bus voortaan over, zo belooft het DMIN.

Een nogal omslachtige manier dus. Nog maar vierduizend mensen hebben zo'n sticker aangevraagd, zo geeft directeur F. van Dorst van het DMIN direct toe.

„Maar in afwachting van een landelijke regeling hebben we er nog niet veel ruchtbaarheid aan gegeven." Het DMIN streeft er naar met consumentenorganisaties, gemeenten en Milieudefensie tot een vergelijk te komen over de ongeadresseerde post.

Er bestaan echter grote meningsverschillen, vooral over de huis-aan-huisbladen. De sticker van Milieudefensie laat bewust ruimte voor deze kranten en ook de gemeenten willen een duidelijk onderscheid tussen folders en kranten. Veel reclameweigeraars zouden wel prijs stellen op het huis-aan-huisblad.

Het DMIN ziet daarin geen heil. „Wat is het verschil tussen een folder met reclame en een krant met veel reclame? Die grens is moeilijk te trekken," aldus Van Dorst. „Het is wat ons betreft daarom alles of niets."

Groningen kondigde vorig jaar aan een regeling in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) op te nemen waarin wordt verboden folders te bezorgen bij mensen die duidelijk laten blijken dit niet te willen. En ook in de gemeenteraad van Velsen gingen stemmen op om zo de verspreiders van reclame aan te pakken.

Maar zover is het allemaal nog niet. Groningen studeert nog op de beste tekst en in Velsen is nog geen concreet raadsvoorstel gedaan. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) kijkt de kat uit de boom en wacht de ervaringen van Groningen af.

Overigens zal het welslagen van zo'n regeling niet in de laatste plaats afhangen van de bereidheid van politie en justitie om overtreders aan te pakkken.

Voorlopig blijft het nog tobben met het ongevraagde reclamedrukwerk. Ook de DMIN-sticker blijkt geen effectief middel om de ongevraagde post te weren, zo bleek uit onderzoek van de Consumentenbond. In plaats van het beloofde driekwart liep het aantal ongevraagde folders en blaadjes op de proefadressen terug met ongeveer de helft. Een eigen tekst of een plakker van Milieudefensie heeft hetzelfde resultaat, aldus de Consumentenbond.

Voor uw **TOEKOMST** en/of **HOBBY**! Wilt u een café, disco, gemeenschapshuis, kantine, cafetaria, bistro of restaurant beheren of zelfstandig uitoefenen of in de **HORECA** gaan werken?
In de tweede helft van september starten weer de **mondelinge** morgen-, middag- en/of avondlessen in de verschillende cursusplaatsen. Een vooropleiding is niet vereist. De horecalessen kunnen ook **schriftelijk thuis** worden gevolgd.

VAKBEKWAAMHEID CAFÉBEDRIJF
HANDELSKENNIS HORECABEDRIJF
VAKBEKWAAMHEID RESTAURANTBEDRIJF

Al meer dan 30 jaar gedegen en betrouwbare opleidingen. Examens 8 januari 1992.
Vraag vrijblijvend een gratis prospectus aan bij het:
Instituut Vakonderwijs, Sagittalaan 24, 5632 AL Eindhoven.
Telefoon 040-425526 (ook 's avonds) of Roermond 04750-15440.

SVH vestigings. **Rijkserkend** Diploma's

*Het **Instituut Vakonderwijs** is **erkend** door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen op grond van de Wet op de erkende onderwijsinstellingen.*

Harry Thomas Presenteert

SCHLAGERFESTIVAL 1991

RODAHAL KERKRADE

Vrijdag 13 september
Zaterdag 14 september

Presentatie:
DENNIE CHRISTIAN

Zaterdag uitverkocht

ARTIESTENPLOEG:

** Dennie Christian (presentatie) * Roy Black (alleen op vrijdagavond) * Karel Gott (alleen op zaterdagavond) * Andrea Jürgens * Jonny Hill * Rex Gildo * Margot Eskens * Freddy Breck * Andy Borg * Micha Marah * Jurgen Drews * Fernando Express * Mel en Judith Jersey * Marc & Dave * Mary Roos * Bernhard Brink * Nicole * Klaus Densow * Peter Orloff * Willy Sommers * Marga Bult * Bernd Clüver*

Aanvang: 20.00 uur. Zaal open: 19.00 uur. TV-registratie: TROS. TV-regie: Ger Roos.
TV-uitzendingen: TROS, VTM en RTL-Plus.
Produktie en samenstelling: Harry Thomas.
Organisatie: Harry Thomas, Harrie Cremers, Hans Krasovec, Leon Ramakers i.s.m. het Limburgs Dagblad.
Kaarten à ƒ 43,- p.st. verkrijgbaar bij alle kantoren van het Limburgs Dagblad, VVV Vaals en VVV Simpelveld.

PENNINGMEESTER

ZORG VOOR EXTRA INKOMSTEN
VOOR DE CLUB DOOR MEE TE DOEN AAN DE

GROTE CLUBACTIE

VRAAG HET INFORMATIE-PRAPPORT AAN
EN SCHRIJF NU IN.

Limburgs Dagblad — WEEKBLAD DE TROMPETTER

045-739351

Op zulke mooie vakantieherinneringen zijn wij extra zuinig.

Fotolijm, 50 ml ~~2.50~~ **2.-**

25 Fotobladen, zuurvrij karton. Met pergamijn beschermvel. Passen in 2-4 en 23 ringsband ~~6.25~~ **5.25**

Tasfotoboekje voor 36 foto's tot 10x15 cm. ~~5.25~~ **4.50**

Als u uw filmrolletje bij de Hema laat ontwikkelen en afdrukken, heeft u snel prachtige kleurenkiekjes in huis. En u krijgt een waardebon mee die recht geeft op 5.– korting op een foto-album van 16.75. Om nog jaren te genieten van de mooiste vakantieherinneringen.

Fotosplitjes, 500 stuks, dubbelzijdig klevend ~~3.75~~ **3.25**

Set van 10 foto-insteekhoezen voor 80 foto's tot 10x15 cm. Passen in 2-4 en 23-ringsband. ~~5.-~~ **4.25**

HEMA ZOMER PLANNEN

Flip-up voor 80 foto's tot 10x15 cm. Met index ~~6.75~~ **5.75**

6 Insteekhoezen voor negatieven. ~~3.75~~ **3.25**

HEMA De normaalste zaak van de wereld.

• Welke meubelverkoper/ster wil méér verdienen dan nu? • Welke meubelverkoper/ster wil eens heel wat anders?
• Welke meubelverkoper/ster wil zich 'uitleven' in een schitterend interieur? • Welke meubelverkoper/ster wil deelgenoot zijn in een landelijke succesformule?
• Welke meubelverkoper/ster wil doorgroeien naar bedrijfsleider?

VERKOPER

FULL-TIME M/V
Wij zoeken een man of vrouw die het verkopen in het bloed zit. Als hij of zij bovendien over enige kennis en ervaring in de meubelverkoop beschikt is dit een extra aanbeveling.

Heeft u belangstelling voor deze uitstekend gehonoreerde baan? Bel dan woensdag 21 of donderdag 22 augustus tussen 17.00 en 20.00 uur met onze bedrijfsleider, de heer J. Seevens. Telefoon: (045)-754208.

Montèl, de zitmeubelspecialist, opent binnenkort op de nieuwe Woonboulevard Heerlen de 14e vestiging in Nederland.
In een uiterst fraaie en moderne showroom presenteren wij een grote, gevarieerde kollektie met uitsluitend eigen modellen banken, zitgroepen en fauteuils.
In stof en in leer, van modern tot romantisch-klassiek.

Werken op de unieke woonboulevard, in een prachtige zaak, samen met een aantal gemotiveerde kollega's, is dan ook bijzonder aantrekkelijk.
De kandidaat die naast een dienstverlenende instelling ook enige verantwoordelijkheid kan en wil dragen, kan bovendien doorgroeien naar een management-funktie.

Exclusief en betaalbaar zitkomfort

MONTÈL

MONTÈL zitmeubelen vindt u in Nederland bij:
MONTÈL in **UTRECHT**, MONTÈL in **HILVERSUM**, MONTÈL in **SON/EINDHOVEN**, MONTÈL in **ARNHEM**, MONTÈL in **OLDENZAAL**, MONTÈL in **LEIDSCHENDAM**, MONTÈL in **STEENWIJKSMOER/COEVORDEN** en MONTÈL IN **HEERLEN**.
Speciale MONTÈL-afdelingen bij:
VESTA in **GRONINGEN**, VESTA in **HEERENVEEN**, BOUMAN WOONDORADO in **ROTTERDAM**, EUROPA MEUBEL in **BEVERWIJK**, POT in **AXEL**, WOONBOULEVARD EIJERKAMP in **ZUTPHEN**.

Nederland 1

KRO
13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
17.30 **●●Journaal.**
17.35 **KRO's tekenfilmfestival.**
18.10 **(TT)Feesten uit de hele wereld.** Serie over feestelijke gebeurtenissen..
18.35 **Neighbours.** Australische serie. Na haar miskraam wil Zoë nog steeds geen contact met Jim.
19.00 **●●Journaal.**
19.18 **Great journeys.** Documentaire serie over de belangrijkste reisroutes uit de geschiedenis. Afl.3: Het Ho Tsji Minh-pad. Tijdens de Vietnam-oorlog werd er door de Noordvietnamezen een ingenieus netwerk van wegen en paden aangelegd.
20.20 **Als de dag van toen...** Terugblik op een jaar tussen 1956 en 1980. Vandaag: 1970, met Mary Michon en Atje Keulen-Deelstra. Presentatie: Hans van Willigenburg.
21.15 **Matlock.** Amerikaanse misdaadserie. Afl.: De miskoop. Matlock verdedigd zijn buurman Les Calhoun, die beschuldigd wordt van de moord op de eigenaar van een zaak in tweedehands auto's. Hoewel Calhoun de handelaar na een miskoop heeft bedreigd, is Matlock overtuigd van de onschuld van zijn buurman.
22.00 **Brandpunt politiek café.** Rechtstreeks programma, waarin Ton Verlind en Jan Driessen interviews afnemen van politici en achtergrondinformatie geven bij actuele gebeurtenissen.
22.40 **Menuhin - Een familieportret.** Portret van de violist Yehudi Menuhin n.a.v. zijn 75ste verjaardag. Deel 1. In deze aflevering worden beelden getoond van zijn jeugd in San Francisco met uniek archiefmateriaal. Verder interviews met familieleden en fragmenten van concerten met o.m. de Berliner Philharmoniker, de Dresdner en Berliner Staatskapelle en het Nederlands Kam erorkest, waarin werken ten gehore worden gebracht van Bach, Elgar, Beethoven, Bartok, Brahms, Schönberg en Händel.
23.35-23.40 **●●Journaal.**

Nederland 2

TROS
13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
16.00 **Santa Barbara.** Amerikaanse soapserie.
16.44 **Bereboot.** Kleuterserie. Afl.: Schuimplastic en Ja, juf.
17.04 **Bassie en Adriaan.** Kinderserie. Afl.: Spoken bestaan niet.
17.11 **Therion natural state.** Kort Frans/Italiaans natuurfilmpje.
17.30 **●●Journaal.**
17.35 **Kinderen en kunst.** Afl.5. (herh.).
17.55 **Reisavonturen.** Toeristische reisdocumentaires. Afl.: Parijs - Singapore - Parijs.
18.48 **Tik tak.** Kinderserie. (herh.).
18.54 **De teenage hero turtles,** tekenfilmserie. Afl.: Vernietig de Turtles.
19.18 **(TT)Stopwatch.** Gevarieerd magazine gepresenteerd door Wim Bosboom.
20.00 **(TT+●●)Journaal.**
20.27 **Dierenmanieren.** Dierenprogramma. Presentatie: Léonie Sazias en Martin Gaus.
21.04 **De tv dokter.** Medische tips van dr. Ferdinand Zwaan.
21.05 **Derrick.** Duitse misdaadserie. Afl.: Moord op het toilet. Bij een achtervolging van een drugsdealer, wordt agent Gerard Kuhnert vermoord in het toilet van een kroeg.
22.07 **Aktua.** Actualiteitenprogramma.
22.32 **Babes.** Amerikaanse comedyserie. Afl.12.
22.57 **Het luchtruim overwonnen.** 14-delige serie over de geschiedenis van de luchtvaart. Afl.: Helden boven zee. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden boven de Stille Oceaan verwoede gevechten tussen Amerikanen en Japanners gevoerd. De piloten van de 'Wildcats' en de 'Corsairs' bevonden zich in een ware hel, maar maakten ook triomfen mee. Er worden vanavond impressies gegeven van de gevoelens van piloten, de gevolgen van de Japanse aanval op Pearl Harbour, de merkwaardige ondergang van de Duitse Bismarck. Daarnaast aandacht voor de bemanning van vliegdekschepen (herh.).

Nederland 3

NOS
09.00-09.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
18.50 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
19.00 **●●Journaal.**
19.15 **Sesamstraat.**
19.33 **Studio sport.** Met EK zwemmen in Athene, samenvatting en wielrennen: Veenendaal-Veenendaal.
20.00 **Journaal.**
20.25 **Werk in zicht.** Film van het Nederlands Blinden- en Slechtziendenwezen.
20.30 **Van gewest tot gewest.** Wekelijks magazine.
20.59 **Zomerjazz bij de NOS.** Chet Baker, de laatste dagen, portret.
22.00 **●●Journaal.**
22.15 **Studio sport journaal.**
22.30 **NOS-Laat.** Achtergrondinformatie. Presentatie: Maartje van Weegen.
23.00 **Studio sport met Nederlands competitievoetbal.**
23.55-00.00 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**

● *Patty Brard in 'Gaaaan met die banaan'. (RTL 4 - 02.00 uur)*

RTL 4

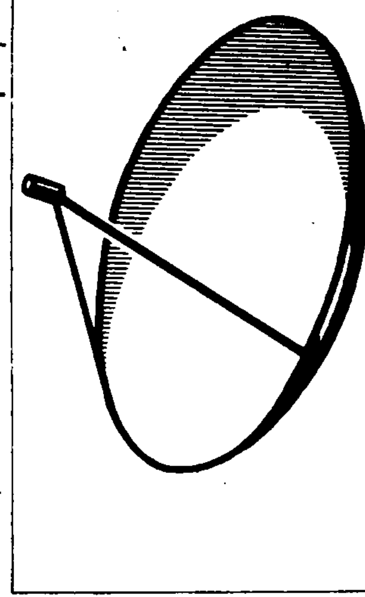
06.55 **Ochtendprogramma.**
14.20 **St. Elsewhere.** Amerikaanse serie.
15.10 **Sons and daughters.** Australische serie.
15.35 **The bold & the beautiful: topmodels.** Amerikaanse soap.
16.00 **Telekids.**
16.35 **Happy days.**
17.05 **Weerbericht.**
17.10 **Loveboat.** Amerikaanse serie. Afl. The Will.
18.00 **Journaal.**
18.20 **My two dads,** Amerikaanse comedyserie.
18.50 **Scrabble.**
19.00 **Prijzenslag.**
19.30 **Journaal.**
19.50 **Weerbericht.**
20.00 **Rad van fortuin.** Presentatie: Hans van der Togt.
20.30 **Liefde op het eerste gezicht.** Spelprogramma met Rolf Wouters.
21.20 **Equal justice.** Amerikaanse serie. Afl. Start the fire.
22.15 **Weerbericht.**
22.20 **Florida straits.** Amerikaanse speelfilm uit 1986, geregisseerd door Mike Hodges. Na twintig jaar gevangen te hebben gezeten in een Cubaanse gevangenis, besluit Carlos om te ontsnappen. Redenen zijn dat hij zijn geliefde Carmen terug wil zien en verder wil hij het goud ter waarde van twee miljoen dollar dat hij jaren geleden verstopte, terughebben. Samen met twee niets wetende medegevangenen gaat Carlos er vandoor. Ze moeten een barre tocht door de jungles, wateren en bergen van Cuba doorstaan. Maar alsof dat nog niet genoeg is, krijgen ze ook nog te maken met de meest beruchte en gevaarlijke bandiet aller tijden: El Gato Negro. Rolverdeling: Carlos: Raul Julia. Lucky: Fred Ward. Mac: Daniel Jenkins. El Gato Negro: Antonio Fargas. Carmen: Ilka Tanya Payan e.a.
00.05 **Journaal.**
00.20 **Hill Street blues.** Amerikaanse politieserie. Afl. Praise Dilaudid.
01.10 **Kojak.** Amerikaanse politieserie. Afl. Out of the frying pan.
02.00 **Gaaan met die banaan.**
02.45 **RTL4 text.**

België/TV 1

17.25 **Nieuwskrant.**
17.30 **Het Capitool.** Amerikaanse serie. Afl.296.
17.55 **Nieuws.**
18.00 **Tik tak.** Animatieserie. Afl.173.
18.05 **Samson.**
18.10 **De woudlopers.** Canadese jeugdserie. Afl.84.
18.35 **Mooi en meedogenloos.** Amerikaanse serie. Afl.233.
18.58 **Buren.** Australische serie. Afl. 658.
19.22 **Mededelingen.**
19.24 **Sla je slag.** Spelprogramma.
19.28 **Programma-overzicht.**
19.30 **Nieuws en Sport.**
20.00 **Kwislijn.**
20.05 **Tatort.** Duitse misdaadserie. Afl.: Acht, neun, aus.
21.35 **Clive James.** Engels satirisch programma. Clive James gaat vandaag op bezoek in de Playboy-manshion, bij Hugh Hefner, stichter van het imperium.
22.25 **Vakantievlinder.** Toeristische informatie. Aansl.: Paardenkoersen.
22.35 **Vandaag en Sport.** Aansl.: Kwislijn.
22.55 **Wie schrijft die blijft.** Literair magazine. Een interview met Karel Jonckheere, geboren 1906 in Oostende. Hij was leraar, bibliotheekinspecteur en ambtenaar bij het ministerie van Cultuur.
23.40 **Coda.** Myriam van Hee leest voor uit eigen werk. Vandaag: Hoe het niet juist was...

België/TV 2

19.25 **Mededelingen en programma-overzicht.**
19.30 **Journaal en sport.**
20.00 **Landendocumentaire.** Vandaag: Tirol.
20.55 **Ten huize van...** Een terugblik op de loopbaan van een prominente Vlaming. Vandaag: De schilder Roger Raveel.
21.35 **Sportavond.** Aansl.: Kijk uit! verkeerstips. Vandaag: De opzichtige machthebber.

België/ RTBF1

14.00 Vacaturebank. **14.15** Stradivarius, tv-film van Yannick Andrei met Wojtec Pszoniak. **15.45** Talkie-walkie, Serie. Afl.2: Ibrahim met les gaz. **16.40** Souvenirs, souvenirs. **16.45** L'écran des vacances, kinderprogramma. **17.30** Clip à la une. **17.35** Rick Hunter, inspecteur Choc, Amerikaanse serie met Fred Dryer en Darlanne Fleugel. **18.25** Weerbericht. **18.30** Le dix-huit trente, spelprogramma.**18.35** Le jeu des dictionnaires. **19.00** Ce soir, actualiteiten. **19.30** Journaal en weerbericht. **20.05** C'est à voir, serie actuele reportages. Portrait van Pater Aristide uit Haïti. **20.50** Gabriel B., profession enquéteur, Amerikaanse detectiveserie met James Earl Jones.. Afl.: Vingt ans après. Het verschijnen van Gabriel Bird in een tv-show voor ex-gevangenen stelt zijn ex-vrouw in staat hem terug te zien. De vrouw is echter hertrouwd en heeft nu drie kinderen. **21.45** L'art dans les capitales d'Europe centrale, serie. Afl.: Boedapest in Hongarije. **22.20** Coup de film, korte filmfragmenten. **22.40** Weerbericht en laatste nieuws. Aansl. Bourse, beursberichten. **23.05** La pensée et les hommes, filosofisch magazine. Afl. Lekenmoraal en filosofie.

België/Télé 21

18.30 La pensée et les hommes. **19.00** Le jeu des dictionnaires. **19.30** Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal en weerbericht. **20.00** Beate Klarsfeld, tv-film van Michael Lindsay-Hogg. **21.40** Laatste nieuws en weerbericht. **22.10** L'image et son pouvoir, serie over propaganda. Afl.5: De l'icone au kino. **23.05** Ce soir, actualiteiten.

BBC 2

07.45 Open university. **09.00** Nieuws. **09.15** The archaeology of the Bible lands, documentaire. **09.45** Past and present preserved, reportage. **10.00** Seventy summers: The story of a farm. Afl.: Early days. **10.30** ■ George in Civvy Street, Amerikaanse komedie uit 1946. **11.45** ■ Tarzan finds a son! Amerikaanse speelfilm uit 1939. **13.05** Look stranger. **13.30** Discoveries, serie over nieuwe ontwikkelingen in wetenschappelijk onderzoek. **14.20** Mr. Benn. **14.35** Country file. **15.00** Nieuws. **16.00** Nieuws. **16.45** The tanner and the hatmaker, filmportret van de fotograaf John Darwell. (herh.). **16.50** Nieuws. **17.00** Byways. Laatste aflevering: The Icknield way. **17.30** Holiday outings, France - Horse-riding. **17.35** ■ The Chiltern hundreds, Amerikaanse speelfilm uit 1949. **19.00** (TT) Star trek: The next generation. Afl.: Samartan snare. **19.45** DEF II: Rough guide to careers, serie. **20.25** The British seniors open golf. **21.05** (TT)Reaching for the skies, documentaire serie. **22.00** (TT)Screenplay, serie. **23.15** Screenplay firsts, serie tv-speilen. **23.30** Newsnight. **00.15** Edinburgh nights, Virtue and vision, reportage. **00.55** Weerbericht. **01.00** Open university.

Sportnet

08.00 Wildwatervaren: EK. **08.30** Paardesport. **09.00** Bootracen. **09.30** Boksen. **11.00** Motorbootracen op zee. **12.00** Motorsport. **13.00** Go, Nederlands auto- en motorsportmagazine. **14.00** Tennis. **15.00** Golf. **16.00** WK Enduro sport. **16.30** VS Pro boksen.**18.00** Pro surfen. **18.30** Skiën. **19.00** Golf. **21.00** Autosport. **22.00** Windsurf magazine. **22.30** Wildwatervaren. **23.00** Major league honkbal. **01.00** Autosport.

Eurosport

14.00 IJshockey preolympics. **16.00** Surfen. **16.30** Kanovaren. (herh.). **17.00** E.K. zwemmen. **18.30** Wielrennen. **19.30** Eurosport nieuws. **20.00** Trans world sport. **21.00** Surfen. **21.30** Wielrennen. **22.00** E.K. zwemmen. **23.30** Eurosport nieuws.

Super Channel

06.30 Victory with Morris Cerullo. **07.00** Nieuws. **07.10** The mix. **08.30** Hello Austria, hello Vienna. **09.00** The kids hour. **10.00** The mix.**12.30** Touristic magazin. **13.00** Japanese business today. **13.30** The mix. **16.00** The kids hour. **17.00** On the air. **19.00** The mix special. **20.00** Perspectives. **20.30** Jack and the beanstalk, Amerikaanse speelfilm uit 1952. **22.00** Nieuws. **22.10** The mix. **22.40** The Unesco files. **23.10** Hang loose.**23.40** NASA - The conquest of space. **00.10** Supersports news. **00.20** Nieuws. **00.30** The 80's relived. **01.30** The mix special. **02.30** The mix all night.

Duitsland 1

09.00 **Heute.**
09.03 **Der Denver Clan.**Amerikaanse serie. Afl.: Das zweite Gesicht.
09.45 **Fit und frisch.** Gymnastiek. Afl.5.
10.00 **Heute.**
10.03 **Die Zeugen der Vergangenheit sind unsere Zukunft.** Documentaire. Afl.3: Thorn/Elbing - Torun/Elblag.
10.50 **Hundert Meisterwerke.** Serie.
11.00 **Heute.**
11.03 **(TT)Eine erste Liebe.** Tv-spel van Jürgen Kaizik.
12.45 **Umschau.**
12.55 **Persoverzicht.**
13.00 **ZDF-Mittagsmagazin.**
13.45 **Wirtschafts-Telegramm.**
14.00 **Tagesschau.**
14.02 **●●Sesamstrasse.** Kinderprogramma.
14.30 **Meine Familie...und andere Tiere.** Engelse jeugdserie.
15.00 **Tagesschau.**
15.03 **Leonie Löwenherz.** Jeugdserie. Afl.: Parkbesuch.
15.30 **Zwischenzeit: 3.** Reportage.
16.00 **Tagesschau.**
16.03 **Talk täglich - Termin in Berlin.** Talkshow.
16.30 **Die Trickfilmschau.** Tekenfilms.
16.45 **Sport extra.** WK Wielrennen, samenvattingen.
17.15 **Tagesschau.**
17.25 **WWF-studio.**
17.35 **Das Buschkrankenhaus,** serie. Afl.: Held mit kleinen Fehlern.
18.30 **Hier und Heute.**
18.45 **Liebling Kreuzberg.** Serie. Afl.: Taschenpfändung.
19.20 **Einde.**
19.58 **Programma-overzicht.**
20.00 **(TT)Tagesschau.**
20.15 **African Timber.** Tv-spel van Peter F. Bringmann.
21.49 **Tagesthemen-Telegramm.**
21.50 **ARD-Brennpunkt.**
22.30 **Tagesthemen.** Actualiteiten.
23.00 **Nachschlag.** Satire.
23.05 **●●Boulevard Bio.** Talkshow met Alfred Biolek.
00.00 **Die Lady mit dem Colt.** Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Der Witwenmacher.
00.45 **Tagesschau.**
00.50 **Zuschauen - Entspannen - Nachdenken.**

Duitsland 2

09.00 **Gezamenlijk programma ARD/ZDF.**
13.45 **Hit-Woch.** Gevarieerd kindermagazine rond een thema. Vandaag: De natuur op het spoor.
16.45 **logo.** Jeugdjournaal.
16.58 **Programma-overzicht.**
17.00 **Heute.** Aansl.: Aus den Ländern.
17.15 **●●tele-illustrierte.** Gevarieerd magazine.
17.50 **Der Landarzt.** Serie. Afl.: Der Lockvogel. Met: Christian Quadflieg, Gila von Weitershausen, Antje Weisgerber, e.a.
18.10 **●●Lotto-trekking.**
18.25 **Der Landarzt.** Vervolg. Aansl.: Programma-overzicht.
19.00 **Heute.**
19.30 **Weissblaue Geschichten.** Serie korte verhalen met Gusti Bayrhammer in de hoofdrol. Vandaag: Der Kurpfuscher; Der Seemann en Der Kraftprotz. (herh.).
20.15 **Studio 1.** Achtergrondreportages. Presentatie: Bodo H. Hauser.
21.00 **Matlock.** Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Mordsache Borelli (2). Met: Andy Griffith, Nancy Stafford, Kene Holliday e.a.
21.45 **Heute-journal.**
22.10 **ZDF Sport extra.** Met het EK zwemmen vanuit Athene, samenvatting van de vandaag gezwommen afstanden en de gespeelde wedstrijden.
23.10 **Wallfahrt ohne Grenzen.** Verslag 6e Wereldjeugddag in Polen.
23.40 **Calafati Joe, der Typ vom Prater.** 6-delige Duitse serie. Afl.: Straussfurter. Met: Alexander Strobele, Doris Mayer, Mercedes Echerer e.a.
00.30 **Heute.**
00.35 **■ Bitterer Honig.** Engelse speelfilm uit 1961 van Tony Richardson. Met: Rita Tushingham, Murray Melvin, Dora Bryan e.a. Niet voor het eerst moeten Helen en haar dochter Jo een huis met huurschuld ontvluchten. Hierdoor raat Helen zich echter niet van de wijs brengen en ze kondigt aan dat ze gaat trouwen. Nu kan Jo eindelijk op zichzelf gaan wonen. Ze sluit een innige vriendschap met de homosexuele Geoffrey, maar dan komt Helen ineens weer opdagen.

Duitsland 3 West

10.30 Sport 3 extra: WK wielrennen in Stuttgart. **16.30** Abbott und Costello in Hollywood, Amerikaanse speelfilm uit 1945. **17.50** Hundert Meisterwerke, serie. **18.00** Aktuelle Minute. **18.01** Lassie's Abenteuer, jeugdserie. Afl.33: Schlamperei. **18.30** Medisch Centrum West, Amsterdam, serie. Afl.1. **18.57** Programma-overzicht. **19.00** Aktuelle Stunde. **20.00** eff-eff: Freizeit und Fitness, magazine. **20.45** Schauplatz NRW. **21.30** West 3 aktuell. **21.45** Vom Pesthaus zur Gesundheitsfabrik, reportage. **22.30** Vor 45 Jahren gestorben: Paul Lincke, de operette-koning van Berlijn, bekend van 'Berliner Luft' en 'Glühwürmchen-Idyll', overbekende melodiën. **22.45** Mörderischer Vorsprung, Amerikaanse speelfilm uit 1988 van Robert Spottiswoode. De gangster Steve heeft in San Francisco twee vrouwen vermoord. Na nog een moord wil hij proberen over de bergen naar Kanada te ontvluchten. Ter camouflage sluit hij zich aan een groep saporters onder leiding van de jongedame Sarah. FBI-agent Statin heeft samen met de vriend van Sarah, een ervaren bergbeklimmer, de achtervolging ingezet. **00.30** Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

10.30 Sport 3 extra: WK wielrennen vanuit Stuttgart. **13.30** Sport 3 extra: WK wielrennen vanuit Stuttgart. **16.30** ■ Armut und Adel, Italiaanse speelfilm uit 1939 van Corrado d'Erico. **17.30** Sesamstrasse, kinderprogramma. **17.58** Tom und die Themse, serie. Afl.2. **18.23** Philipp, kinderserie. Afl.: Wie eine Schnecke. (herh.). **18.25** Kinder-Verkehrsspot. (herh.). **18.26** Das Sandmännchen. **18.30** Das Südwest-Journal. **19.00** Service um sieben. **19.15** Die Abenteuer des Thor Heyerdal, serie. **20.00** Schnickschnack, rechtstreeks verslag vanaf de rommelen verzamelbeurs op het Domplein in Mainz. **21.00** Nieuws. **21.15** Sommergewitter, serie. Afl.2. **22.05** Abenteuer Wissenschaft - extra: documentaire serie. Afl. 3. **22.50** Dempsey & Makepeace, Engelse misdaadserie. Afl.: 20 Stunden Angst. **23.40** Report. **00.25** Schlagzeilen.

RTL Plus

06.00 **Früh-Magazin.**
09.05 **■ Der Wolf und die sieben Geisslein.** Duitse speelfilm uit 1957.
10.10 **Rotkäppchen.** Duitse speelfilm uit 1954 van Walter Janssen.
11.00 **Unterhaltung und Serien.** Gevarieerd programma.
15.10 **Der Clan der Wölfe.** Serie. Liefde- en intriges van een millionairsfamilie in Mexico City. Jarenlang probeert Catalina het vermogen van haar man onder haar controle te krijgen.
15.52 **RTL aktuell.**
15.55 **Chips.** Serie. Afl.: Heisse Fracht. (herh.).
16.45 **Riskant!** Spelprogramma met Hans-Jürgen Bäumler.
17.10 **Der Preis ist heiss.** Spelshow met Harry Wijnvoord.
17.45 **Sterntaler.** Filmquiz met Birgit Jahnsen.
17.55 **RTL aktuell.**
18.00 **Ihr Auftritt Al Mundy.** Serie. (herh.).
18.45 **RTL aktuell.**
19.20 **Zurück in die Vergangenheit.** Serie. Afl.: Die Sizilianer von New York.
20.15 **Unter Palmen am blauen Meer.** Duitse speelfilm uit 1957 van Hans Deppe. Met: Bibi Johns, Harald Juhnke, Michael Zacharias e.a. (herh.).
22.00 **Anpfiff.** Voetbalmagazine met Bundesligavoetbal. Jan Furtok werd in de vorige competitie topscorer met 19 treffers. Haalt hij die ook zonder de voorzetten van Thomas Doll?
23.00 **Stern TV.** Tv-magazine met Günther Jauch.
23.35 **RTL aktuell.**
23.45 **Street Hero - Einer gegen alle.** Australische speelfilm uit 1984 van Michael Pattinson. Met: Vince Colosimo, Sigrid Thornton, Sandy Gore e.a. Vinnie toont weinig belangstelling voor school. Hij wil net als zijn overleden vader bokser worden. Om zijn doel te bereiken en ook om de slums van Manchester te ontvluchten, verricht hij koeriersdiensten voor de Mafiabaas Ciccio. Vinnies vriendin Gloria en zijn lerares proberen de jongen uit die criminele sfeer te halen.
01.25 **Catch up.** Catchwedstrijden uit Amerika. Presentatie: Joe Williams.

SAT 1

06.00 Guten Morgen mit SAT.1 **08.30** SAT.1 BLICK. **08.35** Nachbarn. **09.00** SAT.1 BLICK. **09.05** General Hospital. **09.50** SAT.1 Teleshop. **10.05** SAT 1 Blick. **10.10** In geheimen Kommandosache, Amerikaanse oorlogsfilm uit 1955. **12.05** Glücksrad. **12.45** Tele-Börse. **13.35** Bingo. **14.00** Ollies total verrückte Farm. **14.25** General Hospital. **15.10** Nachbarn. **15.35** SAT.1 Teleshop. **15.50** Kung Fu. Amerikaanse aktieserie.**16.45** Stingray. Amerikaanse aktieserie. **17.45** SAT.1 BLICK. aansl. SAT.1 Wetter. **17.45** SAT 1 Blick. **17.50** Drei Mädchen und drei Jungen, Amerikaanse serie.**18.15** Bingo. **18.45** Guten Abend. Deutschland. **19.15** Glücksrad. **20.00** Hunter. Amerikaanse serie.. **20.55** SAT.1 Blick. **21.00** Das total verrückte Begräbnis, Engelse filkomedie uit 1972. **22.30** SAT 1 Blick **22.45** Erben des Fluchs. Amerikaanse griezelserie. **23.35** Kanal 4 extempore. **00.25** Hunter. Serie. **01.15** Vorschau Anschl.: Videotext.

RAI UNO

07.30 C'era una volta ... io Renato Rascel. **08.45** I mari dell'uomo. **09.40** Goya. **10.40** Selvaggia bianca, film. **11.55** Che tempo fa. **12.00** TG1 Flash. **12.05** Occhio al biglietto estate. **12.30** La signora in giallo. **13.30** Telegiornale. **13.55** TG1 tre minuti di ... **14.00** Donna nel Fango, film. **15.40** BIG! Estate. **16.40** La straordinaria storia dell'Italia. **17.40** Eurovisione Grecia Atene: Nuoto. **18.45** Medicina amara. **19.40** Almanacco del giorno dopo. **19.50** Che tempo fa. **20.00** Telegiornale. **20.40** Sfida oltre il fiume rosso, film western. **22.20** Telegiornale. **22.35** Mercoledi sport. **00.25** TG1 notte - Che tempo fa. **00.55** Mezzanotte e dintorni.

BBC 1

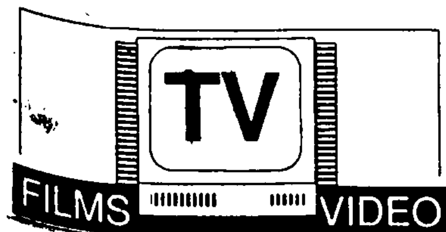
07.00 Teletekst. **07.30** BBC Breakfast news. **10.05** Around the world with Willy Fog. **10.35** Why don't you...? kinderserie. **11.00** Nieuws. **11.05** Playdays.**11.25** Muppet babies. **12.00** Nieuws. **12.05** Junior pot black, snooker-competitie. **12.30** Living on the land. **12.55** The history man. **13.00** Nieuws. **13.05** The garden party. **13.55** Regionaal nieuws. **14.00** Nieuws en weerbericht. **14.30** (TT)Neighbours. **14.50** McGregor's Scotland. **15.00** Knots Landing. **16.10** (TT)Jim fixed it. **16.45** The raisins sold out. **17.10** Rupert. **17.15** Yogi's treasure hunt. **17.35** (TT)Mozart in London. **18.00** Newsround. **18.10** The Bartons. **18.35** (TT) Neighbours. **19.00** Nieuws en weerbericht. **19.30** Regionaal nieuws. **20.00** Wogan. **20.30** (TT)Come Dancing '91. **21.00** (TT)Bergerac. **21.50** Points of view. **22.00** (TT)Nieuws. **22.30** (TT)A death in California. **00.00** Spenser for hire, Amerikaanse misdaadserie. **00.50** Weerbericht.

MTV Europe

07.00 Awake on the wildside. **10.00** At the movies. **10.30** Paul King. **15.00** Afternoon mix. **17.00** Report. **17.15** News at night. **17.30** Greatest hits. **18.30** Prime. **19.30** Dial MTV. **20.00** Ray Cokes. **22.30** At the movies. **23.00** Ray Cokes. **23.30** Report. **23.45** News at night. **00.00** Greatest hits. **01.00** Kristane Backer. **03.00** Night videos.

CNN

07.30 Moneyline. **09.45** CNN Newsroom. **12.30** CNN Market watch. **13.30** Business day. **15.00** Larry King. **16.00** World day. **18.00** Crossfire. **19.00** World news. **20.00** World business tonight. **21.00** The international hour. **22.00** World news. **23.00** World business tonight. **23.30** Showbiz today. **00.00** The world today. **01.00** Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King. **05.00** Showbiz today.

Woensdag 21 augustus

Duitsland 1
20.15 African Timber (1989). Avonturenfilm van Peter Bringmann, over een ambitieuze Duitse dertiger die in Afrika de leiding over een houtzagerij krijgt en vervolgens verzeild raakt in smokkelpraktijken. Met Heiner Lauterbach, Deborah Lacey.

Duitsland 2
00.35 A taste of honey. Verfilming van succesvol toneelstuk door Tony Richardson, uit 1961. Eenzame jonge vrouw ontmoet even eenzame homoseksueel. Ze kunnen het goed vinden samen. Met Rita Tushingham, Murray Melvin.

● *Reiner Lauterbach (r.) in 'African Timber'. (Duitsland 1 - 20.15 uur)*

Duitsland 3, West
16.30 Abbott and Costello in Hollywood. De eerste keer dat de namen van de komieken in de titel waren vermeld, verder niet speciaal. In 1945 gemaakt door Sylvan Simon.

Duitsland 3, West
22.45 Shoot to kill. Routineuze thriller van Roger Spottiswoode (van Under Fire) uit 1988, met de eerste rol van Sidney Poitier in tien jaar. Hij gaat in de ruige Canadese bergen achter een moordenaar aan die mensen heeft gegijzeld. Clichématig, maar prachtige natuuropnamen. Ook met Kirstie Alley, Tom Berenger.

RTL plus
20.15 Unter Palmen am blauen Meer. Niks-aan-de-hand film van Hans Deppe uit 1957, met Bibi Johns, Harald Juhnke.

RTL plus
23.45 Street hero. Australische actiefilm uit 1984 van Michael Pattinson, met Vince Colosino, Sigrid Thornton. Jonge Vinnie verricht wat koerierswerk voor de mafia in Melbourne. Zijn vriendinnetje probeert hem op andere gedachten te brengen. Goed zo.

BBC 2
10.30 George in Civvy Street. George Formby opent na de oorlog in zijn dorp een café, maar krijgt nu met een bieroorlog te maken. In 1946 gemaakt door Marcel Varnel.

BBC 2
11.45 Tarzan finds a son. Tarzan-film uit 1939 van Richard Thorpe, met de beste Tarzan: Johnny Weissmüller.

Super Channel
20.30 Jack and the beanstalk. Matige Abbott en Costello-versie van sprookje. Uit 1952, regie van Jean Yarbrough.

radio

Radio 1
7.07 Radio I woensdageditie 7.30 en 12.30 Nws. 12.55 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw. 13.10 TROS Aktua. 13.32 Journalistenforum. 14.05 Klantenservice. 16.05 Tijdsein (17.30 Nws). 18.45 Waar waren we ook al weer. 19.04 Scoop. 20.04 Langs de lijn, sport en muziek. 23.07 Met het oog op morgen. 0.02 Volgspot. 1.02 Nocturne. 2.02 Clair-Obscur. 4.02 Nachtexpress. 6.02-7.00 De ochtendshow.

Radio 2
Veronica komt naar je toe. Vandaag rechtstreeks vanuit Doetinchem met om: 7.04 Ook goeiemorgen. 9.04 Muziek terwijl u werkt. 12.04 Hollandse hitsfestival. 17.04 Hier en nu. 18.04 De wereld zingt Gods lof. 18.53 Moment. 19.04 Water en vuur. 20.04 Country style. 21.00-07.00 Zie Radio 1.

Radio 3
6.02 Praise in the morning. 7.04 Ronduit music time. 9.04 Vrouw zijn op drie. 10.04 Jan en alleman. 11.04 Country trail. 12.04 Gospel Holland. 13.04 De moordlijst. 14.04 Nozems-a-gogo. 17.04 Koning Zzakk in Muzykland. 18.04 De avondspits. 19.04 Krapuul de lux. 20.04 La stampa. 22.04-24.00 Stompin'.

Radio 4
7.00 Nws. 7.02 Preludium. 7.55 Het levende woord. 8.00 Nws. 8.02 Platennieuws door Frank Schoonhoven. 8.45 Te deum laudamus. 9.15 Onder de hoogtezon. 10.00 Kamermuziek uit de barok. 10.30 Orkestpalet: Formatie Gr. Omroepkoor en Radio Kamerorkest. 11.50 In de schaduw van de meesters. 12.35 Promenade. 13.00 Nws. 13.02 Lunchconcert. 14.00 Luisterrijke koorwerken. 14.30 In de kaart gespeeld. 16.00 Jacco's keus. 17.00 Muziek van over de grens. Szenen aus Goethes Faust, oratorium van Schumann. Ork. van Romaans-Zwitserland o.l.v. Armin Jordan met sol. 18.00 Nws. 18.02 CeDéa - zomereditie. 20.00 Nws. 20.02 Concert op de woensdagavond: Sir Edward Elgar. 21.45 Voor het stil wordt en wat later. 23.00-24.00 Jazzspectrum.

Radio 5
6.30-6.50 Scheepvaart- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 9.00 Nws. 9.02 Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 De burgemeester. 10.00 Oud plaatwerk met Herman Emmink. 11.00 De duvel is oud. 12.00 Nws. 12.05 Bonnefooi. 12.30 Guikje Roethof. 13.00 Nws. 13.10 Actuele Zaken, met om 14.00 Het minderheden-nieuwsoverzicht. 15.00 Wereldritme. 16.00 Schlagerfestival. 17.00 Dierenmanieren. 17.55 Mededelingen en schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Basicode 3 - magazine. 18.30 Perspectief. 19.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Marokkaans en het Berbers. 20.15-20.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Chinees.

Omroep Limburg
7.00 Limburg Aktueel. 8.00 Overname Radio 1 Aktualiteiten. 8.30 Limburg op woensdag. 9.00 Licht Limburgs. 10.00 De Groene Golf. 12.00 Limburg Aktueel. 13.00 Overname Radio 1 Aktualiteiten. 17.00 Limburg Aktueel. 18.00-18.30 Podium.

België/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Het goeie been (6.30, 7.00 en 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Koffers en Co. 10.00 Nieuws. 10.03 Het schurend scharniertje. 10.08 Op zoek naar Oscar. Op schattenjacht in heel Vlaanderen. 11.50 Feuilleton Het Koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Made in Germany, Duitse schlagers. 14.00 Villa Musica, Zomereditie met een plaatje, een praatje en een spelletje. 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Rijswijckfoon, verzoekplaten. 20.00 Levensstijl. 22.00 Nieuws. 22.05 Jazzkaffee. 23.30-06.00 Nachtradio.

Belgë/BRF
6.35 Radiofrühstück. 7.15 Wunschkasten (7.45 agenda; 8.30 overpeinzing). 8.35 Für die Kranken. 9.00 Nieuws. 9.10 Musikexpress. 10.00 Gut aufgelegt. 12.00 Musik bei Tisch (12.00 en 12.15 agenda; 12.30 nieuws). 13.00 Frischauf, volksmuziek. 14.00 Nieuws. 14.05 Musikzeit heute: Lieder, Chansons, Folk. 15.00 Nachmittagsstudio. 16.05 BRF International. 17.05 Oldies. 18.10 BRF Aktuell. 18.40 Orgel- und Chormusik. 20.05-20.30 Kinder machen Ferienrundfunk.

RTL Radio
4.00 Frühschicht. 6.00 Guten Morgen Deutschland. 9.00 Ein Tag wie kein anderer. 12.00 Life-Style. 15.00 Feierabend. 18.00 Hit-Mix. 21.00 Je t'aime. 24.00-04.00 Nachtradio.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie. 9.05 Der Musikpaviljon. 12.00 Nieuws en Zur Sache. 12.07 Gut aufgelegt met Star der Woche (om 13.00 Mitmenschen). 14.00 Nieuws en Stichwort Wirtschaft. 14.07 Auf der Promenade. 15.00 Cadfé Konzert. 16.00 Nieuws. 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Nieuws, der Tag um fünf. 17.07 Musikexpress (18.00 nieuws). 20.00 Nieuws. 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 21.00 Musik zum träumen. 22.30-04.00 ARD Nachtexpress.

Dit weekeinde tienduizend bezoekers verwacht

Kasteel Wijnandsrade decor folklorefestival

● *Dit weekeinde herleven oude tijden in kasteel Wijnandsrade.*

Mergelbewerkers die fraaie ornamenten maken, koks die Limburgse klontjesmik en moffelkook bakken, volksdansgroepen, een kunst- en antiekmarkt en straattheater. Kasteel Wijnandsrade vormt zaterdag en zondag voor de negentiende keer het decor van een groot antiek- en folklorefestival, dat jaarlijks zo'n tienduizend bezoekers trekt.

Dit jaar heeft het festival het thema „Mergel in Limburg." Blokbrekers en mergelbewerkers zullen binnen de muren van het kasteel hun beroep tot leven brengen. Ook kinderen kunnen creatief aan de slag met mergelblokjes. De expositiezaal van het kasteel wordt tijdens het festival bewoond door bosfiguren, elfjes en andere poppen, gemaakt door twintig Limburgse poppenmaaksters. Zij geven ook demonstraties van hun hobby. Op de binnenhoven van het kasteel vinden de pottenbakker, de etser, schilders, portrettekenaars en glasblazers elkaar. Op deze kunstnijverheidsmarkt laten ook een edelsmid, klokkenmaker en mandenvlechter hun ambacht zien. Voor kinderen die hun eigen kunstwerk willen maken, staan er twaalf schildersezels klaar. Verder is er een expositie van boerenwagens. Op beide dagen is er binnen de kasteelpoorten een beurs waar twintig antiquairs kleingoed, curiosa, en meubelen te koop aanbieden. Authentiek en gefabriceerd voor 1940, aldus de organisatie.

Ook zal dit weekeinde de geur van oud-Limburgse streekgerechten weer over de binnenhoven van kasteel Wijnandsrade trekken. Wil en Netty Engels bereiden ter plekke klontjesmik, moffelkook en oude vleesgerechten. Muziekgroep Parelmoer levert met zijn vrolijke liederen een flinke bijdrage aan de folklore binnen de kasteelmuren. De Limburgse volksdansgroep Cramigon en volksdans- en vendelgroep Tingel Tangel uit het Belgische Bolderberg zullen zaterdagmiddag voor een kleurig schouwspel zorgen.

Verder is kasteel Wijnandsrade zaterdag vanaf 14.30 uur het decor van het heksenverhaal 'Over bezemzuigers en stofstelen', uitgevoerd door kindertheater Sjmienk. Zaterdagavond speelt de Engelse groep Trestle Theater op de binnenhof. Voor het bijwonen van deze voorstelling, die plaats vindt in het kader van het Straattheaterfestival, is het kasteel die dag vanaf 17.30 gratis toegangkelijk. Zondag verzorgt fanfare St. Caecilia uit Wijnandsrade om 11 uur een mini-concert. Verder zullen die dag poppentheater 'de Hasseltse Tijl', de zigeunergroep uit Noorbeek, de Roemeense folkloregroep Simbrias en volkskunstgroep Pierlala optredens geven. Vanaf 11.50 uur herleeft in kasteel Wijnandsrade de valkenjacht, compleet met jachthoorngeschal en demonstraties door een valkeniergroep. Om 14 en 16 uur is er bovendien een show van middeleeuwse klederdrachten. Het festival vindt zaterdag van 14 tot 20 uur en zondag van 10 tot 18 plaats in kasteel Wijnandsrade. De entree bedraagt zaterdag vier en zondag vijf gulden. Kinderen tot 16 jaar hebben onder begeleiding gratis toegang.

WOENSDAG 21 AUGUSTUS

BRUNSSUM: IVN-wandeling, vertrek om 19 uur vanaf de heidecamping.

VALKENBURG: Bassie en Adriaan in het Openluchttheater. Entree 10 gulden, aanvang 14 uur.
Concert op de kiosk aan het Th. Dorrenplein. Aanvan 20 uur.

HEERLEN: Kindervoorstelling door Rubens Poppenkasttheater in de Nor (hoek Geerstraat-Stationsstraat), 3,50 gulden incl. glaasje limonade), aanvan 14.30 uur.

MECHELEN: Monumentenwandeling en rondleiding Heerenhof o.l.v. deskundige gids. Vertrek vanaf VVV-kantoor om 16 uur. Gratis.
Diaklankbeeld over het Geuldal en de vier seizoenen in de Geulfhof, Eperweg, aanvang 20.30 uur.

MEERSSEN: Rondleiding door de grotten van Geulhem. Verzamelen om 18.45 bij VVV-kantoor. Deelname 2,50 gulden, vooraf aanmelden, tel. 043-642546.

SLENAKEN: IVN-wandeling o.l.v. gids. Vertrek bij VVV-kantoor om 14 uur.
Zomeravondconcert door fanfare Beg en Dal in zaal Berg en Dal vanaf 20 uur. Aansluitend Tiroleravond met Mergellandkapel.

ARCEN: In de kern van Arcen vindt van 16.00-21.00 uur de wekelijkse 'sfeermarkt' plaats. De winkels in het centrum zijn geopend tot 21.00 uur.

VAALS: Tocht met gids in Toren van Malschaert, tussen 11 en 13 uur. Deelname 10 gulden, kinderen 5 gulden.
Tussen 14 en 17 uur doorlopend theatervoorstellingen in de toren. Entree 15 gulden, kinderen 7,50 gulden.

IJSSELSTEYN: Om 13.00 uur vertrekt vanaf café Roelanzia een wandelexcursie door de Heidse Peel met demonstratie turfsteken.

OTTERSUM: Start avond jeugdvierdaagse wandelen.

Blauwe camping dorado van rust op overbevolkte Veluwe

'We drinken niet minder maar alcoholvrij'

'Alcohol Vrij' staat er in kleine zwarte lettertjes op het naambord aan de ingang van camping 't Spoek in Beekbergen. De kleine lettertjes zijn van de laatste jaren en illustreren aardig hoe de presentatie van oude idealen is aangepast aan de eisen van de tijd. Alcohol wordt nog steeds geweerd op het vakantieoord van de Algemene Nederlandse Geheelonthoudersbond Angbo, maar de dagen van 'ten strengste verboden' zijn voorbij.

Campingbeheerder T. van Timmeren laat er geen misverstand over bestaan dat de intenties niet zijn veranderd. „Maar nu wordt het je niet meer kwalijk genomen als je er een lolletje over maakt." Hoewel de beheerder uit de aard der zaak zelf evenmin alcohol gebruikt, rekent hij zich niet tot de harde kern van de geheelonthouders. „Sinds ik hier veertien jaar geleden ging werken heb ik geen biertje meer gedronken." Hij zegt het zonder trots, eerder lichtelijk verbaasd. „Want in het begin heb ik nog wel eens tegen mijn vrouw gezegd: Als ik echt heel erg trek heb, ga ik bij de buren wel een glas drinken."

Van Timmeren is bepaald geen scherpslijper, maar hij ziet graag dat de gasten zich aan de regels houden. „Als mensen hier komen en vragen of er nog een plekje vrij is, zeg ik er altijd bij dat we een alcoholvrij bedrijf hebben. Ik zeg niet dat het een geheelonthouderscamping is, want dat schrikt maar af."

Voor menige nicotine-junk zou het idee alleen al voldoende zijn in het holst van de nacht de lange hobbelige weg die naar de camping leidt, weer op te zoeken. Maar dat zou ten onrechte zijn. Voor geheelonthouders betekent onthouding slechts: niet drinken en niet schenken. Verder hoeft men zich de geneugten van het bestaan niet te ontzeggen.

● *Iedere week maken mensen rechtsomkeert als ze horen dat op het terrein niet mag worden gedronken.*

Rust en ruimte

Behalve dat 't Spoek alcoholvrij is, lijkt de 'blauwe' camping in niets af te wijken van andere vakantieparken op de Veluwe. Links en rechts staan kleine trekkerstentjes met washandjes en handdoeken aan de scheerlijnen tussen het naaldhout. De stacaravans met hun betegelde terrasjes en zorgvuldig onderhouden tuintjes worden afgewisseld met vakantiehuisjes. Het centrale toilet- en douchehok fungeert als dorpspomp waar de gasten hun plannen bespreken voor vandaag en volgende week.

De familie De Koning uit Ridderkerk, vader, moeder, twee kinderen en de hond, zit voor zijn tent aan de middagboterham, twee melkpakken staan prominent tussen de hagelslag en de jam op het kampeertafeltje. Zij behoren tot de vaste gasten en brengen de vakanties afwisselend door in Beekbergen of in een huisje van Centerparcs. Vader De Koning, kwam hier als kleuter al en prijst de rust en de ruimte op de camping. „Op andere plaatsen sta je scheerlijn aan scheerlijn, hier is plek genoeg." Dat er niet gedronken mag worden, vindt hij geen probleem. „Wij kunnen het gemakkelijk laten, het is absoluut geen levensbehoefte."

„Ha, tante," groet Van Timmeren een oudere vrouw met stevige stappers en steunkousen. Haar man musiceert even verderop voor de stacaravan omringd door een kring aandachtig luisterende kinderen. „Zij behoren nog tot de tien, vijftien, geheelonthouders van het eerste uur," licht de beheerder toe. Voor de rest zijn de gasten niet meer zo streng in de leer. De meesten weten een alcoholische versnapering te waarderen, maar vinden het belangrijker dat de kinderen niet wakker schrikken van rumoerig volk dat na bezoek aan de kantine in het donker zijn tent niet kan terugvinden.

Toch gebeurt het nog iedere week dat mensen rechtsomkeert maken als ze horen dat er op het terrein niet mag worden gedronken. En dat drukt de exploitatie, erkent de beheerder. „Maar als de buurman zijn camping vol heeft, heb ik in geval van nood altijd nog wel een plekje vrij."

Ook al drinken ze thuis wel, over het algemeen houden de kampeerders zich aan de regels. „Echte alcoholisten gaan hier niet zitten. En stiekem drinken is niet lekker, want je kunt altijd worden betrapt." Een enkele keer gebeurt dat natuurlijk wel, maar Van Timmeren is geen politieman en de tijd van de strenge sociale controle is voorbij. „Een praatje is doorgaans genoeg om het probleem op te lossen. Voor drinken heeft hij in elk geval nog nooit iemand hoeven wegsturen.

Alcoholvrij bier

Het eigen kantinebeleid plaatste het Angbo-bestuur onlangs nog voor een heus dilemma, want er was geregeld vraag naar alcoholvrij bier. Weliswaar bevat dat - „net als cassis en andere frisdrank en in tegenstelling tot alcoholarm bier" - een absoluut minimale hoeveelheid alcohol, maar het heet natuurlijk wel 'bier'. En dat toelaten, was voor een aantal bestuursleden toch wel even slikken. De beheerder glimlacht begrijpend. „Voor een echte geheelonthouder is dat toch of je een kind verliest."

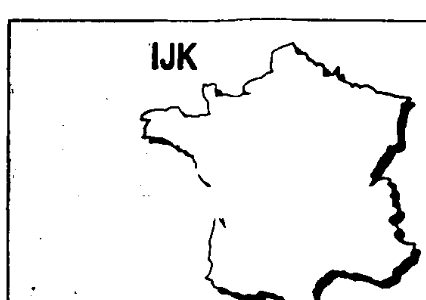
In de praktijk valt in de kantine het woord bier gelukkig nauwelijks. „De meesten vragen om een Buckler of een Bavvie." L. van der Ploeg uit Apeldoorn - met vrouw en twee kinderen op de camping - toont zich heel tevreden met deze oplossing. „Want bier drink je voor het lekker en niet voor de alcohol. Ik drink niet minder dan thuis, maar wel alcoholvrij."

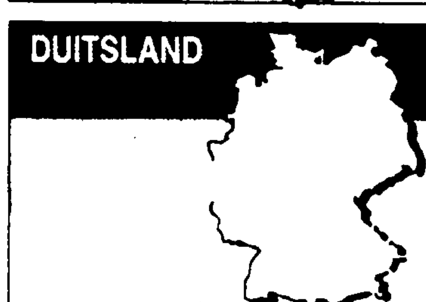
theo haerkens

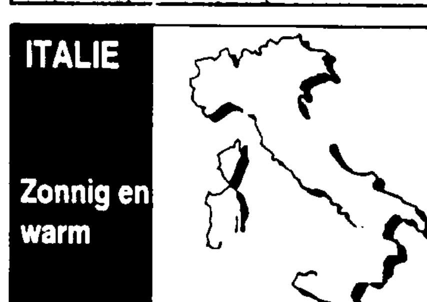
22 augustus
anp / knmi

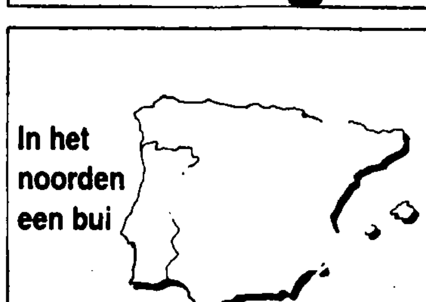

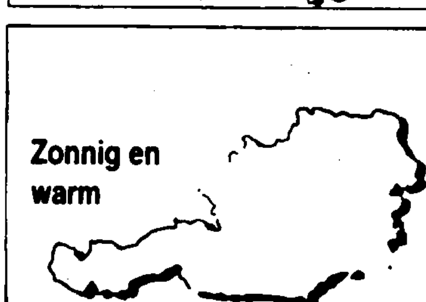

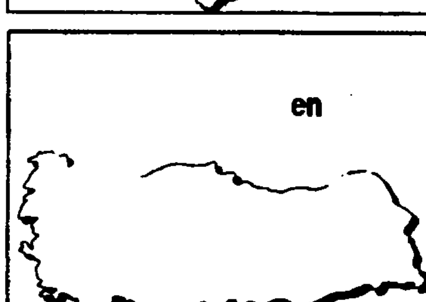

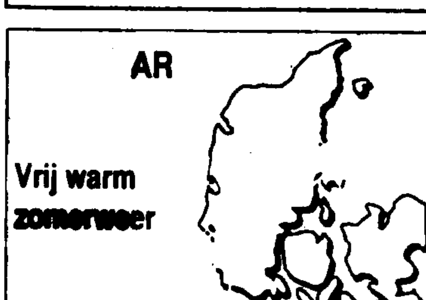

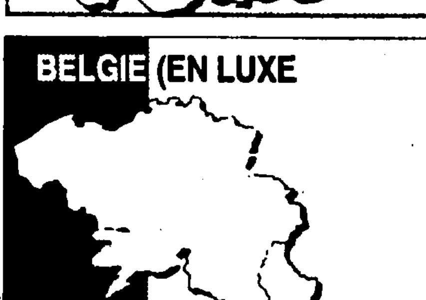

● **HEERLEN**

Royal: Highlander 2, dag. 15 19.15 en 21.30 uur, za zo ook 17 uur. za 24 uur. **Rivoli:** New Jack City, dag. 18.45 en 21 uur. Teenage Mutant Ninja Turtles 2, dag. 14.30 uur, za zo ook 16.30 uur. **Maxim:** King Ralph, dag. 14.30 19 en 21 uur, za zo ook 16.30 uur. **H5:** Robin Hood; prince of thieves, dag. 14.30 18 en 21 uur. Teen Agent, dag. 14.15 18.45 en 21.15 uur, za zo ook 16.15 uur. The naked gun 2 1/2, dag. 14 19 en 21.30 uur, za zo ook 16 uur. Switch, dag. 19 en 21.30 uur, za zo ook 17 uur. Return to the Blue Lagoon, dag. 19 uur, za zo ook 17 uur. Assepoester, dag. 14 en 15.30 uur. Hudson Hawk, dag. 21 uur. De kleine zeemeermin, dag. 14 en 15.30 uur.

● **SCHAESBERG**

Autokino: The Hard Way, dag. 21.45 uur. Hudson Hawk, vr za 24 uur.

● **MAASTRICHT**

Mabi: Teen Agent, dag. 19 en 21.30 uur, dag. beh. vr ook 14.30 uur. Teenage Mutant Ninja Turtles 2, dag. beh. vr 14.30 uur, vr 14.15 uur. Hudson Hawk, dag. 21.15 uur, vr ook 19 uur, za t/m do ook 18.45 uur. Return of the Blue Lagoon, vr 14.15 en 19 uur, za t/m do 18.45 en 21.15 uur. New Jack City, dag. 21.15 uur. King Ralph, vr 14.15 19 en 21.15 uur, za t/m do 14.30 18.45 en 21.15 uur. **Ciné-K:** Dances with wolves, dag. 20 uur. **Cinema-Palace:** Robin Hood; prince of thieves, dag. 14 17.15 en 20.45 uur. The Naked Gun 2 1/2, dag. 14 16.30 19 en 21.30 uur. Switch, dag. 16.30 19 en 21.30 uur. Assepoester, dag. 14.30 uur. **Lumière:** Sailors don't cry, vr zo 20.30 uur, za 22.30 uur. Damnation, vr zo 22.30 uur, za ma 20.30 uur. Working girls, ma wo 22.30 uur, di do 20.30 uur. Tales of ordinairy madness, di do 22.30 uur, wo 20.30 uur. **Kinderfilmhuis Zoem:** Pippi Langkous, di wo 14 uur.

● **VALKENBURG**

Openluchttheater: The silence of the lambs, za 22.30 uur.

● **GELEEN**

Roxy: The Naked Gun 2 1/2, dag. 20.30 uur, zo ook 15 uur. **Studio Anders:** Not without my daughter, dag. 20.30 uur. Return to the Blue Lagoon, zo wo 15 uur.

● **SITTARD**

Forum: Robin Hood; prince of thieves, dag. 14 en 20.30 uur. Dances with wolves, dag. 20.30 uur. Teenage Mutant Ninja Turtles 2, dag. 14 uur.

● **ECHT**

Royal-MicroRoyal: King Ralph, vr t/m di en do 19.30 uur. Dances with wolves, vr t/m di en do 20 uur. The silence of the lambs, vr t/m di en do 21.45 uur.

● **ROERMOND**

Royal: The Naked Gun 2 1/2, dag. 20.30 uur, zo ook 16.30 uur. Assepoester, zo wo 14.30 uur. **Royaline:** Mermaids, dag. 20.30 uur, zo ook 14.30 en 16.30 uur, wo ook 14.30 uur.

● **HEERLEN**

Openbare Bibliotheek, Raadhuisplein 20. Expositie met schilderijen en tekeningen van Theo Lenssen. T/m 23/9, geopend ma t/m do 16-20 uur, di, wo en vr 14-17 uur, za 10-13 uur.. **Bezoekerscentrum Schrieversheide,** Schaapskooiweg 99. Expositie 'Roofvogels in Nederland'. T/m 29/9, geopend van di t/m zo van 11-17 uur. **Stadsgalerij Heerlen,** Raadhuisplein 19. Expositie 'Hedendaagse Fin de Siècle'. T/m 1/9, open di t/m vr van 11-17 uur en za en zo van 14-17 uur. **Galerie Het Wevertje,** Weverziekenhuis. Olieverfschilderijen van Jan Penders. T/m 31/8.

● **HOENSBROEK**

Kasteel Hoensbroek. Werk van Jack Vreeke en Cor Weerts met als thema Straattheater. T/m 25/8.

● **LANDGRAAF**

Raadhuis. De Bokkerijders in de literatuur. Van 6/9 t/m 27/9, open ma t/m vr 9-12 uur, ma en do ook 14-16 uur, do ook 17-19 uur. **Galerie Gaudi.** Hereweg 83. Lenie van Vugt, objecten en Petra Dijkers, tekeningen en schilderijen van 1/9 tot 6/10, do t/m zo van 10 tot 17 uur.

● **BRUNSSUM**

Galerie Het Kijkraam, Akerstraat 124. Expositie van Jenny Roost en Thea en Adri Zoethout. T/m 1/9, open di t/m zo van 14-18 uur. **d'r Brikke-Oave,** Lindeplein 5a, hommage aan een tuin, werken van Paula Janken-Wolfs, 30/8 tot 23/9, ma t/m vr van 10-12, van 14-17 en van 19-21 uur. Zo van 15-17 uur.

● **SCHINVELD**

Galerie Wunnik, Eindstraat 58. Recent werk van Jos van Wunnik. Geopend, iedere zo van 14-18 uur. Tevens lichtplastieken van Coen Kaayk.

● **MAASTRICHT**

Bonnefantenmuseum, Dominikanerplein 5. Expositie van Toon Teeken en Shinkichi Tajiri. T/m 1/9, open di t/m vr van 10-17 uur en za en zo van 11-17 uur. **Natuurhistorisch Museum,** De Bosquetplein 6-7. Foto-expositie door natuurfotografengilde. Open ma t/m vr 10-12.30 en 13.30- 17 uur, za en zo 14-17 uur. **Dominicanerkerk**. Serpo. De slangenwereld tentoongesteld. **Galerie Henn,** St. Nicolaasstraat 26c. Expositie met werk van Els Ceulemans, Wim Salki, Tuur Faeks, Gert-Jan Dols en Theo Lenssen. T/m 7/9, open 18-21 uur. **Uit Hoes met de kiekdoes** , Bogaardenstraat 43. Schilderijen, objecten, poppen en attributen van Pieke Dassen. T/m 31/8, open di t/m za 10-17 uur. **Amarna** , Rechtstraat 84. Sieraden en objecten van Yvonne Savelkoul. Tot en met 30/9. Di t/m vr 11 tot 18 uur, do tot 21 uur en za van 11 tot 17 uur. **Gouvernement** , Limburglaan 10. Keuzewerk 4, hedendaagse kunst van Frank Halmans, Norbert Heyers, Martha Laugs en Egied Simons. T/m 4/10, op werkdagen van 9 tot 17 uur. **Hellart** , St. Bernardusstraat 22, Multiple, diverse kunstenaars, 25 aug t/m 15 sept, do t/m zo 13 - 18 uur.(

● **SITTARD**

Kritzraedthuis, Rosmolenstraat 2. Tentoonstelling met tekeningen van Alexandra Korsakova. T/m 24/8 geopend do t/m vr 10-17 uur en za en zo van 14-17 uur.

● **GELEEN**

Liass, Elisabethstraat 9. Werk van Vera en Jos Carovigno. Tot 1 oktober. Open werkdagen van 8.30-17 uur.

Limburgs Dagblad voor Oostelijk Zuidlimburg

Woensdag 21 augustus 1991 ● Pagina 13

HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN
CHEF EDITIEREDACTIE: WIM DRAGSTRA HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, MARKT 42, TEL. 045-455506; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363.

Boom

...Slechts in sprookjes hebben ...men (en andere voorwerpen) ...eigenschappen van mensen. ...aar soms kom je zomaar een ...om tegen die toch verrekte ...el op een mens lijkt. Joop ...offer uit Brunssum fotogra- ...erde bovenstaande boom en ...iemand kan ontkennen dat ...ze stronk over zijn knolletjes- ...eus de wereld in blikt. Deze ...oom met gezicht staat in Tüd- ...dern, dicht bij de Rode Beek. ...eze boom zou zo in een sprook- ...e kunnen; een sprookjesboom ...us. In dit geval kan niemand ...eweren door de sprookjesbo- ...en het -bos niet meer te zien, ...want iedereen weet dat dat te ...nden is in Valkenburg aan de ...eul.

Chauffeur

● Je baas (Joop Lambers, der- ...atoloog in de ziekenhuizen ...an Heerlen, Brunssum en ...erkrade) koopt een nieuwe ...uto, een Jaguar. Zijn assisten- ...e Karin Schouten maakt in ...ezelfde periode trouwplannen. ...De link bij de collega's 'Joop ...fungeert als chauffeur van de ...trouwwagen' was toen snel ge- ...egd. „Ik verleen alleen mede- ...werking als ik een origineel ...chauffeurskostuum krijg," riep ...Joop Lambers. De in Oirsbeek ...wonende arts dacht wellicht ...dat daarmee het idee van tafel ...was, maar het ziekenhuisperso- ...neel ging naarstig op zoek en ...vond een origineel kostuum mét ...pet. Geheel volgens afspraak ...reed Joop Lambers afgelopen ...zaterdag zijn Jaguar voor en ...bracht hij zijn assistente Karin ...en bruidegom Hub Engelen ...naar de H. Bernarduskerk in ...Ubachsberg. Als een 'chauffeur ...van het hof' kweet de huidarts ...zich van zijn taak.

Concert

● De Kingston Youth Concert Band uit Engeland (om precies te zijn uit het plaatsje met de schone naam Kingston Upon Thames) speelt vanmiddag op de markt in Kerkrade. Het is een jeugdorkest waarvan de leden in leeftijd variëren van 12 tot 23 jaar. Ze brengen een programma in big-bandstijl. Kerkrade ademt dus vanmiddag even de sfeer van de jaren dat er een Wereld Muziek Concours gehouden wordt. En als het nu ook nog mooi weer is, dan doet de Klankstad vandaag heel even zijn naam alle eer aan.

Telekids

● Als de kinderen lastig zijn, kan het aanzetten van een televisietoestel soms een verrassend effect hebben op hun gemoed. Zo slapen we sinds de uitvinding van de zondagmorgen-kindertelevisie alweer een paar jaar aanmerkelijk beter uit dan de jaren daarvoor. De Vpro begon ermee, RTL4 zendt op dat tijdstip het programma Telekids uit. Dat programma blijkt zo populair dat de commerciële 'Luxemburgse' zender deze zomer zelfs met een Telekids Roadshow door het land trekt. Presentatrice Irene Moors doet komende zaterdag het Landgraafse winkelcentrum Op de Kamp aan. Van 13.00-17.00 uur speelt ze bekende en nieuwe spelletjes en er is een talentenjacht. Voor kinderen van drie tot twaalf jaar.

Truc gelukt

● 't Lukt net... De truc met de lepels en de glazen. Applaus van het publiek en daarna een dankbare glimlach van de clown. Het circus is in de stad. In dit geval circus Renz dat momenteel door Limburg toert. Gisteren konden de inwoners van Bocholtz er terecht, vandaag en morgen staat de tent in Brunssum. Op dinsdag 27 augustus staat nog een voorstelling in Schinveld op het programma.

Foto: CHRISTA HALBESMA

Behandeling rapport Koffiepot wekt verwondering

Fractie wil openheid over dienstencentrum

Van onze verslaggever

HEERLEN – De fractie Groepering Heerlen-Noord (GHN) is verbaasd over het besluit van wethouder Dorien Visser een rapport over dienstencentrum De Koffiepot te Hoensbroek in een besloten vergadering te behandelen. GHN wil dat de vergadering wordt uitgesteld en dat het rapport alsnog openbaar wordt gemaakt.

Dat is de strekking van een brief aan het college van burgemeester en wethouders van Heerlen, die gisteren op het stadhuis bezorgd werd.

Een paar maanden geleden besloot de gemeentelijke commissie Welzijn tot het instellen van een onderzoek naar de gang van zaken in De Koffiepot. Dit nadat anonieme klachten tijdens de betreffende vergadering door één van de klagers mondeling werden toegelicht.

Het onderzoeksrapport is nu klaar. Alleen de leden van de commissie mochten in het tijdsbestek van een week het vertrouwelijke rapport lezen. Volgens GHN op nadrukkelijk verlangen van wethouder Visser, met als motivering dat het om zeer privacy-gevoelige informatie gaat. Visser wil het in de commissievergadering die morgen plaatsvindt, dan ook achter gesloten deuren behandelen.

De Groepering vindt dat in het openbaar besloten is tot een onderzoek en dat het daarom ook openbaar afgehandeld dient te worden. „We hebben er geen bezwaar tegen dat namen van betrokkenen in het rapport onherkenbaar worden gemaakt," schrijft raadslid Rein Hummel, alhoewel hij van mening is dat dit gezien de inhoud van het rapport eigenlijk niet nodig is.

De raadsleden moeten afschriften of kopieën kunnen maken, vindt GHN. Daarom moet het rapport gewoon ter inzage worden gelegd. De commissieleden moeten bovendien meer tijd krijgen om zich in het rapport te verdiepen.

Milieugroepen laken inzet van puinbreker

MAASTRICHT/LANDGRAAF - Als de provincie toestaat dat er in de geplande regionale stortplaats in Landgraaf een puinbreekinstallatie komt, wordt de komst van de stortplaats zelf onafwendbaar. Milieugroepen spraken die vrees gisteren uit bij een hoorzitting over de door de provincie verleende gedoogvergunning.

Eind juni besloot de provincie de Recycling Maatschappij Limburg (RML) toe te staan bouw- en sloopafval te verwerken en op te slaan in Landgraaf. Daarmee liep ze vooruit op de definitieve beslissing over de plaats waar de nieuwe regionale afvalstortplaats moet komen. Tegen de voorkeur van de provincie, een zandgroeve langs de Europaweg-Noord in Landgraaf, zijn meerdere bezwaren ingediend.

De indieners van de bezwaren zijn allerminst overtuigd van de noodzaak om nu al met vuilverwerkingswerkzaamheden in de zandgroeve te beginnen. De stichting Leefbaar Abdissenbosch, het Milieunetwerk Landgraaf en het IVN zien het als een poging van de provincie om de regionale stortplaats erdoor te drukken.

Ook van Duitse kant zijn bezwaren gerezen. De grensgemeenten, het streekgewest Heinsberg en het plaatselijke drinkwaterbedrijf zijn bang dat hun drinkwaterbronnen vervuild raken. Ze zijn verbolgen over het feit dat bij de uitgevoerde Milieu Effect Rapportage (MER) niet is gekeken naar de gevolgen van een puinbreker voor de bodem en de grondwaterstromen. Eerst nader onderzoek naar de mogelijke gevolgen en dan pas beslissen over de puinbreekinstallatie, vinden de Duitsers.

Inval in Koffieshop

MAASTRICHT – Bij controle in een koffieshop in Maastricht trof de politie 127 gram hasj en 190 gram marihuana aan. De handelswaar zat in een aantal draagtassen die aan de kapstok hingen. Een stripboekje van Lucky Luck diende als dekmanten voor de prijslijst.

● *Het publiek in het Heerlense stadscentrum keek gisteren de ogen uit. Voor het eerst patrouilleerden Landgraafse agenten te paard in het winkelgebied.* Foto: CHRISTA HALBESMA

Hoog te paard door Heerlen

HEERLEN/LANDGRAAF - Heerlen is begonnen met de inzet van Landgraafse agenten te paard. De bereden politie patrouilleert voorlopig alleen op markt- en zaterdagen en concentreert zich op het winkelgebied rond het NS-station.

De inzet van zijn paarden in Heerlen is volgens de Landgraafse korpschef L. van Oosterbosch een vervolg op andere maatregelen om de overlast van drugverslaafden rond het station te beperken. Eerder al kwam er een politiepost bij de uitgang van het NS-station en werd de tunnel 's nachts afgesloten.

Oosterbosch noemt de inzet van bereden politie 'publieksvriendelijker' dan surveillance met auto's. „Agenten te paard maken makkelijker contact met de mensen en bovendien zijn ze beter zichtbaar. Dat geeft het publiek een veilig gevoel", aldus commissaris Van Oosterbosch.

De Heerlense gemeentepolitie beschikt zelf niet over bereden politie. De Landgraafse leent paarden en ruiters uit aan Heerlen. Van Oosterbosch: „Heerlen compenseert dat door diensten die Landgraaf van Heerlen krijgt zoals recherchebijstand en hondentraining."

Rood gestempeld aardewerk voornaamste bewijs

Heerlen denkt in 1995 2000 jaar te bestaan

door joos philippens

HEERLEN – De gemeente Heerlen wil in 1995 het 2000-jarig bestaan vieren. Dat jaartal is enigszins arbitrair: door de ouderdom van de eerste nederzetting Coriovallum bestaat er niet zoiets als een oorkonde van de stadsrechten. Heerlen moet het doen met rood gestempeld aardewerk als bewijsstuk.

In het jaar negentien voor Christus werd begonnen met de aanleg van de weg van de Kanaalkust naar Keulen. De eerste nederzettingen langs die door het Romeinse leger bestemde verbinding ontstonden tussen twintig en tien voor Christus.

Op een kruispunt met een andere handelsroute, ontstond Coriovallum - de naam betekent hetzelfde als de term Heerlen, namelijk: legerplaats - dat uitgroeide tot een plaats van een paar duizend inwoners. Toen de Romeinen wegtrokken, verdween ook Heerlen grotendeels van de aardbodem.

Pas in de dertiende eeuw dook de plaats weer op als het Land van Herle, maar dat was waarschijnlijk niet veel meer dan een vesting. Van een verzameling gehuchten veranderde Heerlen pas aan het begin van deze eeuw in een stad. Door de steenkolenmijnen, maar dat weet iedereen.

Maar wanneer precies ontstond dat oude Coriovallum? In de Uilestraat, bij de huidige bibliotheek, werd een munt gevonden uit de tijd van keizer Augustus, van tien voor Christus. „Maar dat zegt niet zoveel, munten zijn altijd lang geldig," zegt conservator Jacqueline Hoevenberg van het Thermenmuseum.

Meer houvast hebben de historici aan rood gestempeld aardewerk. Dit zeer populaire produkt werd voor het eerst tussen tien en vijf jaar voor Christus gemaakt in Italië. In Heerlen zijn resten van dat Zuideuropese aardewerk gevonden.

Het blijft een gokje, maar toch is er voldoende reden voor archivaris Jo Jamar en conservator Jacqueline Hoevenberg om te beweren: „We worden beslist niet de risée van de wetenschappelijke wereld als we het feest in 1995 vieren."

Knooppunt

De vraag is nu op welke manier het tweede millennium van het Heerlense bestaan luister wordt bijgezet. Heerlen wil dat graag samen met Maastricht doen, dat vrijwel even oud moet zijn. Bovendien is het een mooie gelegenheid de gezamenlijke status van Stedelijk Knooppunt te onderstrepen.

Stadsarchivaris Panhuysen suggereerde echter vorig jaar tijdens een congres dat Maastricht de festiviteiten in het jaar 2000 zou moeten houden.

Burgemeester Van Zeil zal over deze zaak in overleg treden met zijn collega Houben. Heerlen vindt het jaar 2000, waarin ongetwijfeld zeer veel gevierd en herdacht wordt, niet zo'n slimme zet.

Brunssum gaat grond Op gen Hoes zelf onderzoeken

Van onze verslaggeefster

BRUNSSUM – De gemeente Brunssum wil op korte termijn beginnen met een bodemsaneringsonderzoek op het terrein van het voormalige kasteel Op gen Hoes aan de Hoogenboschweg. Dat heeft wethouder Toon Pierik van milieu gisteren desgevraagd bevestigd.

In feite moet de provincie het onderzoek uitvoeren, maar die heeft Op gen Hoes om 'budgettaire redenen' niet in haar bodemsaneringsprogramma opgenomen. Brunssum wil het onderzoek daarom zelf verrichten. Een verzoek daartoe zal zo snel mogelijk aan Gedeputeerde Staten worden gericht. Wethouder Pierik verwacht dat het verzoek wordt gehonoreerd.

De gemeente is het al jaren een doorn in het oog dat het gebouwencomplex steeds verder verpaupert. Verschillende plannen het complex een nieuwe bestemming te geven, liepen op niets uit. De laatste gegadigde die zich meldde was dakdekker Deumens, die op het terrein zijn bedrijf wilde vestigen.

Bij het onderzoek naar de bodemgesteldheid in verband met een schone-grond-verklaring die de gemeente bij de verkoop moet overleggen, bleek dat de grond op het terrein vervuild was. Daardoor ging de verkoop niet door.

Inmiddels is een groot deel van Op gen Hoes gesloopt. Alleen het poortgebouw en de voormalige wachterswoning, die op de monumentenlijst staan, zijn gehandhaafd. Zo gauw de bodem (na sanering) alsnog 'schoon verklaard' kan worden, wordt Op gen Hoes weer te koop aangeboden. Met dakdekker Deumens zal de gemeente als eerste onderhandelen, zo liet wethouder Pierik weten, maar ook andere aspirant kopers kunnen een bod doen op het gebouwencomplex.

Keuken brandt geheel uit

Van onze verslaggever

HOENSBROEK – De keuken van een woning aan de Slakkenstraat in Hoensbroek is gistermiddag totaal uitgebrand. De bewoners waren gaan winkelen, maar hadden de elektrische kookplaten aan laten staan. De hitte in de keuken werd zo groot, dat er brand ontstond.

Buren waarschuwden de brandweer, die in een mum van tijd ter plekke was. De post Heerlen-Noord van de brandweer bevindt zich op een steenworp afstand van de Slakkenstraat. Toen de brandweer arriveerde was de deur van het huis al ingetrapt en ook een raam stond open. De keuken stond in lichterlaaie en werd geblust. Drie hondjes die zich in de kamer van het huis bevonden, werden door de brandweer in veiligheid gebracht.

De brandweer schat de directe schade aan de keuken op enkele tienduizenden guldens.

Pastoor Vizzino van Meezenbroek naar Maastricht

Van onze verslaggever

HEERLEN – Pastoor Armando Vizzino van de Heilige Geestparochie in de Heerlense wijk Meezenbroek is door bisschop Gijsen benoemd tot parochieherder van Heilige Antonius van Padua in Maastricht. Pastoor Schuman van Molenberg verzorgt voorlopig de missen in Meezenbroek.

Vizzino kwam in maart in het nieuws toen het kerkbestuur openlijk het vertrouwen in hem opzegde. Vizzino verzocht het bisdom vervolgens de kerkmeesters te ontslaan.

Reden van het conflict was dat Vizzino in Meezenbroek te werk ging volgens de principes van het Tweede Vaticaanse Concilie. De pastoor wilde liturgische vernieuwing, onder meer door het zangkoor tussen de kerkgangers plaats te laten nemen. Ook begeleidde de pastoor zichzelf bij gezangen op de gitaar.

Voor de conservatievere parochianen was dit onverteerbaar en er ontwikkelde zich een levendige pennestrijd tussen voor- en tegenstanders van Vizzino.

Pastoor Armando Vizzino neemt op 25 augustus afscheid van Meezenbroek, waar hij vanaf 1982 actief was. Eerst als diaken, toen als kapelaan en de laatste zes jaar als pastoor.

Het bisdom was gisteren niet bereikbaar voor een toelichting op de benoeming van Vizzino. Ook is nog niet duidelijk wat er in de parochie van Meezenbroek gaat gebeuren.

Bestelbus rijdt tegen touringcar

HEERLEN - Bij een aanrijding tussen een bestelauto en een touringcar op de Imstenraderweg in Heerlen is een 28-jarige man uit Hoensbroek gewond geraakt.

De bestelwagen waarin hij reed, kreeg geen voorrang van een tegemoet komende bus die links af sloeg om de Keulseweg (N281) op te rijden.

De man raakte bekneld, maar een toegesnelde vrachtwagenchauffeur kon hem met hulp van omstanders uit zijn benarde positie bevrijden. Met een kniefractuur, een hoofdwond en verschillende kneuzingen werd hij opgenomen in het De Weverziekenhuis in Heerlen.

De touringcar was met 46 passagiers op weg naar een vakantiebestemming in het Sauerland. Geen van de inzittenden raakte gewond. De reis werd met een vervangende bus voortgezet.

GEBOARE
16-08-1991

Pim

Zoeën van
Peter en Anita
Habets-Demont
Lambrechtssjtroat 42
6367 BN Voelender

In dankbare herinnering aan wat hij voor ons en velen betekende, hebben wij, geheel onverwacht, afscheid moeten nemen van mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Winand Heckmanns

begiftigd met de zilveren medaille, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau

echtgenoot van

Keet Lochtman

Hij overleed in de leeftijd van 76 jaar, voorzien van het h. sacrament der zieken.

Kerkrade: **A.C.H. Heckmanns-Lochtman**
Kerkrade: **Piet Heckmanns**
Agnes Heckmanns-Scheltes
Peter en Carla
Kerkrade: **Karel Heckmanns**
Familie Heckmanns
Familie Lochtman

20 augustus 1991
Bosberg 67, 6464 HG Kerkrade

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op zaterdag 24 augustus om 10.30 uur in de parochiekerk van St. Petrus-Maria ten Hemelopneming te Kerkrade-Chevremont, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de r.k. begraafplaats te Haanrade.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene vrijdag 23 augustus om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheid nemen in het streekmortuarium (gelegen op het terrein van de Lückerheidekliniek), St. Pieterstraat 145 te Kerkrade-Chèvremont, dagelijks van 18.00 tot 19.30 uur.
Voor vervoer kerk-begraafplaats v.v. is gezorgd.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van ons gewaardeerd lid

Winand Heckmanns

Hij zal in onze herinnering blijven voortleven.

Bestuur, leden en medewerkers van Woningbouwver. "St. Pietersrade"

Een bijzonder woord van dank aan de doktoren en het verplegend personeel van afd. 600 en de Intensive Care van het St. Jozefziekenhuis te Kerkrade.

Den daag geit os verlaote
en sjtilkes kump de nach.
De deur wurt aafgesjlaote
en röe is zait en zach.

Dankbaar voor het vele goede dat zij ons tijdens haar leven heeft gegeven, hebben wij afscheid genomen van onze zorgzame moeder, schoonmoeder en oma

Cornelia Jessen

weduwe van

Frans Jeurissen

op de leeftijd van 82 jaar.

Nieuwstadt: **Lies Backus-Jeurissen**
Zef Backus
Angeline en Wiel
Berkelaar: **Mia Perriëns-Jeurissen**
Jac Perriëns
Roger
Munstergeleen: **Zef Jeurissen**
Juliette Jeurissen-Vanlaken
Charlie
Paul en Nicolette
Limbricht: **Paul Jeurissen**
Resie Jeurissen-Webers
Mireille en Jos
Sandra
Limbricht: **José Peters-Jeurissen**
Emile Peters
Evelyne en Peter
Jos
Sittard: **Eugène Jeurissen**
José Jeurissen-Arlaans
Bianca, Yvonne
Born: **Jacqueline v.d. Venne-Jeurissen**
Ben v.d. Venne
Frank, Ray
Familie Jessen
Familie Jeurissen

Sittard, 20 augustus 1991
Corr.adres: Schaloenstraat 19, 6136 CL Sittard

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op zaterdag 24 augustus a.s. om 10.30 uur in de H. Hartkerk te Overhoven-Sittard.
Bijeenkomst in de kerk. Geen condoleren.
Vrijdag 23 augustus a.s. om 19.00 uur avondmis in bovengenoemde kerk.
Gelegenheid tot afscheid nemen in het Maaslandmortuarium Wauben, Heinseweg te Sittard, dagelijks van 17.30 tot 18.15 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Dankbaar voor het vele goede dat wij van haar mochten ontvangen, delen wij u mede, dat na een liefdevolle verzorging in bejaardencentrum "Ter Eyck" van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, onze lieve moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder

Maria Spulnik-Weerts

weduwe van

Johann Spulnik

op de gezegende leeftijd van 93 jaar.

In dankbare herinnering:
Treebeek: **Zef en Mia Spulnik-de Vries**
Hoensbroek: **Pierre en Kitty Spulnik-v.d. Berge**
Hoensbroek: **Hub en Gerry Spulnik-Beesveld**
en haar klein- en achterkleinkinderen

Heerlen, 15 augustus 1991
Bejaardencentrum "Ter Eyck"
Corr.adres: Kastanjelaan 64B,
6431 GL Hoensbroek

De uitvaartdienst en begrafenis hebben in besloten familiekring plaatsgevonden.

Enige en algemene kennisgeving

Ons ging voor naar het eeuwige leven bij God, plotseling, na een langdurig lijden, nog voorzien van het heilig sacrament der zieken in het ziekenhuis te Sittard, onze dierbare en goede moeder, schoonmoeder en oma, schoonzus, tante en nicht

Maria Josephina Salden

weduwe van

Hubert Jozef Schiffler

Zij werd 71 jaren oud.
Wij vragen een gebed voor haar zielerust.

De bedroefde familie:
Born: **Frans en Sophie Schiffler-Ewalts**
Kersten
Elsloo: **Gerda en Frans Cortenraad-Schiffler**
Ilona en Ramona
Geleen: **Christie en Erik Cremers-Schiffler**
Familie Salden
Familie Schiffler

Sittard, 19 augustus 1991
Corr.adres: Evertsenstraat 19, 6163 XZ Geleen

De plechtige eucharistieviering, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden op vrijdag 23 augustus a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Nicolaas te Guttecoven.
Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.
Moeder zal ook worden herdacht in de avondmis van donderdag 22 augustus a.s. om 19.00 uur in voornoemde kerk.
Moeder ligt opgebaard in de rouwkamer van uitvaartcentrum Daemen & Zn., Heirstraat 41 te Elsloo. Bezoekuren dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.

Enige en algemene kennisgeving

†

Rust nu maar uit
Je hebt je strijd gestreden
Je hebt het dapper gedaan
Wie kan voelen wat je hebt geleden
Wie kan voelen wat je hebt doorstaan
Rust nu maar uit

Bedroefd om haar heengaan, maar met een onuitwisbare herinnering aan haar leven, is na een liefdevolle verzorging in de afgelopen 4 jaar op afd. De Wilg in het verpleeghuis Schuttershof te Brunssum op, 81-jarige leeftijd, van ons heengegaan, onze lieve en zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Woutje van den Born

weduwe van

Jo Hendriks

Heerlen: **Jannie en Hennie Eisema-Hendriks**
Heerlen: **Arnold en Margaretha Hendriks-Schloesser**
Heerlen: **Woutje en Jan Latten-Hendriks**
Brunssum: **Jo en Lilian Hendriks-Dumont**
en haar kleinkinderen
Familie Van den Born
Familie Hendriks

20 augustus 1991
Corr.adres: Heerenweg 227, 6414 AH Heerlen

De crematieplechtigheid zal gehouden worden in het crematorium aan de Imstenraderweg te Heerlen op vrijdag 23 augustus om 13.30 uur.
Bijeenkomst in het crematorium.

---

†

Na een werkzaam en liefdevol leven is na een kortstondige ziekte, in de leeftijd van 85 jaar, vrij onverwacht van ons heengegaan, onze dierbare en zorgzame vader, schoonvader, grootvader, overgrootvader, broer, schoonbroer, oom en neef

Jan Joseph Jaspers

echtgenoot van wijlen

Johanna Maria Catharina Vanderlinden

Wij vragen een aandachtig gebed voor zijn zielerust.

Stadbroek: **P. Jaspers-Bergh**
Illikhoven: **T. Niesten-Jaspers**
Geleen: **M. Claessen-Jaspers**
Grevenbicht: **L. v.d. Berg-Jaspers**
Sittard: **J. Jaspers-Tegelaer**
Echt: **E. Vanderlinden-Jaspers**
Maaseik: **N. Jaspers-Martens**
Elen: **J. Jaspers-Zeegers**
Illikhoven: **G. Jaspers-Cuperus**
Dieteren: **A. Jaspers-Maessen**
kleinkinderen en achterkleinkinderen
Familie Jaspers
Familie Vanderlinden

19 augustus 1991
Illikhoven 63, 6116 AK Susteren

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op vrijdag 23 augustus a.s. in de parochiekerk van St. Catharina te Buchten om 11.00 uur.
Gelegenheid tot schriftelijk condoleren in voornoemde kerk vanaf 10.30 uur.
Vader zal worden herdacht in de avondmis van donderdag a.s. om 19.00 uur in de kerk van O.L. Vrouw te Illikhoven.
De dierbare overledene is opgebaard in het Maaslandmortuarium, Heinseweg te Sittard.
Bezoek dagelijks van 18.45 tot 19.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Rectificatie

In de overlijdensadvertentie van

Tinie van der Putten

is bij de aanhef abusievelijk vergeten te vermelden schoonzus en bij de ondertekening bij Valkenburg a/d Geul Renée, Vera.

Voor uw blijken van medeleven na het overlijden en voor uw aanwezigheid bij de uitvaartdienst en begrafenis van onze onvergetelijke moeder, schoonmoeder, oma en overgrootoma

Mien Peters-Cörvers

zeggen wij u hartelijk dank. Het is ons gebleken dat zij buiten ons door velen geliefd en gerespecteerd werd.

Kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind

Hoensbroek, augustus 1991

De zeswekendienst zal gehouden worden op zondag 25 augustus 1991 om 11.00 uur in de kleine St. Jan te Hoensbroek.

---

†

Na een leven dat gekenmerkt werd door eenvoud, goedheid en behulpzaamheid, is heden onverwacht van ons heengegaan, voorzien van het h. sacrament der zieken, op de gezegende leeftijd van 78 jaar, onze lieve en zorgzame moeder, schoonmoeder, grootmoeder, overgrootmoeder, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Anna Maria Hubertina (Tientje) Vossen

weduwe van

Mathis Joseph Dassen

Zij overleed in het De Weverziekenhuis te Heerlen.

De diepbedroefde familie:
Landgraaf: **† Tiny Franssen-Dassen**
Leo Franssen
Jean - Monique, Mark
Marjo
Landgraaf: **Sjeng Dassen**
Billa Dassen-Logister
Ineke - Theo, Kim
Radscheid (Dld.): **Mariet Schagens-Dassen**
Werner Schagens
Thomas - Christel
Renate
Landgraaf: **Wiel Dassen**
Els Dassen-Krol
Anja - Luca
Stephanie - Ray Paul
Landgraaf: **Sjef Dassen**
José Dassen-Smeets
Ray
Simpelveld: **John Dassen**
José Dassen-Eggen
Tim, Janine
Landgraaf: **Herman Dassen**
Toos Dassen-Wierts
Bart, Rick
Landgraaf: **Dominique Dassen**
Jolet Dassen-Stijfs
Bob, Lidy
Eygelshoven: **Annemie Gelissen-Dassen**
Ger Gelissen
Jos, Anke
Landgraaf: **Jo Dassen**
Tiny Dassen-Severens
Martijn, Ivo, Fabiënne
Familie Vossen
Familie Dassen

6374 JM Landgraaf, 19 augustus 1991
Groenstraat West 93
Corr.adres: 6373 AD Landgraaf, Kleikoeleweg 17

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op zaterdag 24 augustus a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Jozef te Waubach, aansluitend begrafenis aldaar.
Samenkomst in de kerk, alwaar vanaf 10.10 uur gelegenheid is tot schriftelijke condoléance.
Vrijdag 23 augustus wordt de dierbare overledene bijzonder herdacht in een eucharistieviering om 19.00 uur in voornoemde kerk; vooraf om 18.40 uur rozenkransgebed.
Onze moeder is opgebaard in de rouwkamer te Nieuwenhagen, Beuteweg 32; bezoektijd dagelijks tussen 18.00 en 18.15 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Met diepe verslagenheid namen wij kennis van het overlijden van onze oud-directrice, mevrouw

A.M.H. Dassen-Vossen

Haar grote verdiensten voor ons zullen steeds in onze herinnering blijven.

Directie en personeel
Dassen Transport B.V.
Landgraaf

Met grote droefheid hebben we kennis genomen van het overlijden van mevrouw

A.M.H. Dassen-Vossen

Exploitatie Bedrijf
Wierts B.V. Landgraaf
Directie en personeel

---

†

Het is alweer 6 weken geleden dat wij afscheid namen van mijn lieve man, onze vader, schoonvader en opa

René Bemelmans

Uit de vele blijken van medeleven in de vorm van uw aanwezigheid, persoonlijke of schriftelijke condoléances en bloemen, bleek dat hij door zeer velen werd geliefd en gerespecteerd.
Dit was voor ons een grote steun. Hiervoor danken wij u van harte.

Ursula Bemelmans-Lafleur
kinderen en kleinkind

Sittard, augustus 1991

De plechtige zeswekendienst zal op zaterdag 24 augustus a.s. om 18.00 worden gehouden in de St. Petruskerk te Sittard.

OVERLEDEN

† **Louis W.A.L. Klotz**, 89 jaar, Hoogstraat 8, 6049 BP Herten, Roermond. De eucharistieviering zal worden gehouden vrijdag 23 augustus om 11.00 uur in de O.L.V. Munsterkerk te Roermond.

† **Herman Denissen**, 65 jaar, weduwnaar van Drina Koenders. Corr.adres: Marsstraat 41, 6043 VB Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 22 augustus om 11.00 uur in de H. Lambertuskerk te Swalmen.

† **Pieter Tegelaar**, 85 jaar, echtgenoot van Catharina Caspers, Wilgenlaan 11, 6051 BP Maasbracht. De crematieplechtigheid vindt plaats op donderdag 22 augustus om 14.00 uur in het crematorium Nedermaas te Geleen.

† **Herman Heemels**, oud 92 jaar, weduwnaar van Anna Raeven, Kloosterweg 42, 6241 GE Bunde. De uitvaartdienst vindt plaats donderdag 22 augustus a.s. om 14.30 uur in de St. Agneskerk te Bunde.

† **Maria Josephine Petronella Delmans**, oud 72 jaar, echtgenote van Ferdinand Kruijntjens, Populierweg 52B, 6222 CS Limmel-Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats donderdag 22 augustus a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van St. Jan de Doper te Limmel-Maastricht. Geen condoleren.

† **Johanna Josephina Smeets**, weduwe van Gerrit Jan Brummer, Iepenlaan 22, 6241 AE Bunde. De uitvaartdienst vindt plaats donderdag 22 augustus a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Agnes te Bunde. Schriftelijk condoleren achter in de kerk.

Dankbetuiging

Wij willen u bedanken voor de belangstelling en het medeleven betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder

Gertruda Vondenhof-Kobelé

De zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 24 augustus a.s. om 18.00 uur in de kapel van huize Firenschat te Terwinselen, Kerkrade.

Kinderen en kleinkinderen

Dankbetuiging

Voor uw blijken van medeleven bij het overlijden en de begrafenis van onze dierbare vader en opa

Willem Evers

betuigen wij u onze oprechte dank.

Cor en Mia Damen-Evers
Giel en Margriet Evers-Puts
Piet en Cerrie van Bronkhorst-Evers
Harry en Mia Evers-Schmeits
klein- en achterkleinkinderen

De zeswekendienst zal gehouden worden op zaterdag 24 augustus a.s. om 19.00 uur in de parochiekerk van de H. Catharina te Buchten.

---

†

Met grote droefheid geven wij kennis dat geheel onverwacht, na voorbeeldig en zorgzaam leven, uit ons midden werd weggenomen, lieve vrouw, onze moeder, schoonmoeder, oma, overgrootmoeder, schoonzus, tante en nicht

Nelleke Dalm

echtgenote van

Theo de Groot

Zij overleed in haar vertrouwde omgeving te Heerlerheide, in Huize Eyck, in de leeftijd van 77 jaar.

Heerlerheide: **Th. de Groot**
Heerlerheide: **Annie Visser-de Groot**
Piet Visser
Roseburg (USA): **Corry Reynaerts-de Groot**
Jozef Reynaerts
Boxtel: **Wielie de Groot**
Netty de Groot-Maijer
Heerlerheide: **Thea Sangen-de Groot**
Henk Sangen
klein- en achterkleinkinderen
Familie Dalm
Familie de Groot

Heerlerheide, 20 augustus 1991
J. Franklinstraat 30 (kamer 116), 6413 TB Heerlen

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op zaterdag 24 augustus 11.00 uur in de St.-Corneliuskerk te Heerlerheide, waarna begrafenis de algemene begraafplaats aan de Kampstraat te Heerlerheide.
Gelegenheid tot schriftelijke condoléance achter in de kerk.
Vrijdag om 18.45 uur rozenkransgebed met aansluitend avondmis voornoemde kerk.
Mam is opgebaard in de rouwkamer van het uitvaartcentrum v/h Crombach, Oliemolenstraat 30, ingang St.-Antoniusweg.
Afscheid nemen aldaar, dagelijks van 19.30-20.00 uur.
Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven annonce als zodanig te beschouwen.

Na een werkzaam en behulpzaam leven is geheel onverwacht van heengegaan, onze lieve vader, schoonvader, groot- en overgroot zwager, oom en neef

Johannes Marinus (Jopie) Langerak

weduwnaar van

Wil van Tongeren

Hij overleed in de leeftijd van 73 jaar.

Landgraaf: **Riet Rinkens-Langerak**
Marco en Jean
Devonport (Austr.): **Jan Langerak**
Fenny Langerak-van Peelen
John, Joanna, Karin, Melissa
Landgraaf: **Hannie Das-Langerak**
René Das
Melanie, Debbie
Limbricht: **Ellie Poelma-Langerak**
Gerard Poelma
Hoensbroek: **Rob Langerak**
Familie Langerak
Familie van Tongeren

Landgraaf, 20 augustus 1991
Past. Huppertzstraat 33
Corr.adres: Charles Frehenstraat 71, 6374 El Landgraaf.

De uitvaartdienst, geleid door Ds. van der Pol, zal gehouden worden zaterdag 24 augustus a.s. om 11.00 uur in de Ned. Herv. Kerk 'De Ark' Schaesberg, Op de Heugden, waarna aansluitend de begrafenis zal pla vinden op de begraafplaats aan de Kemkensweg te Schaesberg.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condole
Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkapel van Lindeman vaartcentra, Beuteweg 32 te Nieuwenhagen, dagelijks van 18.15 tot 1 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce zodanig te willen beschouwen.

Groot is de pijn en het gemis,
nog altijd is het onbegrijpelijk dat zij er niet meer

Voor uw massale steun middels de vele bloemen, condoléances en grote aanwezigheid bij de begrafenis van mijn inniggeliefde levenspa ner, onze allerliefste dochter, schoondochter, zus, schoonzus, tante nicht

Jeanne van der Leest

betuigen wij hierbij onze oprechte dank.

Willem Elbertsen
Familie Van der Leest
Familie Ost

Hoensbroek, augustus 1991

De zeswekendienst voor Jeanne is op zaterdag 24 augustus a.s. om 1 uur in de kleine St. Jan aan de markt te Hoensbroek.

In plaats van kaarten

Dankbetuiging

Voor uw blijken van deelneming bij het overlijden en de begrafenis onze vader en opa

Harry Adriaens

betuigen wij onze hartelijke dank.

Kinderen en kleinkinderen

De zeswekendienst zal gehouden worden op zaterdag 24 augustus a.s. 19.00 uur in de St. Bavokerk te Nuth.

Dankbetuiging

De vele blijken van medeleven, condoléa missen, brieven en bloemen bij het overlijd mede uw aanwezig zijn bij de crematie van

Mai Quaedvlieg

waren voor ons een grote steun.
Daarvoor willen wij u langs deze weg van dankzeggen.

Familie Quaedvlieg
Familie Silvertand

De zeswekendienst zal gehouden worden op dag 24 augustus a.s. om 19.00 uur in de pa kerk Maria Hulp der Christenen te Nieuwe

---

†

De eerste jaardienst voor mijn vrouw

Gabrielle Widdershoven-Gro

zal worden gehouden op zaterdag 2 gustus a.s. om 19.00 uur in de paro kerk St. Lambertus te Neerharen (ken).

René Widdersho
en familie

MAASTRICHT – Een team van acht leden van de Nederlandse club van chef-koks zal morgen acte de présence geven op de eerste dag van 't Preuvenemint. Het team dat tijdens de wereldkampioenschappen koken in Chicago, in mei van dit jaar, de vierde plaats en een gouden medaille in de wacht sleepte, zal het gerecht presenteren waarmee het zoveel succes heeft gehad.

Eet- en drinkfestijn begint morgenavond

Topkoksteam op Preuvenemint

Het team bestaat uit Wynand Vogel (Amsterdam), Karl Heinz Trompert (Amsterdam), Harrie Moerenburg (Oisterwijk), Sjaak Jacobse (Middelburg), Theo van Rensch (Amsterdam), Hadi Djajapermana (Schiphol) en Jeroen Goossens (Scheveningen). Het topkoksteam presenteert zijn gerecht in de stand van studentenvereniging Amphytrion.

Treinen

In de nacht van zaterdag 24 op zondag 25 augustus zullen twee extra treinen rijden voor de afvoer van bezoekers van het Preuvenemint. Om 2.15 uur zullen vanuit Maastricht twee treinen vertrekken, een richting Heerlen en een richting Roermond.
De eerstgenoemde zal stoppen in Meerssen, Houthem/St.Gerlach, Valkenburg, Schin op Geul, Voerendaal en Heerlen.
De trein naar Roermond zal stoppen in Bunde, Beek-Elsloo, Geleen/Lutterade, Sittard, Susteren, Echt en Roermond.

Telefoon

Gedurende de vier dagen van 't Preuvenemint zullen hostessen van PTT Telecom 20.000 telefoonkaarten uitdelen. Op het Vrijthof worden enkele extra kaarttelefooncellen geplaatst zodat men de kaart direct kan gebruiken.

Donderdag en vrijdag stelt PTT Telecom bezoekers van 't Preuvenemint in de gelegenheid om voor drie Preuvenelappen – en boekje met 8 lappen kost 15 gulden – te telefoneren naar de Verenigde Staten, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland. De actie vindt plaats in de Dunhillstand (centraal op 't Preuvenemint) donderdag en vrijdag van 20.30 tot 22.30 uur.

Gouverneur E.Mastenbroek geeft morgenavond om 20.00 uur het startschot voor 't Preuvenemint-1991, terwijl een uur daarvoor 't preuve' al is begonnen. De drie volgende dagen begint het evenement om 12.00 uur en sluit om 2.00 uur 's nachts.

Appelenpluk

● *Fruitteler Wiel Brouwers in de Heek toont de oogst: de Vista Bella, een van de vroegere appelsoorten. De komende dagen is ook de James Grieve rijp voor de pluk.*
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

VALKENBURG – De pluk van de appelen is begonnen. Maar de opbrengst valt, zoals wel te verwachten was, tegen. De fruitbomen hebben een flinke klap gekregen doordat het juist in de bloeitijd flink koud was en bloesem of knoppen zijn bevroren. „Veertig procent van de normale opbrengst," schat fruitteler Wiel Brouwers in de buurtschap de Heek bij Valkenburg. En hij meent dat de appeloogst in zijn plantages nog hoog is vergeleken met wat veel collega's aan opbrengst hebben.
Brouwers wijt een magere oogst overigens niet alleen aan nachtvorst in de bloeitijd. „Als de bomen het ene jaar een volle oogst hebben geleverd hebben ze het jaar daarop minder energie. Zij zijn dan gevoeliger voor nachtvorst," weet hij te vertellen.
Een lagere opbrengst kan overigens wel een hogere prijs betekenen voor de telers. „Dat is wel te hopen. Want onze kosten zijn toch even hoog als bij een normale oogst. Als de bomen weinig fruit leveren is er meer groei van takken en dat vergt weer extra werk," legt hij uit.

Dienst heeft vooral functies in milieusector op het oog

Douane prijst zich aan bij gemeenten

Van onze verslaggever

HEERLEN - De douane in het district Heerlen heeft naar alle gemeenten in het district een open sollicitatiebrief geschreven om douaniers die boventallig worden door het wegvallen van de binnengrenzen in de EG aan een baan te helpen.

Voor veel douanemedewerkers in de regio (Weert, Roermond, Sittard, Heerlen, Maastricht) is de toekomst onzeker. In feite staan twee wegen open: verhuizen naar het westen van het land, of omkijken naar een andere baan in de regio. De mogelijkheden in het westen zijn onder andere een baan op Schiphol of bij de 'blauwe grenzen' aan zee.

Het hoofd douane district Heerlen, A. van Gisbergen, wijst er in de brief aan de gemeenten op 'dat het zonde is om dit arbeidspotentieel niet verloren te laten gaan'. Bij het zoeken naar een andere baan is de douane bereid de medewerkers extra faciliteiten te bieden. Welke dat zijn, kan met gemeenten in concrete situaties bekeken worden, zo staat in de brief.

Milieu

Volgens Van Gisbergen zouden de medewerkers met name in aanmerking kunnen komen voor functies in de milieusector. Op departementaal niveau is al overleg gestart tussen de belastingdienst directie douane en het ministerie van VROM over reservering van een aantal opleidingsplaatsen en functies in het kader van het nationaal milieubeleidsplan.

Raadsfracties

Ook wordt gewezen op extra geld bij verschillende (semi)overheidsinstellingen voor milieugerichte opsporings- en controlefuncties.
Niet alleen de colleges van de gemeenten zijn aangeschreven. In Roermond bijvoorbeeld zijn ook de raadsfracties benaderd om het plan te steunen, nu deze gemeente nog niet gereageerd heeft. Op de douanepost Roermond worden ongeveer 40 douanemedewerkers boventallig.

● *Aankomende studenten, aangesloten bij het Onafhankelijk Heerendispuut Animalia, tonen de borden van de groepen waarin ze thuishoren.*
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Introductie: 'Voor je het weet, heb je een dispuut'

Luiers goed voor het groepsgevoel

MAASTRICHT – Risi e pisi is een Italiaans rijstgerecht met vooral veel doperwtjes. Voor het gebouw van de faculteit geneeskunde van de Rijksuniversiteit Limburg stonden gisteren temidden van de chaos twee meisjes te wachten. Af en toe staken ze wat moedeloos het bordje omhoog met hun nummer, 69. Op hun donkerrode truien staat het 'risi e pisi', de naam van het dispuut.

Daphne Waleson en Margriet Smeets zijn mentoren en op zoek naar de twaalf hen toegewezen eerstejaars, die ze in vier dagen zullen laten kennismaken met Maastricht, de opleiding, het studentenleven en elkaar. Maar na twee uur kabaal en wachten heeft zich nog niemand van de 1500 nieuwe studenten bij hen gemeld. „Volgens mij klopt er iets niet," zegt Margriet benauwd.

Het is een opzettelijke puinhoop rond het rode bibliotheekgebouw in Maastricht, dat door RL-studenten en medewerkers kortweg wordt aangeduid met 'Randwyck', naar de nieuwe wijk waarin het staat. In drie groepen van telkens vijfhonderd worden de eerstejaars om 11.00 uur, 12.00 uur en 13.00 uur naar binnen gelaten voor de inschrijving. Er wordt gecontroleerd of ze het introductieprogramma, de INKOM, betaald hebben, ze krijgen een plastic zak met een mededeling van de sponsor en ze krijgen een kaartje met een nummer erop, het nummer van de mentorgroep waar ze bijhoren. Die mentorgroep moeten ze zelf opsporen.

Als de aankomende studenten (van universiteit en hogescholen) na de inschrijving aan de andere kant het gebouw verlaten, wacht daar een meute ouderejaars die hen bespringt met kartons van 1 tot en met 143. Met megafoons, trommels, vlaggen, toeters, motoren en vooral veel verheven stemgeluid wordt de aandacht gevestigd op het enige, echte nummer. „Hebben jullie echt niet nummer 52?" klampt een mentor twee meisjes aan.

Veel meer aanmeldingen dan de benodigde driehonderd kreeg het organiserende INKOM-team voor het mentorschap. Vooral leden van de disputen, mini-studentenverenigingen, zien in het baantje een uitstekende gelegenheid om de leukste, mooiste danwel meest alcoholbestendige kandidaatleden uit de nieuwe oogst te halen.

Het 'Risi e pisi' van Daphne Waleson en Margriet Smeets is maar een klein dispuutje, zes meisjes, maar zeker niet het kleinste van de sinds een jaar of twee als paddestoelen uit de grond schietende clubjes. In een vorig jaar verschenen almanak werden er zeventig bij naam genoemd. „Maar er zijn er al veel meer," zegt Daphne.

„De grote studentenverenigingen worden al gauw wat onpersoonlijk ervaren," weet Roland Bezemer, derdejaars economiestudent. Hij bemant de zogenoemde Centrale Post op de parkeerplaats achter 'Randwyck' en helpt de probleemgevallen. Ook hij wijst op de ontelbare poloshirts, sweatshirts en rugbyhemden in felle kleuren en met waanzinnige opdrukken, het handelsmerk van de disputen. „Je komt dus met een paar vrienden bij elkaar, je schrijft statuten en je geeft een feest om geld te verdienen en voor je het weet heb je een dispuut."

Na tweeëneenhalf uur wachten, om half twee, begint het ineens te lopen met nummer 69 en tien minuten later zijn de meisjes van Risi e pisi gelukkig: ze hebben hun groepje compleet. De hoge nummers bleken in de latere groepen te zitten.

Tegen die tijd is het aanzien van de parkeerplaats aanmerkelijk veranderd. In kringetjes zit men op de grond, bezig aan de onvermijdelijke kennismaking, al dan niet begeleid door gemep met kranten. Maar vooraf hadden de mentoren nog een verrassing. Ze delen petjes uit, of leveren twaalf krukjes met de namen erop; ze geven elk groepslid een lik paarse verf over het gezicht of hebben zelfs voor T-shirts gezorgd. Of er worden zwembandjes om de armen van eerstejaars bevestigd, ze krijgen luiers op hun hoofd of slabbetjes om hun nek. Goed voor het groepsgevoel, is de filosofie.

geert dekker

Heltzel: 'Leidingen en koelingen demonteren!'

'La Colombe' stelt Gulpener ultimatum

Van onze correspondent

MAASTRICHT - „Alle eventueel aan U toebehorende leidingen, koelingen, terrasschotten en dergelijke moeten uiterlijk 18 september worden verwijderd uit hotel 'La Colombe'." Dat ultimatum heeft Harrie Heltzel, de nieuwe huurder van het Maastrichtse hotel per 1 oktober, bierbrouwer Gulpener gisteren per brief gesommeerd.
Als Gulpener dat niet doet, zal Heltzel die materialen laten verwijderen en laten afvoeren naar de gemeentelijke stortplaats. De kosten daarvan zal de in de muziekwereld internationaal bekende uitgever en componist dan verhalen op Gulpener. De brouwer moet van Heltzel voor 23 augustus reageren omdat hij daarna enkele weken naar Amerika moet.

De nieuwe huurder en Gulpener liggen in de clinch over een afnameverplichting van bier en fris tot het jaar 2000. Heltzel, ook eigenaar van café 'Le Troubadour' in Maastricht, zegt op 14 juni van dit jaar een contract te hebben getekend met de huidige eigenaar van La Colombe, P. Piters. Daarin staat volgens hem niets over een dergelijke verplichting. De brouwerij op haar beurt denkt dat Heltzel toch schadeplichtig is als hij de afspraken die Gulpener met Piters heeft gemaakt niet nakomt omdat hij dan 'desbewust misbruik maakt van de wanprestatie van Piters'.

Directeur M. Rutten van Gulpener is ondanks het ultimatum van mening dat „Heltzel en wij grote vrienden worden. En ook na die datum zal er nog Gulpener bier door de leidingen bij La Colombe stromen. Het verwijderen van de nog nieuwe bierleidingen zou kapitaalvernietiging zijn. En dat is zonde". Op de vraag of die vriendschap door de rechter in kort geding moet worden opgelegd zegt Rutten: „Soms moet je dingen officieel doen. Toen ik ging trouwen heb ik dat bij de burgerlijke stand laten bevestigen. Maar tegenwoordig kun je ook al samenwonen." Met dat samenwonen doelt hij op een eventuele schikking van de gerezen problemen.

Ook premie voor 'Speeldoos' Maastricht

MAASTRICHT/DEN HAAG - Volgens minister H. d'Ancona van WVC moet de gemeente Maastricht premies toekennen voor kinderopvangplaatsen in de niet gesubsieerde kinderopvang. Dit heeft zij geantwoord op vragen van de kamerleden A. Schimmel (D66) en Jorritsma-Lebbink (VVD).

Beide kamerleden vroegen het oordeel van de minister over de voorgenomen sluiting van de humanistische kinderopvang ('de Speeldoos') in Maastricht.
In de gemeente Maastricht is de kinderopvang door fusies gebundeld in de Stichting Kinderopvang Maastricht (KIM); alleen deze stichting wordt door de gemeente gesubsidieerd. De Speeldoos is aangesloten bij het landelijk netwerk van humanistische kinderopvang.

Volgens de minister kan het de gemeente niet verweten worden dat zij de stichting kinderopvang Humanitas in 1990 geen premie gegeven heeft omdat zij hiertoe niet verplicht was.

Met name personeel van de Provincie maakt gebruik van de diensten van De Speeldoos, gevestigd in Randwyck.

Examens

Aan de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht slaagde Monique J. M.F. Perey uit Maasbracht voor de studie Nederlands Recht.

Russen met elkaar op de vuist

SWEIKHUIZEN – Twee in het asielzoekerscentrum 'Moorheide' in Sweikhuizen verblijvende Russen zijn maandagavond laat met elkaar op de vuist gegaan als gevolg van de stormachtige ontwikkelingen in hun vaderland. De 'duif en de 'havik' konden zich na de televisie-uitzendingen over de coupoging niet meer in toom houden en sloegen er op los. Een van hen moest met kneuzingen en een gebroken kaak tijdelijk worden opgenomen in het Geleense ziekenhuis, de ander zat gistermiddag nog vast in het politiebureau te Schinnen.

Brandstichting kostte twee kinderen het leven

Vijf jaar cel geëist tegen ontaarde moeder

ROERMOND – De officier van justitie bij de rechtbank in Roermond, mr H. Dethmers, heeft dinsdag vijf jaar gevangenisstraf geëist plus tbs en gedwongen verpleging tegen de 28-jarige Venlose E. van T. De vrouw wordt verdacht van doodslag op haar 3-jarige stiefdochtertje Natascha Verstappen en van brandstichting waarvan haar eigen 3-jarige dochtertje Gerry Kop het slachtoffer werd.

De officier ging met zijn eis in tegen de adviezen van psychiaters, die aandrongen op een korte straf met tbs en verpleging. Daarvoor zijn volgens hem de feiten te ernstig, niet alleen vanwege de zwaar geschokte rechtsorde, maar ook om de verdachte zelf te doen beseffen wat zij heeft gedaan. Wel hield hij rekening met de erbarmelijke jeugdjaren van de vrouw en haar slechte ervaringen in twee mislukte huwelijken.

De verdachte sloot een derde huwelijk met Venlonaar Theo V., wiens eerdere vrouw tijdens de bevalling van Natascha overleed. Het kind kwam via het huwelijk van haar vader terecht in het gezin van de verdachte, die twee kinderen bezat uit haar twee eerdere huwelijken, een 6-jarig jongetje en de 3-jarig Gerry.

Tussen de vrouw en het stiefdochtertje ontstond een machtsstrijd. Zij zag in Natascha het evenbeeld van de overleden vrouw van haar man. Volgens mr Dethmers is Natascha meerdere malen zo ernstig mishandeld dat de geruime tijd buiten het gezin van de verdachte werd geplaatst.

Nauwelijks was zij daar weer terug of Natascha werd opnieuw mishandeld. Schrijnend noemde de officier van justitie het dat de omgeving niet tijdig heeft ingegrepen. Een gezinsvoogdes liet zich om de tuin leiden door verzonnen verhalen van de stiefmoeder over de verwondingen van het kind.

Uit angst voor ontdekking, nadat zij Natascha zo ernstig mishandeld had dat het kind bewusteloos raakte en overleed, stichtte de verdachte op 20 februari brand in haar woning aan de Bevrijdingsweg in Venlo.

Ze suggereerde dat de twee 3-jarige kinderen met vuur hadden gespeeld. Aanvankelijk ging de politie daar ook vanuit. Nader onderzoek wees evenwel uit dat Natascha al dood was voor de brand en dat Gerry bij de brand om het leven is gekomen. Vrij gauw rees verdenking tegen Van T. en haar man. Later kwam evenwel vast te staan dat de man niets van de brandstichting heeft geweten.

De verdediger mr. P. Martens bepleitte clementie. Hij wees op haar beschadigde jeugd, haar ontwikkelingsstoornissen en haar verminderde tot sterk verminderde toerekeningsvatbaarheid. Zij moet zo snel mogelijk behandeld worden, aldus mr. Martens.

De verdachte zelf merkte bij het laatste woord op dat zij wel straf heeft verdiend, maar vooral behandeling nodig heeft. „Mijn man, zoontje Mario en dochtertje Tamara, van wie zij tijdens haar voorarrest beviel, mogen niet gestraft worden door een lange detentie van mij".
Uitspraak 3 september.

Wedvlucht Orleans

HEERLEN – De C.L.B.v.P. houdt zaterdag vanuit het Franse Orleans een vrijwillig provinciaal concours voor junioren. De wedvlucht is alsnog aan haar programma toegevoegd omdat er twee afdelingsconcoursen voor jonge duiven nodig zijn om de leden te laten deelnemen aan het nationaal kampioenschap. De ZLU heeft hiervoor spontaan het Orleans-concours afgestaan aan de C.L.B.v.P. Orleans telt bovendien mee voor de kampioenschappen van de C.L.B.v.P. Het inzetten is donderdagavond. Naar schatting gaan zaterdagmorgen weer zo'n 200.000 jonge duiven in Orleans op de wieken voor de grootste race ter wereld. Verleden jaar won de Limburger Loed Senden uit Berg en Terblijt de nationale derby der junioren.

Weinig telefoontjes bij reisbureaus

Reizen Sovjetuni[e] voorlopig afgelas[t]

Van onze verslaggever

DEN HAAG/HEERLEN - De reisorganisaties in Nederland hebben gistermiddag besloten tot en met 31 augustus geen reizen naar de Sovjetunie uit te voeren. Een veilige en ongestoorde uitvoering van de reizen naar Sovjetbestemmingen kan door overmacht niet meer worden gegarandeerd. De Vereniging Reisorganisatoren ANVR is gisteren tot dat oordeel gekomen samen met een aantal reisorganisaties die op de Sovjetunie zijn gericht, namelijk OAD Reizen, Kontakt, Vernu Reizen en Perestrojka Reizen.

Bij de Limburgse reisbureaus Van Hulst en Crombag was gistermiddag nog niets bekend over het besluit de reizen naar de Sovjetunie voorlopig op te schorten. Bij Van Hulst hebben in de bewuste periode ongeveer 50 mensen een reis geboekt, zo laat een woordvoerster in Heerlen weten. Bij Crombag gaat om slechts vier à vijf boekingen. Overigens heeft slechts een zeer beperkt aantal mensen bij de Limburgse reisbureaus gebeld of hun reizen naar de Sovjetunie wel door zouden gaan. Verwacht was dat er veel meer telefoontjes binnen zouden komen.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken ziet overigens voor[alsnog] geen aanleiding een reisadv[ies te] geven. De situatie wordt wel [nauw]lettend in de gaten gehouden[. Vol]gens de plaatselijke vertegen[woor]digers van de reisorganisaties [is het] ter plekke relatief rustig. E[r zijn] geen redenen voor overhaaste [stap]pen, maar de situatie in de S[ovjet]unie kan snel wijzigen.

De reisorganisaties vinden h[et] beter voorlopig de reizen niet [door] te laten gaan. De gedupeerd[e va]kantiegangers kunnen hun r[eis] gratis annuleren. Op 26 aug[ustus] bekijken de reisorganisaties o[f rei]zen vanaf 1 september weer ku[nnen] doorgaan. De reizen na die da[tum] kunnen vooralsnog niet gratis [wor]den geannuleerd.

Met de reismedewerkers in de [...] zal regelmatig worden overlegd [zo]dat zonodig het reisprogramma [van] groepen die door de Sovjetu[nie] trekken, wordt aangepast. Een a[an]tal reisgroepen heeft dit al ged[aan] en er is sprake van dat een aa[ntal] groepen eerder terugkomt, al[dus] een ANVR-woordvoerder. Bij V[an] Hulst en Crombag was hierover g[is]termiddag niets bekend. Er verb[lij]ven enkele honderden Nederla[ndse] toeristen in georganiseerd verba[nd] in de Sovjetunie.

Bij aantal fokkers rundvee in Limburg

Onderzoek verboden groeibevorderaars

Van onze verslaggever

HEERLEN - De Algemene Inspectie Dienst (AID) van het ministerie van Landbouw en Visserij heeft vorige week bij een aantal fokbedrijven in Limburg onderzoek gedaan naar het gebruik van verboden groeihormonen bij Belgische Witblauwen, een rundersoort. De afdeling Limburg van het 'Belgische Witblauw Rundveestamboek' had om het onderzoek gevraagd.

De aanleiding voor dat verzoek vormde de fokveedag die afgelop[en] zondag in Kelpen plaatsvond. V[ol]gens woordvoerster Marjo van [de] Boom hadden enkele leden van [het] Limburgse stamboek om het ond[er]zoek gevraagd. Het gebruik v[an] groeihormonen zou oneerlijke co[n]currentie betekenen ten opzich[te] van de fokkers die enkel voedsel o[p] natuurlijke basis gebruiken.

Volgens Van de Boom moet het on[der]zoek met name aantonen dat h[et] mogelijk is dergelijke goed bevle[esde] de runderen te krijgen zonder h[et] gebruik van groeibevordere[nde] middelen. De Belgische Witbl[au]wen zijn volgens haar van nat[ure] goed bevleesd. „Wij hebben e[en] naam hoog te houden", verkla[arde] Van de Boom de aanvraag voor h[et] onderzoek.

Het Limburgs Stamboek heeft z[elf] niet de bevoegdheid, de technisch[e] middelen en het geld om onderzo[ek] naar verboden hormoongebruik [te] houden. Daarom is de AID g[e]vraagd. De AID heeft steekproe[fs]gewijs onderzoek verricht. A[ls] blijkt dat fokkers verboden groei[be]vorderaars hebben gebruikt, zulle[n] zij waarschijnlijk worden vervolg[d,] zo laat een woordvoerder van h[et] ministerie van Landbouw weten.

In Limburg zijn overigens de g[e]meenten Montfort en Nederwee[rt] geschrapt van de lijst met bedrijve[n] waar de ziekte abortus blau[w] heerst. De gemeenten Helden, Hu[n]sel, Mook en Voerendaal (telke[ns] één bedrijf) en Gennep (meerde[re] bedrijven) blijven nu nog over o[p] de lijst.

WZL denkt aan een tweede installatie naast 'Buggenum'

Slibverwerking mogelijk ook in Zuid-Limburg

Van onze verslaggever

ROERMOND – De kans bestaat dat er ook in Zuid-Limburg een installatie voor het verwerken van verontreinigd slib afkomstig van afvalwaterzuiveringsinstallaties gebouwd gaat worden. Eén installatie zal vrijwel zeker in het Middenlimburgse Buggenum komen.

In de tweede installatie in het Zuidlimburgse zal dan het gedroogde slib uit het zuiden van de provincie door verhitting verglaasd worden. Het restprodukt zou in de wegenbouw hergebruikt kunnen worden. De Zuidlimburgse installatie zou dus moeten opereren aanvullend op een slibverwerker in het midden van de provincie (Buggenum).

Het Waterschap Zuiveringsschap Limburg (WZL) heeft dat gisteren in Roermond laten weten. Een definitief besluit over de wijze van slibverwerking en de lokatie(s) waar dat moet gebeuren neemt het WZL pas op zijn vroegst over drie maanden.

Welke lokatie in Zuid-Limburg het WZL op het oog heeft, wilde voorzitter G. van Wijnbergen van het WZL niet zeggen. „Dat ligt gevoelig.

Het is daarnaast lang niet zeker of wij kiezen voor een of twee installaties in Limburg. Uit het oogpunt van het drukken van de transportkosten van het slib lijkt een tweede verwerkingsmogelijkheid echter een goede zaak. Maar mogelijk volstaat één installatie in Midden-Limburg", aldus Van Wijnbergen.

Het is voor bijna zestig procent zeker dat het WZL zich dit najaar in ieder geval voor het verglazen van slib in het Middenlimburgse Buggenum zal uitspreken. WZL voelt er namelijk wel voor om gebruik te maken van de voordelen die de daar geplande vuilverbrandings- en mestverwerkingsinstallatie biedt.

De steeds hoger wordende kosten voor het storten van slib afkomstig van de zuiveringsgemalen, in combinatie met steeds strenger wordende milieuvoorschriften dwingt het WZL uit te zien naar een andere verwerkingsmethode dan het dumpen op storten.

Aantal dubbel gehandicapten groter dan gedacht

Vergrijzing oorzaak toename doofblinden

BILTHOVEN – In ons land zijn meer dan 2000 mensen doof en blind tegelijk. Dit blijkt uit onderzoek van de Stichting Doof-Blinden die zich bezighoudt met de belangenbehartiging van deze mensen. Tot nu toe werd aangenomen dat niet meer dan zo'n 300 mensen op deze manier gehandicapt zijn. Met wat meer zorg en aandacht kan hun positie verbeteren, aldus de stichting, die daarover gisteren aan staatssecretaris Simons van Volksgezondheid verslag uitbracht.

Volgens Anneke Bakker van de stichting neemt doof-blindheid toe doordat mensen steeds ouder worden. Dertig procent van de doofblinden lijdt echter van jongs af aan het Usher-syndroom waarbij zij doof of slechthorend zijn. Vanaf hun vijftiende levensjaar gaat dan ook het gezichtsvermogen langzaam achteruit. De ziekte is erfelijk, maar alleen als beide ouders drager zijn van de kwaal, waaraan ze zelf niet hoeven te lijden.

Doordat het verlies van de zintuigen doorgaans een langzaam en langdurig proces is, wil de stichting dat patiënten beter worden voorbereid op wat hen te wachten staat. Doof-blinden hebben grote problemen met de communicatie. Het leren van braille stelt de patiënt in staat contact te onderhouden met de buitenwereld. Maar voor het normale dagelijkse contact met huisgenoten is het van groot belang dat mensen hun tastzin ontwikkelen.

De simpelste methode om contact te houden, is het schrijven van blokletters in de palm van de hand, maar dat gaat erg langzaam en kost veel tijd. Vingerspelling, waarbij met symbolen en tekens wordt gewerkt, maakt snellere en dus intensievere communicatie mogelijk, aldus Bakker.

Afhankelijk

De gecombineerde handicap is er oorzaak van dat deze mensen erg afhankelijk worden van anderen. Omdat het doorgaans gaat om ouderen die dan niet meer in staat zijn zelfstandig te wonen, komen zij terecht in verzorgings- en verpleegtehuizen. Die houden volgens Bakker onvoldoende rekening met de specifieke problemen van deze groep. Artsen en mensen in de verzorgende beroepen krijgen steeds vaker te maken met doof-blinden. Ze moeten daar beter op worden voorbereid en leren hoe ze met deze categorie het best kunnen omgaan, aldus de stichtingswoordvoerster.

Onderzoek naar transport van postduiven

Van onze verslaggeefster

HEERLEN – De Nederlandse Postduivenhouders Organisatie (NIPO)heeft de landbouwuniversiteit van Wageningen gevraagd een onderzoek te verrichten naar de omstandigheden tijdens duiventransporten. De ruim achtduizend duivenmelkers in Limburg geven regelmatig hun duiven mee voor het transport naar een plaats ergens in Europa. Vandaar vliegen de duiven terug naar eigen til in Nederland. Onder leiding van ing. Van der Hel zal in eerste instantie de invloed van wisselende temperaturen of te hoge temperaturen onderzocht worden. Het onderzoek heeft de steun van de veterinaire dienst van het ministerie van landbouw.

Tijdens het onderzoek zullen de duiven een à twee dagen in manden doorbrengen in een klimaat- en respiratiecel bij temperaturen die overeenkomstig zijn met die in de transportauto's. Bij een vooronderzoek is vastgesteld dat de duiven tijdens het transport naar de startplaats aanzienlijk gewicht verliezen. Het NIPO wil graag uitzoeken wat daar de oorzaak van is en welke invloed de gewichtsafname op de conditie van de duiven heeft. Wanneer deze gegevens bekend zijn, kan men vervolgens eisen formuleren waaraan de duiventransporten moeten voldoen.

Voorzitter van de Centrale Limburgse Bond v. Postduivenhouders G. Kokkeler denkt dat het onderzoek zeker nut zal hebben. „De duiven zitten bij warm weer in manden boven op elkaar en dan kan de temperatuur oplopen tot meer dan veertig graden. Een onderzoek is prima, maar de kosten moeten wel opwegen tegen de resultaten."

„Minder duiven in de mand en de bovenste lagen van de vrachtauto's leeg laten bij heel warm weer is ook heel effectief. Bovendien weet je niet hoeveel die beestjes kunnen hebben. In onze bond zijn er deze zomer nog geen klachten geweest van duiven die in slechte conditie aankomen. Als je zo'n onderzoek instelt, dan is het wenselijk dat in Europees verband te doen. Maar de andere landen zijn daar jammer genoeg niet zo happig op."

Miljoenen-investering voor schonere Worm

ROERMOND – Een aan te legge[n] betonnen bekken bij de rioolwa[ter]zuiveringsinstallatie in Rimburg [zal] er toe bijdragen dat de waterkw[ali]teit van het riviertje de Worm st[erk] zal verbeteren. Met de bouw va[n] deze bufferruimte is een investering van 3,5 miljoen gulden gemoeid. In het bekken kan het met regenwater verdunde afvalwater bij een flinke plensbui worden opgevangen om op een later tijdstip te worden gezuiverd. Komend voorjaar zal begonnen worden met de aanleg e[r]van. Aan het eind van het jaar moe[t] het gereed zijn.

Het bekken dat zowel in de lengte als de breedte enkele tientallen meters zal meten, moet er voor zorgen dat het zogenaamde overstorten van de installatie sterk verminder[t]. Bij hevige regenval kan de installatie het via de riolen aangevoerde water niet meer verwerken. Het sterk met regenwater verdunde afvalwater komt dan rechtstreeks in de Worm terecht hetgeen natuurlijk bijdraagt aan de vervuiling ervan. Door de bufferruimte zal het aantal overstorten afnemen van dertig tot vijftig maal per jaar naar gemiddeld negen keren. Daarmee wordt dan tevens voldaan aan de nieuwe wettelijke norm.

officiële mededeling

GEMEENTE SCHINNEN

BEKENDMAKING

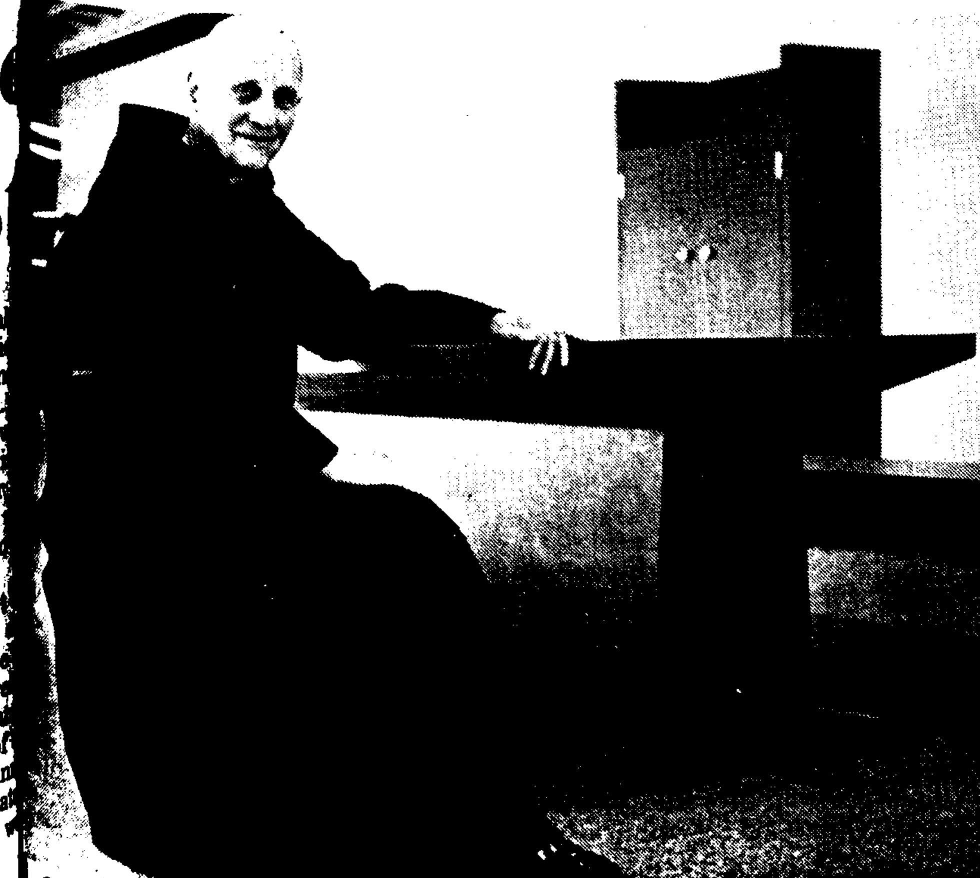
De burgemeester van Schinnen maakt ingevolge artikel 31 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening bekend dat met ingang van 22 augustus 1991 ter gemeentesecretarie ter inzage ligt het bestemmingsplan „Oirsbeek, 1e herziening".

Het bestemmingsplan is reeds bij besluit van 21 mei 1991, nr. 91/18053R door Gedeputeerde Staten gedeeltelijk goedgekeurd.

Tegen het besluit zijn geen bezwaren ingediend bij de Kroon, zodat het plan met ingang van 1 augustus 1991 onherroepelijk is geworden.

Schinnen, 21 augustus 1991.

De burgemeester voornoemd,
F.I.J. Loefen.

● *Dominicus van der Laan enige tijd geleden gefotografeerd in de door hem zelf ontworpen omgeving Mamelis.* Archieffoto: FRITS WIDDERSHOVEN

Architect/Benedictijn Dom van der Laan (86) in Mamelis overleden

VAALS – Hans – Dominicus – Van der Laan is maandag in de monumentale Abdijkerk Mamelis op 86-jarige leeftijd overleden. Van der Laan, architect en Benedictijn, streefde een zeer sobere en elementaire bouwkunst na die hij zelf in het klooster Mamelis op de Sint Benedictusberg tot uiting kon brengen.

Van der Laan ontwierp slechts één woonhuis. Dat ligt in Best en is om een binnenhofje gebouwd. Het oeuvre van Van der Laan omvat verder kloostergebouwen en bijbehorende meubilering in Vaals en Waasmunster en drie boeken waarin zijn sobere architectonische theorie is uiteengezet.

Van der Laan studeerde bouwkunde in de jaren twintig, trad in 1927 toe tot de Orde van de Benedictijnen en werd toen bij allerlei bouwactiviteiten betrokken.
De begrafenis van de 86-jarige pater vindt morgen om 10.30 uur plaats in de kloosterabdij Mamelis.

Aantal muskusratten in Limburg stabiel

DEN HAAG – Het aantal muskusratten in ons land is het afgelopen jaar toegenomen. De 300 rattenvangers vingen in 1990 een record aantal ratten: 384.000 tegen 338.000 in 1989. De meeste muskusratten, die een bedreiging vormen voor dijken en wegen, kwamen voor in het westen van de provincie Utrecht, het oosten van de provincie Zuid-Holland, Groningen en Friesland.

Uit het overzicht van het Permanent college van overleg muskusrattenbestrijding blijkt dat in Noord-Holland de minste ratten zijn gevangen.

In Drenthe, Overijssel, Gelderland, Zuid-Holland, Zeeland en Limburg blijft het aantal muskusratten stabiel. In Noord-Brabant en Flevoland is een daling geconstateerd. Jaarlijks steken provincies en waterschappen 25 muiljoen gulden in de bestrijding van de muskusrat.

Excuses aangeboden aan politie Venlo

VENLO – Voorzitter Leen van der Linden van de Algemene Christelijke Politiebond (ACP) heeft zijn excuses aangeboden aan de gemeentepolitie van Venlo voor enkele opmerkingen die hij eerder over de leiding van dat korps had gemaakt. Zijn uitspraak dat de superieuren bij de Venlose politie in een aantal zaken dezelfde methoden gehanteerd zou hebben als de voormalige Stasi vroeger in de DDR, kwam hem op een proces-verbaal te staan. Tegen Van der Linden werd door de korpsleiding aangifte gedaan wegens belediging. De brief waarin hij zijn excuses aanbiedt is voor de officier van justitie in Roermond aanleiding geweest de strafzaak tegen Van der Linden te seponeren.
Vervolging heeft volgens de officier geen zin meer nu het conflict tussen de ACP-voorzitter en de Venlose politie is opgelost. In de brief schrijft Van der Linden 'dat een vergelijking van een organisatie gericht op onderdrukking en terreur met een korpsleiding die in de ogen van mijn bond stelselmatig de verkeerde beslissingen nam, niet juist is'.

Rapport rekent op honderden containers per dag

Groeikansen haven van Stein of Born

Van onze verslaggever

RIJSWIJK – Er is een groeiende markt voor container-overslag. Omdat in de toekomst steeds meer containers voor een deel per schip of spoor zullen worden vervoerd, is er ruimte voor een combi-terminal in de haven van Born of Stein. Zo'n terminal zou in het jaar 2015 kunnen rekenen op aanvoer van minimaal 120.000 containers. Dat zou betekenen dat er dan 325 grote metalen dozen per dag door de Westelijke Mijnstreek worden geloodst.

Dit toekomstperspectief becijfert het onderzoeksinstituut NEA uit Rijswijk in het rapport 'Bouwen Terminals'. NEA is gespecialiseerd in onderzoek naar gecombineerd vervoer: deels per auto, per trein of over water. In die vorm van transport zit perspectief. In 1986 werden ruim 135.000 containers door Nederland over water of rail vervoerd, ongeveer 40 procent van het totaal. De rest gaat nog ouderwets over de weg. Omdat wegtransport steeds duurder wordt - en ook vanwege de groeiende belangstelling voor het milieu steeds onaantrekkelijker - krijgen andere vormen van transport de wind mee.
Het aantal over water of rail te vervoeren containers kan groeien tot rond de 550.000 in 2015.

Spreiding

Voor de overslag is spreiding over zes havens volgens het NEA optimaal. Die zes kunnen 85 procent van het vervoer aan. De zes meest geschikte lokaties zijn Leeuwarden, Lochem, Zwolle, Nijmegen, Terneuzen en Born of Stein.
Stein zou iets geschikter zijn, maar daar tegenover staat dat in Born het bedrijf Barge Terminal al is begonnen met het overslaan van containers. Door de gepleegde investeringen heeft Born nu een voorsprong.
Burgemeester H. Creemers van Born is dan ook blij met de kansen voor zijn gemeente. Hij voelt zich daardoor gesterkt in zijn plannen een spoorverbinding met 'zijn' industrieterrein aan te leggen. In de verdere toekomst wil hij ook een extra afslag van de autoweg A2 naar het Bornse industrieterrein.

Gelijk

Venlo valt in het NEA-rapport buiten de boot. De voordelen van een overslag vlak voor de grens vallen weg in de eenwording van Europa. Nu rekent Duitsland nog aparte tarieven voor binnenlands vervoer, maar na '92 zullen de tarieven waarschijnlijk overal in Europa gelijk zijn.
Het grootste deel van de containers gaat naar het Zuid-Oosten: Zuid-Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk en Italië. Het containervervoer van landbouw- en voedingsprodukten, ertsen en metalen en chemische stoffen zal het sterkst groeien, zo denkt het NEA.

● *Karin en Ludo Steven bij een deel van de buitenlandse scoutingbadges, -dassen en andere spullen, die ze verzameld hebben tijdens de zeventiende Wereld Jamboree in Korea.*
Foto: FRANS RADE

Limburgse scouts terug van Jamboree in Korea

'Elkaar alleen gezien tijdens het avondeten'

HEERLEN – Helemaal overdonderd zijn ze nog. Nauwelijks bekomen van de lange reis en het inspannende verblijf in Indonesië en Korea. De 'jetlag' speelt Karin en Ludo Stevens uit Heerlen nog parten. De indrukken die de scouts hebben opgedaan tijdens de zeventiende Wereld Jamboree in Korea komen nu, drie dagen na de thuiskomst, langzaam los.

Het relaas van de veertienjarige Ludo gaat gepaard met veel onderdrukt gegeeuw. De scout is blij weer thuis te zijn, want 'vier weken rondrennen aan de andere kant van de wereld is lang genoeg'. De rondreis door Indonesië, die vooraf ging aan de Jamboree, heeft grote indruk op Ludo gemaakt. Vol vuur vertelt hij over het bezoek aan de Sultan van Yogyakarta, waar vier echte prinsessen een dans opvoerden voor de Nederlandse scouts.

De busreisjes door het land waren 'echte dodenritten' volgens broer en zus Stevens. „Het verkeer in Indonesië is zo vreselijk druk dat we een speciale politie-escorte nodig hadden om met de bus uitstapjes te kunnen maken."

Contrast

Tijdens die tochten hebben Ludo en Karin (16 jaar) Indonesië beter leren kennen. „Minder leuk was het zichtbare contrast tussen arm en rijk. Links van de weg liggen voornamelijk krotten en rechts de betere huizen en de villa's", vertelt Ludo. „Verder hebben we alleen mooie dingen gezien zoals theeplantages, het presidentieel paleis in Bogor met de beroemde plantentuinen."

Het verblijf, in jeugdherbergen en gastgezinnen, is de scouts goed bevallen. Karin: „Alleen bij het douchen moesten we ons aanpassen. De plaatselijke bevolking maakt gebruik van een 'mandi', een grote kuip met water. Daarin ga je zitten en vervolgens zeep je je helemaal in. Je lichaam spoel je dan af met een emmer water, die je boven het hoofd houdt."

Het tweede deel van de reis naar Seoul, verliep minder voorspoedig voor de Nederlandse delegatie. Aan de vooravond van het vertrek naar de Koreaanse hoofdstad hadden de scouts besmet water gedronken, waaraan ze een lichte voedselvergiftiging over hielden. „Sommige van ons waren nog te ziek om de tent op te zetten", verzucht Karin. Gelukkig waren de klachten na een dag weer over."
Het programma van de Jamoboree was zo druk bezet, dat broer en zus elkaar nauwelijks gezien hebben. „Overdag waren we druk bezig met verschillende activiteiten zoals bergbeklimmen, windsurfen, trek- en survivaltochten. We zagen elkaar alleen tijdens het avondeten", verduidelijkt Karin.

De Jamboree was niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk erg vermoeiend. Ludo: „De contacten met de scouts uit andere landen verliepen vrij moeizaam. Zelfs de padvinders en verkenners uit Korea spraken zeer slecht Engels, terwijl het spreken van die taal verplicht is voor het organiserende land."

Taalbarrière

Ondanks de taalbarrière is het Ludo en Karin toch gelukt Nederland te promoten. Vooral Ludo heeft zijn ruilwaar (kaarten waarop klompen en molens waren geborduurd en snoep van de sponser) flink uitgewisseld. Talloze badges, sjaals en petjes getuigen van zijn verzamelwoede. Zijn broertje, een 'welp' in hart en nieren, moet het voorlopig met de stoffen vertegenwoordigers van de diverse landen doen, maar in 1994 is hij erbij. Dan wordt de Jamboree gehouden in Dronten. De fakkel is de laatste dag van de Jamboree door Korea officieel overgedragen aan de Nederlandse delegatie. Niets staat de organisatie nu meer in de weg.

monique parrer

klein journaal

oostelijke mijnstreek ☎ redactie: 739282

Brunssum

● Mensen die belangstelling hebben voor Square-dance kunnen zich inschrijven voor een cursus van 40 lessen, die eind september van start gaat. Iedereen tussen 12 en 65+ kan aan deze vorm van vrije tijds besteding plezier beleven. Op de zondagen 25 augustus en 8 september worden vanaf 18 uur open dagen gehouden in café 't Heufke in Brunssum, Heufkestraat 3. Voor informatie: ☎045-255521 of ☎04493-2792.
Op de woensdagen 4 en 11 september worden vanaf 18 uur open dagen gehouden in café de Keemel, Frankenstraat 139 te Maastricht. Voor informatie: ☎043-471798 of 622020.

● In de Burcht, Wieënweg 18, wordt zaterdag 24 augustus weer de maandelijkse rommelmarkt gehouden. Voor informatie: dhr. Bening, ☎257513 of mevr. v.d. Broek, ☎255430.

Hulsberg

● In het weekeinde van 23 tot en met 25 augustus worden op camping 't Hemelke voor de elfde keer de zeskampspelen met fancy fair gehouden. De spelen beginnen om 14 uur, terwijl de stand om 11 uur open zijn. De organisatie berust bij de Kon. fanfare en het gemengd koor St. Ceacilia en de Stichting Zeskamp Hulsberg. De entree is een vrije gave.

Heerlen

● Het Jongerenkoor Heerlen, voorheen JeKaHa, houdt in het kader van het 20-jarig bestaan op 26 oktober een reünie voor oud-leden. Wie hieraan wil deelnemen wordt verzocht voor 1 september contact op te nemen met E. Wiering, ☎045-270444 of met F. Eurlings, ☎224580.

● Bij de familie Benedyczak, Meezenbroekerweg 8, kunnen donderdag van 14 tot 18.30 uur pakketten voor Polen worden afgegeven. Voor meer informatie: ☎045-724484.

● De afdeling Heerlen van de AbvaKabo roept alle leden vallende onder de sector Anders Actieven (met name WAO-ers) op voor een bijeenkomst op dinsdag 27 augustus om 14 uur. De bijeenkomst wordt gehouden op het afdelingskantoor, Lokerstraat 40 te Heerlerheide.

Hoensbroek

● Kinderen, die op 14 september willen deelnemen aan de kinderrommelmarkt in Hartje Hoensbroek, kunnen zich aanmelden bij Music Stock, Kouvenderstraat 51.

Kerkrade

● In de Rodahal wordt zaterdag van 9 tot 16 uur een rashondenshow gehouden. Deelnemers hoeven geen lid te zijn van een vereniging. De entree bedraagt voor volwassenen fl4,- en voor kinderen fl2,-.

Nuth

● De buurtvereniging Nierhoven houdt zondag van 10 tot 18 uur de jaarlijkse straatkermis met particuliere rommelmarkt. Van 11 tot 12.30 uur geeft fanfare St. Donatus Grijzegrubben een koffieconcert. Vanaf 13 uur speelt het duo Magic.

Jabeek

● Wie op 9 september wil deelnemen aan de bedevaart naar Kevelear, kan zich aanmelden bij mevrouw Reubsaet, ☎04492-1403.

Hoffeesten Bingelrade

BINGELRADE – Voor de dertiende keer viert Bingelrade zijn hoffeesten. Komend weekeinde wordt er weer op een folkloristische wijze getrouwd en het hele dorp viert natuurlijk mee. Morgen (donderdag) gaan de feesten van start met een zeskamp. Vrijdag is Veronica's Top-40 Drive-in Show te bewonderen en zaterdag vanaf 14.00 uur wordt er bruiloft gevierd. De bruidsstoet trekt door het dorp en Wilma Urlings en Roger Voncken fungeren als bruid en bruidegom. 's Avonds gaan - zoals dat hoort op een boerenbruiloft - de beentjes van de vloer. Zondagmorgen is er fruhschoppen en zondagavond nog eens een Tiroleravond terwijl maandagavond nagekaart kan worden tijdens een kienavond die om 20 uur begint. Alle activiteiten vinden plaats in het feestpaviljoen aan de Wiegelraderstraat.

per persoon

Gouden paren

Het echtpaar **Lies en Wiel Handels-Hermans** uit de 1213-laan 24 in Nieuwenhagen viert op zaterdag 24 augustus het 50-jarig huwelijksfeest. Samen met de acht kinderen en negen kleinkinderen zetten de gouden echtlieden om 16 uur het feest in met een dankmis in de H. Hart van Jezuskerk te Nieuwenhagerheide. De receptie wordt van 19 tot 20 uur gehouden in de Fanfarezaal, Hoogstraat 191 te Nieuwenhagerheide.

In Heerlerbaan wordt zaterdag de gouden bruiloft gevierd van het echtpaar **Keularts-Gouders** uit de Palestinastraat 186. De dankmis wordt om 14 uur opgedragen in de H. Andreaskerk aan de Palestinastraat. Van 18 tot 19 uur is er gelegenheid tot feliciteren in Het Drieluik te Heerlerbaan. Het gouden paar heeft vier kinderen, negen kleinkinderen en drie achterkleinkinderen.

● *Het gouden paar Keularts-Gouders.*

Diamanten paar

Burgemeester van Zeil van Heerlen bood gisteren zijn felicitaties aan op het adres Oude Lindestraat 15, bij het echtpaar **Leufkens-Sijstermans**. De heer en mevrouw Leufkens vierden het 65-jarig huwelijksfeest Het briljanten paar heeft vijf kinderen, elf kleinkinderen en vier achterkleinkinderen.

Platina paar

In bejaardentehuis De Regenboog wordt vrijdag het 70-jarig huwelijk gevierd van de heer en mevrouw **Germanus-de Mol Moncourt**. De platina echtlieden, 93 en 94 jaar oud, hebben twee kinderen, zeven kleinkinderen en vier achterkleinkinderen.

● *Het gouden paar Handels-Hermans.* Foto: FRANS RADE.

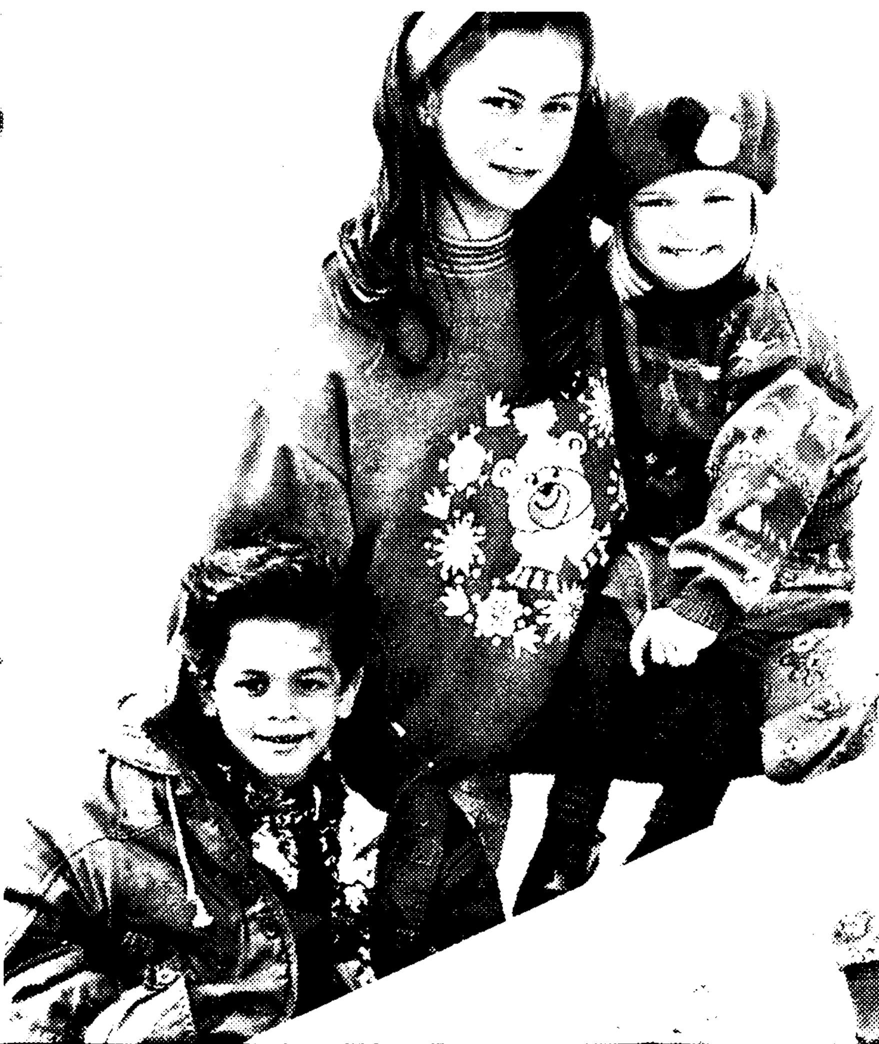
● *Burgemeester Van Zeil op bezoek bij het echtpaar Leufkens* Foto: KLAUS TUMMERS

Stippenblouson. M-L-XL. 19.- Skibroek. 42-50 19.-
Herenshirts, uni en gedessineerd 19.-

Kleutershirt. 86-122 19.-
Jongens capuchonsweatshirt. 86-122 19.-
Twill broek. 86-122 19.-

Kleuter jongens capuchonjack. 86-122 29.-
Meisjes sweatshirts. 128-176 2 voor 29.-
Gebreide kleuter meisjesset, 2-delig. 86-122 29.-

Glansblouse met stippenprint. 40-50 29.-
Blue denim Baby Club salopette. 62-86 29.-
Fijn gebreide uni coltrui. S-XL 29.-

Avanti streepshirt. 29.- Spencer 29.-
Piqué polo's. Diverse kleuren. 2 voor 29.-

Baby Club capuchonjack. 62-86 39.-
Kleuter bodywarmer met capuchon 86-122 39.-
Jongens bodywarmer. 128-182 39.- Jeans. 128-182 39.-

Glansblouse. 40-48 39.- Rok. 40-50 39.-
Jacquardtrui. S-M-L 39.- Rechte pantalon. 42-50 39.-

Pullover met badge. 39.- Blue jeans. 39.-
Uni pullover. 39.- Katoenen bandplooibroek 39.-

Meerkleurig heren trainingspak, gevoerd. 49.-
Dames trainingspak, gevoerd. 49.-

Gedessineerde crêpe japon. 42-50 49.-
Uni Canda herenshirts. 2 voor 49.-

© Paul Wensveen

sport

rans Maassen in rde stelling

OTTEGEM - In het Vlaamse ottegem heeft Frans Maassen eren beslag gelegd op de derplaats. De winnaar van de nde van Nederland moest na kilometer de Belgen Peter de ercq (eerste) en Corneille ems laten voorgaan. Ruim nentig profs kwamen aan de art. Een andere Nederlandse K-deelnemer, Erik Breukink, ezette de negende plaats.

elex zonder ilson geklopt

EERT - Gisteravond heeft Se- BSW de oefenwedstrijd tet Belgische Castorsbraine et 62-84 verloren. Het was de edoeling dat het publiek de erverse Amerikaan Marshall ilson in aktie zou zien, maar de erikaanse basketballer had traging ondervonden bij de is naar Nederland. Hij ar- pas morgenavond. Selex voorts Ebeltjes en Van geest. De rust ging in met in. In de tweede helft was de er vanaf de vijfde minuut 50) uit. De vermoeidheid van aangeworden sloeg toe en otor liep weg naar 50-71 en lotte naar 62-84.

astige opgave eerlen Strikers

EERLEN - De Heerlen Strikers zaterdag (13.30 uur) in het na-stadion de belangrijke dstrijd in de American Footcompetitie tegen de Black gels. Later in het jaar, op 29 ptember, wordt op het veld EHC de Runners Op Ball, de alestrijd om het kampioenap in de eerste divisie, gehou-

elstrijd Gulpen

ULRE - Op de voetbalvelden de Beemden in Wijlre worden rdag de wedstrijden in het er van het zevende Gemeen- Gulpen-voetbaltoernooi geeld. Aftrap om 10.00 uur. lnemers: Gulpen, RKSVG, ymerstokker Boys, RKIVV en organiserende vereniging ilre.

printzege voor Math Dohmen

KOTEM - In het avondcriterium van Kotem (België) voor amaurs legde good-old Math Dohuit Born op de overwinning slag, ofschoon zijn streekgeot Tino Cuypers protesteerde de rijwijze van eerstgeeld. Echter, de jury legde de cht van Cuypers, dat hij zijn ansen niet had kunnen verdedi omdat Dohmen in de sprint de lijn was afgeweken, naast neer. Ben Fey (derde) en Arn van Mulken (vierde) maakin het veld van drieënvijftig nners het succes voor Neder- Limburg compleet.

oensbroek in an van karting

NSBROEK - Voor de 24-ste in successie zal het kartingtité Hoensbroek, onder ausvan de Internationale elterbond Limburg, zondag rtingwedstrijden houden nabij wembad Terveurdt. Hoensaats is in Limburg de enige waar nog stratenraces worden georganiseerd. De organisatie verwacht weer zo'n 10.000 oekers, die practisch het gehele circuit kunnen overzien. Tot voornaamste klassen die starbehoren de 125cc nationaal, combi-kartklasse, de promoklasse en de mini-junioren. Na trainingen beginnen de wedden in Hoensbroek om 13.00 ur.

tleten aan de slag in Maarland

MAARLAND/EIJSDEN - Door stichting Running Maarland onder auspiciën van de atleekvereniging Maasrunners, zaweer de jaarlijkse 'Nacht van Maarland' worden georganizijn. De te lopen afstanden zijn: 1.250 meter (jeugd), 5 en 10 kilometer. Tot de deelnemers op de 10 kilometer behoort de winnaar van verleden jaar, de Brit Marten Jeffry. Andere kanshebbers andere de Zaïrees Prosper Ngongo, Roger Jaspers, gebroeders Maas, Harry Driessen alsmede een aantal Belgische lopers. Door de organisatie zijn er hoge premies voor de verbetering van het parcoursrecord op de 5 kilometer (15.15 min.) en 10 kilometer (31.10 min.) in het vooruitzicht gesteld.

Roda JC belooft spektakel tegen SVV/Dordrecht '90

Dick Advocaat stapt op

DORDRECHT - Eén dag voor de nieuwe fusieclub SVV/Dordrecht '90 het seizoen met een uitwedstrijd tegen Roda JC (vanavond om 20.00 uur op Kaalheide) begint, is gebroken met coach Dick Advocaat. Club en coach meldden dat wegens verschil van inzicht in het te voeren beleid besloten is de samenwerking met onmiddellijke ingang te beëindigen.

Gistermiddag hebben Advocaat en voorzitter Kees den Braven een gesprek gehad waarin duidelijk werd dat de wrijving die tussen twee bestond, niet op te lossen was. „Verder", stelde de 43-jarige coach, „wil ik er eigenlijk niets over zeggen. De voorzitter heeft gedachten hoe de club moet draaien, ik heb dat ook. Omdat onze ideeën nogal uit elkaar liepen, hebben wij besloten er een eind aan te maken."

Advocaat, die twee jaar bij SVV werkte, voor de fusie aan het eind van het seizoen een feit werd, weet niet hoe de vacature bij SVV/Dordrecht zal worden ingevuld. „Ik neem aan dat mijn assistent Peter van Velzen in Kerkrade voor de groep zal staan, het is natuurlijk ook mogelijk dat Hans Verel, die na de fusie algemeen directeur werd, zich directer met de spelers gaat bemoeien."

Roda

Uitgerekend tegen SVV/Dordrecht '90 presenteert Roda JC zich voor het eerst onder leiding van trainer Adrie Koster in een competitieduel aan het eigen publiek. Niet bepaald een start om te juichen, want de fusieclub staat bekend om zijn defensieve tactiek. Desondanks belooft Adrie Koster spektakel. „Van meet af aan zullen we agressief spelen en pressie uitoefenen. Vroeg of laat moet dat wel tot doelpunten leiden".

De Roda JC-trainer heeft zijn elftal op een plaats gewijzigd ten opzichte van de beginopstelling tegen VVV afgelopen zaterdag. Gerrie Senden, in Venlo nog invaller, speelt nu vanaf de eerste minuut als rechtsback. Eric van der Luer is het slachtoffer van de wissel en begint vanavond op de bank. Michel Broeders schuift nu al meteen op naar het middenveld om de druk op de SVV/Dordrecht-defensie te vergroten. Ogechukwu Ajah, tegen VVV met twee prachtige treffers matchwinnaar, begint net als in Venlo op de bank. Adrie Koster houdt hem opnieuw achter de hand als pinchhitter. Max Huiberts is na een enkelblessure teruggekeerd bij de selectie.

Adrie Koster is ervan overtuigd nog niet het optimale rendement uit zijn spelersgroep gehaald te hebben. „Het gaat steeds beter, maar optimaal functioneert het nog niet. In feite zitten we nog altijd in een soort voorbereiding. Het is nog steeds een beetje zoeken naar de juiste samenstelling en speelwijze. Ik ben echter zeer tevreden over de vorderingen".

Roda's streven is om na twee speeldagen zonder puntverlies de ranglijst aan te voeren. „Dat zal moeilijk genoeg worden, want SVV/Dordrecht zal niet naar Kerkrade komen voor een schoonheidsprijs", aldus Koster. „We zullen dus pressie moeten uitoefenen en SVV/Dordrecht dwingen tot het maken van fouten. Het zal veel kracht en concentratie vergen, want de achterhoede moet natuurlijk op zijn hoede zijn voor de counter. Ik ben er echter van overtuigd dat onze speelwijze tot meer kansen leidt dan die van SVV/Dordrecht. Als we de mogelijkheden dan ook benutten is er geen vuiltje aan de lucht".

Opstelling Roda JC: Bolesta, Senden, Verhagen, Boerebach, Luypers, Broeders, Hanssen, Diliberto, Hofman, Arnold, Ter Avest. **Reservebank:** Waterreus, Van der Luer, Ajah Ogechukwu, Huiberts, Romero.

MVV

MVV-trainer Sef Vergoossen kan vanavond in Enschede tegen FC Twente rekenen op een volledig fitte selectiegroep. „Door het goede resultaat in onze openingswedstrijd tegen Fortuna is de sfeer binnen de groep uitstekend. Ook tegen Twente zullen we er alles aan doen deze lijn door te zetten", merkt de MVV-coach op. „Ondanks de nederlaag vond ik de Twentenaren tegen Feyenoord zeer goed spelen. Dit Twente behoort volgens mij met PSV en Ajax tot de best voetballende teams van Nederland", aldus Vergoossen.

Selectie MVV: Agu, Linders, Thal, Quaden, Benneker, Verhoeven, Libregts, Visser, Delahaye, Lanckohr, Meyer, De Haan, Dikstaal, Joordens, Franssen, Hofman.

VVV

VVV-trainer Henk Rayer laat zijn elftal dat in de premiere tegen Roda JC onderuit ging, ongewijzigd. „De keuzemogelijkheden zijn door de blessures van Janfada, Venetiaan en Rutten beperkt", aldus de Blerickse oefenmeester. „Hun herstel vergt nog minstens twee weken. De kater van de nederlaag tegen Roda hebben we verwerkt. We klampen ons vast aan de positieve punten. We laten ons niet zomaar in een hoekje zetten".

Opstelling VVV: Roox, Verberne, Rayer, Polman, Derix, Van der Kaay, Driessen, Verbeek, Vanderbroeck, Langerak, Gerestein.

oefenvoetbal

RKONS-Meerssen	3-4
Heerlen-Roda JC 2	3-0
MVV 2-Willem I	3-4
Rapid-Vinkenslag	1-3
Heerlen Sport-Passart	4-3

MORGEN:

Groene Ster-MVV 2	19.00 uur
Fortuna 2-Scharn terrein Rapid	19.00 uur

MVV test Martin Kooren

● *De 23-jarige linkervleugelverdediger Martin Kooren van PEC Zwolle staat in de belangstelling bij MVV. Kooren, die de laatste twee jaar bij de Zwolse eerste divisieploeg speelde, weigerde onlangs zijn aangeboden contract te tekenen. MVV-trainer Sef Vergoossen, die naarstig op zoek is naar versterking, heeft de 23-jarige verdediger gevraagd enkele dagen proef te spelen in Maastricht. Gisteravond debuteerde Kooren in het tweede elftal van MVV (zie foto), dat met 4-3 verloor van Willem I.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Jan Timman in halve finales

BRUSSEL - Het werd nog even knap spannend in de laatste partij van Timman tegen Kortsjnoi. De Amsterdammer kwam met wit met groot voordeel uit de opening, stelde zich te passief op en kreeg het tegen de tijdcontrole nog benauwd. Toen Kortsjnoi in tijdnood niet de sterkste voortzetting vond, wikkelde Timman snel en handig af naar remise. Het halve punt besliste de tweekamp. Timman won met 4 1/2-2 1/2. Met dezelfde cijfers versloeg hij in januari in Sarajevo de Duitser Hübner. Zelfs de scores waren identiek. In beide matches won hij twee partijen en eindigden er vijf in remise. Daarmee is de Amsterdammer nog de enige ongeslagen speler in de cyclus. Bovendien was hij gisteren in Brussel de eerste speler die zich voor de halve finales van het kandidatentoernooi plaatste.

● *Edwin Jongejans had meer moeite dan verwacht om vanaf de 1-meterplank de halve finales te bereiken.*

Edwin Jongejans in halve finale 1-meterplank

Zilver en brons voor zwemploeg

ATHENE - Bondscoach Ton van Klooster stond even op het punt spontaan uit zijn dak te gaan. De wijze waarop Denemarken en Duitsland in de estafette wegzwommen, hield hem echter met de benen op de grond. Maar tevreden was hij. Uitermate tevreden zelfs over de met zilver en brons bekroonde opening van het Nederlandse zwemmen bij de Europese kampioenschappen in het winderige Athene.

Een tweede plaats voor Karin Brienesse op de 100 meter vrije slag en een bronzen plak voor het gelegenheidskwartet Ellen Elzerman, Baukje Wiersma, Diana van der Plaats en - opnieuw - Karin Brienesse was meer dan waar hij na de matig verlopen series op had mogen hopen. „Fantastisch, hartstikke goed. Dit is een bad voor de harde werkers en Karin Brienesse is daarin de beste", lachte de bondscoach opgelucht.

Een herstelperiode van nog geen drie kwartier was te kort om Brienesse opnieuw voluit te laten gaan. Ook al zou zij als slotzwemster op de 4x200 meter binnen de twee minuten hebben aangetikt, dan zou dat toch niet verder hebben gereikt dan het zilver. Daarvoor was het gat, dat Ellen Elzerman (2.04,64), Baukje Wiersma (2.02,78) en Diana van der Plaats (2.03,44) ten opzichte van Duitsland en Denemarken hadden laten vallen, te groot. De Deense meisjes met Mette Jacobsen als slotzwemster met binnen de twee minuten, passeerden op het laatste stuk Duitsland, dat de negenvoudige Europese en viervoudige wereldkampioene Friedrich in het water had gegooid.

Jongejans

Edwin Jongejans is gistermiddag doorgedrongen tot de halve finales van het schoonspringtoernooi op de 1-meterplank. De Europees- en wereldkampioen op dit nog nieuwe onderdeel moest daarvoor wel meedoen aan de kwartfinales. Hij slaagde er in de ochtenduren tijdens de kwalificatie niet in bij de beste vier te eindigen. Andersson (Zwe), Böhler (Dui), Hempel (Dui) en Semenjoek (Sov) gingen rechtstreeks door naar de halve eindstrijd. De titelverdediger kwam niet verder dan de zesde plaats met een puntentotaal van 339,18. „Ik was nog niet wakker", zei de Badhoevedorper verontschuldigend.

Bayern door oog van de naald

MÜNCHEN - Bayern Münchens coach Jupp Heynckes heeft gisteravond in het Olympia-stadion weer op de bank moeilijke momenten gekend. Bayern hield tot zijn geluk de voorsprong van 3-2 tegen Schalke '04 vast in het laatste kwartier, toen net als zaterdag tegen Homburg met tien man moest worden gespeeld. Effenberg was met twee gele kaarten van het veld gestuurd.

Bayern liep door Bender en Effenberg (strafschop) voor rust uit tot 2-0, door Sendscheid (Schalke) en Labadia werd het kort na de pauze 3-1, maar een half uur voor tijd bracht Güttler, ook van de strafschopstip, Schalke weer dicht bij. Bayern gaf de eerste overwinning in eigen huis echter niet meer uit handen.

Uitslagen: FC Nürnberg-Dynamo Dresden 1-1, Borussia Mönchengladbach-Werder Bremen 0-2, Borussia Dortmund- Fortuna Düsseldorf 3-1, Bayern München-Schalke '04 3-2.

Stand: Hansa Rostock 3-6, Hamburger SV 3-5, Bayern München 4-5, Borussia Dortmund 4-5, Eintracht Frankfurt 3-4, FC Kaiserslautern 3-4, MSV Duisburg 3-4, Bayer Leverkusen 3-4, Werder Bremen 4-4, Stuttgarter Kickers 3-3, Karlsruher SC 3-3, FC Köln 3-3, Wattenscheid'09 3-3, VfB Stuttgart 3-3, Dynamo Dresden 4-3, FC Nürnberg 4-3, Schalke'04 4-3, VfL Bochum 3-2, Bor. Mönchengladbach 4-1, Fortuna Düsseldorf 4-0.

Uitslagen Engeland: Everton-Arsenal 3-1, Leeds United-Nottingham Forest 1-0, Notts County-Southampton 1-0, Sheffield United-West Ham United 1-1.

Waterpolosters groepswinnaar

ATHENE - De Nederlandse waterpolosters spelen morgen in de halve finale van het toernooi om de Europese titel in Athene tegen Italië. Oranje werd zoals verwacht eerste in de poule door de laatst overgebleven concurrent Frankrijk met 15-4 (4-2 2-2 3-0 6-0) te verslaan. In de andere groep zegevierde Hongarije, door tegen het zwakke Griekenland het doelsaldo op een hoger peil te brengen dan dat van Italië. De Italiaansen bleven de Sovjetunie maar net de baas.

De heren, door het bereiken van de tweede ronde kennelijk bevrijd van enige druk, hebben gisteren tegen een absolute wereldtopper als Spanje laten zien dat er best wel toekomst in het team zit. Alleen is een wedstrijd van bijna een half uur zuivere speeltijd nog royaal te veel van het goede. Door gebrek aan ervaring en af en toe ook gebrek aan talent of inzicht, werd de marge onnodig groot (12-19), maar niet beschamend.

Pieter Klinkers uitgeschakeld

MAASTRICHT - De uitschakeling van de zesde geplaatste Pieter Klinkers op de tweede dag van het De Burght-toernooi was de verrassing van de dag. Daniel Jongen moest na de gewonnen eerste set Klinkers nog terug laten komen. Aan het einde trok Jongen toch aan het langste eind (6-4, 2-6, 6-2). De oud A-speler Theo Hoek heeft een stap terug moeten doen. Hij verloor met 7-6, 6-2 van Marc Merry. Tegen de Duitser Jens Decker kon Rob van Oppen zich met moeite overeind houden (6-3, 7-5).

● WEERT - Pascal Savelkoul, de enige overgebleven Limburger in de kwalificatie van het Ray Pricker Grass Open in Weert, moest na de tweede ronde ook afhaken. Eric Dijkman Dulkes, in de eerste ronde verantwoordelijk voor de uitschakeling van Ramon Lacroix, was in drie sets (6-7, 6-2, 6-1) de meerdere van Savelkoul.

● DEN HAAG - De drie Limburgse dames die in de beslissende ronde van de kwalificatie van het Thor RW A-toernooi in Den Haag stonden, zijn alle drie uitgeschakeld. Yvonne Kraus speelde een zeer sterke partij mar verloor toch van Vanessa Brilleman met 7-5, 3-6, 7-5. Ook Inge Slangen gaf zich pas na drie sets (1-6, 7-6, 7-5) gewonnen tegen Hilde Otterman. Frauke Joosten leed tegen Wendy Koutstaal een ruime nederlaag (6-3, 6-1).

Volleybalploeg maakt het goed

LENINGRAD - De Nederlandse volleybalploeg maakt het goed in Leningrad. Na ruim een dag proberen had de Nederlandse Volleybal Bond (NeVoBo) gistermiddag voor het eerst contact met manager Verhalle. Bovendien kreeg de NeVoBo een telex van één regel, waarin de bond van de Sovjetunie meldde dat het toernooi gewoon doorgaat. De Nederlandse ploeg was maandagochtend vertrokken en was toen nog niet op de hoogte van de staatsgreep. Het gezelschap werd op het vliegveld van Leningrad bijgepraat door de gids. Volgens Verhalle merkt de ploeg weinig van de gebeurtenissen in de stad, waar duizenden mensen op de been waren om te protesteren.

Alleen dames dubbelvier zeker van finaleplaats

Roeiers van slag af

● *De dames dubbelvier met v.l.n.r. José de Groot, Rita de Jong, Marjan Pentenga en Anita Meiland plaatste zich gisteren voor de finale.*

WENEN - Een gelegenheidskwartet vrouwen heeft de Nederlandse roeiploeg bij de wereldkampioenschappen in Wenen gisteren behoed voor een afknapper. De dubbelvier zorgde voor de eerste finaleplaats op een dag dat vijf andere boten naar de herkansingen werden verwezen.

Op de Donau was de ene dag de andere niet. Maandag kon er voor Oranje niets mis, alle vijf boten haalden de halve finale. Dinsdag liepen de Nederlanders achter de feiten aan. Overigens gebeurde niets onverwachts. De praktijk klopte vrij aardig met de theorie na de loting. In de open klasse hadden de deelnemers door het grote aantal inschrijvingen overwinningen nodig voor hun finale- c.q. halve-finaleplaatsen.

Behalve de gelegenheids-dubbelvier van de vrouwen had niemand het getroffen. Harriët van Ettekoven niet met de Canadese wereldbekerwinnares Silken Laumann, de vier-zonder-stuurman (Peters, Van der Zwan, Krijtenburg, Schwarz) niet met wereldkampioen Australië en de mannen dubbelvier (Kelderman, Maasdijk, Florijn, Arisz) niet met wereldkampioen Sovjetunie. De lichte dubbeltwee vrouwen (Rip, Schot) en de lichte dubbelvier mannen (Hanning, Breuk, Back, Aardewijn) werden in hun series eenvoudig te licht gevonden.

Tegenzin

Soms wordt een roeisucces achter de groene tafel afgedwongen. Na eerdere successen van de vrouwenploegen bij de vorige WK's meende trainingscoördinator René Mijnders er goed aan te doen de vrouwenploegen dubbeltwee en twee-zonder bij elkaar te zetten in een dubbelvier. José de Groot, Rita de Jong, Marjan Pentenga en Anita Meiland zouden volgens de Utrechter kans maken Olympische kwalificatie af te dwingen. De vier waren moeilijk over te halen, ze begonnen met frisse tegenzin aan de klus. Ze trainden hard en goed, haalden de WK en vonden in Wenen het lot aan hun kant. In de tweede serie, van vier, kregen zij China, Tsjechoslowakije en Verenigde Staten als tegenstandsters. De sterke landen Sovjetunie, Roemenië en titelverdediger Duitsland vonden elkaar in de eerste schifting.

Na een rustige start haalde de oranje vier de verwachte overwinning met overmacht. De finale van het WK was bereikt, voor drie van de vier een unicum. De kwalificatie was gelijk goed voor een startbewijs in het Olympisch toernooi van volgend jaar. Gelijk was alle scepsis verdwenen. „We zullen de finaleplaats met een bescheiden pilsje vieren", zei Anita Meiland, „Erna concentreren we ons op meer. We gaan zondag voor de medailles."

Aan de Olympische Spelen wilde niemand van de vier denken. „Wie weet wie er dan in vaart", zei Marjan Pentenga, „deze boot is gekwalificeerd. Niet wie er in roeien. De samenstelling van de ploeg kan veranderd worden."

Herkansing

De dubbelvier mannen gaf in de serie weinig toe tegen de heersende wereldkampioenen van de Sovjetunie. Coach Jan Klerks was zeker niet ontevreden met de tweede plaats van Kelderman, Maasdijk, Florijn en Arisz. Hij sprak de verwachting uit dat in de herkansing minder inspanning vereist is om alsnog de halve eindstrijd te halen. „Deze prestatie was hoopgevend".

Van minder allure was het optreden van de vier-zonder-stuurman; derde na wereldkampioen Australië en Groot-Brittannië. „Dit was niet bepaald onze beste wedstrijd", vond slagman Sven Schwarz, „misschien moeten we in het toernooi groeien."

Harriët van Ettekoven gebruikte haar serie in de skiff min of meer als opwarming voor de herkansing. Zij had in de serie geen schijn van kans tegen de Canadese Silken Laumann, die met overmacht zegevierde. Ook de Roemeense Elisabeta Lipa bleef ruim voor de Nederlandse. „Ik heb er toch alle vertrouwen in de finale te halen", aldus Van Ettekoven.

Frans Göbel sprak haar moed in. De tweevoudige wereldkampioen in de lichte skiff ging dinsdag tussen de wedstrijden door voor de zoveelste keer het water op om te trainen. Niet omdat het zo nodig was, wel om niet in het hotel te hoeven zitten, liggen of staan. „Het is daar knudde en het eten mag die naam niet hebben." Göbel overwoog te verhuizen naar een aangenamer behuizing, maar zag er vanaf om niet buiten de Nederlandse ploeg te vallen.

Wielen draaien in Welten, Gulpen en Grevenbicht

Van onze sportredactie

HEERLEN - In het weekeinde waarin Stuttgart het WK op de weg organiseert is ook veel wielerdrukte op de Limburgse wegen, respectievelijk zaterdag én zondag in Welten/Heerlen en alleen zondag in zowel Gulpen als Papenhoven/Grevenbicht.

Het amateurcriterium 'Nacht' van Welten is een organisatie van Wielerclub Zuid-Limburg en wordt gehouden op het parcours Welterkuynstraat (start en finish), de Doom, de Lirp, de Mullender, Kennedylaan, Frankenlaan, Pijnsweg. Het startschot voor de 100 km-koers klinkt zaterdagavond om 19.45 uur; finish tweeëneenhalf uur later. Bekendste deelnemers uit eigen streek zijn onder meer Gino Jansen, Leon Boelhouwers, John de Heij, Noël van der Leij, Berrie Thoolen, Ben Fey, Marcel Nuy, Maurice Ruwette, etcetera, naast een aantal renners uit andere provincies.

Zondag (als de niet-licentiehouders rijden) is een uitvoeriger programma: 11.00 uur: rolskiërs; 13.00 uur: trimmers 16-20 jaar 40 km; 14.00 uur: rolskiërs; 15.30 uur: trimmers 35 jaar en ouder, 50 km; 17.00 uur: trimmers vanaf 21 jaar, 70 km. Voor-inschrijving is mogelijk in café Oud-Welten of bij friture Joep en Gonnie. Ook kan zondag vlak voor de start nog ingeschreven worden. Zowel zaterdag als zondag wordt in Welten geen entree geheven.

Bergcriterium

In samenwerking met de plaatselijke harmonie en TWC Maastricht laat het wielercomité Gulpen zondagmiddag het traditionele 'berg'-criterium van stapel lopen. Start en finish in de Dorpsstraat. Entree gratis.

Het programma wordt om 13.00 uur geopend met een wedstrijd voor trimmers/recreanten van 16 jaar en ouder, die tot vlak voor de start nog kunnen inschrijven in de Bergland-bar. Inschrijfgeld f. 7,50. Om 14.15 uur komen tachtig nieuwelingen in aktie: 40 kilometer. Daarna is het de beurt aan ruim honderdtien A- en B-amateurs, die gezamenlijk om 15.30 uur aan hún rit over 80 kilometer beginnen. Tot de deelnemers behoren de meeste renners, die een dag eerder ook in Welten hebben gereden.

De Benelux-kampioenschappen in Papenhoven/Grevenbicht staan open voor renners uit wielerbonden, die niet bij de UCI zijn aangesloten, zoals de NWB. De organisatoren van het evenement, Albert van der Leeuw en Ger Hoofwijk, rekenen onder meer op de deelname van de vroegere Belgische prof Benny Schepmans. Het parcours (start en finish bij café Aurora) heeft een lengte van bijna vijf kilometer. Om 12.00 uur is zondag een 40 km-rit voor trimmers met het 'open kampioenschap' van Born als inzet. Daarna begint de eigenlijke Benelux-titelstrijd: om 13.30 uur de 35-44 jarigen, 82 km; om 13.32 uur de 45-jarigen en ouder, eveneens 82 km; tenslotte om 16.00 uur degenen, die de leeftijd van 35 jaar nog niet hebben bereikt. Afstand 91 kilometer.

Tweede plaats na dertien koersen voor team van Ton van der Leij

'Limburg heeft talent bij junioren'

Van onze medewerker
TON VAN NUNEN

MECHELEN - De Limburgse districtsploeg bij de junioren (17- en 18-jarigen) leverde een prima prestatie door in een veld van veertien selecties als tweede de landelijke competitie te beëindigen. Het team stond onder leiding van Ton van der Leij uit Mechelen. Dertien van-stad-tot-stad-wedstrijden kwamen voor deze competitie in aanmerking. De Limburgse selectie bestond uit Smeets, Lotz, Van der Leeuw, Van der Borgh, Sonborn, Bronswaer, Van Heugten, Louwman, Niekamp, Moonen en de gebroeders Eddy en Flavio Pasquino.

Tot en met de laatste koers in de reeks, voorbije zondag de Ster van Bladel, had het team zelfs nog kans op de nationale titel, maar uiteindelijk ging de hoofdprijs naar het district Noord-Holland.

Met nog drie koersen voor de boeg, ongeveer een maand geleden, ging wél een andere wens van de Limburgse selectie en vooral van chef d'equipe Ton van der Leij in vervulling. Men vond in Boels Verhuur een sponsor. In het verleden bracht directeur Pierre Boels van het gelijknamige bedrijf in Sittard ook al een gastrennersvereniging bij de amateurs op de been en bovendien was hij een aantal jaren clubsponsor van de Geleense wielerclub De Ster. Dit keer heeft hij de districtsploeg voor junioren, die uit twaalf renners bestaat, de komende drie jaar een financiële steun van 12.000 gulden per jaar toegezegd.

Ton van der Leij: „Met de komst van Pierre Boels is een hoop ellende verdwenen. Zo kunnen wij over een heuse ploegleiderswagen beschikken. Bovendien zijn de jongens in een prima kledij gestoken". Over de sportieve prestatie van zijn renners is Van der Leij tevreden.

„Ik hoop. dat zij in de nabije toekomst bij de amateurs ook zullen slagen. Het is in ieder geval zo, dat Limburg over talentvolle junioren beschikt. Zonder de anderen tekort te doen hebben zeker Mark Lotz, de gebroeders Pasquino, Roger Smeets en Jean-Pierre van der Leeuw toekomst. Ik zou het echter fijn vinden, als zij eerst hun studie afmaakten, want het is slechts voor weinigen weggelegd om straks hun brood te verdienen in de wielersport."

Waar Ton van der Leij als chef d'equipe wel eens moeite mee had, was het feit „dat bijna iedere renner een eigen trainer of masseur heeft. Dat is in wedstrijden niet altijd even funest geweest. Als ik voor een klassieker de jongens een bepaalde opdracht meegaf, had de trainer al weer een andere tactiek voor zijn pupil uitgestippeld. Het gevolg daarvan was, dat zo'n renner tijdens de koers niet meer wist waar hij aan toe was. Foute boel. Ik ben door het district aangesteld als ploegleider voor de klassiekers, dus bepaal ik in die wedstrijden de tactiek. Ik zal daarvoor blijven vechten dat men dat ook nakomt. Iedereen wil ik eerlijk behandelen en van iedereen wil ik een eerlijk antwoord over deze kwestie. Niettemin, het zijn zorgen voor de toekomst. Laat ik nu maar eerst genieten van de prestaties die dit jaar geleverd zijn."

● *Ton van der Leij, tweede van links staande, leidde de Limburgse juniorenselectie naar de tweede plaats in de landelijke competitie over dertien wedstrijden.* Foto: PETER ROOZEN

Achilles Top naar Polen

KERKRADE - De Kerkraadse atletiekvereniging Achilles Top neemt zaterdag deel aan wedstrijden in het Poolse Poznan. De reis, die door zestig leden wordt aanvaard, wordt gemaakt op uitnodiging van de Poolse atletiekbond. De grote groep wordt ondergebracht in een voormalig klooster in Zamiemsyl, dertig kilometer ten zuidoosten van Poznan. In de loop van zondag keert het gezelschap weer terug.

Russen wel naar WK atletiek

TOKIO - Enkele dagen vóór aanvang van het WK atletiek in Tokio is al een record gevestigd. Op de laatste dag van de inschrijving werd het aantal deelnemers bekend: 1705, van wie 1027 mannen en 678 vrouwen. De organisatie kreeg gisteren bericht dat de afvaardiging uit de Sovjetunie ondanks de politieke problemen op tijd zal zijn voor het begin van het toernooi, zaterdag. Delegatieleider Ovanesian zei dat de groep van 186 personen donderdag naar Tokio vliegt. „Ik ben er zeker van, dat iedereen hier zal aankomen", aldus Ovanesian, die al in Tokio is. De Russische delegatie is de op twee na (VS en Duitsland) grootste.

Zuid-Afrika niet geaccepteerd

TOKYO - Zuid-Afrika wordt voorlopig niet opgenomen in de internationale atletiekfamilie. Dat is besloten tijdens het congres van de Internationale Amateur Atletiek Federatie (IAAF), gehouden aan de vooravond van het WK in Tokyo. Als de beslissing gehandhaafd blijft, mogen Zuidafrikaanse atleten volgend jaar niet meedoen aan de Olympische Spelen van Barcelona. De uitspraak kan nog worden veranderd, na een nieuwe toetsing later dit jaar. Het volgende reguliere congres van alle bij de IAAF aangesloten bonden is pas in 1993, zodat de wereldbond eventueel een extra stemming zal regelen. Met het besluit herriep de internationale bond de onlangs gedane provisorische toelating. Het bestuur van de IAAF was zondag al tot een negatief advies gekomen.

Leunen ontvangt Limburgse ruiters

LEUNEN - Op de uitgestrekte, maar overzichtelijke terreinen Aan de Hoef in Leunen/Venray worden zondag de Limburgse kampioenschappen voor paarden gehouden. Voor de Limburgse ruiters en amazones zijn de kampioenschappen niet alleen het sportieve hoogtepunt van het buitenseizoen, maar de wedstrijden gelden tevens als kwalificatie voor de NKB-kampioenschappen. Onder de honderden deelnemers voor zowel dressuur, springen als afdelingsdressuur, bevinden zich veel kandidaten voor de titels in de diverse klassen. Dat in de hoogste dressuur- en springklasse de familie Laarakkers een belangrijke rol zal spelen staat als een paal boven water. Zowel Rianne als Wiljan hebben dit seizoen al meerdere keren bewezen kandidaat voor een titel te zijn. De wedstrijden beginnen om 10.00 uur. De wedstrijdterreinen zijn via de Midden Peelweg, afslag Meerdal, te bereiken.

Haringa niet in ploegentijdrit

STUTTGART - Ingrid Haringa doet niet mee aan de tijdrit voor ploegen die vandaag gehouden wordt tijdens het WK wielrennen in Stuttgart. De wereldkampioene sprint en puntenkoers heeft eigener beweging afgezien van deelneming aan de vijftig kilometer voor vrouwen. Na de training liet ze bondscoach Piet Hoekstra weten dat ze niet honderd procent is. „De druk en de gebeurtenissen van vorige week hebben me mentaal toch zwaarder dan verwacht", zei de 27-jarige profiteerder. De vrouwen die vandaag de vorig jaar in Japan veroverde gouden medaille verdedigen zijn: Monique de Bruin, Knol, Schop en Westland.

Gratis bellen voor Russen

STUTTGART - De wielrenners uit de Sovjetunie die meedoen aan de wereldtitelstrijd in Stuttgart hebben telefoons tot hun beschikking gekregen waarmee ze gratis contact kunnen houden met familie en kennissen thuis. Zo blijven ze op de hoogte van de ontwikkelingen in hun vaderland, waar president Gorbatsjov maandag werd afgezet en onrust heerst. Werner Göhner, de voorzitter van de organisatie, zei dat de Sovjets in het perscentrum vijf telefoons mogen gebruiken. Volgens Göhner doet de Russische ploeg gewoon mee aan de wegwedstrijden, die vandaag beginnen.

sport in cijfers

WIELRENNEN

Zottegem, profs: 1. Peter de Clercq 181 km in 4.31.00, 2. Daems, 3. Maassen, 4. Zuijderwijk, 5. Moreels, 7. Eyk, 9. Breukink, 18. Mark Siemons.
GP West-Frankrijk in Plouay, profs: 1. De las Cuevas 209 km in 5.02.40, 2. Kappes, 3. Arroyo, beiden z.t, 4. Wegmüller op 4 sec, 5. Ribeiro 0.17, 6. Tolhoek 0.19, 7. Madouas z.t, 8. Roux 0.53, 9. Marc Madiot z.t, 10. Lilholt 1.17.
Trittico Premondiale, eerste rit van driedaagse in Italië, profs: 1. Tsjmil 172 km in 4.14.00, 2. Petito, 3. Lelli, 4. Rocchi, 5. Sierra, 6. Konysjev z.t. als Tsjmil, 7. Bontempi op 1.02, 8. Ballerini, 9. Cassani, 10. Cenghialta z.t. als Bontempi.
Kotem, amateurs: 1. Math Dohmen 102 km in 2.19.00, 2. Cuypers, 3. Fey, 4. Van Mulken, 12. Van der Leij, 13. Van de Donk, 14. Hendricks, 15. Ramakers, 16. Nuy.

ZWEMMEN

Athene, uitslagen, eerste dag finales: **vrouwen, 100 meter vrije slag:** 1. Plewinski 56,20, 2. Brienesse 56,44, 3. Osygus 56,47, 4. Hunger 56,76, 5. Jensen 57,20, 6. Dobrescu 57,25, 7. Karlsson 57,46, 8. Mastenbroek 57,66. B-finale: 1. Jermakova 57,97. **400 meter wisselslag:** 1. Egerszegi 4.39,78, 2. Coada 4.44,67, 3. Synowska 4.47,92, 4. Herbst 4.49,85, 5. Sjmeljeva 4.50,55, 6. Dalby 4.50,68, 7. Nisiro 4.55,72, Bonnet gediskwalificeerd. B-finale: 1. Müller 4.53,18. **4 x 200 meter vrije slag estafette:** 1. Denemarken (Poulsen, Jensen, Tuggaard en Jacobsen) 8.05,90, 2. Duitsland (Hase, Stellmach, Osygus en Friedrich) 8.10,26, 3. Nederland (Elzerman, Wiersma, Van der Plaats en Brienesse) 8.13,97, 4. Italië 8.19,46, 5. Roemenië 8.19,47, 6. Zweden 8.20,56, 7. Spanje 8.26,58, 8. Noorwegen 8.26,91.
Mannen, 200 meter vrije slag: 1. Wojdat 1.48,10, 2. Lamberti 1.48,15, 3. Gleria 1.48,74, 4. Sadovi 1.48,83, 5. Holmertz 1.49,02, 6. Zesner 1.49,04, 7. Kasvio 1.49,83, 8. Melberg 1.50,07. B-finale: 1. Pisjenko 1,49,90. **100 meter schoolslag:** 1. Rozsa 1.01,49 (serie: 1.01,29, wereldrecord), 2. Moorhouse 1.01,88, 3. Minervini 1.02,41, 4. Cecchi 1.02,58, 5. Güttler 1.02,71, 6. Suominen 1.02,90, 7. Volkov 1.03,18, 8. Deburchgraeve 1.03,34. B-finale: 1. Färber 1.02,79, 5. Dekker 1.03,39, 8. Van Rijn 1.04,11.

SCHOONSPRINGEN

Athene, EK mannen, 1-meterplank, kwalificaties (3 verplichte, vier vrije sprongen): 1. Andersson 379,80, 2. Böhler 364,32, 3. Hempel 360,90, 4. Semenjoek 355,14, 5. Lomanovski 353,76, 6. Kogalev 348,69, 7. Jongejans 339,18, 8. Lorenzini 337,89, 9. Gil 332,64, 10. Morgan 332,34, 11. Nalliod-Izacard 329,43, 12. Alvarez 322,56. Beste vier naar halve finales. Kwartfinales (zes vrije sprongen), beste twee gaan door, groep A: 1. Kogalev 329,52, 2. Morgan 313,26, 3. Lorenzini 301,92, 4. Alvarez 291,66. Groep B: 1. Jongejans 351,24, 2. Lomanovski 329,52, 3. Nalliod-Izacard 276,00, 4. Gil 199,86.

WATERPOLO

Athene, EK vrouwen, derde dag: Groep A: Italië-Sovjetunie 10-8 (2-0 3-2 3-0 2-6), Hongarije-Griekenland 10-0 (4-0 4-0 0-0 2-0). Eindstand: 1. Hongarije 3-5 (33-11), 2. Italië 3-5 (29-20), 3. Sovjetunie 3-2 (21-32), 4. Griekenland 3-0 (11-31). Groep B: Groot-Brittannië-Duitsland 5-10 (1-5 1-1 1-1 2-3), Frankrijk-Nederland 4-15 (2-4 2-2 0-3 0-6). Eindstand: 1. Nederland 3-6 (46-9), 2. Frankrijk 3-4 (16-21), 3. Duitsland 3-2 (17-24), 4. Groot-Brittannië 3-0 (9-34). Halve finales: Nederland-Italië, Hongarije-Frankrijk.

HANDBOOGSCHIETEN

Krakow, WK, mannen, stand na 90 en 70 meter: 1. Parenin 626, 2. Chung 626, 3. Matsuhita 625, 31. Vogels 590, 33. Erwin Verstegen 589, 34. Camps 589, 51. Konings 578. Landenteams: 1. Zuid-Korea 1859, 2. Verenigde Staten 1822, 3. Italië 1819, 11. Nederland 1768.
Vrouwen, stand na 70 en 60 meter: 1. Lee 655, 2. Sjöwall 645, 3. Kim 644, 26. Christel Verstegen 609, 30. Van Rozendaal 607, 38. Van Gool 599, 73. Van Dijk 568. Landenteams: 1. Zuid-Korea 1940, 2. Sovjetunie 1894, 3. Zweden 1896, 10. Nederland 1815.

ROEIEN

Wenen, WK, tweede dag: Lichte klasse: Vrouwen: Dubbeltwee, eerste drie naar halve finale: Eerste serie: 1. Denemarken (Fraas, Jensen) 7.44,04, 2. Zwitserland, 3. Groot-Brittannië 7.46,13, 5. Nederland (Schot, Rip) 7.51,66. Tweede serie: 1. Duitsland (Weber, Waldi) 7.43,78, 2. Canada 7.49,07, 3. Australië 7.59,24. Derde serie: 1. Verenigde Staten (Zarzecny, Burns) 7.43,10, 2. Zweden 7.57,83, 3. Polen 8.04,02.
Mannen, dubbelvier, winnaars in halve finale: Eerste serie: 1. Italië 6.21,98, 2. Zweden 6.25,78, 3. Denemarken 6.28,30. Tweede serie: 1. Australië 6.23,61, 2. Groot-Brittannië 6.26,22, 3. Joegoslavië 6.31,25, 4. Nederland (Hanning, Breuk, Back, Aardewijn) 6.32,13. Derde serie:)1. Verenigde Staten 6.20.00, 2. Frankrijk 6.20,16, 3. Duitsland 6.31,59.
Open klasse: Vrouwen: Skiff, winnaressen naar finale: Eerste serie: 1. Bredal 7.53,38, 2. Thieme 7.56,29, 3. Brandin 8.04,72. Tweede serie: 1. Laumann 8.04,12, 2. Lipa 8.19,41, 3. Van Ettekoven 8.24,66. Dubbelvier, winnaars naar finale: Eerste serie: 1. Duitsland 6.51,84, 2. Sovjetunie 6.59,09, 3. Roemenië 7.00,71. Tweede serie: 1. Nederland (De Groot, De Jong, Pentenga, Meiland) 6.58,31, 2. Tsjechoslowakije 7.03,12, 3. China 7.08,46.
Mannen, Vier-zonder, winnaars naar finale: Eerste serie: 1. Australië 6.24,02, 2. Groot-Brittannië 6.28,20, 3. Nederland (Peters, Van der Zwan, Krijtenburg, Schwarz) 6.28,84. TweeDubbelvier, winnaars naar halve finale: Eerste serie: 1. Sovjetunie 6.09,50, 2. Nederland (Kelderman, Maasdijk, Florijn, Arisz) 6.12,82, 3. Italië 6.17,20. Tweede serie: 1. Zweden 6.12,90, 2. Zwitserland 6.14,50, 3. Frankrijk 6.19,13. Derde serie: 1. Duitsland 6.09,54, 2. Verenigde Staten 6.13,73, 3. Australië 6.14,87.

TENNIS

Washington, vrouwen, 700.000 gulden eerste ronde: Garrison-Tessi 6-2 6-2, Katerina Maleeva-Cunningham 6-4 6-0, Meshki-Ferrando 6-4 4-4 opg, Strnadova-Tauziat 6-4 7-5, Magdalena Maleeva-Lindqvist 6-4 6-3, De Swart-Fairbank 6-3 7-6, Rajchrtova-Kelesi 7-5 6-4, Gigi Fernandez-Stafford 6-7 6-3 8-6.
Comack, mannen, 500.000 gulden eerste ronde: Lendl-Steeb 6-4 3-6 6-3.
Maastricht, BSO-de Burghttoernooi: HEB1: Derksen-Bodeutsch 5-7, 6-2, 6-2; Wiertz- Hofman 6-1, 3-6, 6-4; Wassen-Pas 6-3, 6-2; Verberkt-Dorenbos 6-0, 6-4; Jongen-Klinkers 6-4, 2-6, 6-2; Merry-Hoek 7-6, 6-2; van Oppen-Decker 6-3, 7-5; DEB1: Romein- Hos 5-7, 6-1, 6-4; HEB2: Hermans-Jans 6-4, 6-4; Heinrichs-Sterk 6-1, 6-2; Pahl- Schuurhof 4-6, 7-5, 7-6; D.Sistermans-Thissen 6-4, 6-0; Decker-Coumans 6-2, 6-3; Poulissen-Leenders 6-0, 6-3; Dirkx-Meijer 6-2, 6-3; Peters-Horsmans 6-3, 3-1 opgave; DEB2: Essers-Dirkx 7-6, 7-6; Horsch-Hos 6-3, 6-2; Verhoeve-Dijkstra 6-2, 6-1; Wouters-Heijnen 6-1, 6-2; HEC1: Thissen-Koch 2-6, 6-3, 6-4; Coumans-Vrencken 6-3, 6-3; Schuurhof-Schellekens 6-3, 6-2; Schnicke - Vrancken 6-1; 6-2; D.Sistermans-Hendrix 3-6, 6-4, 7-5; Houben-Engels 6-3, 6-4; Gerardts-Verheijen 7-5, 4-6, 6-1; DEC1: Bonnen-Schmitz 6-1, 6-1; van Someren Brand - Coenemans 6-4, 6-1.
Weert, Ray Pricker Grass Open: kwalificatie heren, eerste ronde: Kaptein-Willems 2-6, 6-3, 6-4; Meindert-Tjon 6-4, 6-0; de Kok- Ruyter 6-1, 3-1 opgave; 2e ronde de Wijnhoud- Crok 6-2, 6-0; Dijkman Dulkes-Savelkoul 6-7, 6-2, 6-3; Leisink-Bok 6-2, 6-3; Abramsen-Fouchier 1-6, 6-4, 7-5; van Dusschoten - van Veen 6-2, 6-4; de Kok-Rudolphy 6-2, 4-6, 6-1; Marron-van de Weele 6-4, 7-5; Kaptein-Meindert 6-3, 7-6; 3e ronde van Dusschoten-de Kok 6-2, 6-0. Dames eerste ronde: Bruens-Vossenberg 6-0, 6-3; Hopmans-Haak 6-2, 6-1; tweede ronde: Wissink-Maalderink 6-4, 6-4; Maas-Schenk 5-7, 6-3, 7-5; Slotboom-Bootsma 6-1, 6-1; Hopmans- Bruens 6-3, 6-3; derde ronde: Maas-Wissink 6-1 opgave; Hopmans-Slotboom 6-3, 6-0.

SERVICE VAN A TOT Z

Overzicht van belangrijke adressen voor de lezers van het Limburgs Dagblad

A

AANHANGERS

Nic. Dassen aanhangwagens
Verk., verh., repar., speciaalbouw. onderd. v. alle merken. Stationsstr. 8-10 Kerkrade, tel. 045-455088/452501.

Aanhangwagens Jo Knops
100 stuks in voorraad. Tevens alle onderdelen en reparaties. Rijksweg Zuid 195 Sittard. Tel. 046-512718.

AIRCONDITIONING

Carrier

Techn. bureau Jos Smeets b.v.
Kampstr. 4 Geleen. 046-743865.
Frigo-metal b.v. 043-216616. Fort Willemweg 53-59 Maastricht.

APK

Opel Bergsteyn OPEL
APK-keuringsstation, Rijksweg 61, Berg en Terblijt, tel. 04406-41700.

Garage Sebregts en Co.
Off. APK-keuringsstation 1 en 2, dealer: Iveco bedrijfsauto's. Lindelauferge-wande 8, Voerendaal. 045-752888.

AUTOACCESSOIRES

Geevers carrosseriedelen
Originele onderdelen alle Europ. auto's. Imitatie alle pers.auto's. Nuth, Thermiekstr. 1, 045-244242.

AUTOBANDEN

BREMEN

Automaterialen, APK-keuringen, accu's, uitlaten. Kampstraat 59, Landgraaf. Tel. 045-311784.

AUTOBEDRIJVEN

Bij Denny kijken is kopen!
Kwaliteit bij Denny zijn voor: bestellers, bedrijfsauto's en bussen, groot of klein. Steeds 25 à 30 stuks gesloten, bestellers, bussen en minibusjes, stationcars en kleine bestellers, open laadbakken en meubelauto's. Ook diverse luxe auto's. Denny Klassen b.v. In- en verkoop. Meerssenerweg 219 Maastricht. Tel. 043-635222 of 043-634915.

Ford

Anke Koninga b.v.
Vranckenstraat 20 Sittard. Tel. 046-516046.

mazda

Heusgens b.v. automobielbedrijf.
Kruisweide 3 Nieuwstadt. 04498-53056.

SEAT
ONZE TROTS UW RIJPLEZIER

Autosport Brouns
Schelsberg 175, Heerlen. Tel. 045-725507.

Automobielbedrijf Ton Schuijren.
Rotscherweg 60 Landgraaf. 045-313588.

AUTO-LEASING

Uw specialist voor autoleasing:
Vraag vrijblijvend offerte.

Vencken Leasing
Peter Schunckstraat 10
hoek Beerleraan
Heerlen 045-412641

AUTORIJSCHOOL

Chris Adams
ANWB erkende auto- en motorrijschool. Mirbachstraat 14, 6367 CW Voerendaal. Tel. 045-751718.

Autorijschool Sjef Dörenberg
Bovag- erk. motor en autorijschool. Ook tevens voor uw automaat en vrachtw.opl. Al meer dan 25 jr. uw vertrouwd adres. Scarstr. 7 Hrl. 213775.

Sjaak Huisman 045-423728
Na 18.00 uur Peter Schunckstraat 520, Heerlen, kaderschool, rijkegediplomeerd voor auto en motor.

Verkeersschool Leo Cremers
F.A.M.-erk. motor, auto, vrachtauto, bus, aanhangw. opl. Alle chauff.dipl. Reeweg 139 Landgr. 319474-312558.

Auto/motorrijschool Sturmans
Rdr. Hoenestraat 181, 6433 EE Hoensbroek. Tel. 045-220166.

Autorijschool Ger Schoyen
BOVAG-erkend. Tel. 045-415601. Al 29 jaar een begrip. J. v. Maerlantstr. 21, 6416 TV Heerlen.

AUTOSCHADEBEDRIJVEN

Autosch.herstelbedrijf Jo Koenen
Verlengde Klinkertstraat 22, Hoensbroek, tel. 045-215450 Focwa-lid.

AUTOVERHUUR

Autop Autoverhuur Sittard B.V.
Verh. van pers.auto's, bestelauto's, busjes, kampeerauto's en autoambulance, leasing, long-rent en groepsvervoer. Geerweg 2A Sittard. 046-522424. Zandstraat 58 Montfort. 04744-2345.

Garage Vencken B.V.
Verhuur van persw., bestelauto's en busjes, jong wagenpark, 25 stuks. Heesbergstr. 60 Heerlen. 045-412841.

B

BABY-ARTIKELEN

Babyhuis Petra
Kwaliteit en service en betaalbare prijzen. Adres: Kerkstraat 67 promenade Brunssum. Tel. 045-252269.

BOUWMACHINES

Bouwmachines Damoiseaux
Verkoopt en verhuurt meer dan u denkt! Industrieterrein de Beitel 108 Heerlen. Tel. 045-411930.

Hollanders-Nieuwsma verhuur
Nijverheidsstr. 20 Hoensbroek. 045-218888. Verhuur van materialen en machines voor het maken van een oprit en het bouwen van een huis.

BOUWMAT. TEGELHANDEL

Rutten & Smits
Beitel 76 Heerlen,
tel. 045-426633.
Bezoek vrijblijvend onze showroom.

D

DAKBEDEKKINGEN

Kwaliteitdak. Tel. 424050
Voor al uw pannendaken, platte- en leiendaken, lood- en zinkw., isolatie en dakbeschot. Vraag vrijbl. prijsopg.

G. Heutmekers b.v.
Groothandel in dankbedekkingsmaterialen, lood en zink. Sluisweg 4 Born. Tel. 04498-53100.

Zuiddak b.v. Landgraaf
Bit. en kunststof dakwerk, shingles en dakterrassen. Verk. dakrollen, isol. en daktegels. Indus.terr. Strijthagen, Amperestr. 5. Tel. 045-314218.

DRUKKERIJEN

Drukkerij Greven B.V.
Voor al uw handels-, reklame- en fam.-drukw. Drukk. Greven bv. 045-327158. Vogelzankweg 244 Landgraaf.

Drukkerij „Lanteern"
Uw adres voor alle fam.-, handels- en verenigingsdrukwerk. Hei-grindelweg 43 (t.o. Groene Ster-terrein), 6414 BC Heerlen. Tel. 045-213105.

Drukkerij Schreurs
Handels-, fam.- en textieldrukwerk, fotocopie, stickers en kant.boekh. Graverstr. 68 Kerkrade. Tel. 045-413045.

DRUKWERKVERSPREIDING

SPIRAL
Huis-aan-huis verspreiding
Voor reclamedrukwerk en weekbladen. Kerkstraat 7 Hoogt. Tel. 04700-4222. Fax 04709-4333

G

GLAZENWASSERIJ

R.O. Duinkerken glazenwasserij
en schoonmaakbedr. Vak. onderh. van gebouwen e.a. schoonmaakwerkzaamh. Akerstr. N. 136, H'broek. 04450-3104.

GRONDSTRAATWERKEN

Beeman Sittard. 046-515852
Handelsstraat 32, Handelscentrum Bergerweg. Leveringen van zand, grind, teelaarde, cement, betontegels, sierlegels, maaskelen, klinkers, bietzen enz. Ook op zaterdag geopend.

H

HOUTWAREN

DAEMEN'S
HOUTWARENFABRIEK
MINGERSBORGERWEG 7
6367 JW VOERENDAAL
045-751255

Het zagen van emballage en pallethout. Fabricage van gereedschapstelen en houtdraaiwerk. Rooien van bomen. Goedk. stookhout. Te koop gevr. populieren. Fax 045-753754.

I

INSTALLATIEBEDRIJVEN

M. Ramakers. Tel. 04406-12352
Sanitair, c.v., gas, water, ontkalken van leidingen en geisers. Koningswinkelstr. 13 Valkenburg.

INTERIEUR

Schillings Interieur

Deskundig advies en perfecte afwerking. Vraag vrijblijvende offerte. Sunplein 39 Landgraaf. Tel. 045-312613.

K

KEUKENS

BIG ALDORADO BOSS

Keukens+sanitair - bouwmarkt. Industriestr. 10. Tel. 045-211685, 6433 JX Hoensbroek.

keller

Keukenstudio Alwin v. Balkom
Holzstraat 36, 6461 HP Kerkrade.
Tel.: 045-461127

Bosch keukenstudio A. Eggen
Akerstraat Noord 160, 6431 HR Hoensbroek. Tel. 045-213027. Levering Bosch inbouwapparatuur.

goorgen bv

Nijverheidsweg 17-18 Stein, industrieterrein „Kerensheide". 046-331367. Voor compl. install. van keukens - san. - tegels - kastenw.

R en J Keukens 045-242602
Kwaliteitskeukens voor normale prijzen. Tevens alle inbouwapparatuur. Stationsstraat 294 Nuth.

Tomzon Keukens - Sanitair
Ook uw adres voor Svedex kasten, Holdwarsweg 69 Geleen. 046-742516. Nieuwstr. 25 H'broek. 045-211889.

KEUKENRENOVATIE

Vossen Keukens
Vernieuwen van defecte werkbladen, spoelunits, alle inbouwapparatuur als koelkasten, ovens, kookplaten etc. m. gar. Glaspaleis, Kerkplein en Eikenderweg 77 Heerlen, 045-717555.

KOERIERDIENST

B&M Koeriers-Sneltransport
Nu gebeld wordt direct besteld. Laag in prijs door geheel Europa. Tel. + fax nr. 045-454021

KOZIJNEN

De Gaas BV tel. 045-442726
Bezoek vrijbl. onze showroom met uitsl. in eigen fabriek op maat gefabr. kozijnen. Bocholtzerw. 14, Simpelveld.

L

LOODGIETERS

H. Hoeppermans C.V.
Sanitair, c.v., dakwerk, gas, water, wateronth., rioolontstop. Emmaplein 8 Heerlen. Tel. 045-713265.

M

MAKELAARDIJ

lenders onroerend goed

L.W. Lenders Makelaar o.g. Bedrijfsmakelaardij, tax. Adres: O.L. Vrouwepl. 25 Voerendaal. Tel. 045-750612.

Makelaarskantoor van Wersch
Bemiddeling bij aan- en verkoop taxaties, bemiddeling bij hypotheken. Stationsstr. 54, Kerkrade. 045-452234.

N

NAAIMACHINES

Veldman naai- en breimachines
Heerlen, Nobelstr. 6, 045-716100. Hoensbroek, Kouvenderstr. 68, 045-213538. Geleen, Raadhuisstr. 14, 046-746480. Anker, Bernina, Husqvarna, Lewenstein. Rep. alle merken, geen voorrijkosten. Roermond, Neerstr. 62, 04750-31012.

P

PARTYSERVICE

Catering Service
Restaurateur/traiteur Latten b.v. Thuis en uit serveren al à 25 jaar. Munstergeleen. 046-515841.

PLAFONDSYSTEMEN

Formido

Het adres voor wand- en plafondsystemen. Hoofdstraat 66 Hoensbroek. Tel. 045-214507.

R

REFORMARTIKELEN

„Marjoleins" natuurcentrum
De speciaalzaak bij uitstek in vitamines, homeopatische geneesmiddelen en natuurvoeding. Geleenstraat 59 Heerlen, 045-713024.

RIOLERINGEN

N.K. Verweijst 045-213760
Hoofdstr. 382/384 Hoensbroek. Wij ontst. uw riool en afvoer met de modernste app. Tev. dakgootbekl. met onderhoudsvr. alu. plaat in div. kleur.

RIJWIELEN

Rijwielzaak Beckers
Barrier 81, 6343 RA Klimmen, tel. 04405-3422. Evt. accessoires + reparatie.

Raleigh Cycle-Center Helgers
Rumpenerstraat 62-50 Brunssum. 252709. Raleigh Mountainbikes 625,-. Sport- en stadsfietsen + reparaties. Zonder aanbetaling mogelijk.

ROLLUIKEN

LAUMEN SIMPELVELD
ROLLUIKEN ZONWERING

Beitel 110A, 6422 PB Heerlen, postbus 21099, 6369 ZH Simpelveld, tel. 045-423848/442129.

MICA Zonwering
Rolluiken ★ jaloezieën ★ zonneschermen. Vraag vrijbl. prijsopgave. Showroom: Sittarderweg 116 Heerlen. Tel. 045-721658.

Mithra-Heroal b.v.
Het vertrouwde adres voor al uw rolluiken of onderdelen, kunststof schroten, service of reparaties. Beitel 4, 6466 GZ Kerkrade. 045-413049.

S

SANITAIR

LM INSTALLATIEBEDRIJF LEMMENS-MEESSEN B.V.

Sanitair & tegelshowroom
Geopend van maandag t/m vrijdag 9.00-17.00 uur. Zaterdag 10.00-15.00 uur. Litscherveldweg 2, 6413 BA Heerlerheide. Tel. 045-213661.

SCHOORSTEENVEGERS

Math. Linssen. Tel. 045-241...
Bergerw. 20, Nuth. Onderh... Ontkalk. waterleid., geiser, ... gas-water-install. Erk. sch... veger.

STRAALWERK

G.V.L. Restauratie, 045-22...
Stralen van meubels, autopla... velgen, chassis etc. Spec. ge... ging, renov., kelderafdichting, ... vochtwering. 10 jr. schrift. gar...

T

TAXATIE

Taxatiekantoor van Wersch
Bemiddeling bij aan- en verkoo... ties, bemiddeling bij hypotheke... tionsstr. 54, Kerkrade. 045-452...

TAXIBEDRIJF

Bude Taxi
Klimmen. Tel. 04405-1603... stoel/kleinbus vervoer.

V

VERANDA'S DA...

Daemen Kunststoffen
Verandadakplaten, plexiglas of thermoclear. Hofdwarsweg 7 ... Tel. 046-753865.

VERHUIZINGEN

Moberts Verhuizingen b.v.
Internationaal verhuis- en transp... drijf, kantoor- en projektverhu... Adres: Kissel 56 Heerlen, 045-72...

Z

ZONWERINGEN

Venetian Blin... Kerkrade B...

zonweringskonstrukties, jalo... markiezen en roll. in alu., staal ... Kipstr. 30-32 Kerkrade. 045-45...

Zonweringsbedrijf Salemink
Voor al uw zonweringsprobl. ... wij een oplossing. 045-... Wattstr. 20 Landgraaf.

ZUIVERING DRINKWATER

De Vlieger Imp. Exp. 04493-...
Stationsstr. 9, Schinnen. Fax ... Reverse osmose-techniek. ... vrijbl. inform. en/of wateranaly...

Uw servicebeleid begint bij de servicepagina van het Limburgs Dagblad.
Meer weten?
045-739380